Bibliotek 1800

Henry James

Amerikaneren



Henry James

Amerikaneren

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1

En strålende dag i maj 1868 havde en herre kastet sig ned på den store, runde sofa, som dengang stod midt i *Salon Carré* i Louvre. Denne magelige siddeplads er siden blevet fjernet – til stor sorg for alle svagbenede kunstelskere; men den nævnte herre havde valgt det blødeste sted, og med hovedet lænet tilbage og benene udstrakte stirrede han med hvilens velvære på Murillos dejlige Madonna, som bæres af månen. Han havde taget sin hat af og lagt en lille rød rejsehåndbog og en kikkert ved siden af sig. Det var varmt i vejret; han var blevet hed af at gå, og med en noget træt bevægelse lod han gentagende lommetørklædet glide hen over sin pande. Og dog var han åbenbart ikke den mand, som havde let ved at blive træt; han var høj, mager og muskuløs, gjorde indtryk af at eje den styrke, som almindeligt kaldes "sejhed". Men hans anstrengelser på denne særlige dag havde været af en uvant art, og han havde ofte udholdt større, fysiske anstrengelser, der havde angrebet ham mindre end hans rolige slentren gennem Louvre. Han havde opsøgt alle de malerier, som i hans Baedeker var betegnet med en stjerne, og hans opmærksomhed havde været fanget og hans øjne blændet, og han havde sat sig ned med en æstetisk hovedpine. Han havde set ikke alene på malerierne, men på alle kopierne, som blev taget af de unge damer, som i Frankrig, i ulasteligt toilette, beskæftiger sig med gengivelsen af mesterværker; og ærlig talt, havde han ofte beundret kopien mere end originalen. At dømme efter hans træk var han en kløgtig og dreven fyr, og han

havde virkelig også tit siddet oppe en hel nat, beskæftiget med at gå regnskaber igennem, og hørt hanen gale, uden at føle træthed. Men Rafael, Tizian og Rubens var for ham en ny slags aritmetik, og de opfyldte vor ven for første gang i hans liv med en svag mistillid til sig selv.

En iagttager med et nogenlunde øvet øje for nationale typer ville ikke have vanskeligt ved at bestemme denne uudviklede kunstkenders oprindelse, og en slig iagttager ville i alt fald også have følt en vis humoristisk tilfredsstillelse ved den næsten ideale fuldkommenhed af hans nationale støbning. Herren på sofaen var et kraftigt eksemplar af en amerikaner. Men han var ikke alene et kraftigt eksemplar af en amerikaner, han var tillige, fysisk, en smuk mand. Han lod til at eje den sundhed og styrke, som, når den er så fuldkommen, gør det kraftigste indtryk – den fysiske kapital, som ejeren ikke gør noget for at bevare. Han var stærk, næsten uden at vide af det. Var det nødvendigt for ham at gå en lang vej, gjorde han det, men han havde aldrig "træneret" sig. Han fulgte ingen teori med hensyn til kolde bade eller brugen af håndvægte, han hverken roede, gik på jagt eller fægtede – han havde aldrig haft tid til disse adspredelser og var komplet uvidende om, at ridning anbefales mod slet fordøjelse. Han var mådeholden af drift; men den foregående aften havde han spist i *Café Anglais*; der var nogen, der havde sagt ham, at det måtte han endelig ikke undlade; og han havde ikke sovet dårligere for det. Som regel var hans holdning lidt skødesløs, men når han, ved en særlig indskydelse, rettede sig i vejret, lignede han en grenadér til parade. Han røg aldrig. Man havde forsikret ham om – og det påstås – at det var sundt at ryge, og han troede det gerne; men

tobak var ham lige så fremmed som homøopati. Han havde et velformet hoved, bag- og forhovedet stod i det rette forhold til hinanden, og svært, glat, brunt hår. Hans hudfarve var brunlig, og hans næse havde en kæk bøjning. Hans øjne var af en klar, kold, grå farve, og når undtages et stort overskæg var han glatraget. Han havde de brede kindben og den kraftige nakke, som er så hyppig hos den amerikanske type, men de nationale kendetegn ligger jo langt mere i udtrykket, og det var i denne henseende, at vor vens ansigt var så særdeles talende. Dette var dog lettere at iagttage end at beskrive. Der var i hans ansigt en vis typisk ubestemthed, uden at det dog var intetsigende, en vis enfold, som ikke er enfoldighed, et blik, der ikke rettede sig mod noget særligt, men med stor gæstfrihed optog alt, hvad livet frembød, der altid stod til tjeneste, et udtryk, der er så ejendommeligt for mange amerikanske ansigter. Det var vor vens øjne, som hovedsageligt fortalte hans historie; et par øjne, i hvilke uskyld og erfaring var vidunderligt blandede. De var fulde af besynderlige modsætninger, og skønt alt andet end en romanhelts tindrende øjne, kunne man i dem finde omtrent ethvert udtryk, man søgte efter. Kolde og dog venlige, åbne og dog forsigtige, forslagne og dog godmodige, lettroende og dog skeptiske, tillidsfulde og dog mistroiske, særdeles kloge og særdeles godmodige, var der en vis forsigtighed i deres tillid og noget yderst beroligende i deres tilbageholdenhed. Formen af hans overskæg, de to tidlige furer i kinden over det, snittet af hans påklædning, hvori det hvide bryst og en himmelblå slips var stærkt iøjnefaldende, hørte nødvendigt med til hans hele fremtoning. Måske har vi nærmet os ham i et ikke særlig gunstigt øjeblik; han sidder aldeles ikke model. Men

ubekymret, som han sidder der, lidt forlegen med hensyn til den æstetiske værdsættelse, da han jo ikke må forveksle kunstnerens fortjenester med hans værks, er han et meget lovende bekendtskab, selv om han også beundrer den unge dames skelende Madonna, fordi han anser selve den unge dame med drengefrisuren for overordentlig smuk. Energi, munterhed, sundhed og lykke synes at udgå fra ham; han er åbenbart en praktisk mand, men den tanke, som beskæftiger ham, har et meget udstrakt spillerum og giver hans fantasi frit løb.

Mens den lille kunstnerinde syslede med sit arbejde, kastede hun af og til et blik hen på sin beundrer. Hendes virksomhed i de skønne kunstners tjeneste krævede fra hendes side meget biarbejde. Hun måtte træde lidt tilbage, stå med armene krydsede over brystet og lægge hovedet snart på den ene, snart på den anden side, stryge sig med en lille, buttet hånd om en buttet hage, sukke og rynke panden, stampe med foden og i uordnede lokker lede efter vildfarne hårnåle. Disse bevægelser var ledsaget af urolige blikke, som hvilede mest på den herre, vi har skildret. Endelig rejste han sig pludselig, tog sin hat på og nærmede sig den unge dame. Han stillede sig foran hendes maleri og så nogle minutter på det, mens hun lod, som om hun ikke lagde mærke til det. Så tiltalte han hende med det ord, som udgjorde hele hans franske ordforråd, og idet han holdt en finger i vejret på en måde, der forekom ham at illustrere han mening, spurgte han: *"Combien?"*

Malerinden stirrede et øjeblik på ham, fortrak munden lidt, trak på skulderen, lagde palet og pensel fra sig og stod og gned sig i hænderne.

"Hvor meget?" sagde vor ven på engelsk. *"Combien?"*

"Monsieur ønsker at købe det?" spurgte den unge dame på fransk.

"Meget smukt, *splendide! Combien?*" gentog amerikaneren.

"Monsieur synes om mit lille maleri. Det er et meget smukt sujet," sagde den unge dame.

"Madonnaen, ja. Jeg er ikke katolik, men jeg ønsker at købe det. *Combien?* Skriv det her." Og han tog en blyant op af lommen og pegede på smudsbladet i rejsebogen. Hun så på ham og kløede sin hage med blyanten. "Er det ikke til salg?" spurgte han. Og da hun endnu stod og betænkte sig og så på ham med et blik, der, trods hendes forsøg på at behandle denne attrå efter at optræde som mæcen som noget dagligdags, røbede en næsten rørende vantro, blev han bange for at have fornærmet hende. Hun ville ganske simpelt se ligegyldig ud og var ikke på det rene med, hvor vidt hun kunne gå. "Jeg har da ikke gjort mig skyldig i en uhøflighed – *pas insulté,* vel?" vedblev han. "Forstår De ikke lidt engelsk?"

Den unge dames evne til i en hast at finde sig til rette i en rolle, var mærkværdig. Hun fæstede sit selvbevidste, forskende blik på ham og spurgte, om han ikke talte fransk. "Så, *donnez!*" sagde hun kort og tog den opslåede rejsebog. I det øverste hjørne af smudsbladet skrev hun med en lille, særdeles smuk skrift et tal, så leverede hun bogen tilbage og tog sin palet.

Vor ven læste tallet: "2000 francs". Foreløbig sagde han intet men stod og så på maleriet, mens kunstnerinden ivrigt blandede farver. "Er det ikke temmelig meget for en kopi?" spurgte han endelig. *"Pas beaucoup?"*

Den unge dame så op fra paletten, mønstrede ham fra top til tå og fandt med beundringsværdig klogskab det rette svar. "Jo, det er temmelig meget. Men min kopi har fortrinlige egenskaber; den er det værd."

Amerikaneren forstod ikke fransk, men jeg har sagt, at han var intelligent, og her var en god lejlighed til at vise det. Med sit naturlige instinkt gættede han meningen af den unge dames ord, og det glædede ham, at hun var ærlig. Skønhed, talent, dyd; hun forenede det alt sammen! "Men De må gøre det færdigt," sagde han. *"Finish"*; og han pegede på figurens ufærdige hånd.

"Å, det skal blive fuldendt; toppunktet af fuldkommenhed!" udbrød mademoiselle; og ligesom bekræftelse på sit løfte anbragte hun en rød klat midt på madonnaens kind.

Men amerikaneren rynkede panden. "Ah, alt for rødt, alt for rødt!" udbrød han. "Hendes hudfarve –" og han pegede på originalen, "er langt mere sart."

"Sart? Å, det skal blive sart, monsieur; sart som Sèvres-porcelæn. Jeg toner det af, jeg kender alle hemmeligheder ved min kunst. Og hvor skal jeg sende det hen? Deres adresse?"

"Min adresse? Ja, ja!" Og herren tog et kort op af sin lommebog og skrev noget på det. Efter et øjebliks tøven sagde han så: "Men hvis jeg ikke synes om det, når det er færdigt, er jeg ikke forpligtet til at tage det."

Den unge dame lod til at gætte lige så hurtigt som han. "Å, jeg er overbevist om, at monsieur ikke er lunefuld," sagde hun med et skalkagtigt smil.

"Lunefuld?" Monsieur begyndte at le. "Nej, nej, jeg er ikke lunefuld. Jeg er meget tro. Jeg er meget standhaftig – *constant.*

Comprenez? "

"*Monsieur est constant*; jeg forstår meget godt. Det er en sjælden dyd. For at belønne Dem, skal De få Deres billede så hurtigt som muligt; næste uge – så snart det er tørt. Jeg vil tage monsieurs kort."

Og hun tog det og læste hans navn: "Christopher Newman." Og hun prøvede på at gentage det højt og lo ad sin slette udtale. "Deres engelske navne er så pudsige!"

"Pudsige?" sagde mr. Newman og lo med. "Har De nogen sinde hørt tale om Christopher Columbus?"

"*Bien sur*! Han har opfundet Amerika; en meget stor mand. Og han er Deres patron?"

"Min patron?"

"Deres skytspatron, i kalenderen?"

"Ja vel; mine forældre have opkaldt mig efter ham."

"Monsieur er amerikaner?"

"Kan De ikke se det?" spurgte monsieur.

"Og De agter at tage mit lille maleri med der over?" Og hun forklarede sin sætning med en håndbevægelse.

"Å, jeg har i sinde at købe en mængde malerier – *beaucoup, beaucoup*," sagde Christopher Newman.

"Det forringer ikke æren for mig," svarede den unge dame, "da jeg er overbevist om, at monsieur har megen smag."

"Men De må give mig Deres kort," sagde Newman. "Deres visitkort."

Den unge dame fik et øjeblik et alvorligt udtryk og sagde derpå: "Min fader vil gøre Dem sin opvartning."

Men denne gang svigtede mr. Newmans gætteevne ham. "Deres kort, Deres adresse," gentog han.

"Min adresse?" sagde mademoiselle og tilføjede med et lille skuldertræk: "Heldigvis er De amerikaner! Det er første gang jeg giver mit kort til en herre." Og af en temmelig smudsig portemonnæ fremtog hun et lille visitkort og gav det til sin patron. På det stod skrevet med blyant, med en mængde snirkler: "Mlle. Noémie Nioche." Men i modsætning til den unge dame læste mr. Newman navnet med den største alvor; alle franske navne var for ham lige pudsige.

"Og her kommer just min fader for at følge mig hjem," sagde mademoiselle Noémie. "Han taler engelsk. Han vil arrangere det hele." Og hun vendte sig om og hilste på en lille gammel herre, der kom listende til og betragtede Newman over sine briller.

Mr. Nioche bar en glinsende paryk af en unaturlig farve, der omgav hans lille, blege, intetsigende ansigt, som næppe var mere udtryksfuldt end de parykblokke, som er udstillet i frisørernes vinduer. Han var et ægte billede på lurvet finhed. Hans lille, dårligt siddende, luvslidte frakke, hans stoppede handsker, hans spejlblanke støvler, hans rødlige hat fortalte historien om en person, der havde "lidt tab" og endnu ville gå godt klædt, i alt fald efter ånden, for efter bogstaven havde han for længst måtte opgive det. Blandt andet havde mr. Nioche også tabt modet. Modgangen havde ikke alene ruineret ham, den havde skræmt ham, og gennem resten af sit liv gik han åbenbart på tæerne af frygt for at vække de fjendtlige magter. Hvis denne fremmede herre skulle sige noget upassende til hans datter, ville mr. Nioche barsk frabede sig det, men samtidig tilstå, at det var meget dristigt af ham at stille et sådant forlangende.

"Monsieur har købt mit maleri," sagde mademoiselle Noémie. "Når det er færdigt, må du bringe ham det i en droske."

"I en droske!" udbrød mr. Nioche; og han stirrede vildt, som om han havde set solen stå op ved midnat.

"Er De den unge dames fader?" sagde Newman. "Hørte jeg ret, sagde hun, at De taler engelsk?"

"Taler engelsk – jo," sagde den gamle mand og gned sig stille i hænderne. "Jeg skal bringe det i en droske."

"Så sig dog noget," udbrød hans datter. "Tak ham lidt – ikke for meget."

"Lidt, min datter, lidt," sagde mr. Nioche forlegen. "Hvor meget?"

"To tusind!" sagde mademoiselle Noémie. "Gør nu ingen ophævelser, eller han tager sit ord tilbage."

"To tusind!" udbrød den gamle mand og famlede efter sin snustobaksdåse. Han så på Newman, fra top til tå, på sin datter og derefter på maleriet. "Tag dig i vare, at du ikke ødelægger det!" udbrød han, næsten højtideligt.

"Vi må gå hjem," sagde mademoiselle Noémie. "Det er et godt dagværk. Bær det forsigtigt." Og hun samlede sine sager sammen.

"Hvordan kan jeg takke Dem?" sagde mr. Nioche. "Mit engelsk forslår ikke."

"Jeg ville ønske, jeg talte fransk så godt," sagde Newman godmodigt. "Deres datter er meget dygtig."

"Å, sir!" Og mr. Nioche så over sine briller med tårer i øjnene og nikkede gentagne gange med en verden af bekymring. "Hun har fået en opdragelse – *très-supérieure!* Der blev intet sparet.

Timer i pastel til ti francs timen, timer i olie til tolv francs. Den gang så jeg ikke på, hvad det kostede. Hun er en *artiste*, ah!"

"Forstår jeg ret, at De har haft uheld?" spurgte Newman.

"Uheld? Å, sir, ulykker – forskrækkelige!"

"Uheldige forretninger, hvad?"

"Meget uheldige, sir."

"Bryd Dem ikke om det, De vil komme på benene igen," sagde Newman opmuntrende.

Den gamle mand lagde hovedet på siden og så på ham med et smerteligt udtryk, som om det var en grusom spøg af Newman.

"Hvad siger han?" spurgte mademoiselle Noémie.

Mr. Nioche tog en pris. "Han siger, at jeg nok skal få held med mig."

"Måske vil han hjælpe dig. Og hvad mere?"

"Han siger, at du er meget dygtig."

"Det er godt muligt. Du tror det jo selv, fader."

"Om jeg tror det? Ved dette bevis!" Og den gamle mand vendte sig atter om med en stirrende, forundret hyldest til det gyselige smøreri på staffeliet.

"Spørg, om han ikke vil lære fransk."

"Lære fransk?"

"Tage undervisning."

"Tage undervisning? Hos dig?"

"Hos dig!"

"Hos mig, mit barn? Hvordan kan jeg give undervisning?"

"*Pas de raisons*! Spørg ham straks," sagde mademoiselle Noémie blidt, men kort.

Mr. Nioche stod bestyrtet, men under datterens blik tog han sig sammen, og idet han strammede sig op til et passende smil,

udførte han hendes befaling. "Kunne De ønske at modtage undervisning i vort skønne sprog?" spurgte han med en bedende klynken.

"At lære fransk?" spurgte Newman forbavset.

Mr. Nioche trykkede sine fingerspidser mod hinanden og trak skuldrene i vejret. "Lidt konversation!"

"Konversation – ja, ja!" mumlede mlle. Noémie, som havde opfanget ordet. "Det bedste selskabs konversation."

"Vor franske konversation er berømt, ved De nok," vovede mr. Nioche at fortsætte. "Det er et stort talent."

"Men er det ikke forfærdelig svært?" spurgte Newman.

"Ikke for en mand af *esprit*, som monsieur, en beundrer af skønheden i enhver form!" Og mr. Nioche kastede et betegnende blik på sin datters Madonna.

"Jeg kan ikke tænke mig tale fransk!" sagde Newman og lo. "Og dog, jeg mener, at jo mere en mand kan, desto bedre."

"Monsieur udtrykker det meget godt, *hélas, oui*!"

"Under min omstrejfen i Paris ville det sikkert være mig til stor gavn at kunne sproget."

"Der er så mange ting, monsieur gerne ville sige, vanskelige ting!"

"Alt, hvad jeg vil sige, er vanskeligt. Men De giver undervisning?"

Stakkels mr. Nioche var i stor forlegenhed; han smilede bønfaldende. "Jeg er egentlig ikke sproglærer," tilstod han. "Jeg kan da ikke sige til ham, at jeg er sproglærer," henvendte han til datteren.

"Sig ham, at du gør en undtagelse," svarede mlle. Noémie; "en *homme du monde* – en gentleman, som konverserer en anden!

Husk på, hvem du er, hvad du har været!"

"I alt fald ikke sproglærer! Før langt mere og nu langt mindre! Og hvis han spørger om prisen?"

"Det gør han ikke," sagde mlle. Noémie.

"Jeg kan jo sige, efter behag?"

"På ingen måde, det er upassende."

"Men hvis han nu spørger?"

Mlle. Noémie havde taget sin hat på og bandt hagebåndene. Hun glattede dem, idet hun stak sin lille buttede hage frem. "Ti francs," sagde hun hurtigt.

"Men barn! Det tør jeg ikke."

"Lad så være! Han vil ikke spørge om det, før undervisningen er endt, og så skal jeg sætte regningen op."

Mr. Nioche henvendte sig atter til den tillidsfulde fremmede, gned sig i hænderne og så med en skyldbevidst mine på ham. Det faldt ikke Newman ind at spørge om han også var sagen voksen; han antog naturligvis, at mr. Nioche kendte sit eget sprog, og at hans bønfaldende hjælpeløshed i højeste grad var det, amerikaneren af ubestemte årsager altid havde forenet med alle ældre fremmede af den undervisende klasse. Newman havde aldrig grundet over de sprogvidenskabelige metoder. Han mente, at der fra hans side kun krævedes en hel del usædvanlig og næsten latterlig muskelanstrengelse for at gøre sig bekendt med de i Paris gældende, mystiske ord, der havde fælles betydning med hans engelske.

"Hvordan har De lært engelsk?" spurgte han den gamle mand.

"Det var i mine unge dage, før mine uheld. Å, den gang var jeg opvakt. Min fader var en stor commerçant; jeg var et år

anbragt i et handelshus i England. Noget hængte ved; men jeg har glemt en hel del."

"Hvor meget fransk kan jeg lære i en måned?"

"Hvad siger han?" spurgte mlle. Noémie.

Mr. Nioche forklarede hende det.

"Han vil tale som en engel!" sagde hans datter.

Men den medfødte ærlighed, der havde været ude af stand til at sikre mr. Nioches fremtid som handelsmand, blussede atter op. "*Dame*, monsieur!" svarede han, "alt, hvad jeg kan lære Dem!" og på et tegn af hans datter tog han sig sammen og tilføjede: "Jeg vil besøge Dem i Deres hotel."

"Gør det, jeg vil gerne lære fransk," vedblev Newman med demokratisk selvtillid. "Jeg vil lade mig hænge, hvis jeg nogensinde havde tænkt på det. Jeg har simpelthen anset det for umuligt. Men når De har lært mit sprog, hvorfor skulle jeg så ikke lære Deres?" Og hans åbne, venlige latter tog brodden af hans spøg. "Blot en ting! Når vi taler sammen, må De sørge for at vælge noget muntert."

"De er så god, sir; jeg er helt overvældet!" sagde mr. Nioche og strakte hænderne frem. "Men De har munterhed og lykke for to!"

"Nej, nej," sagde Newman mere alvorlig. "De må være glad og livlig; det hører med til aftalen."

Mr. Nioche bukkede, med hånden på hjertet. "Meget vel, sir; De har allerede gjort mig glad."

"Kom så og bring mig mit maleri, jeg betaler det til Dem og vi taler om det. Det vil være et behageligt emne!"

Mlle. Noémie havde samlet sine sager sammen og gav nu den kostbare Madonna i faderens varetægt; han trak sig baglæns

tilbage, idet han holdt billedet i arms længde ud fra sig og vedblev at bukke. Den unge dame samlede sjalet om sig som en fuldendt pariserinde, og det var med en pariserindes smil, at hun tog afsked med sin beskytter.

2

Han gik tilbage til divanen og satte sig på den anden side, lige over for det store lærred, hvorpå Paolo Veronese har malet "Brylluppet i Kana". Træt, som han var, fandt han billedet underholdende; han tænkte på, hvordan det netop svarede til hans begreb om en glimrende fest. I det venstre hjørne af maleriet er der en ung kvinde med gule fletninger, indesluttede af en gylden hovedpynt; hun bøjer sig forover og lytter smilende til sin sidemands ord. Newman opdagede hende blandt de mange figurer, beundrede hende og så, at også hun havde sin kopist, en ung mand, hvis hår strittede i vejret. Pludselig opdagede han i sig spiren til samlermani; han havde gjort det første skridt; hvorfor skulle han ikke gå videre? For tyve minutter siden havde han købt det første maleri i sit liv, og nu forestillede han sig allerede, hvor tiltrækkende det måtte være at optræde som kunst-mæcen. Disse tanker oplivede ham, og han stod allerede i begreb med at tiltale den unge mand med et nyt "*combien?*" To ting er herved værd at lægge mærke til, skønt deres logiske sammenhæng kan synes temmelig ufuldkommen. Han vidste, at mlle. Nioche havde forlangt for meget; men han fortænkte hende ikke i det og var besluttet på at betale den unge mand den selv samme sum. Men i dette øjeblik blev hans opmærksomhed fanget af en herre, som kom fra den modsatte side og lod til at være fremmed i galleriet, skønt han hverken var forsynet med rejsebog eller kikkert. Han havde i hånden en hvid solskærm, foret med blåt silketøj, og han slentrede hen

foran Paolo Veroneses maleri, så flygtigt på det, men alt for nært til at se andet end trådene i lærredet. Han blev stående lige over for Christopher Newman og vendte sig om, så at vor ven, som havde iagttaget ham, nu havde lejlighed til at stadfæste en formodning, som var vakt ved det første syn af ham. Han sprang op, gik over gulvet, og med udstrakt hånd standsede han herren med den blåforede solskærm. Herren stirrede på ham, men rakte ham alligevel hånden. Han var korpulent og rødmosset og skønt hans ansigt, der var prydet med et smukt hørgult skæg, omhyggeligt delt i midten og børstet til begge sider, ikke var særlig udtryksfuldt, så han dog ud som en mand, der var rede til at veksle håndtryk med hvem som helst. Jeg ved ikke, hvad Newman tænkte om hans ansigt, men hans håndtryk fandt intet rigtigt svar.

"Forstil Dem ikke," sagde han og lo, "kom ikke og sig, at De ikke kender mig, selv om jeg ikke har en hvid solskærm!"

Lyden af hans stemme opfriskede den andens hukommelse, hans ansigt opklaredes og han brast i latter. "Hvad for noget, Newman. – Pokker heller! Hvor i alverden – hvem kunne tænke det? De har forandret Dem meget."

"Det har De ikke!" sagde Newman.

"I alt fald ikke til min fordel. Hvornår er De kommet?"

"For tre dage siden."

"Hvorfor har De ikke underrettet mig?"

"Jeg anede ikke, at De var her."

"Jeg har boet her i seks år."

"Det må være otte-ni år siden, vi sås sidst."

"Sådan noget. Vi var meget unge."

"Det var i St. Louis, under krigen. De var ved armeen."

"Nej, nej, jeg ikke! Men De."

"Det var jeg nok."

"De slap helskindet fra det?"

"Jeg slap med hele lemmer – og havde ikke noget at klage over. Alt dette synes at ligge så langt tilbage."

"Og hvor længe har De været i Europa?"

"I sytten dage."

"For første gang?"

"Ja."

"Har De tjent en formue?"

Christopher Newman tav et øjeblik og svarede så med et roligt smil: "Ja."

"Og er kommet til Paris for at give den ud, hvad?"

"Ja, vi få at se. Så herrerne går med den slags parasoller her?"

"Ja, naturligvis. De er meget behagelige. Her forstår man sig på det behagelige."

"Hvor køber man dem?"

"Overalt, i enhver butik."

"Nå, Tristam, jeg er glad over at træffe Dem. De kan vise mig til rette. Jeg antager, at De kender Paris ud og ind."

Mr. Tristam smilede, selvbehageligt. "Jeg tror nok, der gives ikke mange mennesker, som kan vise mig meget nyt. Jeg skal tage mig af Dem."

"Det er kedeligt, at De ikke var her for et par minutter siden. Jeg har lige købt et maleri. De kunne have klaret den sag for mig."

"Købt et maleri?" sagde mr. Tristam og så flygtigt på malerierne. "Hvad, er de til salg?"

"Jeg mener en kopi."

"Nå, sådan. De der," sagde mr. Tristam og nikkede til Tizians og Van Dycks værker, "de der, antager jeg, er originaler."

"Det håber jeg også," udbrød Newman. "Jeg bryder mig ikke om en kopi af en kopi."

"Å," sagde mr. Tristam hemmelighedsfuldt, "det kan De aldrig vide. Her kopierer man så pokkers godt. Ganske som juvelererne med deres uægte stene. Gå De bare ind i Palais Royal; der ser De på næsten de halve vinduer ordet 'imitation'. Ser De, loven påbyder det; men De kan ikke se det på hver enkelt ting. Oprigtig talt," vedblev mr. Tristam og rynkede på næsen, "jeg bryder mig ikke meget om malerier. Det overlader jeg til min hustru."

"Aha, De er gift?"

"Har jeg ikke omtalt det? Det er en rigtig nydelig kone, De må gøre hendes bekendtskab. Vi bor ude i Avenue d'Jena."

"De har altså slået Dem ned til stadighed – hus og børn og det hele."

"Ja, et elegant hus og et par unge knægte."

"Å," sagde Newman og strakte armene lidt ud, med et suk, "jeg misunder Dem."

"Nej, De gør ikke!" Svarede mr. Tristam og gav ham et lille puf med sin solskærm.

"Undskyld; jo, jeg gør."

"Men det vil De ikke, når – når –"

"De mener da ikke, når jeg har lært Deres hus at kende?"

"Når De har lært Paris at kende, min ven. Her ønsker De at være deres egen herre."

"Å, hele mit liv har jeg været min egen herre, og jeg er træt af det."

"Nå, lær Paris at kende. Hvor gammel er De?"

"Seksogtredive."

"Det er *le bel âge*, som man siger her."

"Hvad betyder det?"

"Det betyder, at man ikke skal sætte tallerkenen fra sig, før man er mæt."

"Alt det? Jeg har netop truffet aftale om at tage undervisning i fransk."

"Det er overflødigt. Det kommer af sig selv. Jeg har aldrig taget undervisning."

"De taler vel fransk lige så godt som engelsk!"

"Bedre!" sagde mr. Tristam bestemt. "Det er et prægtigt sprog. Man kan sige så mange åndrigheder i det."

"Men jeg antager," sagde Newman, ivrig efter at trænge til bunds i sagen, "at man selv må være åndrig i forvejen."

"Aldeles ikke; det er netop det fine ved det."

Mens de to venner vekslede disse ord, stod de på samme sted, hvor de havde mødt hinanden og lænede mod den jernstang, som beskyttede malerierne. Til sidst erklærede mr. Tristam, at han var overtræt og ville foretrække at sidde ned. Newman anbefalede i de varmeste udtryk den store sofa, på hvilken han havde hvilet sig, og de gik hen imod den. "Det er en storartet plads, ikke sandt?" Sagde Newman begejstret.

"Storartet plads, storartet plads. Den skønneste plads i verden." Men derpå standsede mr. Tristam og så sig om. "Man må bestemt ikke ryge her."

Newman så forbavset på ham. "Ryge? Det ved jeg sandelig ikke. De må kende bestemmelserne bedre end jeg."

"Jeg? Jeg har aldrig været her før!"

"Aldrig! I seks år?"

"Jeg tror, at min kone en gang trak mig med herhen, straks vi var kommet til Paris, men jeg har aldrig været her siden."

"Men De siger, at De kender Paris ud og ind."

"Dette her kalder jeg ikke for Paris!" udbrød mr. Tristam. "Kom, lad os gå over i Palais Royal og ryge en cigar."

"Jeg ryger ikke," sagde Newman.

"Så drikker vi et glas, da."

Og mr. Tristam trak afsted med sin ledsager. De gik gennem Louvres herlige sale, ned ad trapperne, gennem de kolde, mat belyste gallerier med skulpturarbejder, og ud i den vældige gård. Newman så sig om, idet han gik, men gjorde ingen bemærkninger, og først da de endelig trådte ud i det fri, sagde han til vennen: "Hvis jeg var i Deres sted, gik jeg her hen en gang om ugen."

"Nej, De ville ikke," sagde mr. Tristam. "De tror det, men De gjorde det ikke. De ville ikke have tid til det. De ville altid foresætte Dem det, men De ville aldrig gøre det. Der gives større adspredelser her i Paris. Italien er stedet til at se malerier; vent til De kommer der. Der må De se malerier, der kan man ikke gøre andet. Det er et skrækkeligt land; De kan ikke få en ordentlig cigar. Jeg ved ikke, hvorfor jeg gik her ind i dag, jeg drev omkring og vidste ikke, hvad jeg skulle tage mig for. Så faldt mit øje på Louvre, idet jeg gik forbi, og jeg tænkte, jeg ville gå derop og se, hvad der var på færde. Men hvis jeg ikke havde truffet Dem der, ville jeg have følt mig noget flov. Jeg bryder mig ikke om malerier; jeg foretrækker virkeligheden!" Og mr. Tristam sagde dette med en sikkerhed, som den talrige

klasse af mennesker, der lider af "overkultur", ville have misundt ham.

De to herrer gik ned ad Rue de Rivoli og ind i Palais Royal, hvor de satte sig ved et af de små borde udenfor caféen, som rager ind i den store åbne firkant. Stedet var opfyldt af folk, springvandene plaskede, et musikkorps spillede, en mængde stole var opstillet under lindetræerne, og skælmske ammer med hvide kapper sad på alle bænke og vågede over deres små. En hyggelig munterhed var udbredt over hele scenen, og Christopher Newman følte, at dette var karakteristisk for Paris.

"Fortæl mig nu noget om Dem selv," sagde mr. Tristam, efter at de havde smagt på den blanding, som man havde stillet foran dem. "Hvilke ideer har de, og hvad er Deres planer, hvor kommer De fra og hvor agter De Dem hen? Men først og fremmest, hvor bor De?"

"I Grand Hotel," sagde Newman.

Mr. Tristam fortrak munden. "Det går ikke. De må flytte."

"Flytte?" spurgte Newman. "Af hvad grund? Det er det smukkeste hotel, jeg nogensinde har set."

"De har ingen brug for et "smukt" hotel, De skal have et lille, roligt, elegant hus, hvor man står på pinde for Dem, og hvor De nyder anseelse."

"De kommer løbende for at se, om jeg har ringet, inden jeg har rørt klokken," sagde Newman, "og hvad anseelsen angår, så bukker og skraber de for mig."

"De giver bestemt altid gode drikkepenge. Det er ikke fint."

"Altid? På ingen måde. I går bragte en mand mig noget og stod så og lurede ligesom en tigger. Jeg bød ham en stol og bad ham tage plads. Var det heller ikke fint?"

"Langtfra."

"Men han stak af i en fart. Lige meget, det morer mig at være der. Pokker i vold med jeres elegance, når den keder mig. Sidste nat sad jeg i Grand Hotels gård lige til klokken to i morges og så på folk, der kom og gik."

"De er let at stille tilfreds. Men De kan jo gøre, som De vil, De er Deres egen herre. De har tjent gode penge, hvad?"

"Jeg har tilstrækkeligt."

"Lykkelig den mand, som kan sige det! Tilstrækkeligt til hvad?"

"Tilstrækkeligt til at hvile lidt ud, glemme de afskyelige forretninger, se mig om, se verden, more mig, høste erfaringer, og, hvis jeg får lyst til det, gifte mig." Newman talte langsomt, med en vis tørhed og med hyppige pauser. Det var hans sædvanlige måde at udtrykke sig på, men i de nys anførte ord trådte den særligt frem.

"For pokker! Det er et program!" udbrød mr. Tristam. "Ja vel, det koster alt sammen penge, især en kone; med mindre hun bringer dem med, som min gjorde. Men hvordan har De tjent Deres penge?"

Newman havde skubbet sin hat bag i nakken, krydset armene og strakt benene fra sig. Han hørte på musikken, betragtede den travle mængde, de plaskende fontæner, ammerne og børnene. "Jeg har arbejdet!" svarede han endelig.

Tristam så først på ham, hans rolige øjne målte vennens statelige længde og hvilede på det behageligt beskuende udtryk i hans ansigt. "Og hvad har De arbejdet på?" spurgte han.

"Å, på forskelligt."

"De er bestemt et jern, hvad?"

Newman vedblev at se på ammerne og børnene; de gav scenen noget idyllisk, jævnt. "Ja," sagde han til sidst, "det tror jeg næsten." Og derpå, som svar på vennens spørgsmål, fortalte han i korthed sin historie siden deres sidste sammentræf. Det var en fuldstændig historie fra Vesten og handlede om foretagender, hvis enkeltheder ikke kan interessere læseren. Newman var gået ud af krigen med et patent som brigadegeneral, en ære, som i dette tilfælde var faldet på skuldre, der kunne bære den. Men uagtet han kunne føre sine folk i ilden, når det gjaldt, var Newman ingen ven af den bestilling, hans fire krigsår havde fyldt ham med en bitter, ærgerlig følelse over tabet af kostbare ting – tid og penge og evner og den tidligt vågnede virkelyst. Derfor havde han også med lidenskabelig iver og urokkelig energi atter kastet sig ind i forretningslivet. Han var naturligvis lige så blottet for penge, da han tog sine distinktioner af, som da han fæstede dem på, og den eneste kapital, der stod til hans rådighed, var hans energi og nøje kundskab til veje og midler. Anstrengelse og virksomhed var lige så naturligt for ham som at trække vejret; et mere kernesundt menneske end han havde aldrig betrådt vestens elastiske jordbund. Hans erfaring var for øvrigt lige så betydelig som hans evne; da han var fjorten år gammel, havde nødvendigheden grebet fat i hans unge skuldre og drevet ham ud på gaden for at han skulle tjene sin aftensmad. Han havde ikke tjent den, men den næste dag gjorde han det, og når han siden intet havde haft at spise, var det kun, fordi han havde brugt pengene til noget andet, til en bedre fornøjelse eller for at drage større nytte af dem. Han havde forsøgt sig på mangfoldige ting. Han var foretagsom i ordets højeste forstand;

han havde været dristig og uden frygt; han havde kendt bitre skuffelser og haft storartet held med sig; men han var en født eksperimentør og fandt altid en vis tiltrækning i at blive drevet af nødvendigheden, selv om denne nødvendighed var lige så ubehagelig som en munks kamelhårsklædning. Engang så det helt fortvivlet ud for ham; uheldet blev hans sovekammerat, og alt hvad han rørte ved, blev ikke til guld men til aske. Han havde fået den mest levende opfattelse af et overnaturligt element i denne verdens forhold på en tid, da hans uheld syntes at have nået højdepunktet; han havde følelsen af, at der i livet var noget, som var stærkere end hans egen vilje. Men delte mystiske noget kunne kun være djævelen, og han blev som følge deraf grebet af et overordentligt personligt fjendskab mod denne uforskammede magt. Han vidste, hvad det betød, at have udtømt sin kredit, at være ude af stand til at rejse en dollar og ved nattens frembrud stå i en fremmed by uden en skilling til sit ophold. Det var under disse omstændigheder, at han havde holdt sit indtog i San Francisco, den senere skueplads for hans største kup. Når han ikke, således som Benjamin Franklin i Philadelphia, gik på gaden og spiste et skillingsbrød, var det ene og alene fordi han ikke havde brødet til sin rådighed. I sin værste tid havde han kun haft et ønske, at se til bunds i tingene, som han ville have udtrykt sig. Endelig lykkedes det ham, han kom ind i smult vande og havde tjent mange penge. Det må indrømmes, uden omsvøb, at Christopher Newmans eneste formål i livet havde været at tjene penge; efter hans mening var han kun blevet sat i verden for at afvriste skæbnen en formue, jo større, jo bedre. Denne tanke opfyldte ham helt og tilfredsstillede hans fantasi. Hvad han skulle bruge pengene til,

hvad man skulle tage sig for med et liv, hvori det var lykkedes en at lede guldfloden ind, det havde han indtil sit femogtredivte år ikke gjort sig nogen rigtig forestilling om. For ham havde livet hidtil været et spil, og han havde gjort høje indsatser. Endelig havde han vundet og gik med sin gevinst; og nu, hvad skulle han gøre med den? Han var en mand, for hvem dette spørgsmål, før eller senere, måtte foreligge, og svaret på det hører til vor fortælling. En ubestemt følelse af, at der kunne gives andre svar, end hans filosofi hidtil havde drømt om, havde allerede grebet ham og syntes at antage bestemtere form, mens han sad med sin ven her i denne livlige krog af Paris.

"Jeg må indrømme," begyndte, han, "at her føler jeg mig slet ikke på min plads. Her lader ikke til at være anvendelse for mine evner. Jeg forekommer mig lige så enfoldig som et barn, og et lille barn kunne tage mig ved hånden og trække om med mig."

"Så vil jeg være det lille barn," sagde Tristam jovialt; "jeg vil tage Dem ved hånden. Betro Dem til mig."

"Jeg er en god arbejder," vedblev Newman, "men jeg er bestemt en dårlig driver. Jeg er kommet her over for at more mig, men nu ved jeg ikke, hvordan."

"Nå, det lærer man let."

"Jeg kan måske lære det, men jeg er bange for, at jeg aldrig vil lære det grundigt. Jeg har den bedste vilje af verden, men mine anlæg ligger ikke i den retning. Som driver vil jeg aldrig blive original, hvad jeg formoder, De er."

"Ja," sagde Tristam, "jeg tror nok, jeg er original; ligesom alle de udødelige malerier i Louvre."

"Desuden," vedblev Newman, "ønsker jeg ikke at arbejde for min fornøjelse, lige så lidt som jeg har leget ved mit arbejde. Jeg vil tage det hele let. Jeg føler mig så dejlig doven, og jeg havde lyst til at tilbringe et helt år som nu, sidde under et træ og høre på musik. Jeg stiller kun en betingelse: jeg vil høre god musik."

"Musik og malerier! Hvilken forfinet smag! De er, hvad min kone kalder åndrig. Det er jeg ikke, ikke en snus. Men vi kan nok finde noget bedre for Dem end at sidde under et træ. Til at begynde med må De hen i klubben."

"Hvilken klub?"

"Occidental. Der vil de træffe alle amerikanerne; i alt fald de bedste af dem. De spiller naturligvis poker?"

"Nej, ved De hvad," udbrød Newman ivrigt, "De vil da ikke spærre mig inde i en klub og sætte mig hen ved et spillebord! Jeg er ikke kommet så langvejs fra for det."

"Hvad pokker er De da kommet for! I St. Louis var De da glad nok ved at spille poker, dengang De blankede mig af."

"Jeg er kommet for at se Europa, for at få det bedste ud af det, jeg kan. Jeg vil se alt det store her og gøre, hvad kløgtige folk gør."

"Kløgtige folk! Meget forbunden. De anser altså mig for et fæ."

Newman sad sideværts på sin stol, med albuen støttet på stoleryggen og hovedet til hånden. Uden at røre sig, betragtede han sin ledsager med sit skarpe, forskende men godmodige blik. Endelig sagde han: "Forestil mig for Deres kone!"

Tristam fo'r op i sin stol. "Nej, det gør jeg ikke. Hun trænger ikke til hjælp for at se mig over hovedet, og De ikke heller!"

"Jeg ser slet ikke Dem over hovedet, kære ven, eller noget menneske. Jeg er ikke stolt, jeg forsikrer Dem, jeg er ikke stolt. Det er jo netop derfor, at jeg vil tage kløgtige folk til mønster."

"Nå, selv om jeg ikke er rosen, som man siger her, så har jeg dog været i nærheden af den. Jeg kan også vise Dem nogle kløgtige folk. Kender De general Packard? Kender De C. P. Hatch? Kender De miss Kitty Upjohn?"

"Det vil glæde mig at gøre Deres bekendtskab; jeg vil gerne deltage i selskabslivet."

Tristam syntes urolig og mistænksom; han så spørgende på sin ven og spurgte så: "Hvad har De egentlig for? Vil De skrive en bog?"

Christopher Newman snoede en stund tavs den ene ende af sit overskæg, så svarede han endelig: "En dag, for et par måneder siden, skete der mig noget meget besynderligt. Jeg var kommet til New York i en meget vigtig forretning; det er en hel lang historie – det drejede sig om at komme et andet firma i forkøbet på markedet. Det pågældende firma havde en gang spillet mig et meget slet puds. Jeg var den gang frygtelig ærgerlig og svor, at når der tilbød sig en lejlighed, skulle jeg nok betale det. Det drejede sig om nogle og tres tusind dollars. Hvis jeg snappede dem bort for næsen af firmaet, var det et slag, der kunne føles, og fyren fortjente virkelig ikke pardon. Jeg sprang ind i en droske og kørte af sted i mine forretninger, og det var i denne droske – denne udødelige, historiske droske at der hændtes mig det besynderlige, jeg vil fortælle. Det var en droske, ligesom enhver anden, kun en lille smule mere snavset, med en fedtet stribe langs rygpuderne, som om den havde gjort tjeneste ved en hel bunke irske begravelser. Det er nok muligt,

at jeg tog mig en lur; jeg havde rejst hele natten, og skønt jeg var optaget af min forretning, trængte jeg dog til søvn. I alt fald vågnede jeg pludseligt op af en søvn eller et slags drømmeri, med den mest forunderlige følelse af verden – en afgjort modbydelighed for det, jeg havde i sinde at gøre. Det kom over mig, lige som" – han slog et knips med fingrene – "lige så pludseligt, som når et gammelt sår begynder at smerte. Jeg kunne ikke forstå det; jeg følte blot, at jeg var led ved hele historien og ikke ville have med den at bestille, tanken om at lade de tres dollars gå fra mig og aldrig høre tale om dem, forekom mig som det bedste i verden. Og alt dette foregik ganske uafhængigt af min vilje, og det var som jeg overværede en forestilling i teatret. Jeg kunne føle, hvorledes det foregik i mit indre. De kan stole på, der foregår meget i os, som vi kun forstår grumme lidt af."

"For pokker! Det løber mig koldt ned ad ryggen!" udbrød Tristam. "Og mens De sad i Deres droske og så på skuespillet, som De kalder det, gik den anden hen og stak de tres dollars i lommen?"

"Det har jeg ikke spor af idé om. Jeg håber det for ham, stakkels djævel! men jeg har aldrig hørt det. Vi gjorde holdt udenfor det hus i Wall Street, som jeg skulle til, men jeg blev siddende i vognen, og til sidst kravlede kusken ned fra bukken for at se, om hans droske ikke var blevet til en ligvogn. Jeg havde ikke kunnet stige ud, aldeles som om jeg havde været et lig. Hvad gik der af mig? Momentant vanvid, vil De sige. Hvad jeg ønskede at komme bort fra, var Wall Street. Jeg sagde til manden, at han skulle køre ned til Brooklyn-færgen og lade os sætte over. Da vi var kommet over, lod jeg ham køre mig ud i

landet. Da jeg oprindelig havde sagt, at han skulle køre ind i byen, som om det gjaldt livet, holdt han mig sagtens for gal. Måske var jeg det, men i så fald er jeg det endnu. Jeg tilbragte morgenstunden med at se på det friske grønne løv på Long Island. Jeg var led ved al forretning; jeg ville opgive det hele og bryde kort af; jeg havde penge nok, eller burde i alt fald have det. Jeg syntes at mærke et nyt menneske indenfor min gamle hud, og jeg længtes efter en ny verden. Jeg forstod ikke et muk af det hele, men jeg gav den gamle hest løse tøjler og lod den selv finde vej. Så snart jeg kunne komme ud af spillet, sejlede jeg til Europa. Og deraf kommer det, at jeg sidder her."

"De burde have købt den droske," sagde Tristam; "det er ikke længere noget sikkert køretøj. Og De har altså virkelig solgt ud; De har trukket Dem tilbage fra forretningen?"

"Jeg har givet mine kort til en ven; når jeg føler lyst til det, kan jeg tage dem op igen. Det sker sikkert om et årstid. Pendulet vil svinge tilbage. Jeg sidder i en gondol eller på en dromedar og får pludselig lyst til at løbe min vej. Men for øjeblikket er jeg løs og ledig, jeg har oven i købet indrettet det således, at jeg ingen forretningsbreve modtager."

"Å, det er et virkeligt fyrstelune," sagde Tristam. "Jeg siger pas; en stakkels djævel, som jeg, kan ikke være Dem til nogen nytte i det kapitel. De skulle lade Dem præsentere for kronede hoveder."

Newman så et øjeblik på ham og spurgte så med roligt smil: "Hvordan bærer man sig ad med det?"

"Det kan jeg lide!" udbrød Tristam. "Det viser, at det er Deres alvor."

"Naturligvis er det mit alvor. Har jeg ikke sagt, at jeg ville have det bedste? Jeg ved godt, at det bedste ikke kan fås for penge alene, men penge gør dog en hel del. Og jeg skal ellers gøre, hvad jeg kan."

"De er nok ikke forknyt?"

"Ikke spor. Jeg vil have broderparten af det, et menneske kan skaffe sig. Folk, byer, kunst, natur, alt! Jeg vil se de højeste bjerge, de blånende søer, og de skønneste malerier, de prægtigste kirker, og de berømteste folk, og de smukkeste kvinder."

"Slå Dem så ned i Paris. Der er ingen bjerge, jeg ved af, og den eneste sø er i *Bois du Boulogne*, og den er ikke særlig blå. Men der er alt andet: malerier og kirker, berømte folk i en uendelighed og adskillige smukke kvinder."

"Men nu da sommeren står for, kan jeg ikke slå mig ned i Paris."

"I sommer kan De jo tage til Trouville."

"Hvad er Trouville?"

"Det franske Newport. De halve amerikanere tager derhen."

"Er det i nærheden af Alperne?"

"Omtrent lige så nær som Newport er ved Rocky Mountains."

"Jeg vil se Mont Blanc," sagde Newman, "og Amsterdam, og Rhinen, og en mængde byer. Navnlig Venedig, jeg gør mig store tanker om Venedig."

"Aha," sagde mr. Tristam og rejste sig, "jeg ser, jeg må præsentere Dem for min kone!"

3

Denne ceremoni fandt sted den følgende dag, da Christopher Newman efter Tristams indbydelse spiste til middag hos ham. Mr. og mrs. Tristam boede i et af de blændende hvide huse, som med deres pompøse ensformighed indfatter de gader, baron Haussmann har anlagt i nærheden af Triumfbuen. Deres lejlighed var rig på moderne bekvemmeligheder, og Tristam henledte straks sin gæsts opmærksomhed på deres fornemste huslige skatte, gaslamperne og varmeapparaterne. "Når De har hjemve," sagde han, "må De komme til os. Så anbringer vi Dem ved varmeregulatoren, under et godt stort gasblus, og –"

"Og Deres hjemve vil snart gå over," sagde mrs. Tristam.

Hendes mand så på hende; hans hustru talte ofte i en tone, som han ikke kunne forstå; han var ikke menneske for at sige, om hun talte i spøg eller alvor. Sandheden er, at forholdene havde bidraget meget til hos mrs. Tristam at udvikle en fremtrædende hang til ironi. Hendes smag afveg i mange retninger fra hendes mands, og skønt hun ofte gav efter, må det indrømmes, at hendes eftergivenhed ikke altid ytrede sig på den behageligste måde. Hun gjorde det kun i det ubestemte håb om, at hun også til gengæld en gang kunne gøre noget egensindigt, noget næsten lidenskabeligt. Hvad hun egentlig ville gøre, kunne hun ikke selv sige, men i det mindste sørgede hun i forvejen for at kunne gøre det med en god samvittighed.

For at undgå misforståelser, må det bemærkes, at hendes lille uafhængighedsplan aldeles ikke forudsatte bistand fra en

person af det andet køn; hun anlagde intet forråd af dyd for senere at kokettere på dette grundlag. Derimod talte forskellige grunde. For det første var hun ingen skønhed og gjorde sig aldeles ingen illusioner over sit ydre. Hun vidste på en prik, hvorledes hun var, hun kendte sine bedste og sine dårligste sider, hun fandt sig i sin skæbne. Dette var dog ikke gået af uden en indre kamp. Som ung pige havde hun siddet i timevis med ryggen til spejlet og grædt sine øjne røde; og senere havde hun af trods og fortvivlelse antaget den vane, at give sig ud for et stedbarn af naturen, måske for i alt fald – det krævede jo den simpleste høflighed – at blive modsagt. Men siden hun kom til Europa, havde hun opfattet sagen mere filosofisk. Hendes iagttagelsesevne, som var meget skarp, havde lært hende, at en kvindes første pligt ikke er at være smuk men behagelig, for hun traf mange kvinder, som behagede, uden at være smukke, så at hun troede nu at have indset sin opgave. Hun havde en gang hørt, hvordan en entusiastisk musiker, ved at høre en sanger med en smuk stemme, tabte tålmodigheden og sagde, at en smuk stemme var en hindring for at synge godt. Således kunne det måske også være rigtigt, at et smukt ansigt er en hindring for at have et indtagende væsen. Mrs. Tristam forsøgte altså at være usædvanlig elskværdig og gjorde virkelig overordentlige anstrengelser i så henseende. Hvor godt det ville have lykkedes hende, ved man ikke, da hun uheldigvis brød af midt i det. Hun undskyldte sig med at finde for liden opmuntring i sin kreds. Men sandsynligvis skortede det hende på virkeligt geni, da hun ellers i alt fald ville have gjort fremskridt i denne behagelige kunst. Den stakkels dame var meget ilde faren og havde nu ingen anden udvej end at

beskæftige sig med sit toilette. Dette forstod hun og lod sig nu nøje med at klæde sig med fuldendt smag. Hun levede i Paris, som hun efter eget udsagn afskyede, fordi man kun, som hun sagde, kunne klæde sig passende i Paris. Udenfor Paris var det også alt for vanskeligt at få ti-knappers handsker. Når hun rev ned på denne magelige by og man spurgte hende, hvor hun da hellere ville bo, fik man et meget uventet svar. Hun svarede, i København eller Barcelona, fordi hun på sin store rejse havde opholdt sig et par uger i hver af disse byer. Forresten var hun, når man kendte hende, med sine poetiske flæser og sit uskønne, intelligente lille ansigt, en meget interessant dame. Hun var af naturen undselig, og hvis hun var født som en skønhed, så ville hun, da hun ikke var forfængelig, være vedblevet med at være undselig. Nu var hun overordentlig tilbageholdende overfor sine venner og meget venlig mod fremmede. Hun foragtede sin mand, foragtede ham dybt, uagtet hun havde haft fuldstændig frit valg. Hun havde elsket en åndrig mand, som ikke tog hende, og derfor giftede hun sig med en dumrian, for at hin utaknemmelige af dette skulle slutte, at hun ikke havde haft forståelse af hans værd og følgelig heller ingen tilbøjelighed for ham. Urolig, utilfreds, drømmerisk, uden personlig ærgerrighed, men med en vis heftighed i sin fantasi, var hun temmelig ufuldkommen. Hun havde mange anlæg – til det gode som til det onde, som aldrig kom til udvikling, og alligevel havde hun en gnist af den guddommelige ild i sig.

Newman var under alle omstændigheder en ven af dameselskab, og nu, da han var revet helt ud af sit element og måtte undvære sine vante interesser, søgte han det endnu mere, for at finde en slags erstatning. Han syntes rigtig godt

om mrs. Tristam og hun lige så om ham, så at han efter det første møde tilbragte mange timer i hendes salon. Hans optræden overfor damer var ganske ejendommelig, og en kvinde måtte besidde ikke ringe kløgt for at opdage, at han beundrede hende. Han var ikke galant i ordets almindelige forstand, gjorde ingen komplimenter, talte ikke meget og smigrede ikke. Over for mænd kom han med vittigheder og havde dem til bedste, men sad han ved siden af en dame, blev han alvorlig. Han var ikke undselig, og da kejtethed ofte udspringer af undseelse, var han heller ikke kejtet – kun alvorlig, opmærksom, ærbødig, ofte tavs og i en tilstand af en vis henrykkelse. Hans måde at være på var aldeles ikke søgt, den var også kun ganske lidt sentimental. Han havde ikke tænkt meget over kvindens stilling i samfundet. Han havde ikke spor af sympati for en præsident i skørter. Hans holdning udsprang simpelthen af hans godmodighed og hans ægte demokratiske overbevisning om, at enhver havde ret til at føre et behageligt liv. Når en skægget tigger har krav på en seng og føde og valgret, så måtte kvinder, der er svagere end tiggere, allerede af den grund have krav på at blive understøttede og opholdte på samfundets bekostning. Newman ville uden at kny have underkastet sig en skat i dette øjemed. Desuden måtte han af egen erfaring lære alt, hvad der er blevet traditionelt om kvinderne. Han havde aldrig læst en roman. Han forbavsedes over kvindernes forstand, snuhed, behændighed og dømmekraft. De forekom ham at være fremragende skabte. Hvis det er sandt, at man i sin beskæftigelse altid ser en slags religion, eller i alt fald et ideal, så var dette tilfældet hos

Newman. Han søgte og fandt bekræftelsen på hele sin tilværelse i et åndrigt kvindegemyt.

Han hørte på mrs. Tristams råd, som han ganske vist aldrig havde anmodet om. Han var ude af stand til at anmode om dem, da han ikke mødte nogen som helst vanskeligheder og som følge deraf ikke følte trang til At overvinde dem. Den sammensatte pariser-verden omkring ham forekom ham yderst simpel. Det var et højst mærkeligt skuespil, som imidlertid hverken opflammede hans fantasi eller vakte hans nysgerrighed. Han holdt hænderne i lommen, så sig godmodigt om, ville ikke gå glib noget vigtigt, iagttog alt meget nøje og stod alligevel udenfor det hele. Mrs. Tristams "råd" hørte med til skuespillet, og med sin overstrømmende veltalenhed var hun et meget underholdende element. Han holdt af at høre på hende, da det forekom ham at være en del af hendes store klogskab; men han drog nytte af alle hendes antydninger og lærdomme, når han var borte fra hende. Hvad hende angår, så lagde hun fuldstændigt beslag på ham. Han var det interessanteste, hun i lang tid havde beskæftiget sig med. Hun ville foretage noget med ham – hun vidste ganske vist ikke hvad. Han var rig og kraftig, munter, godmodig og satte stadig hendes fantasi i bevægelse. For øjeblikket kunne hun ikke gøre andet end synes godt om ham. Hun sagde, at han var gyselig uciviliseret, men i denne kompliment lå der noget usandt. Hun trak omkring med ham, præsenterede ham for et halvt hundrede mennesker og var yderst tilfreds med sin erobring. Newman gik ind på ethvert forslag, trykkede alles hænder og blev hverken begejstret eller gnaven. Tom Tristam beklagede sig over, at hans kone lagde fuldstændigt beslag på Newman og at han aldrig kunne have

sin ven for sig selv. Havde han anet, hvorledes det ville gå, havde han ikke ført ham til Avenue d'Jena. Newman havde aldrig været meget intim med Tristam, og mrs. Tristam havde heller ikke meddelt ham sin hemmelighed, men Newman havde meget hurtigt gættet den og var fuldstændig overbevist om, at hendes mand var en vanslægtet dødelig. I sit fireogtyvende år havde han været en skikkelig fyr og havde ikke forandret sig i den retning, men af en mand i hans alder ventede man dog noget mere. Folk sagde, at han var selskabelig, men det fulgte jo af sig selv, ganske som en svamp udvider sig, når man dypper den i vand. Hans selskabelige dyder var ikke af en meget fremragende art. Han holdt af at snakke og rive vittigheder af sig, og for at få folk til at le, ville han måske ikke engang have skånet sin gamle moders rygte. Newman havde forkærlighed for gamle minder, men han opdagede snart, at Tristam ikke indeholdt meget. Tristams eneste ærgerrighed var at spille god poker i klubben, at vide navnene på alle koketter, at kende alle mennesker, at kilde sin gane med trøfler og champagne og give anledning til små tvistigheder blandt medlemmerne af den amerikanske koloni.

Han var lad, åndløs, sanselig og almindelig. Han irriterede sin ven ved den tone, hvori han omtalte deres fædreland. For Newman kunne ikke forstå, hvorfor de forenede stater ikke var gode nok for mr. Tristam. Han havde aldrig været nogen stor patriot, men det ærgrede ham, at mr. Tristam behandlede hans land som en rådden lugt, og så begyndte han at bande på, at det var det største land i verden, og at det kunne stikke Europa i lommen, og at en amerikaner, som talte ilde om sit fædreland, burde lægges i jern og sendes hjem for at leve i Boston. Man

kunne meget godt behandle Tristam lidt *en carnaille*, da han ikke bar nag til nogen og altid søgte at overtale Newman til at tilbringe sine aftener i Occidental-klubben.

Christopher Newman spiste flere gange til middag hos Tristams, og hans vært foreslog altid en snarlig udflugt efter denne fornøjelse. Mrs. Tristam gjorde indvendinger og erklærede, at hendes mand gjorde alt for at vække hendes mishag.

"Nej, det falder mig aldrig ind," svarede han. "Jeg ved, at du afskyr mig nok i forvejen til at jeg skulle gøre mig særlige anstrengelser."

Newman hadede at se mand og hustru på en sådan fod mod hinanden, og han troede, at en af dem måtte være meget ulykkelig. Han vidste, at det ikke var mr. Tristam. Mrs. Tristam havde en altan udenfor sine vinduer, og tit på juni-aftener plejede hun at sidde derude, og Newman plejede åbent at tilstå, at han foretrak altanen for klubben. Altanen var omgivet med duftende planter i baljer, og man havde derfra udsigt ned ad den brede gade til Triumfbuen, som tegnede sin stolte masse smukt af mod den stjerneklare himmel. Undertiden holdt Newman sit løfte om at gå en halv time med Tristam hen i klubben, undertiden glemte han det. Mrs. Tristam forelagde ham mange spørgsmål om ham selv, men fik kun utilfredsstillende svar. Han var ikke, hvad man kalder subjektiv, men når han mærkede, at hun mente det alvorligt, gjorde han heltemodige anstrengelser for at være det. Han fortalte hende en hel del, han havde udrettet, og underholdt hende med anekdoter fra livet i vesten; hun var fra Philadelphia, og da hun havde opholdt sig otte år i Paris, talte hun om sig selv som en

lad orientalerinde. Altid var en eller anden helten i hans historier, ingenlunde altid til hans fordel; og Newmans egne følelser berørtes kun overfladisk. Hun ville især gerne vide, om han havde været forelsket – alvorligt, lidenskabeligt – og da det ikke lykkedes at opspore noget sådant i hans fortællinger, spurgte hun ham lige ud om det. Han tøvede lidt, og endelig sagde han: "Nej." Hun erklærede, at det glædede hende at høre det, da det bekræftede hendes private mening, at han var en mand uden følelse.

"Virkelig?" spurgte han meget alvorlig. "Tror De det; hvad kender De da en mand med følelse på?"

"Jeg ved ikke," sagde mrs. Tristam, "om De er meget jævn eller meget dyb."

"Jeg er meget dyb. Det er et faktum."

"Jeg tror, at når jeg med en vis mine sagde, at De var uden følelse, så ville De tro det."

"Med en vis mine!" spurgte Newman. "De kan jo forsøge det og selv se."

"De ville måske tro mig, men ikke bryde Dem om det," sagde mrs. Tristam.

"De er på vildspor. Jeg ville bryde mig særdeles meget om det, men ikke tro det. Sagen er, at jeg aldrig har haft tid til at indlade mig på følelser. Jeg har altid måttet handle for at gøre mig følelig."

"Det har De sikkert undertiden gjort i høj grad."

"Ja, det er der ingen tvivl om."

"Når De er opbragt, må det ikke være behageligt."

"Jeg er aldrig opbragt."

"Eller når De er vred eller ærgerlig."

"Jeg er aldrig vred, og det er så længe siden at jeg var ærgerlig, at jeg næsten har glemt det."

"At De ikke kan blive vred," sagde mrs. Tristam, "det tror jeg ikke. En mand må tit blive vred. Og De er hverken god eller slet nok til *aldrig* at tabe humøret."

"Det sker en gang hver femte år."

"Så er det altså snart tiden," sagde fruen. "Inden seks måneder er gået, skal jeg få se et smukt anfald af raseri."

"Mener De dermed, at De vil gøre mig rasende?"

"Det ville jeg ikke være ked af. De tager alt så koldt. Det ærgrer mig. Og dernæst er De for lykkelig. De har en følelse af, selv at have købt Deres fornøjelse – og det må være den behageligste af verden. De behøver ikke at frygte for en afregningsdag. Det er alt sammen afgjort."

"Nå, så er jeg altså lykkelig," sagde Newman tankefuld.

"De har været ganske forfærdelig heldig!"

"Heldig i kobber," sagde Newman, "jævnt heldig i jernbaner og bandsat uheldig i olie."

"Det er meget ubehageligt at vide, hvordan amerikanere har tjent deres formue. Nu står verden Dem åben, og De behøver kun at nyde."

"Ja, jeg er rigtig heldig stillet," sagde Newman. "Kun er det overflødigt altid at bebrejde mig det. Desuden har sagen også sin ubehagelige side. Jeg har ingen ånd."

"Det venter man heller ikke af Dem," sagde mrs. Tristam. Og derpå tilføjede hun: "Det har De alligevel."

"Enten jeg har det eller ikke, så har jeg i alt fald god tid. Jeg er ikke meget dannet, har ikke engang lært noget ordentligt. Jeg kender ikke til historie eller kunst eller fremmede sprog eller

nogen slags lærdom. Men jeg er intet fæ, og jeg skal nok vide besked med Europa, når jeg først har gennemrejst det. Her under mine ribben," tilføjede han, "føler jeg noget, som jeg ikke kan forklare, en mægtig drift, en higen efter at kaste ud og hale i land."

"Bravo," sagde mrs. Tristam, "det er meget godt. De er den store barbar fra vesten, der træder frem i sin kraft og uskyldighed, et øjeblik ser ned på denne usle verden, og så farer ned på den."

"Nej, nej, jeg er aldeles ingen barbar: tværtimod. Jeg har set barbarer og ved, hvorledes de er."

"Jeg mener ikke, at De er en comanche-høvding, at De svøber Dem ind i et hestedækken og bærer fjerkrone. Det er igen noget andet."

"Jeg er et meget civiliseret menneske," sagde Newman. "Det fastholder jeg. Hvis De ikke tror det, vil jeg gerne give Dem et bevis på det."

Mrs. Tristam tav en stund. "Jeg kunne ønske at se beviset," sagde hun endelig. "Jeg kunne lide at sætte Dem på en vanskelig post."

"Jeg beder Dem, gør det," sagde Newman.

"Det lyder lidt indbildsk!" svarede damen.

"Å," sagde Newman, "jeg har en meget god mening om mig selv."

"Jeg ville ønske, jeg kunne sætte den på prøve," sagde mrs. Tristam. "Giv mig tid, og jeg skal gøre det." Så tav hun igen, som om hun overvejede, hvorledes hun skulle udføre sin hensigt. Det lod til ikke at skulle lykkes hende i aften, men da han rejste sig for at sige farvel, sagde hun pludselig i en tone, der fra

skånselsløs spot gik over til næsten bevæget medfølelse: "Alvorlig talt, mr. Newman, jeg tror på Dem. De smigrer min patriotisme."

"Deres patriotisme?" spurgte Christopher.

"Netop. Det ville tage for lang tid at forklare, og De ville måske ikke forstå det. Desuden kunne De optage det – ja, De kunne virkelig optage det som en erklæring. Men det har intet at gøre med Dem personligt, kun med det, som De repræsenterer. Heldigvis ved De ikke alt. Ellers ville Deres indbildskhed vokse overordentligt."

Newman stod og stirrede og spekulerede på, hvad i al verden han "repræsenterede".

"Tilgiv al min dumme snak og glem mit råd. Det er meget tåbeligt af mig at ville sige Dem, hvad De skal gøre. Når De er i forlegenhed, gør så, hvad De finder rigtigst, og De vil altid gøre det rette. Når De er i en vanskelig stilling, må De selv klare den."

"Jeg skal tænke på alt, hvad De har sagt mig," sagde Newman. "Der gives her så mange former og ceremonier ..."

"Det er naturligvis former og ceremonier, jeg mener."

"Men jeg ønsker at iagttage dem," sagde Newman, "har jeg ikke lige så god ret til det, som enhver anden? De skræmmer mig ikke, og De behøver ikke at give mig lov til at krænke Dem. Jeg vil ikke gøre brug af den."

"Det mener jeg heller ikke. Jeg mener kun, at De skal iagttage det alt sammen med egne øjne. De skal altid selv træffe afgørelsen. Hug knuden over eller løs den, ganske som De vil."

"Jeg vil aldrig famle i det!" sagde Newman.

Næste gang, han spiste til middag i Avenue d'Jena, var en søndag, en dag, hvor mr. Tristam ikke rørte kortene, så at de om aftenen alle tre sad ude på altanen. Man talte om mangfoldige ting, og endelig kom mrs. Tristam pludselig med den ytring til Christopher Newman, at det var på høje tid, han giftede sig.

"Hør blot; hun er dristig!" sagde mr. Tristam, som søndagaftener altid var noget bitter.

"Jeg antager ikke, at De har besluttet ikke at gifte i Dem?" vedblev mrs. Tristam.

"Nej, gud bevares!" udbrød mr. Newman. "Det er min alvorlige beslutning."

"Det er meget let," sagde Tristam, "ulykkelig let."

"Godt, så har De vel ikke i sinde at vente, til De er halvtreds."

"Nej, tværtimod, så snart som muligt."

"Det kan man slet ikke forestille sig. Venter De da på, at en dame skal komme og fri til Dem?"

"Nej, jeg skal gerne fri. Jeg tænker meget over sagen."

"Lad mig høre nogle af Deres tanker."

"Ja," sagde Newman meget langsomt, "jeg vil gøre et godt parti."

"Så tag De en kone på tres," sagde Tristam.

"Hvad mener De med et "godt" parti?"

"I enhver henseende. Jeg vil blive vanskelig at stille tilfreds."

"Husk på det franske ordsprog, som siger, at den smukkeste pige i verden ikke kan give mere, end hun har."

"Siden De spørger mig," sagde Newman, "så vil jeg åbent sige Dem, at det er mit største ønske at gifte mig. For det første er det på høje tid, da jeg snart bliver fyrre. Og dernæst er jeg alene

og hjælpeløs og keder mig. Men når jeg gifter mig nu, går det ikke, som det ville være gået i mit tyvende år, i en fart – nu må jeg gøre det med åbne øjne. Jeg ønsker at gøre alt på den rette måde. Jeg vil ikke alene undgå at gribe fejl, men gøre et rigtigt kup. Jeg vil træffe et godt valg. Min hustru må være en prægtig kvinde."

"Det kan man kalde at tale!" udbrød mrs. Tristam.

"Å, jeg har tænkt uhyre meget over det."

"Måske for meget. Det bedste er, ligefrem at forelske sig."

"Når jeg finder en kvinde, som jeg synes om, så vil jeg elske hende højt. Min hustru skal få det godt."

"De er brillant! Der er en god lejlighed for de prægtige kvinder."

"Det er ikke kønt af Dem," svarede Newman. "De fritter en stakkels djævel, gør ham tryg, og så ler De ad ham."

"Jeg forsikrer Dem," sagde mrs. Tristam, "at det er mit ramme alvor. For at bevise Dem det, vil jeg gøre Dem et forslag. Skal jeg hjælpe Dem til en kone?"

"De vil skaffe mig en kone?"

"Hun er allerede fundet. Jeg vil kun føre Dem sammen."

"Nej, hør," sagde Tristam, "vi har da ikke et ægteskabskontor. Han vil tro, at du vil have provision."

"Forestil mig for en kvinde, der svarer til mine ideer," sagde Newman, "og jeg gifter mig i morgen."

"De siger det i en så underlig tone, og jeg forstår Dem ikke ganske. Jeg troede ikke, at De var så koldblodig og beregnende."

Newman tav en stund, så sagde han endelig: "Jeg må have en betydelig hustru. Det holder jeg på. Det har jeg råd til. Og hvis en sådan er til at få, vil jeg have hende. Hvorfor skulle jeg ellers

have slidt og slæbt i alle de mange år? Jeg har haft lykken med mig, og hvad skal jeg nu gøre med min lykke? For at gøre min lykke fuldkommen, må jeg have en smuk kvinde som topfigur, lige som en statue på et monument. Hun må være lige så god, som hun er smuk, og lige så begavet, som hun er god. Jeg kan give min hustru en god del, så jeg ikke er bange for at forlange en god del selv. Hun skal få alt, hvad en kvinde kan ønske sig. Hun må gerne være for god til mig, være mere begavet og klog end jeg kan forstå, det vil blot være mig desto kærere. Med et ord, jeg ønsker at skaffe mig den bedste vare, der er på markedet."

"Hvorfor har De ikke sagt mig det i forvejen?" ytrede Tristam. "Jeg har hele tiden anstrengt mig for, at De skulle blive indtaget i mig."

"Det er højst interessant," sagde mrs. Tristam. "Det kan jeg lide, at en mand ved, hvad han vil."

"Det har jeg vidst længe," vedblev Newman. "Jeg har for længe siden forestillet mig, at en smuk hustru er det bedste, man kan have her på jorden. Det er den største sejr over forholdene. Når jeg siger smuk, så mener jeg smuk på sjæl og legeme. Det er noget, enhver mand har samme krav på; han kan skaffe sig det, hvis han formår det. Dertil behøver han slet ikke at være udrustet med særlige evner; han må kun være en mand. Han behøver så kun at bruge sin vilje og den kløgt, han har, og gøre forsøget."

"Det forekommer mig, at Deres giftermål kun er en forfængeligheds-sag," svarede mrs. Tristam.

"Ja, vist så. Hvis folk lægger mærke til og beundrer min hustru, vil jeg i alt fald være meget fornøjet," sagde Newman.

"Kom nu og sig, at en mand er beskeden!" udbrød mrs. Tristam.

"Men ingen vil beundre hende mere end jeg."

"Jeg ser, at De har tilbøjelighed for pragt."

Newman tøvede lidt, så sagde han: "Oprigtigt talt, det tror jeg også."

"Og jeg antager, at De allerede har set Dem om."

"Det har jeg, efter given lejlighed."

"Og De har ikke fundet nogen, som har tilfredsstillet Dem."

"Nej," sagde Newman, halvt ærgerlig. "Oprigtigt talt, må jeg sige, at jeg ikke har fundet nogen, der har tilfredsstillet mig helt."

"De minder mig om de franske romantikeres helte, Rollo og Fortunio og om alle de andre umættelige herrer, som intet i denne verden var smukt nok. Men jeg ser, De mener det alvorligt, og jeg skal gerne hjælpe Dem."

"Hvem pokker er det, kære, du vil prakke ham på?" udbrød mr. Tristam. "Vi kender, gud ske lov, en hel del kønne piger, men prægtige kvinder er ikke så almindelige."

"Har De noget imod en fremmed?" vedblev hans hustru, henvendt til Newman, som havde trukket sin stol tilbage og med fødderne på altanens rækværk og hænderne i lommen så på stjernerne.

"Irlændere behøver ikke at melde sig," sagde Tristam.

Newman tøvede lidt. "Nej, jeg har ikke," sagde han til sidst.

"Kære ven, De er for uskyldig!" udbrød Tristam. "De har ingen anelse om, hvad disse fremmede kvinder er for skrækkelige væsener; især de prægtige! Hvordan ville De synes om en skøn tjerkesserinde med en dolk i bæltet?"

Newman slog sig på knæet. "Jeg ville gifte mig med en japaneserinde, hvis jeg syntes om hende," forsikrede han.

"Vi vil hellere blive i Europa," sagde mrs. Tristam. "Det eneste, det kommer an på, er altså, at De synes om selve personen?"

"Hun har i sinde at tilbyde Dem en guvernante, der ikke er blevet skattet efter fortjeneste!" sukkede Tristam.

"Jeg nægter ikke, at jeg, hvis betingelserne var til stede, ville foretrække en landsmandinde. Vi ville tale samme sprog, og det ville være behageligt. Men jeg er ikke bange for en fremmed. Desuden kunne jeg godt lide at se mig om i hele Europa. Det udvider valgområdet. Når man vælger blandt et større antal, kan man træffe sit valg med større omhu," sagde Newman.

"De taler som Sardanapal!" udbrød Tristam.

"De siger alt dette til den rette person," sagde fruen i huset. "Tilfældigvis tæller jeg blandt mine bekendte den elskværdigste kvinde i verden. Hverken mere eller mindre. Jeg siger ikke en meget indtagende kvinde eller en stor skønhed; jeg siger simpelthen den elskværdigste kvinde i verden."

"Pokker heller!" udbrød Tristam. "Hende har du holdt godt forvaret. Var du bange for mig?"

"Du har set hende," sagde hans hustru, "men du har intet blik for sådanne fortrin som Claires."

"Å, hun hedder Claire? Jeg siger pas."

"Ønsker Deres veninde at gifte sig?" spurgte Newman.

"Aldeles ikke. Det bliver Deres sag at få hende til at forandre sin mening desangående. Det vil ikke falde let; hun har allerede været gift en gang, og hendes mand indgav hende kun ringe tanker om mændene."

"Hun er altså enke?" sagde Newman.

"Er De allerede bange? Hun blev gift, da hun var atten år, af sine forældre, efter fransk skik, med en ubehagelig, gammel mand. Men han var så taktfuld at dø et par år efter, og nu er hun femogtyve år gammel."

"Hun er altså fransk?"

"Fransk på fædrene side, engelsk på mødrene. Hun er i virkeligheden mere engelsk end fransk, og hun taler engelsk lige så godt som jeg – eller snarere bedre. Hun hører til toppen af kurven, som De siger her. Hendes familie, på begge sider, er af fabelagtig ælde; hendes moder er datter af en engelsk, katolsk jarl. Hendes fader er død, og siden hun er enke, bor hun sammen med sin moder og en gift broder. Hun har en broder til, en yngre, som er noget vild. De har et gammelt hus i Rue de l'Université, men deres formue er lille og af sparsommelighedshensyn fører de fælles husholdning. Som ung pige blev jeg anbragt i et kloster her, mens fader foretog sin rejse gennem Europa. Jeg havde ikke spor af gavn af det, men det gav mig lejlighed til at gøre bekendtskab med Claire de Bellegarde. Hun var yngre end jeg, men vi blev hurtigt venner. Jeg fattede en stærk tilbøjelighed for hende, og hun besvarede min kærlighed efter evne. De holdt hende i så stramme tøjler, at hun næppe kunne røre sig, og da jeg forlod klosteret, måtte hun give afkald på mig. Jeg hørte ikke til hendes "verden", og gør det heller ikke nu, men vi træffes dog stundom. Det er forskrækkelige mennesker, hendes verden; alle anbragt på milehøje stylter og med stamtræer af tilsvarende længde. Det er *la crème de la crème* af den gamle adel. Ved De, hvad en legitimist er, eller en ultramontaner? Gå en eftermiddag klokken fem hen

i madame de Cintrés salon og De vil der træffe de bedst bevarede eksemplarer af dem. Jeg siger, gå derhen, men ingen bliver indladt, som ikke kan opvise sine halvtredsindstyve aner."

"Og det er den dame, De foreslår, at jeg skal gifte mig med?" spurgte Newman. "En dame, som jeg ikke en gang kan komme i nærheden af?"

"De sagde jo før, at De ikke skyede nogen hindring."

Newman så lidt på mrs. Tristam, idet han snoede sit overskæg. "Er hun en skønhed?" spurgte han.

"Nej."

"Å, så er der ingen grund –"

"Hun er ingen skønhed, men hun er smuk, to højst forskellige ting. En skønhed har ingen fejl i sine træk; men en smuk kvindes ansigt kan have fejl, som kun forhøjer dets ynde."

"Nu erindrer jeg madame de Cintré," sagde Tristam. "Hun er så stiv som et kosteskaft. En mand ville ikke se to gange på hende."

"Ved at sige, at *han* ikke ville se to gange på hende, beskriver min mand hende tilstrækkeligt," sagde mrs. Tristam.

"Er hun god; er hun klog?" spurgte Newman.

"Hun er fuldendt! Mere vil jeg ikke sige. Når De roser en person til en anden, som skal lære vedkommende at kende, er det slet politik at gå i detaljer. Jeg vil ikke overdrive. Blandt alle de kvinder, jeg har kendt, er hun enestående; hun er formet af et andet ler."

"Jeg gad nok se hende," sagde Newman ligefremt.

"Jeg skal se at arrangere det. Den eneste måde vil være at invitere hende til middag. Jeg har aldrig inviteret hende før, og jeg ved ikke, om hun vil komme. Hendes gamle, feudale moder,

grevinden, regerer familien med jernhånd og tillader hende ikke at have anden omgang end den, hun bestemmer og kun at bevæge sig indenfor en vis hellig kreds. Men jeg kan jo spørge hende."

I dette øjeblik blev mrs. Tristam afbrudt; en tjener trådte ud på altanen og meldte, at der var fremmede inde i salonen. Da Newmans værtinde var gået for at modtage de fremmede, gik Tom Tristam hen til sin gæst.

"Sæt ikke Deres fod i *den* stigbøjle, min ven," sagde han, idet han pustede røgen af sin cigar ud. "Der kommer ikke noget ud af det."

Newman så spørgende på ham. "De giver piben en anden lyd?"

"Jeg siger kun, at madame de Cintré er en stor, hvid dukke af et fruentimmer, som dyrker roligt hovmod."

"Ah, hun er hovmodig?"

"Hun ser på Dem, som om De var lutter luft, og tager lige så lidt notits af Dem."

"Hun er meget stolt, hvad?"

"Stolt? Lige så stolt, som jeg er ubetydelig."

"Og hun ser ikke godt ud?"

Tristam trak på skulderen: "Det er en art skønhed, som man må være åndrig for at forstå. Men jeg må ind og underholde selskabet."

Det varede en stund, inden Newman fulgte efter sine venner ind i salonen. Da han endelig lod sig se, blev han der kun kort og sad ganske tavs og hørte på en dame, som mrs. Tristam straks havde præsenteret ham for, og som snakkede i én køre og med en meget høj og skarp stemme. Newman var lutter

opmærksomhed. Så gik han hen til mrs. Tristam for at sige farvel.

"Hvem er den dame?" spurgte han.

"Miss Dora Finch. Hvad synes De om hende?"

"Hun er for støjende."

"Man finder hende så behagelig! De er virkelig kræsen," sagde mrs. Tristam.

Newman stod et øjeblik tøvende. Endelig sagde han: "Glem ikke det med Deres veninde, madame Hvad-hedder-hun? Den stolte skønhed. Invitér hende til middag og lad mig vide det i tide." Og dermed gik han.

Et par dage efter kom han igen; det var om eftermiddagen. Han traf mrs. Tristam i salonen; der var en fremmed hos hende, en ung og smuk dame, klædt i hvidt. De to damer havde rejst sig, og den fremmede ville åbenbart sige farvel. Da Newman trådte ind, sendte mrs. Tristam ham et betydningsfuldt blik, som han ikke straks var i stand til at tolke.

"Det er en god ven af os," sagde hun henvendt til den fremmede, "mr. Christopher Newman. Jeg har talt om Dem til ham, og han ønsker særdeles at gøre Deres bekendtskab. Hvis De havde spist til middag hos os, ville jeg have givet ham lejlighed til det."

Den fremmede vendte ansigtet om imod Newman, med et smil. Han blev slet ikke forlegen, for hans ubevidste koldblodighed var grænseløs; men da han opdagede, at det var den stolte og smukke madame de Cintré, den elskeligste kvinde i verden, den forjættede fuldkommenhed, det tilbudte ideal, gjorde han en uvilkårlig bevægelse for at samle sine tanker. I den lette forvirring, som dette forårsagede, fik han indtrykket

af et ovalt, smukt ansigt og to øjne, som var både strålende og blide.

"Det ville have været mig en stor glæde," sagde madame de Cintré. "Men uheldigvis, som jeg allerede har sagt mrs. Tristam, tager jeg på mandag ud på landet."

Newman bukkede højtideligt. "Det gør mig meget ondt," sagde han.

"Det bliver for varmt i Paris," tilføjede madame de Cintré, idet hun atter greb sin venindes hånd for at sige farvel.

Mrs. Tristam lod til at have fattet en pludselig og noget dristig beslutning, og hun smilede mere venligt, en damer gør, når de tager sådanne beslutninger. "Jeg ville gerne, at mr. Newman skulle lære Dem at kende," sagde hun, idet hun lagde hovedet lidt på siden og så på madame de Cintrés hattebånd.

Christopher Newman stod alvorlig tavs, mens hans medfødte skarpsindighed advarede ham. Mrs. Tristam var besluttet på at formå sin veninde til at sige ham et opmuntrende ord, som skulle være mere end de sædvanlige høflighedsytringer; og hvis dette skyldtes medfølelse, var det den, at enhver er sig selv nærmest. Madame de Cintré var hendes kære Claire og genstand for hendes særlige beundring, men madame de Cintré havde fundet det umuligt at spise til middag hos hende, og derfor skulle madame de Cintré blidt tvinges til at føje mrs. Tristam i noget.

"Det ville være mig en stor fornøjelse," sagde hun og så på mrs. Tristam.

"Det er store ting," udbrød denne sidste, "når madame de Cintré siger det!"

"Jeg er Dem meget forbunden," sagde Newman. "Mrs. Tristam kan bedre tale for mig, end jeg for mig selv."

Madame de Cintré så atter på ham med det samme blide, strålende blik. "Vil De opholde Dem længe i Paris?" spurgte hun.

"Vi skal holde på ham," sagde mrs. Tristam.

"Men de holder på mig!" og madame de Cintré trykkede sin venindes hånd.

"Et øjeblik endnu," sagde mrs. Tristam.

Madame de Cintré så atter på Newman; denne gang uden at smile. Hendes blik hvilede et øjeblik på ham. "Vil De komme og besøge mig?" spurgte hun.

Mrs. Tristam kyssede hende. Newman takkede, og hun sagde farvel. Fruen i huset fulgte hende ud, og lod Newman være et øjeblik alene. Så vendte hun tilbage og gned sig i hænderne. "Det var et heldigt træf," sagde hun. "Hun kom for at sige, at hun ikke kunne modtage min invitation. De sejrede på stedet, idet hun efter tre minutters forløb bad Dem om at besøge sig."

"Det var Dem, der sejrede," sagde Newman. "De må ikke være for hård imod hende."

Mrs. Tristam stirrede på ham. "Hvad mener De?"

"Hun gør ikke det indtryk på mig, at hun er meget stolt. Jeg vil snarere sige, at hun er undselig."

"De er en skarp iagttager. Og hvad synes De om hendes ansigt?"

"Hun er nydelig," sagde Newman.

"Det skulle jeg mene! De vil naturligvis aflægge hende en visit?"

"I morgen," udbrød Newman.

"Nej, ikke i morgen; i overmorgen. Det er altså på søndag; på mandag rejser hun. Selv om De ikke skulle træffe hende, så er det i alt fald en begyndelse." Og hun gav ham madame de Cintrés adresse. –

Han gik over Seinen, sent på eftermiddagen, og begav sig gennem Faubourg St. Germains grå og stille gader, hvis huse har en næsten lige så afsluttet og ensformig karakter som Orientens serailer. Newman tænkte, at det dog var besynderligt for rige folk at leve således; hans ideal af pragt var en prunkende facade, hvis ydre rigdom også lod slutte til gæstfrihed indenfor. Huset, han havde fået oplyst, havde en mørk, støvet, malet port, som sprang op, da han ringede. Han betrådte en stor, grusbelagt gård, på tre sider omgivet af tillukkede vinduer og med en indgang lige over for porten, hvortil en stentrappe førte op og over hvilken der var anbragt et tag af zink. Stedet lå helt i skygge; det svarede til Newmans forestilling om et kloster. Portnerkonen kunne ikke sige ham, om madame de Cintré var visibel og bad ham forhøre sig ovre ved døren. Han gik over gården; en herre med bart hoved sad på stentrappen og legede med en smuk hønsehund. Da Newman kom til, rejste han sig, og idet han trak i klokkestrengen, sagde han med et smil, på engelsk, at han var bange for, at Newman blev nødt til at vente; tjenerskabet lod til ikke at være til stede, han havde selv ringet på, han vidste ikke, hvad pokker der var på færde. Det var en ung mand, han talte udmærket engelsk, og hans smil var meget åbent. Newman nævnte madame de Cintrés navn.

"Jeg tror, at min søster er hjemme," sagde den unge mand. "Følg med, og hvis De vil være så god at give mig Deres kort,

skal jeg selv melde Dem."

Newman var gået ud med en lille følelse – ikke af mistro – det ville være for meget sagt – men af forsigtighed. Mens han stod ved døren, tog han op af sin lomme et kort, på hvilket han, under sit navn, havde skrevet "San Francisco", og rakte det med et forskende blik til den unge mand. Han følte sig beroliget; den unge mands ansigt behagede ham; det mindede ham i høj grad om madame de Cintrés. Han var åbenbart hendes broder. Den unge mand havde på sin side også foretaget en hastig mønstring af Newmans person. Han havde taget kortet og ville netop gå ind i huset, da en anden skikkelse viste sig i døren – en ældre mand, med et elegant ydre, iført aftendress. Han så skarpt på Newman, og Newman så på ham. "Madame de Cintré", gentog den unge mand, som en slags præsentation af den fremmede. Den anden tog kortet i hånden, så hastigt på det, betragtede igen Newman fra top til tå, tøvede et øjeblik, og sagde så, alvorligt men høfligt: "Madame de Cintré er ikke hjemme."

Den unge mand gjorde en bevægelse, henvendte sig derpå til Newman og sagde: "Det gør mig meget ondt."

Newman nikkede venligt til ham, for at vise, at han ikke nærede nogen uvilje mod ham, og trak sig tilbage. Ved portnerlukafet standsede han; de to herrer stod endnu i døren.

"Hvem er den herre med hunden?" spurgte han den gamle kone, som kom ud. Han var begyndt at lære fransk.

"Det er greven."

"Og den anden!"

"Det er marquien."

"En marquis," sagde Christopher på engelsk, som den gamle kone heldigvis ikke forstod. "Aha, så er det ikke kammertjeneren!"

4

En morgen ganske tidligt, før Christopher Newman var påklædt, blev en lille, gammel mand vist ind i hans værelse, ledsaget af et bluseklædt, ungt menneske, som bar et maleri i en strålende ramme. Newman havde været så optaget af Paris, at han rent havde glemt mr. Nioche og hans talentfulde datter; men dette var en virkningsfuld påmindelse.

"Jeg er bange for, at De havde opgivet mig," sagde den gamle mand, efter mange undskyldninger og hilsener. "Vi har ladet dem vente meget længe. De har måske anklaget os for ubestandighed og upålidelighed. Men her er jeg endelig. Og her er den smukke Madonna. Stil maleriet på en stol, min ven, i en god belysning, så at monsieur kan beundre det." Og mr. Nioche hjalp det unge menneske med at anbringe kunstværket.

Det var blevet overstrøget med et tommetykt lag fernis, og dets ramme, af et omhyggeligt udarbejdet mønster, var mindst en fod bred. Det skinnede i morgensolen og så i Newmans øjne storartet ud. Det forekom ham at være et meget heldigt køb, og han følte sig rig ved at eje det. Han stod og så på billedet, mens han fuldendte sit toilette, og mr. Nioche, som havde sendt det unge menneske bort, gik rundt omkring ham, gned sig i hænderne og smilede.

"Det er overmåde fint," mumlede han. "Og der og der er ganske forbavsende penselstrøg, ikke sandt, det ser De nok. Det vakte stor opsigt på boulevarden, da vi gik herhen. Og så denne afskygning! Det kan man kalde at male. Jeg siger det ikke, fordi

jeg er hendes fader, men som en mand med smag, der taler til en anden mand med smag, kan jeg ikke andet end udtale, at De der har erhvervet Dem et udmærket arbejde. Det er hårdt at frembringe sådanne ting og være nødsaget til at skille sig ved dem. Hvis vore midler blot tillod os den luksus at beholde dem! Jeg må oprigtigt sige dem" – og mr. Nioche lo med en sølle, indsmigrende latter – "jeg må oprigtigt sige, at jeg misunder Dem! De ser," tilføjede han uden ophold, "at vi har taget os den frihed at besørge en ramme. Prisen er derved steget en ubetydelighed, men så er De fri for den ulejlighed at løbe rundt i butikker."

Det sprog, mr. Nioche talte, var en ejendommelig blanding, som jeg ikke vil gøre forsøg på at gengive. Han havde åbenbart en gang kunnet noget engelsk, og hans accent var pudsigt farvet af londoner-dialekten. Men hans kundskaber var rustet af mangel på øvelse, og hans ordforråd var meget mangelfuldt. Han flikkede det med store franske lapper, som han angliserede. Resultatet ville være næsten uforståeligt for læseren, så at jeg har vovet at rense og pynte på det. Newman forstod kun det halve, men det morede ham, og den gamle mands anstændige hjælpeløshed tiltalte hans demokratiske følelser. Synet af en sørgelig skæbne opæggede hans ellers godmodige natur – det var næsten det eneste, som havde den virkning; og han følte sig altid drevet til at lade en sådan skæbne nyde godt af hans eget held. Mademoiselle Noémies fader havde åbenbart allerede fået færten af dette og viste en ret betydelig behændighed i at benytte uventede lejligheder.

"Hvor meget skylder jeg Dem så, med rammen?" spurgte Newman.

"Det udgør i alt tre tusinde francs," sagde den gamle mand, smilende, idet han foldede hænderne, ligesom bedende.

"Kan De give mig en kvittering?"

"Jeg har den her," sagde mr. Nioche. "Jeg tog mig den frihed at skrive den for det tilfælde, at monsieur skulle ønske at afgøre vort mellemværende." Og han tog et stykke papir op af sin lommebog og rakte det til sin velynder. Dokumentet var skrevet med en lille, fantastisk håndskrift og affattet i de mest udsøgte vendinger.

Newman lagde pengene på bordet, og mr. Nioche lagde guldstykkerne, et for et, højtideligt og omhyggeligt i en gammel læderpung.

"Og hvorledes har den unge dame det?" spurgte Newman. "Hun har gjort et dybt indtryk på mig."

"Et indtryk? Monsieur er meget venlig. Monsieur beundrer hendes ydre?"

"Hun er meget smuk."

"Ja vist så, hun er meget smuk!"

"Og hvad skader det, at hun er smuk?"

Mr. Nioche fæstede sine øjne på et bestemt sted af gulvtæppet og rystede på hovedet. Så betragtede han Newman med et blik, der syntes at lyse mere og mere. "Monsieur kender Paris, den er farlig for skønheden, når skønheden ikke har mønten."

"Men det er ikke tilfældet med Deres datter. Hun er jo rig nu."

"Meget sandt; vi er rige i seks måneder. Men hvis min datter var grim, ville jeg sove mere roligt."

"De er bange for de unge herrer?"

"De unge og de gamle!"

"Hun skulle se at få sig en mand."

"Ak, monsieur, man får ikke en mand for ingenting. Hendes mand må tage hende, som hun er! Jeg kan ikke give hende en sou. Men de unge herrer har et andet syn på tingene."

"Å," sagde Newman, "hendes talent er jo i og for sig en medgift."

"Det må først omsættes i rede penge!" sagde mr. Nioche og klappede ømt sin pung, inden han stak den i lommen, "det sker ikke hver dag."

"Jeres unge herrer er meget lurvede," sagde Newman, "det er alt, hvad jeg kan sige. De burde betale for Deres datter i stedet for at forlange penge."

"Det er meget noble anskuelser, monsieur; men de er nu en gang ikke gængse her til lands. Vi må vide, hvordan det står til, når vi gifter os."

"Hvor meget behøver Deres datter i medgift?"

Mr. Nioche stirrede, ligesom forundret over, hvad der nu ville komme, men han tog sig hurtigt sammen og svarede, at han kendte et rigtig nydeligt, ungt menneske, ansat ved et assuranceselskab, som ville være fornøjet med femten tusind francs.

"Lad Deres datter male mig et halvt dusin malerier, og hun skal få medgiften."

"Et halvt dusin malerier – medgiften! Monsieur taler da ikke uoverlagt?"

"Hvis hun vil male mig seks eller otte kopier i Louvre, lige så smukke som denne Madonna, betaler jeg det samme for dem," sagde Newman.

Stakkels mr. Nioche var et øjeblik målløs af overraskelse og taknemmelighed, så greb han Newmans hånd, trykkede den mellem sine egne ti fingre og stirrede med fugtige øjne på ham.

"Lige så smukke som dette? De skal blive prægtige, storartede. Å, hvis jeg blot selv kunne male for at hjælpe med! Hvordan kan jeg takke Dem? *Voyons*!" Og han trykkede hånden mod panden og søgte at finde på noget.

"De har takket mig tilstrækkeligt," sagde Newman.

"Nu har jeg det," udbrød mr. Nioche. "For at udtrykke min taknemlighed, vil jeg ikke have vederlag for mine timer i fransk konversation."

"Timerne? Dem havde jeg fuldstændig glemt. At høre på Deres engelsk," tilføjede Newman leende, "er lige så godt som en time i fransk."

"Jeg giver mig ikke af med at undervise i engelsk," sagde mr. Nioche. "Men med mit eget skønne modersmål står jeg bestandig til Deres tjeneste."

"Siden De er her," sagde Newman, "lad os så straks begynde. Tiden passer mig. Jeg skal nu drikke kaffe; kom hver morgen klokken halv ti og drik kaffe med mig."

"Monsieur vil også traktere med kaffe?" udbrød mr. Nioche. "Sandelig, mine *beaux jours* vender tilbage."

"Lad os så begynde," sagde Newman. "Kaffen er gloende hed. Hvad hedder det på fransk?"

Hver dag i de følgende tre uger mødte den lille, sirlige mr. Nioche med en række høflige spørgsmål og undskyldninger og gjorde Newman selskab ved hans aromatisk duftende morgendrik. Jeg ved ikke hvor meget fransk vor ven lærte, men, som han selv sagde, gjorde undervisningen ham ingen gavn,

gjorde den ham heller ingen skade. Og den morede ham; den tilfredsstillede den uregelmæssige, selskabelige side af hans natur, som altid havde givet sig udtryk i en tilbøjelighed for ugrammatikalsk konversation, og som ofte, selv på tider, da han var mest optaget af forretninger, havde fået ham til i skumringen at sidde på en indhegning i nybygder i vesten og slå en gemytlig passiar med vittige landstrygere og anløbne lykkejægere. Han holdt af, overalt hvor han kom hen, at tale med befolkningen; man havde sagt ham, og hans egne erfaringer bekræftede det, at på rejser var det højst interessant at få et indblik i folkelivet. Mr. Nioche var en ægte indfødt, og selv om hans liv ikke frembød noget særlig interessant, var han en håndgribelig og afrundet ener i den maleriske, parisiske civilisation, som bød vor helt så megen let underholdning og gav ham så mange ejendommelige problemer at løse. Newman var en ven af statistik, han ville vide besked med alt, hvordan det forholdt sig med skatterne, med finansvæsenet, handelsforholdene, hvordan livets strid blev udkæmpet. Som reduceret kapitalist var mr. Nioche inde i alle disse sager, og han fremsatte sine oplysninger, som han var stolt af at give, i de mest velvalgte ord og med en pris snustobak mellem tommel- og pegefinger. Som franskmand – uden at være påvirket af Newmans guldstykker – var mr. Nioche en ven af konversation og havde selv i sin armod ikke mistet tilbøjeligheden derfor. Som franskmand kunne han ligeledes give tydelig besked om alt, og – stadig som franskmand – når hans viden slap op, kunne han dække hullerne med de mest passende og sindrige hypoteser. Den lille, indtørrede finansmand var lyksalig over at blive forelagt spørgsmål, og han samlede gratis oplysninger og

gjorde notitser i sin lille, fedtede lommebog, når det var ting, han mente måske kunne interessere hans højmodige ven. Han læste gamle almanakker hos boghøkerne ved kajerne, og han begyndte at besøge en anden café, som holdt flere blade og hvor hans eftermiddags-*demitasse* kostede ham nogle centimer ekstra, og han gik på jagt i de forkrøllede blade efter anekdoter, naturmærkværdigheder og mærkelige hændelser. Næste morgen fortalte han så med stor højtidelighed, at der for nylig i Bordeaux var død et fem års barn, hvis hjerne havde vejet næsten to kilo – det samme som en Napoleons eller Washingtons! eller at madame P––, viktualiehandlerske i Rue de Clichy, i fo'ret af et gammelt skørt havde fundet tre hundrede og tres francs, som hun havde mistet for fem år siden. Han udtalte ordene med stærkt eftertryk og velklang, og Newman forsikrede ham, at hans behandling af det franske sprog var højst forskellig fra den forvirrende snadren, som han hørte af andre. Nu gjorde mr. Nioche sig endnu mere umage med sin udtale end før; han tilbød at forelæse stykker af Lamartine og påstod, at selv om han også anspændte sine svage kræfter til det yderste for at gøre monsieurs fransk til det eleganteste, så måtte denne dog gå hen i Théâtre Français for at lære den højeste fuldkommenhed at kende.

Newman interesserede sig meget for fransk forretningsdygtighed og nærede en levende beundring for parisernes sparsommelighed. Hans eget handelsgeni passede kun for storartede forhold, og for at føle sig vel, måtte han absolut have følelsen af stor risiko og stort udbytte, så at han havde en vis morskab af det skuespil, som her frembød sig for ham, hvorledes folk erhvervede sig en formue ved at lægge

skilling til skilling og ved den omhyggeligste fordeling af arbejde og udbytte. Han udspurgte mr. Nioche om hans levemåde og følte halvt medlidenhed og halvt agtelse, da denne fortalte ham om sine tarvelige fornødenheder. Den brave mand fortalte, hvorledes han og hans datter en tid havde levet af femten sous om dagen, men i den sidste tid havde han bjerget de sidste omdrivende vragstumper fra sit skibbrud og derved fået lidt mere at råde over. Men endnu måtte de regne det meget nøje ud, og mr. Nioche antydede med et suk, at mademoiselle Noémie ikke støttede ham så meget som ønskeligt i denne opgave.

"Men – hvad skal man sige?" tilføjede han filosofisk. "Man er ung og smuk, man trænger til nye klæder; man kan ikke gå lurvet klædt midt i Louvres pragt."

"Men Deres datter tjener da nok til at kunne klæde sig selv," sagde Newman.

Mr. Nioche så med et noget usikkert blik på ham. Han havde stor lyst til at sige, at hans datters talent blev anerkendt og at hendes smørerier blev godt betalt, men det forekom ham som en skandale at føre denne højmodige ven bag lyset, denne fremmede, der behandlede ham ganske som sin ligemand. Altså erklærede han, at selv om mlle. Noémies kopier af de gamle mestre blot behøvede at ses for at blive efterspurgte, så holdt den pris, hun var nødt til at forlange for sine fuldendte frembringelser, dog de fleste købere i ærbødig afstand. "Stakkels lille!" sagde mr. Nioche med et suk; "det er næsten skade, at hendes arbejde er så fuldendt! Det ville være i hendes interesse at male mindre godt?"

Mr. Nioche tøvede: der var noget uholdbart i hans stilling, som stadig lod ham føle sig ubehageligt til mode. Skønt han selvfølgelig ikke ville slagte gåsen med guldæggene – Newmans velvillige tillid – følte han dog en sitrende drift efter at udgyde sit hjerte. "Ak, hun er kunstnerinde, min kære herre," sagde han. "Men, for at tilstå sandheden, hun er en ægte kokette. Det gør mig ondt at sige det," tilføjede han og rystede på hovedet med et udtryk af uendelig bitterhed, "hun kommer ærligt til det. Hendes moder var ligeså!"

"De var ikke lykkelig med Deres hustru?" spurgte Newman.

Mr. Nioche bevægede hovedet nogle gange frem og tilbage. "Hun var min skærsild, monsieur."

"Hun bedrog Dem."

"Lige for næsen af mig, år ud og år ind. Jeg var for dum, og fristelsen for stor. Men til sidst opdagede jeg hende. Kun en eneste gang i mit liv har jeg været en mand, som man kunne være bange for; og ved det meget godt: det var i hint øjeblik! Ikke desto mindre holder jeg ikke af at tænke på det. Jeg elskede hende – jeg kan ikke sige Dem hvor højt. Hun var et dårligt fruentimmer."

"Hun lever ikke mere?"

"Hun står for sin dommer."

"Så behøver De da ikke at være bange for hendes indflydelse på Deres datter," sagde Newman opmuntrende.

"Hun brød sig ikke mere om sin datter end sine skosåler! Men Noémie trænger ikke til påvirkning. Hun har nok i sig selv. Hun er stærkere end jeg."

"Hun adlyder Dem ikke, hvad?"

"Hun kan ikke adlyde, monsieur, siden jeg ikke befaler hende noget. Hvad ville det nytte? Det ville blot irritere hende og drive hende til et eller andet *coup de tété*. Hun er et godt hoved, lige som sin moder; det ville ikke volde hende nogen ulejlighed. Mens hun var barn – da jeg var lykkelig eller troede at være det – lærte hun at tegne og male med første klasses lærere, og de forsikrede mig, at hun havde talent. Jeg troede det gerne, og når jeg skulle i selskab plejede jeg at tage hendes billeder med i en mappe og vise dem frem for selskabet. Jeg husker, at en dame en gang troede, at jeg ville sælge dem, og jeg blev meget fornærmet. Vi ved aldrig, hvordan det kan gå! Så kom mine mørke dage og mit brud med madame Nioche. Noémie fik ikke mere undervisning til tyve francs i timen! Men med tiden, da hun blev ældre og det blev højst nødvendigt, at hun tjente lidt til hjælp til vort ophold, huskede hun på sin palet og sine pensler. Nogle af vore venner i kvarteret kaldte det en fantastisk idé og anbefalede hende at sy modepynt, at få plads i en butik, eller – hvis hun var mere ærgerrig – avertere efter en plads som *dame de compagnie*. Hun indrykkede et avertissement, og en gammel dame skrev efter hende. Den gamle dame syntes om hende og tilbød hende fri station og seks hundrede francs om året; men Noémie opdagede, at hun tilbragte sit liv i en lænestol og kun modtog besøg af to personer, sin skriftefader og sin nevø. Skriftefaderen var meget afmålt, og nevøen en mand på halvtreds med en defekt næse og en skriver-plads til to tusind francs. Hun tog ikke hen til den gamle dame, men købte en malerkasse, et stykke lærred og en ny dragt og stillede sit staffeli op i Louvre. Der, snart hist og snart her, har hun tilbragt de sidste to år; jeg kan ikke sige, det har gjort os til millionærer.

Men Noémie siger, at Rom ikke blev bygget på en dag, at hun gør store fremskridt og at jeg ikke må blande mig i hendes sager. Sagen er, uden at forklejne hendes geni, at hun slet ikke agter at begrave sig levende. Hun vil se verden og blive set. Hun siger selv, at hun ikke kan arbejde i mørke. Med hendes udseende er det ganske naturligt. Jeg kan bare ikke andet end ryste og skælve for hvad der kunne hænde hende der, alene, dag for dag, midt iblandt alle de fremmede, som kommer og gå. Jeg kan ikke altid være ved siden af hende. Jeg følger hende derhen om morgenen og henter hende, men i mellemtiden vil hun ikke have mig hos sig, hun siger, at jeg gør hende nervøs. Som om det ikke gør mig nervøs at traske om hele dagen uden hende! Å, hvis der skulle tilstøde hende noget!" udbrød mr. Nioche, idet han med en frygtelig mine knyttede hænderne og slog med nakken.

"Der vil såmænd ikke tilstøde hende noget," sagde Newman.

"Jeg tror, at jeg skød hende!" sagde den lille mand højtideligt.

"Å, vi vil se at få hende gift," sagde Newman, "men det må De arrangere; jeg går i morgen hen i Louvre og udsøger de malerier, hun skal kopiere for mig."

Mr. Nioche havde bragt Newman en hilsen fra datteren: hun påtog sig den storartede bestilling, erklærede sig for hans ærbødigste tjenerinde, lovede at gøre sig den største flid og beklagede, at sømmeligheden forbød hende at komme personligt og takke ham. Morgenen efter den nys gengivne samtale kom Newman tilbage til sin hensigt at besøge mademoiselle Noémie i Louvre. Mr. Nioche lod til at være distræt og åbnede ikke for forråd af anekdoter; hvert øjeblik tog han en pris og skottede bønfaldende til sin brave elev. Endelig,

da han ville til at gå, stod han et øjeblik, efter at have børstet sin hat af med sit lærreds-lommetørklæde, og fæstede sine små, blege øjne på Newman.

"Hvad er der?" spurgte vor helt.

"Tilgiv et faderhjertes bekymring!" sagde mr. Nioche. "De indgyder mig grænseløs tillid, men jeg kan ikke andet end gøre en bemærkning. De er en mand, de er ung og løs og ledig. Lad mig derfor bønfalde Dem om at skåne mademoiselle Nioches uskyld!"

Newman havde været nysgerrig efter, hvad der ville komme, nu brast han i latter. Han var lige ved at sige, at hans egen uskyld forekom ham mere i fare, men han indskrænkede sig til at love at behandle den unge dame med største agtelse. Han fandt hende siddende på den store divan i *Salon Carré*. Hun ventede på ham og var ikke i hverdagsdragt, men med hat og handsker og parasol, i dagens anledning. Disse genstande var valgte med sikker smag, og man kunne ikke tænke sig et mere friskt og nydeligt billede af ungdommelig livlighed og blomstrende kløgt. Hun modtog Newman med en yderst ærbødig hilsen og udtrykte i en nydelig lille tale sin tak for hans højmodighed. Det var ham ubehageligt, at en nydelig, ung pige stod der og takkede ham, og han følte sig ilde til mode ved at tænke på, at denne fuldendte, unge dame med det noble væsen bogstavelig talt var i hans sold. Han forsikrede hende i det bedste fransk, der stod til hans rådighed, at sagen ikke var værd at tale om og han betragtede hendes tjeneste som en stor gunst.

"Når det altså behager Dem," sagde mademoiselle, "kan vi se os om."

De gik langsomt salonen rundt, begav sig så ind i de andre sale og drev om i en halv times tid. Mademoiselle Noémie var åbenbart tilfreds med situationen og ønskede ikke at afslutte sammenkomsten med sin elegante beskytter, Newman opdagede, at en vis velstand havde en god indflydelse på hende. Den lidt spidse, bydende mine, med hvilken hun ved deres forrige møde havde talt til sin fader, var veget for en vis smægtende ømhed.

"Hvilken art malerier ønsker De?" spurgte hun. "Hellige eller profane?"

"Lidt af hvert," sagde Newman. "Men jeg vil gerne have noget lyst og livligt."

"Noget livligt. Der er ikke noget livligt i dette højtidelige, gamle Louvre. Men vi kan jo se ad. I dag taler De ganske udmærket fransk. Min fader har gjort et vidunder."

"Å, jeg er en dårlig elev," sagde Newman. "Jeg er for gammel til at lære et sprog."

"For gammel? *Quelle folie!*" udbrød mademoiselle Noémie med en klar, skarp latter. "De er jo en ganske ung mand. Hvad synes De om min fader?"

"Det er en rigtig rar gammel herre. Han ler aldrig ad mine bommerter."

"Papa er meget *comme il faut*," sagde mademoiselle Noémie, "og hæderligheden selv. Å, en sjælden ærlighed! De kunne betro ham millioner."

"Adlyder De ham altid?" spurgte Newman.

"Adlyder ham?"

"Gør De, hvad han beder Dem om?"

Den unge pige standsede og så på ham; hun havde en lille rød plet på hver kind, og i hendes udtryksfulde franske øjne, der stod for meget frem til, at hun kunne være en fuldendt skønhed, var der et lille, dristigt glimt. "Hvorfor spørger De mig om det?" sagde hun.

"Fordi jeg gerne ville vide det."

"De anser mig for en dårlig datter?" udbrød hun med et besynderligt smil.

Newman så et øjeblik på hende; han så, at hun var smuk, men han var aldeles ikke bedåret. Han tænkte på stakkels mr. Nioches ængstelse for hendes "uskyldighed", og han lo atter, da hans øjne mødte hendes. I hendes ansigt var den forunderligste blanding af ungdom og modenhed, og under hendes åbne pande syntes hendes lille, søgende smil at gemme en verden af bagtanker. Hun var ganske vist smuk nok til at gøre sin fader nervøs, men hvad hendes uskyldighed angik, var Newman rede til at bekræfte, at hun aldrig havde mistet den. Hun havde simpelthen aldrig haft nogen; hun havde set på verden, siden hun var ti år gammel, og det skulle have været en meget klog mand, der kunne have fortalt hende noget, hun ikke vidste. Under sine ophold i Louvre havde hun ikke alene studeret madonnaer og apostle; hun havde også holdt øjet åbent for alle de forskellige naturer, der færdedes omkring hende, og draget sine slutninger. I en vis forstand, forekom det Newman, kunne mr. Nioche være rolig; hans datter kunne gøre noget meget dristigt, men hun ville aldrig begå en dumhed. Newman med sit langtrukne, rolige smil og jævne, sindige tale tog sig altid god tid til betragtninger; og han spurgte nu sig selv, hvorfor hun egentlig stillede ham dette spørgsmål. Han havde en

formodning om, at hun gerne ville have, at han skulle tilstå, at han anså hende for et slet pigebarn.

"Aldeles ikke," sagde han efter en pause; "det ville være meget uhøfligt af mig at bedømme Dem således. Jeg kender Dem jo ikke."

"Men fader har beklaget sig til Dem," sagde mademoiselle Noémie.

"Han siger, at De er en kokette."

"Han skulle ikke sige sådan noget til fremmede herrer! Men De tror det ikke."

"Nej," sagde Newman alvorligt, "jeg tror det ikke."

Hun så igen på ham, med et skuldertræk og et smil, og pegede så på et lille italiensk maleri: St. Katherinas bryllup. "Hvad synes De om det?" spurgte hun.

"Det synes jeg ikke om," sagde Newman. "Den unge dame i den gule kjole er ikke smuk."

"Ah, De er en stor kender," mumlede mlle. Noémie.

"Af malerier? Langtfra, jeg har grumme lidt forstand på dem."

"Men på smukke kvinder, da."

"Næppe bedre."

"Hvad siger De da til det?" spurgte den unge pige og pegede på et fortrinligt italiensk dameportræt. "Jeg vil male det noget mindre."

"Mindre? Hvorfor ikke i samme størrelse som originalen?"

Mile. Noémie så på det italienske mesterværks glødende pragt og gav et lille kast med nakken. "Jeg kan ikke lide den kvinde. Hun ser dum ud."

"Jeg synes om hende," sagde Newman. "Jeg må absolut have hende, i legemsstørrelse. Og lige så dum som hun er der."

Den unge pige fæstede atter sit blik på ham og sagde med et spottende smil: "Det er mig en let sag at få hende til at se dum ud!"

"Hvad mener De?" spurgte Newman forbavset.

Hun trak igen lidt på skulderen. "Det er altså Deres alvor, at De vil have dette portræt – det gyldne hår, det purpurrøde' fløjl, perlehalsbåndet, de prægtige arme?"

"Alt – ganske som det er."

"Er der ikke et andet billede, De ville synes bedre om?"

"Jo, jeg vil have andre billeder, men også dette."

Mlle. Noémie gik hen til den anden ende af salen og stod der og så sig usikkert om. Lidt efter kom hun tilbage. "Det må være dejligt at kunne bestille malerier efter en sådan målestok. Venetianske portrætter i legemsstørrelse! De optræder som en fyrste. Og De vil berejse hele Europa på den måde?"

"Ja, jeg har i sinde at rejse," sagde Newman.

"Gøre bestillinger og indkøb, give penge ud!"

"Naturligvis vil jeg give nogle penge ud."

"Hvor De er lykkelig, at De har dem. Og De er aldeles fri?"

"Hvad mener De med fri?"

"De har ingen, der plager Dem – ingen familie, ingen hustru, ingen forlovet?"

"Nej, jeg er temmelig fri."

"De er meget lykkelig," sagde mlle. Noémie alvorlig.

"*Je le veux bien*!" sagde Newman og viste, at han havde lært mere fransk, end han ville tilstå.

"Og hvor længe agter De at blive i Paris?" vedblev den unge pige.

"Kun nogle få dage."

"Hvorfor vil De rejse?"

"Her bliver for varmt, og jeg må til Schweiz."

"Til Schweiz? Det er et smukt land. Jeg ville gerne give min ny parasol for at se det! Søer og bjerge, romantiske dale og den evige sne! Jeg gratulerer Dem. Imidlertid skal jeg sidde her hele den varme sommer og male på deres billeder."

"Giv Dem blot tid," sagde Newman. "Mal som det passer Dem."

De gik videre og så på et halvt dusin andre billeder. Newman udpegede, hvad han syntes om, og mlle. Noémie kritiserede og foreslog som regel noget andet. Så brød hun pludselig af og begyndte at tale om personlige anliggender.

"Hvorfor talte De til mig forleden i *Salon Carré*?" spurgte hun.

"Jeg beundrede Deres maleri."

"Men De betænkte Dem længe."

"Jeg betænker mig altid," sagde Newman.

"Ja, jeg så, at De betragtede mig. Men jeg havde aldrig troet, at De ville tale til mig. Jeg havde aldrig drømt om, at jeg i dag skulle gå her sammen med Dem. Det er højst besynderligt."

"Det er ganske naturligt," bemærkede Newman.

"Å, undskyld, ikke for mig. Skønt De anser mig for en kokette, har jeg aldrig før spadseret med en herre. Hvad har fader dog tænkt på, da han tillod denne sammenkomst?"

"Han fortrød sine uretfærdige anklager," svarede Newman.

Mlle. Noémie tav; endelig satte hun sig. "Nå, nu har vi altså bestemt disse fem," sagde hun. "Fem kopier, så smukke, som jeg kan udføre dem. Der mangler endnu et. Hvad mener De om en stor Rubens – Maria af Médici's bryllup? Betragt det og se, hvor smukt det er."

"Ja vel; det kunne jeg lide," sagde Newman. "Lad det være det sidste."

"Det sidste – godt!" Og hun lo. Hun sad et øjeblik og så på ham, så rejste hun sig pludselig og stod foran ham med hænderne foldede. "Jeg forstår Dem ikke," sagde hun med et smil. "Jeg forstår ikke, at en mand kan være så uvidende."

"Å, jeg er uvidende, det er sikkert," sagde Newman og stak hænderne i lommen.

"Det er latterligt. Jeg kan jo slet ikke male."

"De kan ikke male?"

"Jeg maler som en kat; jeg kan ikke trække en lige streg. Jeg har aldrig solgt et maleri, før De købte det forleden dag." Og idet hun gav denne overraskende oplysning, vedblev hun at smile.

Newman brast i latter. "Hvorfor fortæller De mig det?" spurgte han.

"Fordi det ærgrer mig, at en dygtig mand kan begå en sådan dumhed. Mine malerier er gyselige."

"Og det, jeg ejer –"

"Er næsten værre end sædvanligt."

"Nå," sagde Newman, "jeg synes nu om det!"

Hun så spørgende på ham. "Det er meget smukt sagt," svarede hun; "men det er min pligt at advare Dem, inden De går videre. Den bestilling, De har gjort, er nemlig umulig at udføre. Hvad anser De mig for? Det er arbejde for ti mænd. De vælger de seks vanskeligste malerier i Louvre og tror, jeg kan tage fat på dem, som om jeg skulle sømme et dusin lommetørklæder. Jeg ville se, hvor vidt De ville gå."

Newman så noget forbavset på den unge pige. Trods det latterlige fejlgreb, han havde gjort sig skyldig i, var han meget langt fra at være et fæ, og han nærede en stærk mistanke om, at mademoiselle Noémies pludselige oprigtighed ikke var væsentlig mere ærlig, end hvis hun havde ladet ham forblive i sin vildfarelse. Hun havde noget for; det var ikke blot medlidenhed med hans æstetiske uerfarenhed. Hvad ventede hun at opnå? Indsatsen var høj og risikoen stor; gevinsten må dette derfor stå i forhold til det. Men selv indrømmet, at gevinsten måtte være stor, kunne Newman ikke andet end føle beundring over hendes dristighed. Hun kastede en meget køn sum penge bort med den ene hånd, hvad hun så havde i sinde at gøre med den anden.

"Spøger De," sagde han, "eller er det Deres alvor?"

"Mit ramme alvor!" udbrød mademoiselle Noémie med sit ejendommelige smil.

"Jeg forstår mig grumme lidt på malerier eller på, hvordan man maler dem. Hvis De ikke kan, så kan De ikke. Men gør i alt fald, hvad De kan."

"Det vil blive meget dårligt," sagde mlle. Noémie.

"Å," sagde Newman leende, "når De har sat Dem for, at det skal blive dårligt, bliver det naturligvis dårligt. Men hvorfor vil De blive ved med at male dårligt!"

"Jeg kan ikke andet; jeg har intet virkeligt talent."

"Så narrer De altså Deres fader."

Den unge pige tøvede et øjeblik. "Han ved det meget godt!"

"Nej," erklærede Newman; "jeg er overbevist om, at han tror på Dem."

"Han er bange for mig. Jeg bliver ved med at male dårligt, fordi jeg gerne vil lære. Det morer mig i alt fald. Og det morer mig at komme her hver dag; det er bedre end at sidde i et lille mørkt, kvalmt rum, ud til en gård, eller stå bag en disk og sælge knapper og fiskeben."

"Naturligvis er det mere morsomt," sagde Newman. "Men er det ikke en temmelig kostbar adspredelse for en fattig pige?"

"Det er galt af mig, der er ingen tvivl om det," sagde mlle. Noémie. "Men hellere end at tilbringe et liv, som nogle unge piger gør – at prikke med en nål, i små sorte huller, stænget ude fra verden – ville jeg kaste mig i Seinen."

"Det behøves ikke," svarede Newman; "har Deres fader ikke sagt Dem mit tilbud?"

"Deres tilbud?"

"Han vil gerne have Dem gift, og jeg sagde, at jeg ville give Dem lejlighed til at tjene Deres medgift?"

"Han har sagt mig det alt sammen, og De ser, hvad jeg svarer på det! Men hvorfor interesserer De Dem som meget for at få mig gift?"

"Min interesse gjaldt Deres fader. Jeg fastholder mit tilbud; gør, hvad De kan, og jeg vil købe Deres malerier."

Hun stod lidt og betænkte sig, med nedslagne øjne. Endelig så hun op. "Hvilken mand kan man få for tolv tusind francs?" spurgte hun.

"Deres fader sagde mig, at han kender nogle meget dygtige, unge mennesker."

"Ja, kræmmere og slagtere og små *maîtres de cafés*! Jeg gifter mig ikke, hvis jeg ikke kan blive godt gift."

"Jeg vil råde Dem til ikke at være alt for fordringsfuld," sagde Newman. "Det er alt det råd, jeg kan give Dem."

"Jeg ærgrer mig over, hvad jeg har sagt!" udbrød den unge pige. "Det har ikke været til nogen nytte, men jeg kunne ikke andet."

"Hvad ventede De Dem da af det?"

"Jeg kunne ikke andet, ganske simpelt."

Newman så et øjeblik på hende, "Deres malerier er måske slette," sagde han, "men De er i alt fald for klog for mig. Jeg forstår Dem ikke. Farvel!" Og han rakte hende hånden.

Hun modtog den ikke, og sagde ikke farvel til ham. Hun vendte sig bort og satte sig sideværts på en bænk, idet hun støttede sit hoved på bagen af hånden, som greb om jernstangen foran malerierne. Newman stod et øjeblik, så drejede han sig om på hælen og gik. Han havde forstået hende bedre, end han foregav; denne ejendommelige scene var en praktisk kommentar til hendes faders udtalelse, at hun var en ægte kokette.

5

Da Newman fortalte mrs. Tristam om sin mislykkede visit hos madame de Cintré, bad hun ham ikke at tabe modet, men at udføre sin plan om "at se Europa" i sommer og til efteråret vende tilbage til Paris og bosætte sig der for vinteren. "Madame de Cintré løber ikke bort," sagde hun; "hun hører ikke til dem, der gifter sig fra den ene dag til den anden." Newman gav intet bestemt løfte om at komme tilbage til Paris; han talte om Rom og Nilen og røbede ingen særlig interesse for madame de Cintrés fortsatte enkestand. Denne omstændighed stod i modstrid med hans sædvanlige oprigtighed og kan måske betragtes som karakteristisk for det første stadium af lidenskaben, der som bekendt er meget hemmelighedsfuldt. Sandheden er, at erindringen om et par øjne, som på en gang var strålende og blide, aldrig forlod ham, og det ville ikke være faldet ham let at opgive udsigten til igen at se ind i dem. Han meddelte mrs. Tristam en mængde andre ting af større eller mindre vigtighed, som man tager det; men om dette særlige punkt tav han stille. Han tog en venlig afsked med mr. Nioche, efter at have forsikret ham om, at, for hans vedkommende, kunne selve madonnaen i det blå klædebon have været til stede ved hans sammenkomst med mademoiselle Noémie; og da han forlod den gamle mand, klappede denne sin brystlomme og befandt sig i en tilstand af henrykkelse, som ingen personlig ulykke havde kunnet forstyrre. Så begav Newman sig ud på rejse, i ro og mag, og alligevel med den fornødne omtanke og

vel forberedt. Ingen syntes at have mindre hastværk end han, og dog opnåede ingen mere i så kort tid. Han besad et vist praktisk instinkt, der var ham til stor nytte som turist. I fremmede byer fandt han vej lige som ved indskydelse, hans hukommelse var udmærket, når han først en gang havde opfattet noget, og han forstod altid det væsentlige og nødvendige af samtaler, der blev førte i sprog, der var fremmede for ham. Hans begærlighed efter fakta var overordentlig, og skønt meget af det, han skrev op, syntes tørt og ligegyldigt, så røbede et nøjagtigt gennemsyn af hans optegnelser dog, at han havde en poetisk åre. I det henrivende Bryssel – hans første opholdssted efter at have forladt Paris – gjorde han en mængde spørgsmål om sporvognene og følte sig yderst fornøjet ved synet af dette symbol på amerikansk civilisation; men han var lige så henrykt over det smukke, gotiske tårn på rådhuset og grundede på, om det ikke ville være muligt at lave noget lignende i San Francisco. Han stod en halv time på den stærkt befærdede plads foran denne bygning, i overhængende fare for at blive kørt over, og hørte på en tandløs, gammel cicerone, som på gebrokkent engelsk fortalte den rørende historie om greverne Egmont og Horn; og han opskrev disse herrers navne – af grunde, som han selv bedst kendte – på bagsiden af et gammelt brev.

I begyndelsen, da han forlod Paris, havde hans videbegærlighed ikke været meget stor, skønt, som han havde sagt til Tristam, han ville se det mystiske "allerbedste". Han troede, at Europa var til for hans skyld og ikke han for Europa. Han havde sagt, at han ville udvide sine kundskaber, men han ville have følt en vis forlegenhed, en vis skamfuldhed, hvis man

havde overrasket ham i at betragte sit eget spejlbillede. Efter hans mening var verden en stor basar, hvor man måtte drive om og købe smukke sager; men han havde ikke nogen idé om sociale forpligtelser og ville aldrig have indrømmet eksistensen af noget sådant som tvungent køb. Han ville kun gøre behagelige erfaringer, han hadede at styrte af sted til jernbanen og var dog aldrig kommet for sent. Og således sammenlignede han en overflødig higen efter kultur med et sådant overflødigt tidsspilde på stationen. Han nød sin rejse, for han var fornuftig. Efter at have rejst gennem Belgien, Holland og Rhin-provinserne, tog han til Schweiz og Norditalien, uden særlig rejseplan, men han så alt. For førere og *valets de place* var han et fund. Han var altid tilgængelig, da han altid stod i gangen og uden for hotellerne, og han benyttede sig kun meget lidt af den overordentlige afspærring, man i Europa byder herrer, som rejser med en velspækket pung. Når man foreslog ham en udflugt, en kirke, en malerisamling, en ruin, var det første Newman gjorde, efter i tavshed at have mønstret forslagsstilleren fra top til tå, at sætte sig ned ved et lille bord og forlange noget at drikke. Ciceronen trak sig sædvanligvis tilbage i ærbødig afstand; ellers ville Newman sandsynligvis have opfordret ham til at drikke et glas med og som ærlig mand sige ham, om hans kirke eller malerisamling virkelig var umagen værd. Endelig rejste han sig, strakte sine lange ben, kaldte på manden, så på sit ur, så skarpt på den fremmede og spurgte: "Hvad er det så? Hvor langt?" Og hvad svar han end fik, uagtet han undertiden syntes at tøve, sagde han aldrig nej. Han tog en åben vogn, lod sin fører sidde ved siden af sig, for at han kunne besvare hans spørgsmål, gav kusken i ordre til at køre

hurtigt og rullede sandsynligvis gennem en støvet forstad hen imod sit mål. Hvis målet skuffede ham, hvis kirken var tarvelig eller ruinen en grushob, lod Newman aldrig sin fører undgælde for det; han beskuede store og små mindesmærker, lod føreren opremse sin lektie, hørte andægtigt på den, spurgte, om der ellers var noget at se i nærheden, og raslede så tilbage igen. Det er tvivlsomt, om han forstod at skelne mellem god og slet bygningskunst, og han så undertiden med temmelig naiv beundring på rene makværker. Hæslige kirker hørte lige så vel som smukke med til hans tidsfordriv, og hans hele rejse var et tidsfordriv.

Efter at Newman havde set Venedig, rejste han gennem Tyrol til Wien og begav sig derfra gennem Sydtyskland vesterpå. Efteråret fandt ham i Baden-Baden, hvor han tilbragte flere uger. Han fandt stedet henrivende og hastede ikke med at forlade det; desuden havde han endnu ikke truffet nogen bestemmelse om, hvorledes han ville tilbringe vinteren. Hans sommer havde været helt udfyldt, og mens han sad ved den lille mumlende flod, under de store, skyggefulde træer, tænkte han på sine oplevelser. Han havde set meget og udrettet meget, nydt og iagttaget. Han følte sig blevet ældre og dog yngre. Det havde alligevel været meget heldigt, at han var taget på rejse, for han havde lært meget. Rigtignok var han ikke rigtig klar over, hvad – men i alt fald havde han det der i hovedet. Han havde skaffet sig lejlighed til at udvide sine kundskaber, og det havde han også gjort. Ja, det var en herlig ting, således at se sig om i verden, og han agtede at se sig mere om. Han var seksogtredive år gammel. Han havde endnu tiden for sig og behøvede ikke at tælle ugerne. Han tænkte på en dames øjne, som han for fire

måneder siden havde set hos mr. Tristam; han glemte dem ikke. Han havde siden den tid set ind i mange andre, og gjort det med vilje, men de eneste, han tænkte på, var dog madame de Cintrés øjne. Hvis han ville se endnu mere af verden, kunne han jo se ind i hendes øjne. I alt fald fandt han i dem noget af denne og tillige af den anden verden. Alt imellem tænkte han også på den lange række år, der lå bag ham, og i hvilke han kun havde tænkt på sine forretninger. De syntes ham nu at ligge så fjernt. Men tusinde forglemte ting dukkede atter op i hans erindring. Nogle så han dristigt i øjnene, fra andre vendte han sig bort. Gamle anstrengelser, gamle foretagender, snedige kup. Meget var han stolt af og beundrede næsten sig selv. Han ejede også mange af de egenskaber, som udgør en stor mand: bestemthed, raskhed, mod, behændighed, et klart øje og en stærk hånd.

Måske ville det være for meget sagt, hvis man sagde, at han skammede sig over meget. Newman havde aldrig haft en lav tænkemåde. Han var altid tilbøjelig til med et eneste, velrettet slag at gøre fristelsen udygtig til kamp. Men hos ham havde heller intet kunne undskylde en mangel på retskaffenhed. Han forstod straks at skelne mellem ret og uret. Alligevel forekom meget, han havde gjort, ham nu om just ikke stygt, så dog blottet for skønhed. Han havde tilbragt sin tid med at hobe tusinder på tusinder, og nu, da han stod udenfor arbejdet, forekom det hele ham så tørt, så ufrugtbart. Ganske vist rynker man let på næsen ad folk, som skraber penge sammen, når man har sine egne lommer fyldte, og Newman havde tidligere kunnet begynde at moralisere således. Men han havde jo også kunnet forøge sin formue. Han var simpelthen kommet til den overbevisning, at den verden, han havde set i denne sommer,

var skøn og herlig, selv om den ikke havde meget at gøre med jernbane-entreprenører og børsspekulanter.

Under sit ophold i Baden-Baden modtog han et brev fra mrs. Tristam, der skændte på ham, fordi han så sjældent lod høre fra sig, og opfordrede ham til ikke at tilbringe vinteren i ubekendte regioner, men vende tilbage til den behageligste og smukkeste by i verden. Newmans svar lød, som følger:

> Jeg troede, De vidste, hvilken dårlig brevskriver jeg er og således ikke ventede noget fra mig. Jeg tror ikke, at jeg har skrevet tyve almindelige breve i mit liv. I Amerika har jeg besørget min korrespondance udelukkende ved telegrammer. Dette er et rent venskabsbrev; De modtager en stor mærkværdighed, og jeg håber, De vil sætte pris på det. De ønsker at vide, hvad jeg har oplevet i disse tre måneder. Den bedste måde at fortælle Dem det på, ville være at sende Dem mit halve dusin rejsebøger med mine blyants-notitser i marginen. Hvor De finder et mærke eller et kors eller et 'smukt!' eller et 'så sandt!' Eller et 'for tyndt!' kan De forestille Dem, at jeg har haft et indtryk af en eller anden art. Det har været min historie, siden jeg forlod dem. Belgien, Holland, Schweiz, Tyskland, Italien, jeg har gået hele listen igennem, og jeg tror ikke, det har været til min skade. Jeg kender mere til madonnaer og kirketårne, end jeg troede det muligt for et menneske. Jeg har set meget smukke ting, og vil måske i vinter, ved kaminilden, fortælle Dem om et. De ser, at jeg slet ikke har i sinde at opgive Paris. Jeg har haft alle mulige planer og drømme, men Deres brev har blæst de fleste af dem bort. *L'appétit vient en mangeant*, siger det franske ordsprog, og jeg finder,

at jo mere jeg ser af verden, desto mere ønsker jeg at se. Nu da jeg en gang har begyndt, hvorfor skulle jeg så ikke tage det hele med? Undertiden tænker jeg på Orienten og har alle byernes navne der på tungen: Damaskus og Bagdad, Medina og Mekka. Forrige måned var jeg en uges tid sammen med en hjemvendt missionær, som sagde, at jeg burde skamme mig ved at ture Europa rundt, når der var så mange storartede ting at se i Orienten. Jeg ville også gerne opdage adskilligt, men hellere i Rue de l'Université end noget andet sted. Ser De noget til den smukke dame? Hvis De kan få hende til at love at være hjemme, næste gang jeg besøger hende, tager jeg lige tilbage til Paris. Jeg er mere end nogen sinde i den sindsstemning, jeg fortalte Dem om den aften; jeg må have en første klasses hustru. Jeg har set på alle de smukke unge piger, jeg har mødt i sommer, men ingen af dem har svaret til mit ideal, blot tilnærmelsesvis. Jeg ville have nydt det alt sammen tusinde gange mere, hvis jeg havde haft den omtalte dame ved min side. Den, som kom hende nærmest, var en unitarisk præst fra Boston, som meget snart forlangte skilsmisse, på grund af forskel i tænkemåde. Han fortalte mig, at jeg var lavttænkende, umoralsk, en hykler overfor kunst, hvilket gjorde mig meget ondt, for han var virkelig en rar, lille fyr. Men kort efter traf jeg en englænder, med hvem jeg knyttede et bekendtskab, som i begyndelsen syntes at love godt, et kvikt, opvakt menneske, som skriver i londoner-blade og kender Paris næsten lige så godt som Tristam. En uges tid drev vi om sammen, men så blev han træt af mig. Jeg var alt for dydig, en alt for streng moralist. Han sagde

mig, i al venskabelighed, at jeg var behæftet med en samvittighed, at jeg bedømte ting som en metodist og talte om dem som en gammel jomfru. Det var næsten forbløffende. Hvilken af mine to kritikere skulle jeg nu tro? Jeg gad ikke bryde min hjerne med det og blev enig med mig selv om, at de begge to var idioter.

Deres oprigtige ven

C. N.

6

Newman opgav Damaskus og Bagdad og vendte tilbage til Paris, inden efteråret endnu var forbi. Han flyttede ind i et par værelser, som Tom Tristam havde valgt til ham og som svarede til det, Tom kaldte hans sociale stilling. Da Newman hørte, at man derved havde taget hensyn til hans sociale stilling, bad han Tristam ikke at gøre sig videre ulejlighed med den. "Jeg vidste slet ikke af, at jeg havde en social stilling," sagde han, "og hvis jeg har det, har jeg ikke den ringeste idé om, hvori den består. Er det en social stilling at kende to eller tre tusinde mennesker og invitere dem til middag? Jeg kender Dem og Deres hustru og lille mr. Nioche, som i foråret gav mig undervisning i fransk. Kan jeg invitere Dem til middag sammen med ham? Hvis jeg kan, kom så i morgen."

"Det er ikke meget taknemmeligt mod mig," sagde mrs. Tristam, "der har præsenteret Dem for alle Dem, jeg kender."

"Ja, det er sandt; det havde jeg rent glemt. Men jeg troede, De ville have, at jeg skulle glemme," sagde Newman med en oprigtighed, om hvilken man ikke ret vidste, om det var en lille, humoristisk affektation af uvidenhed eller en beskeden stræben efter at vide besked; "De sagde jo, at De ikke kunne lide nogen af Dem."

"Det er i alt fald meget smigrende, at De husker, hvad jeg har sagt. Men i fremtiden," tilføjede mrs. Tristam, "vil jeg bede Dem glemme alt det dårlige og kun huske på det gode. Det vil være en let sag for Dem, og jeg vil ikke besvære Deres hukommelse.

Men én ting må jeg advare Dem imod: hvis De lader min mand besørge en lejlighed til Dem, vil De få noget gyseligt."

"Gyseligt, min kære?" udbrød mr. Tristam.

"I dag må jeg ikke sige noget slemt, ellers ville jeg bruge stærkere udtryk."

"Hvad tror De, hun ville sige, Newman?" spurgte Tristam. "Hvis hun virkelig forsøgte det, nu? Hun kan udtrykke sit mishag, flydende, på to-tre forskellige sprog; det kommer der af at være begavet! Det giver hende en sådan overvægt over mig, for om det så gjaldt mit liv, kan jeg kun bande på engelsk. Når jeg bliver gal i hovedet, falder jeg altid tilbage til vort kære, gamle modersmål. Der er alligevel intet sprog, der kan måle sig med det."

Newman erklærede, at han ikke havde nogen forstand på borde og stole, og at han, hvad lejlighed angik, med lukkede øjne ville tage imod, hvad Tristam måtte arrangere. Det var den skære sandhed fra vor helts side, men der var også lidt godmodighed blandet i det. Han vidste, at det var Tristams største fornøjelse at gå omkring og se på lejligheder, få folk til at lukke vinduer op og prikke med sin stok i sofaer og snakke med værtinder og spørge om, hvem der boede ovenpå og hvem nedenunder, og han var desmere tilbøjelig til at overlade dette til ham, som han mærkede, at hans følelser for sin gamle ven var ved at kølnes. Desuden havde han ingen interesse for tapetserarbejde, han havde oven i købet ingen sans for hygge og bekvemmelighed. Han holdt af pragt og luksus, men denne tilbøjelighed tilfredsstillede han på en noget ufin måde. Han kunne knap kende forskel på en hård og en blød stol, og han havde et talent til at strække sine ben ud, som lod ham undvære

andre bekvemmeligheder. Hans begreb om komfort var at bebo meget store værelser, have rigtig mange, og vide, at de var forsynet med en hel del patenterede, mekaniske indretninger, af hvilke han aldrig fik brug for de halve. Værelserne skulle være lyse og høje, han havde en gang ytret, at han holdt af værelser, i hvilke man kunne beholde hatten på. Forresten var han fornøjet, når en respektabel person forsikrede ham om, at det hele var meget smukt. Tristam valgte derfor en lejlighed, som fuldstændig svarede til hans begreb. Den var beliggende på Boulevard Haussmann, på første sal, og bestod af en række værelser, forgyldte fra gulv til loft, strålende i alle regnbuens farver og rigt forsynede med spejle og ure. Newman fandt lejligheden storartet, takkede Tristam hjerteligt, tog den straks i besiddelse og havde i tre måneder en af sine kufferter stående inde i dagligstuen.

En dag fortalte mrs. Tristam ham, at hendes smukke veninde, madame de Cintré, var kommet ind fra landet, og at hun for tre dage siden havde mødt hende, da hun kom ud fra St. Sulpice-kirken; selv var hun kommet hen i dette afsides kvarter for at opsøge en kniplings-stopperske, om hvis dygtighed hun havde hørt høje lovtaler.

"Og hvordan havde disse øjne det?" spurgte Newman.

"Disse øjne var røde af gråd!" sagde mrs. Tristan. "Hun havde været til skrifte!"

"Det passer ikke til Deres beskrivelse af hende, at hun skulle have synder at skrifte," sagde Newman.

"Ikke synder, men sorger."

"Hvor ved De det fra?"

"Hun bad mig komme og besøge sig; jeg var derhenne i formiddags."

"Og hvilke sorger har hun?"

"Det har jeg ikke spurgt om. Overfor hende er man altid tilbageholdende. Men det var let for mig at gætte. Hendes sorger stammer fra hendes gamle, onde moder og hendes stortyrk af en broder. De plager hende. Men jeg tilgiver dem det næsten, for som jeg har sagt Dem, er hun en helgeninde og trænger til forfølgelse, for at hendes hellighed kan udfolde sig og gøre hende fuldkommen." I

"Det er en behagelig teori for hende; jeg håber, at De ikke vil sige det til de gamle. Men hvorfor lader hun sig plage af dem? Er hun ikke sin egen herre?"

"Efter loven, antager jeg nok, men ikke moralsk. I Frankrig må De aldrig sige nej til Deres moder, hvad hun så end forlanger af Dem. Hun kan være det mest nedrige, gamle fruentimmer og gøre Deres liv til et helvede; men, alligevel, hun er *ma mère*, og De har ikke ret til at kritisere hende. De har simpelthen at adlyde. Men det har også sine gode sider. Madame de Cintré bøjer sit hoved og folder sine vinger sammen."

"Kan hun da ikke blive broderen kvit?"

"Hendes broder er *chef de la famille*, som det hedder; han er familiens overhoved. Hos den slags mennesker er familien alt; De må handle, ikke for Deres egen fornøjelse, men kun til fordel for familien."

"Jeg gad nok vide, hvad min familie venter af mig!" udbrød Tristam.

"Jeg ville ønske, at du havde en!" sagde hans hustru.

"Men hvad forlanger de da af den stakkels dame?" spurgte Newman.

"At hun gifter sig igen. De er ikke rige og vil gerne bringe flere penge ind i familien."

"Der er en lejlighed for Dem, min ven!" sagde Tristam.

"Og madame de Cintré vægrer sig," vedblev Newman.

"Hun er blevet solgt en gang og vægrer sig selvfølgelig ved at lade sig sælge igen. Det viste sig, at de første gang havde gjort en dårlig forretning; hr. de Cintré efterlod sig kun en ringe formue."

"Og hvem vil de nu have hende gift med?"

"Jeg ville ikke spørge; men De kan være vis på, at det er en gammel, fæl nabob eller en udsvævende lille hertug."

"Der har De mrs. Tristam, som hun står og går!" udbrød hendes mand. "Læg mærke til hendes rige fantasi. Hun har ikke fremsat et eneste spørgsmål – det er simpelt at spørge – og dog ved hun alting. Hun kan historien om madame de Cintrés giftermål på sine fingre. Hun har set den yndige Claire ligge på knæ, med opløst hår og svømmende i tårer, og de andre stående omkring hende, med tænger og spyd og rødglødende jern, parate til at kaste sig over hende, hvis hun ikke vil have den fordrukne hertug. Sandheden er ganske simpelt den, at de har gjort ophævelser over hendes modehandler-regning eller nægtet hende en loge i operaen."

Newman så fra Tristam til hans hustru, med en vis mistro til dem begge. "Tror De virkelig," spurgte han mrs. Tristam, "at man vil tvinge Deres veninde til et ulykkeligt ægteskab?"

"Det anser jeg for højst sandsynligt. Disse mennesker er i stand til sligt."

"Det er ligesom i et skuespil," sagde Newman. "Det gamle, skumle hus derhenne ser ud, som om der var begået forbrydelser i det og ville blive begået nye."

"De har ude på landet en ejendom, som er endnu mere skummel, efter hvad madame de Cintré har fortalt mig, og derude må planen være blevet lagt i sommer."

"*Må* være blevet lagt! Læg mærke til det," sagde Tristam.

"Det kan da også være noget andet, som trykkede hende," ytrede Newman efter en pause.

"Hvis det er noget andet, så er det noget endnu værre," sagde mrs. Tristam, meget bestemt.

Newman tav en stund og syntes hensunken i tanker. "Er det muligt," spurgte han til sidst, "at der foregår sådanne ting her?"

"Hjælpeløse kvinder har samme skæbne overalt i verden," sagde mrs. Tristam. "Der er tvang over alt."

"Der forekommer meget af den slags i New York," sagde Tristam. "Unge piger bliver tvunget eller overtalt eller bestukket, eller alle tre ting på en gang, til at gifte sig med nederdrægtige karle. Det foregår hver dag i Fifth Avenue, og langt værre ting endnu. Fifth Avenue mysterier! Der var noget at rode op i."

"Jeg tror det ikke!" sagde Newman meget alvorligt. "Jeg tror ikke, at unge piger, i Amerika, nogen sinde er underkastet tvang. Jeg tror ikke, at der har været en halv snes tilfælde af den slags, siden landet blev bebygget."

"Lyt til den bevingede ørns røst!" udbrød Tristam.

"Ørnen skulle bruge sine vinger," sagde mrs. Tristam. "Flyve af sted for at frelse madame de Cintré."

"For at frelse hende?"

"Slå ned, grib hende med Deres klør og før hende bort. Gift Dem selv med hende."

Newman svarede ikke straks, men så sagde han: "Hun har sikkert hørt nok tale om giftermål. Det bedste ville være at beundre hende og dog aldrig at sige hende det. Men den slags ting er nederdrægtige," tilføjede han; "jeg bliver helt rasende ved at høre tale om det."

Han hørte imidlertid, mere end en gang, tale om det. Mrs. Tristam besøgte igen madame de Cintré og fandt igen, at hun så meget bedrøvet ud. Men ved disse lejligheder havde der ikke været tårer; hendes smukke øjne var klare og rolige. "Hun er kold, rolig og uden håb," forklarede mrs. Tristam og tilføjede, at da hun omtalte, at hendes ven, mr. Newman, igen var i Paris og fastholdt sit ønske om at gøre madame de Cintrés bekendtskab, havde denne elskelige kvinde trods sin fortvivlelse smilet og ytret, at det gjorde hende ondt, at hun ikke havde været hjemme ved hans besøg i foråret, og at hun håbede, han ikke havde tabt modet. "Jeg fortalte hende lidt om Dem," sagde mrs. Tristam.

"Det er en trøst," sagde Newman sindigt. "Jeg kan godt lide, at folk hører tale om mig."

Nogle dage efter, en mørk eftermiddag, gik han igen hen i Rue de l'Université. Det var næsten mørkt, da han bankede på det vel forvarede Hôtel de Bellegarde. Han fik at vide, at madame de Cintré var hjemme; han gik over gården, ind ad døren, og blev ført gennem en vestibule, stor, mørk og kold, op ad en bred stentrappe med et gammelt jern-rækværk, til en lejlighed på anden sal. Da han var blevet meldt og indladt, befandt han sig i et slags boudoir, i hvis ene ende en dame og en

herre sad foran kaminen. Herren røg en cigaret; værelset var kun oplyst af to lys på kamingesimsen og skæret fra ilden. Begge personer rejste sig for at modtage Newman, som, ved skæret fra ilden, genkendte madame de Cintré. Hun gav ham hånden, med et smil, der i sig selv var lysende, og idet hun pegede på herren, sagde hun med blød stemme: "Min broder." Herren hilste venligt på Newman, der i ham genkendte den unge mand, som havde talt til ham i hotellets gård, da han var der forrige gang, og som havde gjort et så godt indtryk på ham.

"Mrs. Tristam har talt meget om Dem," sagde madame de Cintré venligt, da hun havde indtaget sin tidligere plads.

Efter at Newman havde taget plads, begyndte han at grunde over, hvorfor han egentlig var kommet. Han havde en usædvanlig, uventet følelse af at befinde sig i en besynderlig afkrog af verden. I almindelighed gav han sig ikke af med at tænke på fare eller forestående ulykke og havde ikke næret nogen frygt ved denne særlige lejlighed. Han var ikke frygtsom og han var ikke fræk. Han besad for megen selvfølelse til at være det første og var alt for godmodig overfor andre til at være det andet. Men hans lette sind satte også undertiden hans medfødte forslagenhed på en hård prøve. Han følte sig til mode, som når man savner et trin på en trappe, hvor man ventede det. Hvad havde han at sige til denne fremmede, smukke dame, der sad foran kaminen i samtale med sin broder, i det grå dyb af sit hus med det ugæstfrie udseende? Hun syntes indhyllet i en slags fantastisk afsondrethed; af hvad grund havde han draget forhænget til side? Et øjeblik havde han en følelse, som om han var faldet i et vand, så dybt som oceanet, og måtte anstrenge sig for ikke at gå til bunds. Imidlertid så han på madame de Cintré,

som satte sig tilrette i stolen, ordnede sin lange kjole og vendte ansigtet om imod ham. Deres øjne mødtes; straks efter vendte hun hovedet bort og opfordrede med en håndbevægelse broderen til at lægge et stykke brænde på ilden. Men dette ene blik havde været tilstrækkeligt til for første og sidste gang at sætte Newman i en øjeblikkelig forlegenhed. For at frigøre sig for dette, gjorde han den bevægelse, der hos ham altid var et slags symbol på åndelig selvbeherskelse – han strakte benene ud. Det indtryk, madame de Cintré havde gjort på ham ved deres første møde, vendte tilbage i et nu; det havde været dybere end han tænkte. Hun var behagelig og interessant; han havde lukket en bog op, og de første linjer fængslede hans opmærksomhed.

Hun stillede ham forskellige spørgsmål: hvornår han sidst havde talt med mrs. Tristam, hvor længe han havde været i Paris. Hun talte engelsk uden accent eller snarere med den særlig britiske accent, der, ved hans ankomst til Europa, havde været Newman så påfaldende, at sproget forekom ham som et helt fremmed, men som han hos kvinder fandt så tiltalende. Af og til havde madame de Cintrés udtale en ubetydelig fremmed klang, men efter ti minutters forløb lyttede Newman efter disse fremmede toner. De morede ham, og han undrede sig over, at grove fejl kunne begås på en så fin måde.

"Deres land er smukt," sagde madame de Cintré.

"Å, storartet!" sagde Newman. "De skulle se det."

"Det kommer jeg aldrig til," sagde madame de Cintré med et smil.

"Hvorfor ikke?" spurgte Newman.

"Jeg rejser ikke; især ikke så langt bort."

"Men De tager da undertiden bort; De er ikke altid her?"

"Om sommeren tager jeg bort, men ikke langt, kun ud på landet."

Newman ville gerne have spurgt hende om mere, noget personligt, han vidste knap hvad. "Finder De det ikke noget – noget stille her?" sagde han; "så langt borte fra gaden?" Han var lige ved at sige "skummelt", men kom i tanker om, at det ville være uhøfligt.

"Jo, her er meget stille," sagde madame de Cintré; "men det holder vi af."

"Ah, Det holder De af," gentog Newman langsomt.

"Desuden, her har jeg tilbragt hele mit liv."

"Her har De tilbragt hele Deres liv," sagde Newman på samme måde.

"Jeg er født her, og min fader er født her før mig, og min bedstefader og min oldefader. Ikke sandt, Valentin?" henvendte hun til broderen.

"Jo, det er en familieskik at blive født her!" sagde den unge mand leende og rejste sig, idet han kastede resten af sin cigaret ind i ilden og derpå lænede sig op til kamingesimsen. En iagttager ville have bemærket, at han gjorde det for bedre at kunne se Newman, hvem han nøje betragtede, mens han snoede sit overskæg.

"Så er Deres hus forfærdelig gammelt," sagde Newman.

"Hvor gammelt er det, broder?" spurgte madame de Cintré.

Den unge mand tog de to lys fra kaminen, holdt dem i vejret, et i hver hånd, og så op på karnissen over kaminen. Denne var af hvidt marmor og i det forrige århundredes almindelige rokokostil; men oven over den var et panel fra en tidligere tid,

fint udskåret, hvidmalet og hist og her forgyldt. Det hvide var blevet gult, og forgyldningen var blevet sort. Foroven samlede figurerne sig til et slags skjold, på hvilket der var udskåret et våben. Over det, i relief, stod et årstal – 1627. "Der har De det," sagde den unge mand. "Det er gammelt eller nyt, ganske som De betragter det."

"Ja, her forandrer man hurtigt sine anskuelser om sligt," sagde Newman. Og han vendte hovedet og betragtede værelset. "Deres hus har en meget mærkelig bygningsstil," sagde han.

"Interesserer De Dem for arkitektur?" spurgte den unge mand ved kaminen.

"I sommer har jeg gjort mig den ulejlighed at bese fire hundrede og halvfjerdsindstyve kirker. Kalder De det interesse?"

"De interesserer Dem måske for teologi?" sagde den unge mand.

"Ikke særligt. Er De romersk-katolsk, madame?" og han henvendte sig til madame de Cintré.

"Ja, sir," svarede hun alvorligt.

Alvoren i hendes tone var Newman påfaldende; han vendte hovedet om og begyndte igen at betragte værelset. "Har De aldrig før lagt mærke til årstallet deroppe?" spurgte han.

Hun tøvede et øjeblik, så svarede hun: "I forrige tider."

Hendes broder havde fulgt Newmans bevægelser. "Måske kunne det interessere Dem at bese huset," sagde han.

Newman sænkede langsomt blikket og så på ham; han havde et svagt indtryk af, at den unge mand ved kaminen var tilbøjelig til ironi. Det var et smukt menneske, han havde et behageligt smil, spidserne af hans overskæg var snoet opefter, og der var et

lille dansende blink i hans øjne. "Gid pokker havde hans franske uforskammethed!" var Newman lige ved at tænke ved sig selv. "Hvad griner han af?" Han så på madame de Cintré; hun sad og fæstede blikket mod gulvet. Hun slog øjnene op, de mødte hans, og hun så på sin broder. Newman vendte blikket hen imod den unge mand og lagde mærke til hans forbavsende lighed med søsteren. Dette talte til hans gunst, så meget mere som vor helts første indtryk af grev Valentin havde været godt. Hans mistro svandt og han sagde, at det ville glæde ham at bese huset.

Den unge mand lo højt og lagde hånden på en af lysestagerne. "Godt, godt!" udbrød han. "Kom så."

Men madame de Cintré rejste sig hastigt og greb hans arm. "Valentin!" sagde hun. "Hvad har du i sinde?"

"At vise mr. Newman huset. Det vil være en stor adspredelse."

Hun lod sin hånd hvile på hans arm og henvendte sig til Newman, med et smil. "De skal ikke gå med ham," sagde hun; "det vil slet ikke more Dem. Det er et trist gammelt hus, som ethvert andet."

"Det er fuldt af rariteter," sagde greven. "Desuden vil det more mig; det er en sjælden lejlighed."

"Du er meget ondskabsfuld, broder," svarede madame de Cintré.

"Hvo intet vover, intet vinder!" udbrød den unge mand. "Kommer De så?"

Madame de Cintré gik hen imod Newman og smilede mildt. "Ville De ikke foretrække mit selskab, her, foran kaminen, fremfor at famle Dem gennem mørke gange bag efter min broder?"

"Hundrede gange!" sagde Newman. "Vi vil bese huset en anden dag."

Den unge mand satte med spottende alvor lyset fra sig og sagde, idet han rystede på hovedet: "De har ødelagt en stor plan, sir!"

"En plan? Jeg forstår ikke," sagde Newman.

"Det ville have været til gavn for Deres rolle i den. Måske jeg en anden dag får lejlighed til at forklare Dem det."

"Vær rolig og ring på teen," sagde madame de Cintré.

Den unge mand adlød, og straks kom en tjener med teen, satte bakken på et lille bord og gik igen. Madame de Cintré lavede teen. Hun var lige begyndt, da døren blev revet op og en dame kom raslende ind. Hun stirrede på Newman; et lille nik og et "monsieur!" så gik hun hastigt hen til madame de Cintré og rakte hende panden til kys. Madame de Cintré hilste på hende og syslede så videre med teen. Den nyankomne var ung og smuk; det syntes Newman. Hun var i hat og kåbe og bar et slæb af kongelig længde. Hun begyndte at tale fransk, og meget hurtigt. "Giv mig endelig en kop te, kæreste! Jeg er gyselig træt, helt ødelagt." Newman kunne ikke følge med; hun talte langt fra så tydeligt som mr. Nioche.

"Det er min svigerinde," sagde grev Valentin og bøjede sig hen imod ham.

"Hun er meget smuk," sagde Newman.

"Overordentlig," svarede den unge mand, og, ligeledes denne gang havde Newman ham mistænkt for at være ironisk.

Hans svigerinde gik hen til den anden side af kaminen med sin kop te i hånden, holdende den i arms længde ud fra sig, for at hun ikke skulle spilde på sin kjole, og udstødende små skrig

af frygt for det. Hun satte koppen på kamingesimsen, tog sløret og handskerne af, imedens hun så på Newman.

"Er der noget, jeg kan være Dem til tjeneste med?" spurgte grev Valentin i en slags spottende kærlig tone.

"Forestil monsieur," sagde hans svigerinde.

Den unge mand svarede: "Mr. Newman."

"Jeg kan ikke hilse på Dem, monsieur, for så spilder jeg min te," sagde damen. "Claire modtager altså fremmede?" tilføjede hun, dæmpet, på fransk, henvendt til sin svoger.

"Det synes så!" svarede han med et smil. Newman stod et øjeblik, så nærmede han sig madame de Cintré. Hun så op på ham, som om hun ville sige noget til ham. Men da der måske ikke faldt hende noget ind, smilede hun blot. Han satte sig ned ved siden af hende, og hun rakte ham en kop te. Så talte de et øjeblik om det, og imens så han på hende. Han mindedes, hvad mrs. Tristam havde fortalt ham om hendes "fuldkommenhed" og om, at hun var i besiddelse af alle de glimrende egenskaber, han drømte om at finde. Dette fik ham til at iagttage hende ikke alene uden mistro men også uden bagtanker; lige fra det første øjeblik af havde alt i ham talt til hendes fordel. Og alligevel, selv om hun også var smuk, var hun ingen blændende skønhed. Hun var høj og slank; hun havde svært, blond hår, en bred pande og træk af en vis harmonisk uregelmæssighed. Hendes klare, grå øjne var overordentlig udtryksfulde; de var milde og kloge, og Newman holdt umådelig meget af dem; men de havde ikke denne dybe pragt – disse mangefarvede stråler – der er ejendommelig for så mange skønheders øjne. Madame de Cintré var temmelig mager og så yngre ud, end hun sandsynligvis var. I hendes hele person var der noget

ungdommeligt og tillige stille, roligt og tilbageholdende; en blanding af umodent og færdigt, af uskyldighed og værdighed. Newman spurgte sig selv, hvad Tristam havde ment, da han kaldte hende stolt? Hun var sandelig ikke stolt nu, overfor ham; og selv om hun var det, var det ingen nytte til, det var spildt på ham, hun havde måttet stille sig langt højere, hvis hun ville, at han skulle mærke det. Hun var en smuk kvinde, og det var meget let at komme ud af det med hende. Var *det* en grevinde, en marquise, en slags historisk formation? Newman, som sjældent havde hørt disse ord benyttet, havde aldrig knyttet nogen ret forestilling til dem; men nu forekom de ham at have en slags melodisk betydning, de betegnede noget smukt og lyst, som havde yndefulde bevægelser og en behagelig stemme.

"Har De mange bekendte i Paris; er De meget ude?" spurgte madame de Cintré, som endelig havde fundet noget at sige.

"Mener De, om jeg danser og den slags?"

"Om De bevæger Dem meget *dans le monde*, som vi siger?"

"Jeg har besøgt en hel mængde mennesker. Mrs. Tristam har indført mig. Jeg gør alt, hvad hun siger."

"Men De selv, De holder ikke af fornøjelse?"

"Å jo, af nogle. Jeg holder ikke af at danse og den slags, jeg er gammel og sat. Men jeg vil gerne more mig; derfor er jeg kommet til Europa."

"Men De kan jo more Dem i Amerika?"

"Nej, jeg kunne ikke; jeg havde altid forretninger. Men alligevel, det var min morskab."

I dette øjeblik kom madame de Bellegarde og bad om en kop te til, fulgt af grev Valentin. Da madame de Cintré havde skænket teen, fortsatte hun sin samtale med Newman, og idet

hun erindrede, hvad han sidst havde sagt, spurgte hun: "I Deres hjem var De meget optaget?"

"Jeg var forretningsmand. Det har jeg været, siden jeg var femten år gammel."

"Og hvad var Deres forretning?" spurgte madame de Bellegarde, som afgjort ikke var så smuk som madame de Cintré.

"Jeg har gjort forretninger i alt muligt," sagde Newman. "En gang handlede jeg med læder, en anden gang lavede jeg vaskebaljer."

Madame de Bellegarde gjorde en lille grimasse. "Læder? Det kan jeg ikke lide. Vaskebaljer er bedre. Jeg foretrækker lugten af sæbe. Jeg håber, at De tjente Deres formue ved dem."

Hun snadrede løs som en kvinde, der har privilegium på at sige alt, hvad der falder hende ind, og med en stærk fransk accent.

Newman havde talt med munter alvor, men madame de Bellegardes tone gjorde, at han efter en pause vedblev med en slags galgenhumor: "Nej, jeg tabte penge på vaskebaljer, men læderet gav ganske godt af sig."

"Jeg er også kommet til den anskuelse," sagde madame de Bellegarde, "at hovedsagen er at tjene penge. Jeg tilbeder penge, det nægter jeg ikke. Hvis De har penge, spørger jeg ikke om, hvorfra De har dem. I den retning er jeg en ægte demokrat – ligesom De, monsieur. Madame de Cintré er meget stolt; men jeg finder, at man har langt mere fornøjelse af dette usle liv, når man ikke er for nøjeregnende."

"Mon Dieu, madame, hvad er det dog, De siger?" sagde grev Valentin med dæmpet stemme.

"Jeg antager, han er en mand, man kan tale til, siden min svigerinde modtager ham," sagde damen. "Desuden, det er meget sandt, det er nu min mening."

"Aha, De kalder det en mening," mumlede den unge mand.

"Men mrs. Tristam fortalte mig, at De havde stået ved armeen – i Deres krig," sagde madame de Cintré.

"Ja vel," sagde Newman, "men det var ingen forretning."

"Det har De ret i," sagde grev de Bellegarde, "ellers ville jeg ikke være så forlegen for penge."

"Er det sandt," spurgte Newman efter en pause, "at De er så stolt? Jeg har hørt det sige."

Madame de Cintré smilede. "Finder De mig stolt?"

"Det kan jeg ikke dømme om," sagde Newman. "Hvis De er stolt overfor mig, må De sige mig det. Ellers mærker jeg det ikke."

Madame de Cintré lo. "Det ville være stolthed på urette plads!" sagde hun.

"Til dels," vedblev Newman, "da jeg ikke gerne ville mærke det. Jeg ønsker, at De behandler mig godt."

Madame de Cintré, som havde ophørt at le, så på ham med halvt bortvendt ansigt, som om hun var bange for det, han nu ville sige.

"Mrs. Tristam talte bogstaveligt sandt," vedblev han; "jeg ønsker meget at gøre Deres bekendtskab. Jeg er ikke kommet i dag for blot at aflægge en visit; jeg er kommet i det håb, at De vil bede mig komme igen."

"Jeg be'er, kom rigtig ofte," sagde madame de Cintré.

"Men vil De være hjemme?" spurgte Newman. Det forekom ham selv, at han med disse ord gik lidt for vidt, men han var,

ærlig talt, en smule bevæget.

"Det håber jeg!" sagde madame de Cintré.

Newman rejste sig. "Nå, vi får at se," sagde han og glattede sin hat med sit frakkeærme.

"Broder," sagde madame de Cintré, "bed mr. Newman om at komme igen."

Grev Valentin målte vor helt fra top til tå med sit ejendommelige smil, hvori uforskammethed og venlighed syntes forbavsende blandet. "Er De en modig mand?" Han så spørgende på ham.

"Det håber jeg," sagde Newman.

"Det tror jeg også. I så fald, kom igen."

"Hvilken indbydelse!" mumlede madame de Cintré med noget pinefuldt i sit smil.

"Jeg ønsker overordentligt, at Newman vil komme," sagde den unge mand. "Det vil være mig en stor glæde. Jeg vil være meget ked af, hvis jeg ikke skulle være hjemme. Men det gentager jeg: han må være modig. Et modigt hjerte, sir!" og han rakte Newman hånden.

"Jeg kommer ikke for at besøge Dem, men for at besøge madame de Cintré," sagde Newman.

"Desto mere mod vil De behøve."

"Valentin, dog!" sagde madame de Cintré bønfaldende.

"Jeg er afgjort den eneste her, som er i stand til at sige noget høfligt," udbrød madame de Bellegarde. "Kom og besøg mig; det behøver De intet mod til," sagde hun.

Newman lo, uden at det kunne gælde for et samtykke, og sagde farvel. Madame de Cintré fulgte ikke sin svigerindes

opfordring til at være venlig, men så med en vis forlegenhed efter sin gæst, idet han gik.

7

En aften, meget sent, omtrent en uge efter hans besøg hos madame de Cintré, bragte Newmans tjener ham et kort, det var den unge monsieur de Bellegardes. Da han, lidt efter, gik ind for at modtage sin gæst, fandt han ham stående midt i den store forgyldte sal og betragtende denne fra øverst til nederst. Det forekom Newman, at monsieur de Bellegardes ansigt havde et udtryk af levende morskab. "Hvad pokker ler han nu af?" spurgte vor helt sig selv. Men han stillede dette spørgsmål uden bitterhed, da han havde følelsen af, at madame de Cintrés broder var en brav fyr, og at de, på basis af dette, let ville kunne komme ud af det sammen. Men hvis der her var noget at le af, ville han blot gerne vide, hvad det var.

"Først må jeg spørge om en ting," sagde den unge mand, idet han rakte ham hånden, "kommer jeg for sent?"

"For sent, til hvad?" spurgte Newman.

"Til at ryge en cigar med Dem."

"Så måtte De rigtignok komme meget tidligt," sagde Newman. "Jeg ryger ikke."

"Aha, De er en meget streng mand!"

"Men jeg holder cigarer," tilføjede Newman. "Sid ned."

"Men her må jeg ikke ryge?" sagde monsieur de Bellegarde.

"Af hvad grund? Er værelset for lille?"

"Det er alt for stort. Det er ligesom man ville ryge i en balsal eller i en kirke."

"Nå, det var det, De lo ad før?" spurgte Newman. "Ad mit værelses størrelse?"

"Det er ikke alene størrelsen," svarede monsieur de Bellegarde, "men detaljernes pragt og harmoni og skønhed. Det var et smil af beundring."

Newman så et øjeblik på ham, så spurgte han: "Det er altså meget hæsligt?"

"Hæsligt, kære sir? Det er storartet."

"Det kommer sagtens ud på et," sagde Newman. "Gør Dem det nu mageligt. Deres besøg betragter jeg som et venskabstegn. De var slet ikke forpligtet til det. Derfor, hvis noget som helst her morer Dem, så skal det være mig en glæde. Le lige så højt, De vil; jeg ser gerne, at De, som kommer til mig, morer sig. Jeg må kun bede om en ting: at De vil fortælle mig, hvad De ler ad, så snart De har lét ud. Jeg vil ikke gerne lade en spøg gå mig forbi."

Monsieur de Bellegarde så meget forbavset på ham. Han lagde sin hånd på Newmans arm og lod til at ville sige noget, men tog sig pludselig i det, lænede sig tilbage i sin stol og dampede på sin cigar. Endelig brød han dog tavsheden. "Mit besøg er virkelig et tegn på venskab," sagde han. "Ikke desto mindre var jeg på en måde forpligtet til det. Min søster bad mig om det, og en bøn af min søster er mig en befaling. Jeg kom her forbi og så lys i de vinduer, som jeg antog for Deres. Det er ingen passende tid til at aflægge besøg i, men det er Dem et nyt bevis på, at jeg ikke gør det blot for formens skyld."

"Nå, her er jeg, som jeg står og går," sagde Newman og strakte benene ud.

"Jeg ved ikke, hvad De mener med at give mig uindskrænket tilladelse til at le. Jeg er ganske vist meget lattermild, og det er bedre at le for meget end for lidt. Men det er dog ikke for at le, enten i forening med Dem – eller alene – at jeg har opsøgt Dem. For at sige sandheden rent ud: De interesserer mig!"

Alt dette blev sagt på den vindende måde, som er ejendommelig for en mand af verden og særlig en franskmand. Newman, som hørte på ham, kunne ikke undertrykke den bemærkning, at alt dette ikke var en blot mekanisk høflighed. Der var afgjort noget hos hans gæst, som han syntes om. Monsieur de Bellegarde var en fremmed ud til fingerspidserne, og hvis Newman havde mødt ham på en prærie i vesten, ville han i alt fald have tiltalt ham med et: "Hvordan går det, *mosseer*?" Men der var i hans fysiognomi noget, der forekom ham som en – slags åndelig bro over den afgrund, der skyldtes raceforskellen mellem de to nationer. Han var under middelhøjde, på en gang fyldig og smidig. Newman fik siden at vide, at Valentin de Bellegarde havde en dødelig angst for at blive svær; han var alt for lille, sagde han, til at kunne have mave. Han red, fægtede og gjorde gymnastik med utrættelig iver, og når man sagde til ham: "Hvor du ser godt ud!" blev han bleg, fordi han forstod noget andet ved det. Han havde et rundt hoved, tykt, silkeblødt hår, en bred, lav pande, en kort næse, der så mere ironisk og nysgerrig ud end værdig og følelsesfuld, og et overskæg, der var lige så sirligt som en pages i en romance. Hans træk lignede ikke søsterens, men udtrykket i hans klare, lyse øjne og hans smil lignede hendes. Hovedudtrykket i hans ansigt var en overordentlig livlighed – frejdig, fyrig, høflig livlighed. Udtrykket i det var lige som en klokke, hvortil

strengen var i den unge mands sjæl; rørte man blot ved den, ville klokken ringe med en klar sølvklang. Noget i hans kvikke, brune øjne røbede selvbevidsthed. Han levede ikke i en krog af den for at spare møblementet til resten. Han havde lejret sig lige i midten og holdt åbent hus. Når han smilede, gjorde han det som et menneske, der, når han tømmer sit glas, vender bunden i vejret: han gav én den sidste dråbe af sin lystighed. Han indgød Newman noget af samme følelse, som denne i sin barndom havde haft overfor de af hans kammerater, som kunne udføre vanskelige kunststykker – få deres lemmer til at knage på den underligste måde eller fløjte bag i munden.

"Min søster sagde," vedblev monsieur de Bellegarde, "at jeg skulle gå hen til Dem os udslette det indtryk, som jeg havde gjort mig så megen umage for at fremkalde hos Dem; det indtryk, at jeg var forstyrret i hovedet. Fandt De, at jeg opførte mig underligt forleden dag?"

"Til en vis grad," sagde Newman.

"Det samme siger min søster." Monsieur de Bellegarde betragtede et øjeblik sin vært gennem cigarens røgringe. "Hvis det er tilfældet, vil vi lade det bero ved det. Jeg gjorde intet forsøg på at bibringe Dem den tanke, at jeg var forstyrret i hovedet; tværtimod, det var mit ønske at gøre et fordelagtigt indtryk. Når jeg alligevel har gjort mig til nar, så var det forsynets vilje. Jeg ville skade mig selv ved at komme med for mange forsikringer, da det ville se ud, som om jeg gjorde krav på at besidde en kløgt, som jeg senere ved nærmere bekendtskab ingenlunde var berettiget til. Anse mig for en gal mand, der har sine lyse øjeblikke."

"Jeg tror dog, at De ved, hvad De vil," sagde Newman.

"Når jeg har mine lyse øjeblikke, er jeg meget klarhovedet; det indrømmer jeg," sagde monsieur de Bellegarde. "Men jeg er ikke kommet her for at tale om mig selv. Jeg ville gerne stille Dem et par spørgsmål. Må jeg?"

"Kom med et som eksempel," sagde Newman.

"De bor her ganske alene?"

"Ganske alene? Hvem skulle jeg bo sammen med?"

"For øjeblikket," sagde monsieur de Bellegarde med et smil, "stiller jeg spørgsmål, men besvarer ingen. De er kommet til Paris for Deres fornøjelses skyld?"

Newman tav et øjeblik, så sagde han med sin sædvanlige sindighed: "Det spørger alle mennesker mig om! Det lyder så uhyre latterligt."

"Men De har da i alt fald haft en grund."

"Å, jeg er kommet hertil for at more mig!" sagde Newman. "Skønt det synes tåbeligt, er det dog sandt."

"Og hvad synes De om at være her?"

Som enhver ægte amerikaner var Newman forbeholden overfor den fremmede. "Så la la," svarede han.

Monsieur de Bellegarde røg tavs videre på sin cigar. "Hvad mig angår", sagde han endelig, "står jeg fuldstændigt til Deres tjeneste. Kan jeg gøre noget for Dem, vil det glæde mig meget. Besøg mig, når De har lejlighed. Er der noget, De ønsker besked om – noget, De ønsker at se? Det ville være skade, hvis De ikke befandt Dem vel i Paris."

"Å, jeg befinder mig rigtig vel!" sagde Newman godmodig. "Jeg er Dem meget forbunden."

"Oprigtig talt," vedblev monsieur de Bellegarde, "der er noget meningsløst i at jeg giver Dem sådanne tilbud. De røber den

bedste vilje, men det er også det hele. De har været den heldige og jeg den uheldige, og det er den forkerte verden at tale, som om jeg kunne give Dem en håndsrækning."

"På hvad måde har De haft uheld med Dem?" spurgte Newman.

"Å, det er ingen tragisk historie!" udbrød den unge mand leende. "Jeg er ikke faldet ned fra en højde, og min fiasko er gået stille af. Men de har åbenbart haft lykken med Dem. De har tjent en formue, De har rejst en bygning, De er en magt i penge- og handelsverdenen, De kan rejse jorden rundt, indtil De har fundet en behagelig plet og kan slå Dem til ro der med den behagelige følelse at have fortjent Deres hvile. Er det ikke sandt? Godt, tænk Dem nu det stik modsatte af alt det, og De har min stilling. Jeg har ikke udrettet noget – jeg kan intet udrette!"

"Hvorfor ikke?"

"Det er en lang historie. Det skal jeg fortælle Dem en anden gang. Men har jeg ikke ret? Har De ikke haft lykken med Dem? Har De ikke tjent en formue? Det kommer ikke mig ved, men, kort og godt, er De ikke en rig mand?"

"Det er igen noget, der lyder latterligt, når man selv siger det," sagde Newman. "For pokker, ingen er rig".

Monsieur de Bellegarde lo. "Jeg har hørt filosoffer påstå, at ingen var fattig; men Deres sætning forekommer mig at være en forbedring. Jeg tilstår, at jeg i almindelighed ikke holder af folk, der har haft lykken med sig, og jeg finder kløgtige folk, som har tjent store formuer, højst ubehagelige. De træder mig på tæerne; jeg føler mig trykket i deres nærværelse. Men straks, jeg så Dem, sagde jeg til mig selv: Det er en mand, jeg vil synes

om. Han har kun den heldiges gode sider; han har ikke vor fordømte, irriterende, franske forfængelighed. Kort sagt, jeg blev indtaget i Dem. Vi er meget forskellige, det er jeg vis på; jeg tror, at der gives ikke den ting, som vi er enige om. Men jeg tror, at vi ville komme godt ud af det sammen, da vi er for forskellige til at komme i strid."

"O, jeg kommer aldrig i strid," sagde Newman.

"Aldrig? Undertiden er det en pligt – eller i alt fald en fornøjelse. Å, jeg har haft to-tre dejlige debatter i mine dage!" og ved mindet om disse begivenheder antog monsieur de Bellegardes smukke smil et næsten vellystigt udtryk af nydelse.

Ved denne sin andel i den foregående samtale, aflagde han vor helt en lang visit; mens de to mænd sad med fødderne på Newmans kamingitter, hørte de klokken i et fjernt kirketårn forkynde de første morgentimer. Valentin de Bellegarde holdt, som han selv tilstod, altid meget af at tale, og ved denne lejlighed var han særligt veltalende. Det var en tradition i hans slægt, at folk af hans familie uddelte en gunstbevisning ved deres smil alene, og da han sjældent var begejstret, men altid viste udsøgt høflighed, havde han dobbelt grund til at antage, at hans venskab ikke kunne blive påtrængende. Desuden havde traditionen – siden jeg har brugt dette ord – intet ubehageligt stift for ham, blomsten af en gammel stamme. Den var indsvøbt i tilgængelighed og venlighed ligesom en gammel fornem enke i kniplinger og perlerader. Valentin var, hvad man i Frankrig kalder en *gentilhomme*, af det reneste vand, og hans livsopgave var at spille en sådans rolle. Dette syntes ham at være nok til behageligt at sysselsætte en ung mand med almindelige evner. Men alt, hvad han var, var han af instinkt og ikke af teori,

og hans karakters elskværdighed var så stor, at visse af de aristokratiske dyder, der ofte kunne synes noget kantede og skarpe, hos ham ytrede sig på en højst behagelig måde. I hans yngre år havde man ham mistænkt for simple tilbøjeligheder, og hans moder havde været meget bekymret for, at han skulle snuble i landevejens dynd og sætte en plet på familiens skjold. Han havde derfor nydt en strengere opdragelse end ellers sædvanligt, men alligevel var det ikke lykkedes hans opdragere at sætte ham på stylter. De kunne ikke kue hans friske natur, og han vedblev at være den mindst forsigtige og mest lykkelige unge adelsmand. Han var blevet holdt så strengt i sin ungdom, at han nu nærede en dyb harme mod familie-disciplin. Han havde alligevel, indenfor sin families kreds, sagt, at trods hans lette sind var familiens ære mere sikker i hans hænder end i andre af dets medlemmers, og at, hvis det en gang kom til en prøve, skulle de se det. Hans tale var en mærkelig blanding af næsten drengeagtig passiar og en verdensmands reservation og forsigtighed. Newman fandt ham, som mange unge mennesker af den latinske race, snart ungdommelig og underholdende og snart forbavsende forud for sin alder. I Amerika, tænkte Newman, har mænd på femogtyve og tredive år gamle hjerner og hjerter, eller i alt fald ungdommelig moral, her har de unge hjerner og meget gamle hjerter samt en højst rynket og grånet moral.

"Hvad jeg misunder Dem er Deres frihed," bemærkede monsieur de Bellegarde, "Deres vide spillerum, Deres frihed til at komme og gå, at De ikke har en hel del mennesker, der tager Dem pokkers alvorligt og stiller fordringer til dem. Jeg lever," tilføjede han med et suk, "under min elskværdige moders øjne."

"Det er Deres egen fejl; hvad forhindrer Dem i at gå på egen hånd," sagde Newman.

"Der er en kostelig naivitet i den bemærkning! Alt forhindrer mig. For det første har jeg ingen penge."

"Jeg havde heller ingen penge, da jeg begyndte at gå på egen hånd."

"Ah, men Deres fattigdom var Deres kapital. Som amerikaner kunne De ikke blive i de kår, hvori De var født, og da De var født fattig – har jeg forstået ret? – var det ganske naturligt, at De måtte blive rig. De var i en stilling, der kunne få ens tænder til at løbe i vand; De så Dem om og så en verden fuld af opgaver; de behøvede kun at vælge og tage fat. Da jeg var tyve år gammel, så jeg mig om og så en verden, hvori alt bar påskriften: "Må ikke berøres!" og knuden af det var, at advarslen syntes at gælde mig alene. Jeg kunne ikke blive forretningsmand, jeg kunne ikke tjene penge, fordi jeg var en Bellegarde. Jeg kunne ikke kaste mig over politikken, fordi jeg var en Bellegarde – familien Bellegarde anerkender ikke familien Bonaparte. Jeg kunne ikke blive forfatter, fordi jeg var en dumrian. Jeg kunne ikke gifte mig med en rig pige, fordi en Bellegarde aldrig havde giftet sig med en *roturière*, og det passede sig ikke, at jeg gjorde begyndelsen. Men en gang må det ske. Gode partier af vor stand får man ikke for ingenting; navn må svare til navn, formue til formue. Det eneste, jeg kunne gøre, var at tage hen og slås for paven. Jeg gjorde det, bogstaveligt, og fik et apostolisk sår ved Castelfidardo. Så vidt jeg kunne se, havde hverken den hellige fader eller jeg nogen gavn af det. Rom var sikkert en meget fornøjelig stad på Caligulas tid, men siden den

tid er den gået svært tilbage. Jeg tilbragte tre år i San Angelo-fæstningen og vendte så tilbage til det verdslige liv."

"De har ingen beskæftigelse – De tager Dem ikke noget for?" spurgte Newman.

"Jeg tager mig ikke noget for! Man tror, jeg morer mig, og, oprigtigt talt, jeg har også moret mig. Man kan det, når man blot ved hvordan. Men det kan man da ikke blive ved med. Jeg kan måske gøre det i fem år til, men jeg forudser, at jeg så vil tabe appetitten. Hvad skal jeg så gøre? Jeg tror, jeg vil blive munk. Det er mit alvor, jeg vil omgjorde mig med en strikke og gå i kloster. Det er en gammel skik, og de gamle skikke var meget gode. Folk forstod at leve lige så godt dengang som nu. De lod gryden stå over ilden, til den gik itu, og så smed de det hele hen i en krog."

"Er De meget religiøs?" spurgte Newman i en tone, der gav hans spørgsmål en besynderlig virkning.

Monsieur de Bellegarde morede sig kendeligt over det komiske element i spørgsmålet, men han så et øjeblik meget alvorligt på Newman. "Jeg er en meget god katolik. Jeg ærer kirken. Jeg tilbeder den hellige jomfru. Jeg frygter djævelen."

"Hvad så," sagde Newman, "De er jo meget godt stillet. De har fornøjelser i nutiden og religion til fremtiden, hvad klager De så over?"

"Det er en del af ens fornøjelser at beklage mig. Der er noget i Deres forhold, som ærgrer mig. De er det første menneske, jeg nogensinde har misundt. Det er mærkeligt, men det er tilfældet. Jeg har kendt mange mennesker, som, foruden de lavede fordele, jeg er i besiddelse af, havde penge og forstand nok; men de have aldrig forstyrret mit gode humør. Men De ejer

noget, som jeg gerne ville have. Det er ikke pengene, det er heller ikke forstanden – skønt Deres uden tvivl er udmærket. Det er ikke Deres seks fods højde, skønt jeg gerne ville have været et par tommer højere. Det er noget i Deres optræden, det, at De befinder Dem fuldstændigt hjemme i verden. Da jeg var dreng, fortalte min fader mig, at det var et sådant væsen, man kendte en Bellegarde på. Han henledte min opmærksomhed på det. Han opfordrede mig ikke til at udvikle det; han sagde, at det var noget, der kom af sig selv med alderen. Jeg troede, det var kommet til mig, fordi jeg altid har haft en følelse af det."

"Min plads i livet var mig anvist, og det syntes let at indtage den. Men De, som efter hvad jeg forstår, selv har skaffet Dem Deres plads, De, der, som De fortalte os forleden, har lavet vaskebaljer – De forekommer mig som et menneske, der i ro og mag ser ud over verden. Jeg forestiller mig, at De berejser verden som en mand, der kører på en jernbane, hvori han har en hel bunke aktier. Når jeg er sammen med Dem, har jeg en følelse, som om jeg havde forsømt noget. Hvad kan det være?"

"Det er den stolte bevidsthed af ærligt arbejde – af at have lavet et par vaskebaljer," sagde Newman på en gang spøgende og alvorlig.

"Nej; jeg har set folk, som har udrettet langt mere, folk, som har lavet ikke alene vaskebaljer, men også sæbe, gul, stærk lugtende sæbe, i store bøtter; og overfor dem har jeg aldrig følt mig det mindste ilde til mode."

"Så kommer det af det privilegium at være amerikansk borger," sagde Newman. "Det løfter en mand."

"Det er muligt," svarede monsieur de Bellegarde. "Men jeg har også set mange amerikanske borgere, som slet ikke havde

udseende af at være løftede eller af at være store forretningsfolk. De folk har jeg aldrig misundt. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det er en særlig egenskab hos Dem."

"Hvor vil De hen!" sagde Newman; "De vil gøre mig stolt!"

"Nej, jeg vil ikke. De er hverken stolt eller hoven; det kommer af Deres utvungne væsen. Folk er kun stolte, når de har noget at tabe, og ydmyge, når de vil opnå noget."

"Jeg ved ikke, hvad jeg har at tabe," sagde Newman, "men i alt fald er der noget, jeg vil opnå."

"Og det er?"

Newman tøvede et øjeblik. "Det skal jeg sige Dem, når jeg kender Dem bedre."

"Jeg håber, at det snart vil ske! Så vil det glæde mig, hvis jeg kan være Dem til nogen hjælp."

"Det kan De måske," sagde Newman.

"Glem så ikke, at jeg står fuldstændigt til Deres tjeneste," svarede monsieur de Bellegarde; og kort efter sagde han farvel.

I de følgende tre uger så Newman monsieur de Bellegarde flere gange og, uden at de formelt tilsvor hinanden ubrødeligt venskab, udspandt der sig et slags kammeratskab imellem de to mænd. For Newman var Bellegarde den ideale franskmand, traditionens og romantikkens franskmand, i alt fald så vidt vor helt var bekendt med disse hemmelighedsfulde indflydelser. Forekommende, bevægelig, underholdende, mere fornøjet over den virkning, han frembragte, end dem, for hvem han frembragte den, selv om de også morede sig rigtig godt. Han var en mester i alle de selskabelige dyder og forstod at fremkalde behagelige indtryk. Han havde en hang til det religiøst mystiske og hentydede undertiden dertil i udtryk, som

var langt mere begejstrede end de, hvori han talte om en ny opdukket skønhed, og som simpelthen var det smukke, skønt noget forældede æresbegreb. Han var uimodståelig livlig og underholdende og besad en karakter, som Newman lod vederfares fuld retfærdighed, nu da han en gang var kommet i berøring med den og mod hvilken han ved nøjere overvejelse af de forunderlige sammensætninger i den menneskelige natur ikke nærede nogen fordom. Bellegarde gav ham ikke ringeste årsag til at forandre hans anskuelse, at alle franskmænd er dannede af et let stof; det mindede ham blot om, at lette stoffer kan blandes til en meget behagelig sammensætning. To mennesker kunne ikke være mere forskellige, men denne forskel afgav et udmærket grundlag for et venskab, hvis tydelige kendetegn var, at de fandt det største behag i hinanden.

Valentin de Bellegarde beboede stueetagen i et gammelt hus i Rue d'Anjou St. Honoré, og hans små værelser var beliggende mellem husets gård og en gammel have, som strakte sig bagved den – en af disse store, mørke og fugtige haver, som man endnu finder i Paris, når man tilfældigt ser ud ad et gårdvindue, og så undrer sig over, hvordan de kan få plads mellem de himmelhøje huse. Da Newman gjorde genvisit hos Bellegarde, ytrede han, at den unge mands lejlighed var mindst lige så pudsig som hans egen. Men dens ejendommeligheder var vidt forskellige fra de forgyldte saloner, som fandtes i huset på Boulevard Haussmann. Her var alt lavt, skummelt, pakket og opfyldt med al slags skrammel. Skønt Bellegarde var en fattig adelsmand, var han alligevel en umættelig samler, og hans vægge var dækket med rustne våben, gamle fyldinger og fade, foran dørene hang falmede tæpper, og på gulvene lå skind. Hist og

her fandtes et af disse ukomfortable ofre til elegancen, hvori de franske dekoratørers kunst er så frugtbar; en draperet niche, hvori der hang et spejl, der var således beskygget, at man absolut ikke kunne se noget; en divan, der var så overlæsset med snore og kvaster, at ingen kunne sidde på den; en kamin, draperet med strimler og forhæng, at det var umuligt at have ild i den. Den unge mands sager befandt sig i en malerisk uorden, og hans værelser var gennemtrængte af lugten af cigarer blandet med parfume. Newman fandt, at det var en fugtig og skummel lejlighed og at det hele lignede et pulterkammer.

Bellegarde talte, som det er skik i hans land, meget åbent om sig selv og afslørede frejdigt sit private livs hemmeligheder. Han begyndte den uundgåelige samtale om kvinder og udtalte sig på en sentimental og ironisk måde om disse årsager til hans sorger og glæder. "Å, de kvinder, de kvinder, og hvad de har fået mig til at gøre!" udbrød han med strålende øjne. "*C'est egal*, jeg fortryder dog ikke en af alle de galskaber og dumheder, jeg har begået for deres skyld!" Om dette emne bevarede Newman ubrødelig tavshed; at udtale sig om dette havde altid forekommet ham at have en vis lighed med duers kurren og abekattes sladren og uforenelig med en fuldt udviklet menneskelig karakter. Men Bellegardes fortrolige meddelelser morede ham meget og mishagede ham sjældent, da den ædle unge franskmand ikke var nogen kyniker. "Jeg tror virkelig," sagde han en gang, "at jeg ikke er mere fordærvet end de fleste af mine samtidige. De er temmelig fordærvede, mine samtidige!" Han sagde vidunderligt smukke ting om sine veninder, og talrige og forskellige som de havde været,

erklærede han, at der i det hele taget var mere godt end ondt i dem. "Men De må ikke tage det som et råd af mig," tilføjede han. "Som autoritet er jeg meget upålidelig. Jeg er partisk overfor kvinder; jeg er idealist!" Newman hørte på ham med sit rolige smil og var, for hans egen skyld, glad over de anskuelser, han nærede, men i sit stille sind afviste han den tanke, at en franskmand hos det elskværdige køn skulle have opdaget nogen egenskab, som han selv var ukendt med. Monsieur de Bellegarde indskrænkede dog ikke sin konversation til det autobiografiske; han spurgte vor helt vidtløftigt ud om hans livsfakta, og Newman fortalte ham bedre historier end dem Bellegarde havde i forråd. Han fortalte virkelig hele sit levnedsløb, lige fra begyndelsen, i alle dets omskiftelser, og når hans tilhørers lettroenhed eller hans finere levemåde syntes at nedlægge protest, morede det ham at smøre stærkere farver på episoden. Newman havde siddet i kredsen af vestlige humorister og oplevet, hvordan historier voksede uden at knække over, og hans egen fantasi havde lært kunsten at bygge mærkelige historier. Bellegardes sædvanlige holdning blev til sidst et levende selvforsvar; for at bevare sit gode navn som alvidende franskmand, tvivlede han en gang for alle om alt. Resultatet heraf var, at Newman fandt det umuligt at få ham til at tro på enkelte sandfærdige tildragelser.

"Enkelthederne bryder jeg mig ikke om," sagde monsieur de Bellegarde. "De har åbenbart haft flere forbavsende eventyr; De har set nogle ejendommelige sider af livet, De har travet frem og tilbage over et helt kontinent ligesom jeg går op og ned ad boulevarden. De er fra revolvernes land! De har tilbragt nogle dræbende kedelige timer og måttet udføre højst ubehagelige

ting: De har, som dreng, gravet sand for at tjene Deres aftensmad, og De har spist ristede hunde i en guldgraver-lejr. De har stået og lagt tal sammen, ti timer i træk, og De har siddet og hørt på metodist-prædikener for at se på en køn pige, der sad i en anden stol. Alt det er temmelig stift, som vi siger. Men i alt fald har De udrettet noget, og De er noget; De har brugt Deres vilje og De har tjent en formue. De har ikke fordummet Dem ved udsvævelser, og De har ikke bundet Deres formue af sociale hensyn. De har taget Dem alt let, og De har endnu færre fordomme end jeg, som bilder mig ind ingen at have, men i virkeligheden har tre eller fire. Lykkelige menneske, De er stærk og De er fri. Men hvad pokker har De i sinde at gøre med sådanne fordele?" spurgte den unge mand til sidst. "For virkelig at drage nytte af dem behøver De en bedre verden end denne. Her er ikke noget for Dem."

"Det tror jeg alligevel," sagde Newman.

"Hvad da?"

"Nå," mumlede Newman, "det skal jeg fortælle Dem en anden gang!"

På den måde opsatte vor helt fra den ene dag til den anden at berøre en sag, der lå ham meget på hjerte. Imidlertid gjorde han sig dog mere og mere fortrolig med den; med andre ord, han havde igen, tre gange, aflagt besøg hos madame de Cintré. Kun to gange havde han truffet hende hjemme, og hver gang havde der været andre fremmede. Hendes bekendte var talrige og overmåde veltalende, og de lagde i høj grad beslag på deres værtindes opmærksomhed. Hun havde alligevel lejlighed til at ofre Newman en lille smule opmærksomhed, tilfældigt sende ham et ubestemt smil, hvis ubestemthed netop glædede ham,

fordi det tillod ham, både nu og senere, i det at lægge alt, som behagede ham mest. Han sad uden at sige noget, betragtede gæsternes kommen og gåen, deres modtagelse, og hørte på deres tale. Han havde en følelse, som om han var i teatret og som om hans egen tale ville være en afbrydelse; undertiden ønskede han, at han havde en tekstbog for at kunne følge dialogen; han ventede halvvejs, at en kone med hvid kappe og røde bånd skulle komme hen til ham og tilbyde ham teksten for to francs. Nogle af damerne så meget nøje på ham, andre syntes slet ikke at lægge mærke til hans nærværelse. Herrerne så kun på madame de Cintré. Det var uundgåeligt, for hvad enten man anså hende for smuk eller ikke, optog og opfyldte hun én aldeles, ligesom vort øre optages af en behagelig melodi. Newman talte ikke tyve ord alene med hende, men han gik bort med et indtryk, som de højtideligste løfter ikke havde kunnet forstærke. Hun var rollehavende i det skuespil, han havde set opført, i lige så høj grad som de øvrige; men som hun udfyldte scenen og spillede langt bedre end de andre! Enten hun rejste sig eller satte sig; enten hun fulgte sine gæster til døren og løftede den svære portiere og, idet de gik, stod et øjeblik og så efter dem og sendte dem det sidste nik, eller lænede sig tilbage i sin stol, med armene krydsede og sine øjne hvilende, lyttende og smilende, så vakte hun altid hos Newman ønsket om altid at have hende for sig, således som hun bevægede sig frem og tilbage gennem hele skalaer af udtryksfuld gæstfrihed. Gjorde hun det *overfor* ham, var det godt; gjorde hun det *for* ham, ville det være endnu bedre! Hun var så høj og dog så let, så ivrig og dog så rolig, så elegant og dog så simpel, så åben og dog så hemmelighedsfuld. Det var hemmeligheden – hvordan hun var

udenfor scenen – som interesserede Newman mest af alt. Han ville ikke have været i stand til at sige, hvad grund han havde til at tale om hemmeligheder; hvis det havde ligget for ham at udtrykke sig i poetiske billeder, kunne han have sagt, at han ved at iagttage madame de Cintré syntes at se den matte ring, som undertiden omgiver den tiltagende måne. Det var ikke, fordi hun var tilbageholdende; tværtimod, hun var lige så åben som klart vand. Man var sikker på, at hun besad egenskaber, som hun selv ikke formodede.

Han havde af forskellige grunde ikke talt noget om alt dette til Bellegarde. En af hans grunde til dette var, at han overhovedet nøje overvejede alt, hvad han foretog sig. Han forhastede sig aldrig, som det bør sig en mand, der føler, at når han endelig sætter sig i bevægelse, gør han det med lange skridt. Og dernæst, han havde ikke lyst til at tale – det var ham ubehageligt. Men en dag havde Bellegarde spist til middag sammen med ham, på en restauration, og de havde siddet længe ved bordet. Da de rejste sig, foreslog Bellegarde, at de skulle tilbringe resten af aftenen hos madame Dandelard. Madame Dandelard var en lille italiensk dame, der havde giftet sig med en franskmand, som viste sig at være en ødeland og et råt menneske og som pinte og plagede hende. Hendes mand havde brugt alle hendes penge, og havde derpå, i mangel af midler til mere kostbare fornøjelser, i sine ledige timer givet sig til at prygle hende. Hun havde gerne et eller andet sted en blå plet, som hun viste til forskellige, deriblandt Bellegarde. Hun havde opnået skilsmisse fra sin mand, skrabet resten af sin formue sammen (den var meget ringe) og var taget til Paris, hvor hun boede i et *hôtel garni*. Hun så sig om efter en lejlighed

og undersøgte nysgerrigt andre folks. Hun var meget smuk, et stort barn, og kom med de vidunderligste bemærkninger. Bellegarde havde gjort hendes bekendtskab, og grunden til hans interesse for hende var, som han selv sagde, nysgerrighed efter, hvad der ville blive af hende. "Hun er fattig, hun er smuk, og hun er dum," sagde han; "hun kan kun slå ind på én vej. Det er skade, men der er ikke noget at gøre ved det. Jeg vil give hende fire måneders frist. Af mig har hun ikke noget at befrygte, jeg iagttager hende kun. Jeg er nysgerrig efter at se, hvordan det vil gå. Jeg ved godt, hvad det vil sige: dette skrækkelige Paris forfærder ens hjerte. Men det skærper også ens forstand og iagttagelsesevne! At se slutningen af dette lille fruentimmers lille drama, nå, det er, for mig, en åndelig nydelse."

"Hvis hun er i færd med at kaste sig bort," havde Newman sagt, "burde De holde hende tilbage."

"Holde hende tilbage? Hvordan det?"

"Tal med hende; giv hende et godt råd."

Bellegarde lo. "Himlen beskytte os begge! Forestil Dem situationen! Gør det selv!"

Derefter var Newman gået med Bellegarde hen til madame Dandelard. Da de forlod hende, gjorde Bellegarde sin ledsager bebrejdelser. "Hvor blev Deres gode råd af?" spurgte han. "Jeg hørte ikke et ord af det."

"Å, jeg opgav det," sagde Newman kort.

"Så er De jo ikke bedre end jeg!" sagde Bellegarde.

"Jo, for jeg har ingen 'åndelig nydelse' af hendes fremtidige eventyr. Jeg bryder mig ikke det fjerneste om at se hende gå ned ad bakke. Jeg vil hellere se til den anden side. Men hvorfor," spurgte han, "får De ikke Deres søster til at gå hen til hende?"

Bellegarde stirrede på ham. "Min søster – gå hen til madame Dandelard?"

"Hun kunne have en heldig indflydelse på hende."

Bellegarde rystede alvorligt på hovedet. "Min søster kan ikke besøge den slags personer. Madame Dandelard er ingenting; de vil aldrig træffe sammen."

"Jeg skulle mene," sagde Newman, "at Deres søster kan besøge, hvem hun vil." Og ved sig selv besluttede han, at når han havde lært madame de Cintré noget bedre at kende, ville han bede hende gå hen og tale med den lille, dumme, italienske dame.

Efter, ved den før omtalte lejlighed at have spist til middag sammen med Bellegarde, afslog han brummende dennes forslag om igen at gå hen til madame Dandelard og høre på hendes jeremiader og se hendes blå pletter. "Jeg har noget bedre for," sagde han, "gå hjem med mig, vi vil sidde og passiare foran kaminen."

Bellegarde modtog altid med glæde udsigten til en lang samtale, og det varede ikke længe, før de to mænd sad foran den flammende ild, som kastede sit strejflys på de rige prydelser i Newmans balsal.

8

"Fortæl mig lidt om Deres søster," begyndte Newman pludselig.

Bellegarde vendte hovedet om og tilkastede ham et hurtigt blik. "Nu falder det mig ind, at De aldrig har stillet mig noget spørgsmål om hende."

"Det ved jeg meget godt."

"Hvis det er, fordi De ikke stoler på mig, har De fuldkommen ret," sagde Bellegarde. "Jeg kan ikke tale fornuftigt om hende, dertil beundrer jeg hende for meget."

"Tal om hende, som De kan," svarede Newman. "Tal frit fra leveren."

"Nuvel, vi er rigtig gode venner; vi er et par søskende, som man ikke har set mage til siden Orestes' og Elektras dage. De har set hende; De ved, hvordan hun er: høj, slank, lys, statelig og blid, halvt en *grande dame* og halvt en engel; en blanding af stolthed og ydmyghed, af en ørn og en due. Hun ligner en statue, der er blevet til kød og blod, har fundet sig i det, og nu bærer hvide sjaler og lange slæb. Alt, hvad jeg kan sige, er, at hun virkelig besidder enhver dyd, som hendes ansigt, hendes blik, hendes smil, klangen af hendes stemme spår; og det er meget sagt. I almindelighed, når en kvinde er alt for henrivende, vil jeg sige: "Tag Dem i agt!" men jo mere fortryllende Claire er, desto roligere kan De krydse Deres arme og lade Dem drive med strømmen; De kan være tryg. Hun er så god! Jeg har aldrig set en kvinde halvt så fuldkommen eller fuldendt. Hun ejer alt, det er alt, hvad jeg kan sige om hende.

Ser De!" endte Bellegarde, "jeg sagde Dem jo forud, at jeg ville istemme en lovsang over hende."

Newman tav en stund, som om han grundede over sin gæsts ord. "Hun er meget god, ikke sandt?" sagde han endelig.

"Guddommelig god!"

"Venlig, hjælpsom, blid, ædelmodig?"

"Ædelmodigheden selv; den dobbelt destillerede venlighed!"

"Er hun klog?"

"Hun er den mest intelligente kvinde, jeg kender. Sæt en gang hendes forstand på prøve, med noget vanskeligt, og De vil erfare det."

"Sætter hun pris på at blive beundret?"

"*Parbleu!*" udbrød Bellegarde; "hvilken kvinde gør ikke det."

"Å, når de sætter for megen pris på at blive beundrede, begår de gerne alle slags dumheder for at opnå det."

"Jeg har ikke sagt, at hun sætter alt for megen pris på den slags!" udbrød Bellegarde. "Gud forbyde, at jeg skulle sige noget så idiotisk. Hun er ikke for meget af noget! Hvis jeg sagde, at hun var styg, mente jeg ikke, at hun var for styg. Hun vil gerne, at man skal synes om hende, og hvis De synes om hende, glæder det hende. Synes De ikke om hende, så finder hun sig i det og har ikke af den grund ikke ringere tanker, hverken om Dem eller sig selv. Jeg indbilder mig dog, at hun håber, englene i himlen er tilfredse med hende, for jeg er sikker på, at hun aldrig ville søge at behage ved midler, som de ville misbillige."

"Er hun alvorlig eller livlig?" spurgte Newman.

"Hun er begge dele; ikke afvekslende, for hun er altid den samme. Der er alvor i hendes munterhed og munterhed i

hendes alvor. Men hun har ingen grund til at være særlig munter."

"Er hun ikke lykkelig?"

"Det vil jeg ikke sige, for lykken afhænger af, hvordan man tager tingene, og Claire tager dem efter en indskydelse, som den hellige jomfru har givet hende i en åbenbaring. At være ulykkelig er at være misfornøjet, hvad der for hendes vedkommende ikke kan være tale om. Hun har indrettet sig således, at hun kan være lykkelig i sine forhold."

"Hun er filosof," sagde Newman.

"Nej, hun er kun en rigtig yndig kvinde."

"Hendes forhold har været ubehagelige?"

Bellegarde tøvede et øjeblik – noget, som han meget sjældent gjorde. "Kære ven, begynder jeg først på min families historie, vil De få mere at høre, end De ønsker."

"Nej, tværtimod, jeg ønsker det," sagde Newman.

"Ja, så må vi bestemme en særlig dag til det og begynde tidligt. For øjeblikket er det tilstrækkeligt, når jeg siger, at Claire ikke har danset på roser. Atten år gammel indgik hun et ægteskab, som blev anset for overmåde glimrende, men det blev som en lampe, der går ud, kun røg og os. Monsieur de Cintré var 60 år gammel, og en afskyelig gammel herre. Han levede imidlertid ikke længe, og efter hans død tilranede hans familie sig arven, anlagde sag imod hans enke og opførte sig meget slet imod hende. Monsieur de Cintré havde gjort sig skyldig i nogle uregelmæssigheder. Under sagen kom der ting frem vedrørende hans privatliv, som min søster fandt så ubehagelige, at hun opgav at forfølge sin sag videre og trak sig tilbage fra det hele. Dette udfordrede et vist mod, da hun befandt sig mellem

dobbelt ild; hendes mands familie var imod hende, og hendes egen familie pressede på hende. Min moder og min broder ville, at hun skulle stå på, hvad de anså for hendes ret. Men hun var standhaftig, og til sidst købte hun sin frihed – opnåede min moders samtykke til at lade sagen falde mod et bestemt løfte."

"Hvilket løfte?"

"I de følgende ti år at gøre alt, hvad de ville forlange – alt, undtagen at gifte sig."

"Havde hun da afskyet sin mand i den grad?"

"Ingen ved, i hvor høj grad!"

"Ægteskabet blev sagtens indgået på Deres afskyelige, franske måde," vedblev Newman, "afgjort af de to familier, uden at høre hendes mening?"

"Det ville være et kapitel for en roman. Hun så monsieur de Cintré første gang en måned før brylluppet, efter at alt, lige indtil de mindste enkeltheder, var afgjort. Hun blev ligbleg, da hun så ham, og det vedblev hun at være til sin bryllupsdag. Aftenen før brylluppet besvimede hun, og hun tilbragte hele natten i gråd. Moder sad og holdt begge hendes hænder i sine, og min broder gik op og ned i værelset. Jeg erklærede, at det var oprørende, og sagde åbent til hende, at hun skulle sige nej, rent ud, jeg ville stå hende bi. Jeg blev anmodet om at passe mine forretninger, og hun blev grevinde de Cintré."

"Deres broder," sagde Newman tankefuld, "må være en rigtig køn ung mand."

"Han er rigtig køn, skønt han ikke er ung. Han er over de halvtreds; femten år ældre end jeg. Han har været en fader for mig og min søster. Han er en meget betydelig mand; han har de bedste manerer i hele Frankrig. Han er et kløgtigt hoved; han er

også meget lærd. Han skriver de ugifte franske prinsessers historie." Bellegarde sagde dette med megen alvor, idet han så stift på Newman og med et blik, som ikke røbede nogen bagtanke.

Newman opdagede måske, at der var et lille 'men', for han sagde straks: "De holder ikke af Deres broder."

"Jeg beder om forladelse," svarede Bellegarde ceremonielt, "velopdragne folk holder altid af deres brødre."

"Nå, men jeg holder ikke af ham!" ytrede Newman.

"Vent, til De først kender ham!" svarede Bellegarde, og denne gang smilede han.

"Er Deres moder lige så betydelig?" spurgte Newman efter en pause.

"For min moder," sagde Bellegarde nu med dybeste alvor, "nærer jeg den højeste beundring. Hun er en meget usædvanlig kvinde. De kan ikke komme i nærheden af hende uden at opdage det."

"Hun er, så vidt jeg ved, datter af en engelsk adelsmand."

"Af jarlen af St. Dunstan."

"Er jarlerne af St. Dunstan en meget gammel familie?"

"Å ja, fra det sekstende århundrede. Det er på fædrene side, at vi går så langt, langt tilbage. Genealogerne taber helt vejret ved det. Til sidst siger de stop, pustende og stønnende, et sted i det niende århundrede, under Karl den Store. Der begynder vi."

"Er det aldeles sikkert?" sagde Newman.

"Det tror jeg ikke. Vi har mindst taget fejl adskillige århundreder."

"Og De har altid giftet Dem ind i gamle familier?"

"Som regel; skønt i så langt et tidsrum har der været nogle undtagelser. Tre, fire Bellegarder, i det syttende og attende århundrede hentede deres hustruer fra borgerstanden – ægtede advokatdøtre."

"En advokats datter; det er vel meget slemt, hvad?" spurgte Newman.

"Forfærdeligt! En af os, i middelalderen, gjorde det bedre: han giftede sig med en tiggerpige, ligesom kong Cophetua. Det var virkelig bedre; det var ligesom at gifte sig med en fugl eller en abekat; man har slet ikke nødig at bryde sig om hendes familie. Vore damer har altid opført sig bedre; de har ikke en gang forbundet sig med *la petite noblesse*. Så vidt jeg ved, gives der ikke et eneste tilfælde af mesalliance blandt de kvindelige medlemmer af vor familie."

Newman sad lidt og grundede, så sagde han: "Ved Deres første besøg hos mig, tilbød de at gøre mig enhver tjeneste, De kunne. Jeg sagde Dem, at jeg måske en dag ville minde Dem om Deres tilbud. Husker De det?"

"Om jeg husker det? Jeg har talt timerne."

"Meget vel; nu er der en lejlighed. Gør Deres bedste for, at Deres søster kan få gode tanker om mig."

Bellegarde så på ham, forundret, med et smil. "Jeg er overbevist om, at hun allerede har de bedste tanker om Dem."

"En mening støttet til at have set mig en tre-fire gange? Med så lidt vil jeg ikke lade mig nøje. Jeg ønsker noget mere. Jeg har tænkt meget over det, og endelig har jeg besluttet at sige det til Dem. Jeg ville meget gerne gifte mig med madame de Cintré."

Bellegarde havde set forventningsfuld og smilende på ham. Efter den sidste ytring vedblev han at se på ham, men hans smil

gennemgik to-tre mærkelige faser. Han havde åbenbart stået i begreb med at se endnu venligere ud, men stoppede straks op. Så gik han et øjeblik på råd med sig selv og besluttede så at tiltræde tilbagetoget. Smilet slukkedes langsomt, og tilbage blev der et alvorligt blik, hvori der dog udtaltes et ønske om ikke at synes uhøflig. Grev Valentins ansigt havde udtrykt den højeste overraskelse; men han havde betænkt, at det ville være uhøfligt, ikke at skjule denne overraskelse. Og alligevel, hvor pokker skulle han gøre af den? I sin bevægelse rejste han sig, stillede sig foran kaminen og så på Newman. Det varede mærkeligt længe, inden han vidste, hvad han skulle sige.

"Hvis De ikke vil gøre mig den tjeneste, jeg beder Dem om," sagde Newman, "så sig det kun rent ud."

"Lad mig høre det endnu en gang, tydeligt," sagde Bellegarde. "Det er nemlig meget vigtigt. Jeg skal tale Deres sag hos min søster, fordi De ønsker – De ønsker at gifte Dem med hende? Det er Deres mening, ikke sandt?"

"Jeg siger just ikke, at De skal tale min sag; jeg vil selv forsøge at gøre det. Men læg et godt ord ind for mig, nu og da – lad hende vide, at De har gode tanker om mig."

Bellegarde lo ganske lidt.

"Hvad jeg særligt vil," vedblev Newman, "er netop at lade Dem vide, hvad jeg har i sinde. Jeg formoder, at det er det, De venter, ikke sandt? Jeg ønsker at gøre, hvad der er skik og brug her. Hvis der er noget særligt at gøre, så lad mig vide det, og jeg vil gøre det. Jeg ville ikke for alt i verden nærme mig madame de Cintré uden i al sømmelig form. Hvis jeg må sige det til Deres moder, vil jeg gå hen og sige det til hende. Jeg skal også gerne sige det til Deres broder. Jeg skal sige det til alle og enhver, som

bør vide det. Men da jeg ikke ved nogen anden, så begynder jeg med at sige det til Dem. Men hvis dette er en social forpligtelse, er det mig lige så meget en fornøjelse."

"Ja, ja," sagde Bellegarde og strøg sig let om hagen. "De har truffet det rette, men jeg er glad over, at De har begyndt med mig." Han tav, tøvede, vendte sig om og gik langsomt op og ned ad gulvet. Newman rejste sig, lænede sig til kamingesimsen, med hænderne i lommen, og fulgte Bellegardes promenade. Den unge franskmand kom tilbage og standsede foran ham. "Jeg opgiver det," sagde han; "jeg vil ikke lade som om jeg ikke er overrasket. Jeg er – voldsomt overrasket! *Ouf*! Det er en lettelse."

"Den slags nyheder er altid en overraskelse," sagde Newman. "Det er folk aldrig forberedte på. Bryd Dem ikke om det. Men når De er så overrasket, håber jeg i alt fald, at De er glad overrasket."

"Hør!" sagde Bellegarde. "For en gangs skyld vil jeg være usædvanlig oprigtig. Jeg ved ikke, om jeg er glad eller forfærdet."

"Hvis De er glad, vil jeg også være det," sagde Newman, "og føle mig – opmuntret. Hvis De er forfærdet, vil det bedrøve mig, men jeg vil ikke tabe modet. De må se sagen fra den bedste side."

"Det er fuldkommen rigtigt – det er den eneste måde, De kan tage det på. De taler i ramme alvor."

"Er jeg da en franskmand, at det ikke skulle være mit alvor?" spurgte Newman. "Men hvad er De egentlig forfærdet over?"

Bellegarde tog hånden op til nakken, strøg den et par gange gennem håret, og stak tungespidsen lidt frem. "De er for eksempel ikke adelig," sagde han.

"Det var som pokker!" udbrød Newman.

"Å," sagde Bellegarde, lidt mere alvorligt, "jeg vidste ikke af, at De havde en titel."

"En titel? Hvad mener De med en titel?" spurgte Newman. "Greve, hertug, marquis? Det har jeg ingen forstand på. Jeg ved ikke, hvem der er det og hvem ikke. Men jeg siger, jeg er adelig. Jeg ved ikke nøje, hvad De mener med det, men det er et smukt ord og en smuk tanke; jeg gør fordring på det."

"Men hvilke beviser har De for det, kære ven; hvilke dokumenter?"

"Alt, hvad De ønsker. Men De forlanger da vel ikke, at jeg skal bevise, at jeg er adelig. Det tilkommer Dem at bevise det modsatte."

"Det er en let sag. De har fabrikeret vaskebaljer."

Newman så et øjeblik på ham. "Og derfor er jeg ikke adelig? Det indser jeg ikke. Nævn mig noget, jeg ikke har gjort – noget, jeg ikke kan gøre."

"De kan ikke sådan uden videre gifte Dem med en dame som madame de Cintré."

"Mener De," sagde Newman langsomt, "at jeg ikke er god nok."

"Rent ud sagt – ja!"

Bellegarde havde tøvet et øjeblik, og mens han tøvede, var Newmans blik blevet mere og mere opmærksomt. Foreløbig sagde han intet. Han rødmede blot lidt. Så så han op i loftet og lod blikket dvæle ved en af de blegrøde keruber, som vare malet i det. "Naturligvis venter jeg ikke, at en dame skal tage mig sådan uden videre," sagde han til sidst; "jeg vil først gøre mig

acceptabel for hende. Hun må først holde af mig. Men at jeg ikke er god nok til at gøre forsøget, det overrasker mig."

Bellegardes blik viste en blanding af bestyrtelse, deltagelse og morskab. "De ville altså ikke tøve med, i morgen at gå hen og fri til en hertuginde?"

"Nej, hvis jeg syntes om hende. Men jeg er meget fordringsfuld; det er slet ikke sikkert, at jeg ville synes om hende."

Nu var morskaben det fremherskende udtryk hos Bellegarde. "Og De ville blive forbavset, hvis hun sagde nej?"

Newman tøvede et øjeblik. "Det lyder indbildsk at sige ja, men ikke desto mindre tror jeg det. For jeg ville gøre et meget smukt tilbud."

"Hvad ville De da tilbyde hende?"

"Alt, hvad hun ønsker. Når jeg får en hustru, der svarer til mine begreber, vil intet være for godt til hende. Jeg har set mig om i lang tid og finder, at sådanne kvinder er sjældne. At forene de egenskaber, jeg forlanger, synes at være vanskeligt, men når vanskeligheden er overvundet, fortjener det også noget overordentligt. Min hustru vil få en god stilling, og jeg er ikke bange for at sige, at jeg vil blive en god ægtemand."

"Og de egenskaber, De fordrer – hvilke er det?"

"Godhed, skønhed, klogskab, en god opdragelse, personlig elegance – med et ord, alt, hvad der udgør en prægtig kvinde."

"Og åbenbart adelig fødsel?" spurgte Bellegarde.

"Ja, når det også er til stede, så er det godt, jo mere, jo bedre."

"Og min søster forekommer Dem at besidde alle disse egenskaber?"

"Hun er netop den hustru, jeg ønsker mig. Hun er virkeliggørelsen af mine drømme."

"Og De ville blive hende en god ægtemand?"

"Det er, hvad jeg ønskede, at De skulle sige hende."

Bellegarde lagde et øjeblik sin hånd på Newmans arm, betragtede ham lidt fra siden, fra top til tå, og derpå vendte han sig bort, med en høj latter og idet han rystede den anden hånd i luften. Han gik igen op ad gulvet og kom igen tilbage og stillede sig op foran Newman. "Alt dette er meget interessant – det er meget mærkværdigt. I det, jeg nylig sagde, talte jeg ikke for min egen person, men for mine traditioner og fordomme. Hvad mig selv angår, har Deres forslag noget meget tiltrækkende for mig. Det forbløffede mig først, men jo mere jeg tænker på det, desto mere ser jeg i det. Det er overflødigt at forsøge en forklaring; De ville ikke forstå mig. Det er egentlig også ligegyldigt, De taber ikke noget ved det."

"Hvis der er noget mere at forklare, så forsøg det! Jeg vil gerne gå frem med åbne øjne. Jeg skal gøre mig al umage for at forstå Dem."

"Nej," sagde Bellegarde, "det er mig ubehageligt, jeg opgiver det. Jeg syntes om Dem, fra det første øjeblik jeg så Dem, og dermed vil jeg lade mig nøje. Det ville være mig højst ubehageligt at tale til Dem som om jeg kunne beskytte Dem. Jeg har før sagt, at jeg misunder Dem, *vous m'imposez*, som vi siger. Først for fem minutter siden lærte jeg Dem nøjere at kende. Vi vil lade det gå, som det kan, og jeg vil ikke sige noget, som De, hvis De var i mit sted, ikke ville sige til mig."

Jeg ved ikke, om Bellegarde, idet han lod den mystiske lejlighed, hvortil han hentydede, undslippe sig, følte, at han

handlede meget ædelmodigt. Hvis så var, blev han ikke belønnet for det; hans ædelmodighed blev ikke anerkendt. Newman forstod aldeles ikke den unge franskmands magt til at såre hans følelser, og han havde intet begreb om, at han egentlig slap ganske heldigt. Han takkede ikke sin gæst med så meget som et blik. "Mine øjne er nu opladte," sagde han, "og jeg er forberedt på, at Deres familie og Deres bekendte vil rynke på næsen af mig. Jeg har aldrig tænkt videre over de grunde, som gør det passende for folk at rynke næse, og kan således kun besvare spørgsmålet på anden hånd. Hvis De vil vide det, mener jeg, at jeg er lige så god som de bedste. Hvem de bedste er, drister jeg mig ikke til at afgøre. Det har jeg heller aldrig ofret mange tanker. Oprigtigt talt, har jeg altid haft en ganske god mening om mig selv, det er så naturligt for en mand, der har haft held med sig. Men jeg vil indrømme, at jeg har været indbildsk. Hvad jeg ikke vil indrømme er, at jeg ikke står højt – lige så højt som nogen anden. Det er en sag, jeg aldrig ville være kommet ind på, men det var Dem, der begyndte. Jeg havde aldrig drømt om, at jeg skulle forsvare eller retfærdiggøre mig; men hvis Deres kreds forlanger det, skal jeg gøre mit bedste."

"Men for lidt siden tilbød De jo at gøre min moder og min broder Deres opvartning, som vi siger."

"For pokker?" udbrød Newman. "Jeg vil være høflig."

"Godt!" svarede Bellegarde; "det vil hjælpe meget og være meget underholdende. Undskyld, at jeg taler så koldblodigt om det, men sagen må nødvendigvis for mig blive noget af et skuespil. Det er virkelig fængslende. Men da jeg tillige sympatiserer med Dem, vil jeg så vidt jeg kan, både være medspillende og tilskuer. De er en prægtig fyr; jeg tror på Dem,

og jeg skal hjælpe Dem. Det simple faktum, at De sætter pris på min søster, vil tjene som den prøve, jeg attråede. Alle mennesker er lige – især folk med smag."

"Tror De," spurgte Newman, "at madame de Cintré er besluttet på ikke at gifte sig?"

"Det har jeg et indtryk af. Men det forhindrer Dem jo ikke; det bliver Deres sag at bringe hende på andre tanker."

"Jeg er bange for, at det vil holde hårdt," sagde Newman alvorligt.

"Jeg tror ikke, at det vil falde let. Jeg indser heller ikke, hvorfor en enke skulle gifte sig igen. Hun har opnået de fordele, der er knyttet til ægteskabet – frihed og social stilling – og hun er blevet ubehagelighederne kvit. Hvorfor skulle hun igen stikke hovedet ind i slyngen? Hendes sædvanlige bevæggrund er ærgerrighed: når en mand kan tilbyde hende en god stilling, gøre hende til prinsesse eller gesandtfrue, vil det være hende en tilstrækkelig erstatning."

"Og – på den måde – er madame de Cintré ærgerrig?"

"Hvem ved," sagde Bellegarde med et skuldertræk. "Jeg kan ikke have nogen afgørende mening om, hvad hun er, eller hvad hun ikke er. Måske ville hun føle sig fristet ved udsigten til at blive en stor mands hustru. Men jeg har en vis mistanke om, at hvad hun end vil gøre, vil det være det usandsynlige. Vær ikke alt for tillidsfuld, men De har heller ingen grund til at tvivle. Deres bedste anbefaling hos hende vil være Deres usædvanligt originale væsen. Forsøg ikke at være noget som helst andet; men vær ganske simpelt Dem selv, helt og holdent, noget må der komme ud af det; jeg er meget nysgerrig efter at se, hvad."

"Jeg er Dem meget taknemmelig for Deres råd," sagde Newman. "Og," tilføjede han med et smil, "det glæder mig, at jeg vil tjene til Deres underholdning."

"Det vil blive mere end underholdende," sagde Bellegarde; "det vil virke begejstrende. Jeg betragter det fra mit synspunkt, og De fra Deres. For øvrigt, alt for en afveksling! Endnu i går var jeg færdig at gabe mine kæber af led og erklærede, at der ikke var noget nyt under solen! Hvis det ikke er noget nyt at se Dem komme som frier i vor familie, så ved jeg ikke hvad. Lad mig sige det, kære ven; jeg vil hverken kalde det godt eller ilde, men lige ud noget nyt." Og Valentin de Bellegarde kastede sig ned i lænestolen foran kaminen, helt overvældet af dette nye, og stirrede ind i flammerne, som om de tegnede et billede af det. En stund efter så han op. "Fremad, min gut," sagde han, "mine bedste ønsker følger Dem. Men det er virkelig stor skade, at De ikke forstår mig, at De ikke ved, hvad jeg er i færd med at gøre."

"Å," sagde Newman og lo, "gør endelig ikke noget galt. Overlad mig hellere til mig selv eller hold mig stangen. Jeg vil ikke bebyrde Deres samvittighed."

Bellegarde sprang atter op; han var kendeligt bevæget; der var en stærkere glød i hans blik end sædvanlig. "De vil aldrig forstå mig – De vil aldrig lære mig at kende," sagde han; "og hvis De får held med Dem og det viser sig, at jeg har hjulpet Dem, vil De aldrig blive så taknemmelig mod mig, som jeg fortjener det. De vil altid være et fortræffeligt menneske, men taknemmelig vil De aldrig være. Men det gør ingenting, for jeg vil have min morskab af det." Og han brast i en overgiven latter. "De ser så forundret ud," tilføjede han, "næsten som om De var bange."

"Det er skade," sagde Newman, "at jeg ikke forstår Dem. Jeg taber selv meget derved."

"De husker nok, at jeg sagde, at vi var meget besynderlige mennesker," vedblev Bellegarde. "Jeg gentager det. Vi er det! Min moder er besynderlig, min broder er besynderlig, og jeg tror sandelig, at jeg er mere besynderlig end nogen af dem. De vil også finde min søster lidt besynderlig. Gamle træer har knudrede grene, gamle huse har sære revner, gamle familier har sære hemmeligheder. Husk på, at vi er otte hundrede år gamle"

"Godt," sagde Newman; "det er den slags ting, jeg er kommet til Europa for at lære at kende. De hører med til mit program."

"*Touchez-là*!" sagde Bellegarde og rakte hånden ud imod ham. "Det er en aftale; jeg tager mig af Dem; jeg gør Deres sag til min. Det er, fordi jeg synes om Dem, efter en større målestok; men det er den eneste grund!" Og han holdt Newmans hånd i sin og så spørgende på ham.

"Hvilken anden grund har De?"

"Jeg er i oppositionen. Der er en, jeg ikke kan lide."

"Deres broder?" spurgte Newman på sin rolige måde.

Bellegarde lagde fingeren på munden og hviskede: "*Hush*! Gamle familier har sære hemmeligheder! Sæt Dem i bevægelse, kom og besøg min søster og vær overbevist om min sympati!" Og dermed sagde han farvel.

Newman kastede sig i stolen foran kaminen og sad længe og stirrede ind i ilden.

9

Den følgende dag gik han hen for at besøge madame de Cintré og hørte af tjeneren, at hun var hjemme. Han gik op ad den lange, kolde trappe og gennem en stor vestibule, hvis vægge syntes sammensatte af lutter små døre med falmede forgyldte lister. Så blev han ført ind i dagligstuen, i hvilken han allerede tidligere var blevet modtaget. Der var ingen til stede, og tjeneren sagde ham, at madame grevinden straks ville komme. Mens han ventede, havde han tid til at tænke på, om Bellegarde havde talt med sin søster siden den foregående aften, og om han i så fald havde meddelt hende deres samtale. I dette tilfælde var det en opmuntring, at madame de Cintré modtog ham. Han kom i en vis sindsbevægelse ved tanken om, at hun ville komme ind, bekendt med hans store beundring af hende og den plan, han havde bygget på den; men denne følelse var ikke ubehagelig. Hendes ansigt kunne jo ikke have et udtryk, som ville gøre hende mindre smuk, og han var forud overtydet om, at hvorledes hun end ville optage hans tilbud, ville hun ikke behandle ham med ringeagt eller ironi. Han havde en følelse af, at hvis hun blot kunne læse i hans hjerte og måle udstrækningen af hans hengivenhed for hende, ville hun være meget venlig imod ham.

Endelig kom hun, efter en så lang pause, at han var tilbøjelig til at tro, at hun havde tøvet med at modtage ham. Hun smilede med sin sædvanlige åbenhed og rakte ham hånden; hun så med sine milde, strålende øjne på ham og sagde, uden at hendes

stemme dirrede, at det glædede hende at se ham og hun håbede, at han befandt sig vel. Han bemærkede hos hende, hvad han tidligere havde bemærket – denne hellige duft af en personlig forlegenhed, som var blevet afstrejfet ved berøringen med verden, men var desto mere kendelig, jo nærmere man kom hende. Denne lille mangel gav på den anden side hendes rolige væsen noget ubeskriveligt tiltrækkende, en fuldkommenhed, et smukt talent, noget, man kunne sammenligne med et fortræffeligt anslag af en pianist.

"Jeg er meget glad over, at træffe Dem alene," sagde Newman. "Som De ved, har jeg aldrig før haft den lykke."

"Men syntes tidligere ganske tilfreds med Deres lykke," sagde madame de Cintré. "De har siddet og betragtet mine gæster med en mine, som om De morede Dem godt ved det. Hvad har De tænkt om dem?"

"Å, jeg har tænkt, at damerne vare meget elegante, meget nydelige og forbavsende kvikke i deres svar. Men min hovedtanke var, at de kun hjalp mig til at beundre Dem." Dette var ikke galanteri fra Newmans side – en kunst, hvori han var ganske uerfaren. Det var blot instinktet hos den praktiske mand, som nøje vidste, hvad han ville, og nu gjorde det første skridt for at opnå det.

Det gav et lille sæt i madame de Cintré, og hun trak øjenbrynene i vejret; hun havde åbenbart ikke ventet en så varm kompliment. "Å, i så fald," sagde hun med et smil, "er det ikke fordelagtigt for mig, at De træffer mig alene. Jeg håber, at der snart må komme nogen."

"Det håber jeg ikke," sagde Newman. "Jeg har noget særligt at meddele dem. Har De talt med Deres broder?"

"Ja; jeg talte med ham for en time siden."

"Fortalte han Dem, at han var hos mig i går aftes?"

"Ja."

"Og sagde han, hvad vi talte om?"

Madame de Cintré tøvede et øjeblik. Da Newman rettede disse spørgsmål til hende, var hun blevet en smule bleg, som om hun frygtede det, der ville komme.

"Gav De ham et budskab til mig?" spurgte hun.

"Det var just ikke noget budskab – jeg bad ham gøre mig en tjeneste."

"Tjenesten bestod i at holde en lovtale over Dem, ikke sandt?" Og hun ledsagede spørgsmålet med et lille smil, ligesom for at gøre det lettere for sig.

"Jo, det er meget sandt," sagde Newman.

"Holdt han en lovtale over mig?"

"Han talte meget rosende om Dem. Men siden jeg ved, at det var på Deres specielle opfordring, må jeg naturligvis tage hans lovtale med nogen forsigtighed."

"Å, det gør ingen forskel," sagde Newman. "Deres broder ville ikke have talt godt om mig, med mindre han troede på, hvad han sagde. Det er han for ærlig til."

"Er De meget diplomatisk?" sagde madame de Cintré. "Forsøger De at behage mig ved at rose min broder. Jeg indrømmer, at det er en god måde."

"For mig er enhver vej god, der fører til målet. Jeg vil rose Deres broder hver dag, hvis det kan hjælpe mig. Han er en prægtig lille fyr. Jeg føler, at jeg kan stole på hans løfte om at gøre, hvad han kan, for at hjælpe mig. "

"Sæt ikke for megen lid til det," sagde madame de Cintré. "Han kan kun være Dem til liden hjælp."

"Naturligvis må jeg selv bryde mig vej. Det ved jeg meget godt; jeg manglede kun en lejlighed. Idet De samtykker i at modtage mig, efter at Deres broder har talt med Dem, synes De næsten at give mig en lejlighed. "

"Jeg modtager Dem," sagde madame de Cintré langsomt og alvorligt, "fordi jeg lovede min broder at gøre det."

"Velsignet være Deres broder!" udbrød Newman. "Hvad jeg sagde ham i går aftes var: at jeg beundrede Dem mere end nogen kvinde, jeg har set i mit liv, og at det er mit højeste ønske, at De skulle blive min hustru." Han udtalte disse ord meget ligefrem og med stor fasthed, uden spor af forvirring. Han var opfyldt af sin idé, han beherskede den fuldstændigt og syntes fra sin gode samvittigheds højde at se ned på madame de Cintré med al hendes indsamlede elegance. Det er muligt, at denne ejendommelige tone og holdning var den bedste, han kunne vælge. Men det lette, lidt tvungne smil, hvormed madame havde hørt på ham, forsvandt, og hun sad og så på ham, med halvt åbnede læber og et udtryk så alvorligt som en tragisk maskes. Det var hende åbenbart meget pinligt at opleve denne scene, og dog lod hun sig ikke mærke med sin utålmodighed. Newman spurgte sig selv, om han havde krænket hende; han kunne ikke forstå, hvorledes den frimodige hyldest, han mente at udtrykke, kunne være hende ubehagelig. Han rejste sig og stillede sig hen foran hende, med den ene hånd støttet til kaminen. "Jeg ved, at jeg har set Dem alt for lidt til at sige dette," sagde han, "så lidt, at mine ord kunne synes uærbødige. Det min ulykke! Jeg kunne have sagt det, første

gang jeg så Dem. Men jeg har i virkeligheden set Dem før, jeg har set Dem i fantasien, De forekom mig næsten som en gammel bekendt. Hvad jeg siger, er altså ikke blot galanteri og komplimenter og nonsens – alt det forstår jeg mig ikke på, og selv om jeg også gjorde det, ville jeg ikke anvende det overfor Dem. Jeg taler så alvorligt, som det blot er muligt. Det er, som om jeg kender dem og ved, hvilken skøn, elskværdig kvinde De er. Måske vil jeg en gang få større vished, men allerede nu har jeg en almindelig følelse af det. De er netop den kvinde, jeg har søgt, blot at De er langt mere fuldkommen. Jeg vil ikke udtale forsikringer og løfter, men De kan stole på mig. Jeg ved godt, at det er alt for tidligt at sige alt dette; det er næsten fornærmende. Men hvorfor ikke benytte lejligheden, når man kan? Og hvis De ønsker betænkningstid – og det er en selvfølge – jo før de begynder, desto bedre for mig; men der er slet intet hemmelighedsfuldt ved mig; De ser, hvordan jeg er. Deres broder sagde mig, at min fortid og mine beskæftigelser talte imod mig; at Deres familie stod på et højere trin end jeg. Det er noget, jeg naturligvis ikke forstår og ikke kan indrømme. Men det kan jo også være Dem lige meget. Jeg kan forsikre Dem, at jeg er et meget solidt menneske og at jeg, når jeg gør mig umage, i løbet af et par år kan indrette alt således, at jeg ikke behøver at spilde tid med at forklare, hvem jeg er og hvad jeg er. De må selv afgøre, om De synes om mig eller ikke. Som jeg er, står jeg her for Dem. Jeg tror sandelig ikke, at jeg har skjulte fejl eller stygge vaner. Jeg er god, god, god! Alt, hvad en mand kan give en kvinde, vil jeg give Dem. Jeg har en stor formue, en meget stor formue; hvis De tillader mig det, skal jeg en dag give Dem nærmere oplysninger. Hvis De ønsker glans, al den glans,

som penge kan give Dem, skal De få den. Og hvis De tror at måtte give afkald på meget, så antag det ikke for alt for givet, at det ikke kan blive erstattet. Overlad det til mig; jeg skal sørge for Dem, jeg skal vide, hvad De behøver. Energi og skarpsindighed kan klare alt. Jeg er en stærk mand. Nu har jeg sagt, hvad jeg havde på hjerte! Det var bedre at komme af med det. Det gør mig meget ondt, hvis det er Dem ubehageligt; men tænk på, hvor langt bedre det er, at have alt på det rene. De skal ikke svare mig nu, hvis De ikke ønsker det. Tænk over det; tænk over det, så længe De har lyst. Naturligvis har jeg ikke sagt, kan ikke sige, det halve af det, jeg mener, især hvad min beundring for Dem angår. Men se på mig med venlige blikke; jeg fortjener det."

Under denne tale, den længste Newman nogensinde havde holdt, var madame de Cintrés blik uafbrudt fæstet på ham, og det udvidede sig til sidst til en slags fortryllet stirren. Da han ophørte at tale, sænkede hun blikket og sad nogle øjeblikke og så ned for sig. Så rejste hun sig langsomt op, og en usædvanlig skarp iagttager ville have bemærket en ganske let skælven hos hende. Hun havde stadig et meget alvorligt udtryk. "Jeg er Dem meget forbunden for Deres tilbud," sagde hun. "Det synes besynderligt, men jeg er glad over, at De ikke ventede længere med at tale. Det er bedst, at denne sag kan blive afgjort. Jeg skatter alt, hvad De har sagt; De gør mig en stor ære. Men jeg har besluttet, ikke at gifte mig."

"Å, sig ikke det!" udbrød Newman i en tone, der var fuldstændig naiv ved dens bønfaldende og ømme udtryk. Hun havde vendt sig bort, og den fik hende til at standse med ryggen til ham. "Tænk nøjere over det. De er for ung, for smuk, alt for

skabt til at være lykkelig og gøre andre lykkelige. Hvis De frygter for at miste Deres frihed, kan jeg forsikre Dem, at denne frihed her, det liv, De nu fører, er en sand trældom mod det, jeg vil byde Dem. De skal opleve, hvad De sikkert aldrig har tænkt på. De skal komme til at bo, hvor i den vide verden, De vil. Er De ikke lykkelig? Jeg har en følelse af, at De ikke er lykkelig. De har ikke ret til at være det, man tør ikke gøre Dem ulykkelig. Giv mig ret til at gøre en ende på det."

Madame de Cintré stod endnu stille, med bortvendt ansigt. Hvis hun var rørt af den måde, han talte på, var det forståeligt. Hans stemme, der altid var mild og spørgende, blev efterhånden så blød og øm, som om han talte til et elsket barn. Han iagttog hende, og hun vendte sig atter om imod ham, men denne gang så hun ikke på ham, og hun talte med en ro, i hvilken der var et synligt spor af anstrengelse. "Der er mangfoldige grunde, som hindrer mig i at gifte mig," sagde hun, "flere end jeg kan forklare Dem. For øvrigt er jeg meget lykkelig. Deres tilbud forekommer mig besynderligt, af flere end en årsag. Naturligvis har De fuldkommen ret til at give mig det. Men jeg kan ikke modtage det – det er umuligt. Jeg beder Dem, tal aldrig mere om denne sag. Hvis De ikke kan love mig det, må jeg bede Dem, ikke at komme igen."

"Hvorfor er det umuligt?" spurgte Newman. "Måske tror De, at det er tilfældet, uden at det virkelig er således. Jeg ventede heller ikke, at De straks skulle beslutte Dem, men jeg tror, at De, ved nøjere at overveje sagen, vil få et andet syn på den."

"Jeg kender Dem ikke," sagde madame de Cintré, "husk på, hvor lidt jeg kender Dem."

"Selvfølgeligt meget lidt, og derfor forlanger jeg heller ikke Deres ultimatum på stående fod. Jeg beder Dem blot om ikke at sige nej og lade mig håbe. Jeg vil vente, så længe De ønsker det. Imidlertid kan De se mig oftere og lære mig bedre at kende, betragte mig som en mulig ægtefælle – som en bejler – og tag Deres beslutning."

Der foregik noget i madame de Cintrés tanker; hun overvejede et spørgsmål, overvejede det og traf en afgørelse. "Fra det øjeblik af, at jeg ikke meget høfligt beder Dem om at forlade dette hus og aldrig vende tilbage," sagde hun, "Hører jeg på Dem og synes at give Dem håb. Jeg *har* hørt på Dem – imod min vilje. Det er på grund af Deres veltalenhed. Hvis man i morges havde sagt mig, at jeg ville samtykke i at betragte Dem som en mulig ægtefælle, ville jeg have anset den pågældende for lidt forstyrret. De ser, at jeg nu hører på Dem!" Og hun strakte hænderne et øjeblik ud og lod dem så falde med en bevægelse, hvori der var et svagt udtryk af bedende svaghed.

"Alt, hvad jeg har at sige, har jeg sagt," sagde Newman. "Jeg tror på Dem, uden forbehold, og tænker alt det gode om Dem, som det overhovedet er muligt at tænke om et menneskeligt væsen. Jeg tror fuldt og fast at De vil stå Dem ved at ægte mig. Som jeg nylig sagde," vedblev han med et smil, "har jeg ingen udyder. Jeg kan gøre så meget for Dem. Og hvis De frygter for, at jeg ikke er, hvad De har været vant til, ikke dannet, fintfølende, korrekt, så kan De også gå for vidt i så henseende. Jeg *er* finfølende! Det skal De få at se!"

Madame de Cintré fjernede sig lidt fra ham og blev stående foran en stor plante, en azalea, som blomstrede i en porcelænspotte foran vinduet. Hun plukkede en af blomsterne

af, og idet hun drejede den mellem fingrene, trådte hun atter tilbage. Så satte hun sig tavs ned, og hendes holdning syntes at give Newman tilladelse til at fortsætte.

"Hvorfor siger De så, at det er umuligt for Dem at gifte dem?" vedblev han. "Den eneste årsag, som virkelig kunne gøre det umuligt, er den, at De allerede har været gift. Er det fordi De har været ulykkelig i Deres ægteskab? Så ville De have desto mere grund til det! Er det fordi Deres familie udover et tryk på Dem, blander sig i Deres forhold, plager Dem? Det er en grund mere til det; De burde være aldeles fri, og det vil De blive ved et giftermål. Jeg siger intet imod Deres familie – forstå mig vel!" tilføjede Newman med en iver, der ville have fået en opmærksom iagttager til at smile. "Hvad De end føler overfor den, må være det rette, og alt, hvad De måtte ønske, at jeg skulle gøre for at behage Deres familie, skal jeg gøre, så godt jeg formår. Stol på det!"

Madame de Cintré rejste sig atter og gik hen imod kaminen, hvor Newman stod. Det pinlige og forlegne udtryk var veget. Fra hendes ansigt, og det lyste af noget, som Newman ikke længere behøvede at være i tvivl om han skulle henføre til vane eller opmærksomhed, til kunst eller natur. Hun havde udtrykket hos en kvinde, som har overskredet venskabets grænse og, idet hun ser sig om, finder en udstrakt mark foran sig. I hendes sædvanligvis så milde blik lå noget begejstret. "Jeg vil ikke vægre mig ved at se Dem igen," sagde hun, "fordi meget af det, De har sagt, har glædet mig. Men jeg modtager Dem kun på en betingelse: at De i lang tid ikke taler mere om denne sag."

"I hvor lang tid?"

"I et halvt år. Det må være et højtideligt løfte."

"Godt; jeg lover det."

"Så farvel," sagde hun og rakte ham hånden.

Han holdt den et øjeblik i sin, som om han ville sige noget mere. Men han så blot på hende; så gik han.

Samme aften mødte han Valentin på boulevarden. Efter at de havde hilst på hinanden, fortalte Newman, at han havde besøgt madame de Cintré for et par timer siden.

"Det ved jeg," sagde Bellegarde. "Jeg har spist til middag i Rue de l'Université." Så tav begge en stund. Newman ville gerne spørge om, hvilket synligt indtryk hans besøg, hans visit havde gjort, og grev Valentin havde selv et spørgsmål på læben. Bellegarde talte først.

"Det kommer ikke mig ved, men hvad pokker har De sagt til min søster?"

"Det skal jeg gerne sige Dem," sagde Newman, "jeg friede til hende."

"Allerede!" Og den unge mand begyndte at fløjte. "Tid er penge! siger de ikke det i Amerika? Og madame de Cintré?" tilføjede han spørgende.

"Hun modtog ikke mit tilbud."

"Det kunne hun da heller ikke på den måde."

"Men jeg må besøge hende igen," sagde Newman.

"Å, de kvinder, de kvinder!" udbrød Bellegarde. Så standsede han og holdt Newman i arms længde ud fra sig. "Jeg har respekt for Dem!" udbrød han. "De har opnået, hvad vi kalder en personlig succes! Nu må jeg virkelig forestille Dem for min broder."

"Når De behager!" sagde Newman.

10

Newman vedblev, temmelig hyppigt, at besøge sine venner, Tristams, skønt når man hørte mrs. Tristams udtalelser om det, måtte man tro, at de på den afskyeligste måde var blevet tilsidesatte for hans fornemme bekendtskab. "Vi var gode nok, så længe vi ingen rivaler havde – vi var bedre end ingenting. Men nu, da De er kommet i mode og hver dag kan vælge imellem tre invitationer til middag, bliver vi skudt til side. Det er virkelig meget smukt af Dem at besøge os en gang om måneden; jeg undrer mig kun over, at De ikke sender os Deres kort i en konvolut. Når De gør det, tag så dem med sorte kanter, for så har jeg begravet min sidste illusion." Det var på denne bidende måde, at mrs. Tristam moraliserede over Newmans såkaldte forsømmelighed, som i virkeligheden var den mest eksemplariske bestandighed. Naturligvis var det hendes spøg, men der var altid noget ironisk i hendes spøg, ligesom der altid var noget spøgende i hendes alvor.

"Jeg kan ikke anføre noget bedre bevis på, at jeg har behandlet Dem rigtig godt, end det faktum, at De omgås således med min karakter," sagde Newman. "Fortrolighed fremkalder ringeagt; jeg har gjort mig selv for billig. Hvis jeg havde den tilbørlige stolthed, ville jeg blive borte i nogen tid, og hvis De bad mig til middag, ville jeg sige, at jeg skulle til prinsesse Borealska. Men jeg besidder ikke nogen stolthed, når min fornøjelse er med i spillet, og for at holde Dem i det lune at se mig hos Dem – hvis De må se mig blot for at skænde på mig

– vil jeg samtykke i alt, hvad De forlanger; jeg vil indrømme, at jeg er den største snob i hele Paris." Newman havde virkelig afslået en indbydelse, som prinsesse Borealska – en polsk dame, han var blevet præsenteret for – personligt havde overbragt ham under det påskud, at han den bestemte dag altid spiste til middag hos Tristams; og det var kun en kærlig-egensindig teori hos fruen i Avenue d'Jéna, at han var sine gamle venner utro. Hun behøvede denne teori for at udtrykke en vis moralsk ærgrelse, som hun ofte blev hjemsøgt af; hvis denne forklaring er urigtig, må en større psykolog end jeg give den rette. Hun havde ført vor helt ud på den strøm, som bar ham af sted med så rivende fart, og var nu kun halvt fornøjet med dens hastighed. Det var lykkedes hende for vel; hun havde spillet for godt og ønskede at blande kortene noget mere. Newman havde i rette tid sagt hende, at hendes veninde var ham en tilfredsstillelse. Dette udtryk var ikke romantisk, men mrs. Tristam havde ingen vanskelighed ved at forstå den følelse, som lå bagved. Den milde, brede knaphed, hvormed han udtalte det, og et vist blik, på en gang bedende og dunkelt, som brød frem af Newmans halvt tillukkede øjne, mens han lænede hovedet tilbage mod stoleryggen, forekom hende at være det mest talende vidnesbyrd om en dyb, modnet følelse, hun nogensinde havde mødt. Hun forstod fuldkommen Newmans følelse, men hans dæmpede varme gjorde et vidunderligt indtryk på den iver, hun for et par måneder siden så åbent havde vist. Nu syntes hun tilbøjelig til at underkaste madame de Cintré en kritik og ønskede at tilkendegive, at hun ikke påtog sig det ringeste ansvar for, at madame de Cintré virkelig skulle være et kompendium af alle mulige dyder. "En kvinde er aldrig så god,

som hun ser ud," sagde hun. "Husk på, hvad Shakespeare kalder Desdemona: 'en overfin venetianerinde'. Madame de Cintré er en overfin pariserinde. Hun er en indtagende kvinde, og hun har fem hundrede dyder; men De gør bedst i at huske vel på dette." Havde mrs. Tristam opdaget, at hun var skinsyg på sin kære veninde på den anden Seinebred og at hun, idet hun ville skaffe Newman en ideal hustru, havde stolet alt for meget på sin egen uegennytte? Vi må tillade os at betvivle det. Den vankelmodige lille dame i Avenue d'Jéna havde, åndelig taget, en uovervindelig trang til at forandre stilling. Hun havde en livlig fantasi og var ofte i stand til at forestille sig det stik modsatte af sine kæreste forhåbninger, og det langt mere levende end den mest levende overbevisning. Hun blev træt af at tænke rigtigt; men der var ingen alvorlig fare i det, eftersom hun blev lige så træt af at tænke galt. Midt i hendes mystiske anfald af egensindighed blussede hendes retfærdighedsfølelse op. Dette var således tilfældet, da Newman fortalte hende, at han havde friet til madame de Cintré. Han gentog i få ord, hvad han havde sagt, og i såre mange, hvad hun havde svaret. Mrs. Tristam hørte med den største interesse på ham.

"Men alligevel," sagde Newman, "De skal ikke gratulere mig. Det er ingen sejr. "

"Om forladelse," sagde mrs. Tristam; "det er en stor sejr. Det er en stor sejr, at hun ikke efter det første ord pålagde Dem tavshed og forbød Dem at tale et ord mere til hende."

"Det indser jeg ikke," bemærkede Newman.

"Nej, naturligvis; Gud forbyde, at De skulle det! Da jeg sagde, at De skulle gå Deres egen gang og gøre, hvad der faldt Dem ind, havde jeg ingen ide om, at De ville gå så hurtigt til værks.

Jeg drømte ikke om, at De efter fem, seks visitter ville fri. Og hvad har De gjort for at blive så foretrukken af hende? De har ganske simpelt siddet – ikke synderlig rank – og stirret på hende. Men hun synes om Dem."

"Det må da først vise sig."

"Nej, det er bevist. Hvad der vil komme ud af det, det vil vise sig. At de skulle fri til hende, sådan uden videre, det var rigtignok aldrig faldet mig ind. De kan kun danne Dem et meget ringe begreb om, hvad der er foregået hos hende, mens de talte; hvis hun virkelig nogensinde gifter sig med Dem, vil denne begivenhed være et tegn på alle menneskelige skabningers sædvanlige retfærdighed overfor kvinder. De vil tro, at De ser ædelt på hende; men De vil aldrig ane, hvilket hav af følelser hun har tilbagelagt, inden hun modtog Deres tilbud. Da hun stod der foran Dem forleden dag, kastede hun sig ud i det. Hun sagde: "Hvorfor ikke?" til noget, som nogle få timer forinden havde været ubegribeligt. Hun drejede sig om tusinde fordomme og traditioner som om en tap og så, hvor hun aldrig før havde set hen. Når jeg tænker på det – når jeg tænker på Claire de Cintré og alt, hvad hun repræsenterer, forekommer der mig at ligge noget meget smukt i det. Da jeg anbefalede Dem at prøve Deres lykke hos hende, havde jeg naturligvis gode tanker om Dem, og til trods for Deres synder har jeg det endnu. Men jeg tilstår, at jeg virkelig ikke indser, hvad De er og hvad De har gjort, for at få en sådan kvinde til at gøre sligt for Dem."

"Ja, der ligger noget meget smukt i det!" sagde Newman leende, idet han gentog hendes ord. Han var yderst fornøjet over at høre, at der var noget smukt at det. Selv havde han ikke den ringeste tvivl om det, men han var allerede begyndt at

skatte verdens beundring af madame de Cintré som et tillæg til den mulige ære: at komme til at besidde hende.

Det var umiddelbart efter denne samtale, at Valentin de Bellegarde kom for at følge sin ven hen til Rue de l'Université og forestille ham for de øvrige medlemmer af sin familie. "De er allerede introduceret," sagde han, "og man har begyndt at tale om Dem. Min søster har omtalt Deres gentagne besøg til moder, og det var et tilfælde, at moder ikke var til stede ved noget af dem. Jeg har omtalt Dem som en uhyre rig amerikaner og det bedste menneske i verden, der ser sig om efter noget meget fremragende i retning af en hustru."

"Tror De," spurgte Newman, "at madame de Cintré har meddelt Deres moder den sidste samtale, jeg havde med hende?"

"Det har hun ganske sikkert ikke; hun vil være sin egen rådgiver. Imidlertid må De se at klare det med resten af familien. Man ved allerede så meget: at De har tjent en stor formue, at De er lidt excentrisk, og at De åbent beundrer vor kære Claire. Min svigerinde, som De erindrer at have truffet hos madame de Cintré, lader til at være blevet indtaget i Dem; hun har sagt, at De havde *beaucoup de cachet*. Min moder er derfor nysgerrig efter at se Dem."

"Hun venter at kunne le ad mig, hvad?" sagde Newman.

"Hun ler aldrig. Hvis hun ikke synes om Dem, tro så endelig ikke at kunne købe hendes gunst ved at være interessant. Følg mit råd!"

Denne samtale fandt sted om aftenen, og en halv time senere førte Valentin sin ven ind i en lejlighed i huset i Rue de l'Université, hvor han endnu ikke havde sat sin fod, i enke-

marquise de Bellegardes salon. Det var et stort, højt værelse, med smukt udarbejdet og tung stukkatur, lysegråt malet, langs den øverste del af væggen og i loftet; med en mængde falmede og omhyggeligt reparerede gobeliner; et tyrkisk tæppe i lyse farver, endnu tykt og blødt trods sin høje alder, dækkede gulvet; og portrætter af madame de Bellegardes børn, malede i en alder af ti år, var anbragt på en gammel skærm af rød silke. Værelset var dæmpet belyst af et halvt dusin lys, anbragt i nicher, med store mellemrum. I en lav lænestol, tæt ved ilden, sad en gammel dame, klædt i sort; i den modsatte ende af værelset sad en anden dame ved klaveret og spillede en meget udtryksfuld vals. I den spillende genkendte Newman den unge marquise de Bellegarde.

Valentin forestillede sin ven, og Newman gik hen til den gamle dame ved ilden og vekslede håndtryk med hende. Han modtog et hastigt indtryk af et blegt, fint, gammelt ansigt, med en høj pande, en lille mund og et par kolde blå øjne, som havde bevaret meget af ungdommens friskhed. Madame de Bellegarde så skarpt på ham og besvarede hans håndtryk med en vis britisk bestemthed, der mindede ham om, at hun var datter af jarlen af St. Dunstan. Hendes svigerdatter hørte op med at spille og smilede venligt til ham. Newman tog plads og så sig om, mens Valentin gik hen og kyssede den unge marquises hånd.

"Jeg burde have set Dem tidligere," sagde madame de Bellegarde. "De har besøgt min datter flere gange."

"Det har jeg," sagde Newman smilende; "madame de Cintré og jeg er allerede gamle bekendte."

"De er gået hurtigt til værks," sagde madame de Bellegarde.

"Ikke så hurtigt som jeg kunne ønske det," sagde Newman modigt.

"Å, De er meget ærgerrig," svarede den gamle dame.

"Ja, det indrømmer jeg," sagde Newman og smilede.

Madame de Bellegarde betragtede ham med sine kolde, smukke øjne, og han besvarede hendes blik og tænkte på, om hun måske var en fjende, og søgte at udforske hende. Deres blikke var nogle øjeblikke rettet på hinanden. Derpå så madame de Bellegarde bort, og uden at smile sagde hun: "Jeg er også meget ærgerrig."

Newman følte, at det ikke var let at udforske hende; hun var en frygtelig, uudgrundelig lille dame. Hun lignede datteren og dog var hun så vidt forskellig fra hende. Madame de Cintré havde de samme farver, og den smukke pande og næse syntes arvelig i familien. Men hendes ansigt var en større og mere fri kopi, og især hendes mund var en meget heldig afvigelse fra moderens, som, måske engang rund og rød, sikkert aldrig havde åbnet sig til mere end til et: "Ak nej, min kære," eller til at spise et stikkelsbær, hvilket sagtens havde fuldendt lady Emmeline Athelings aristokratiske skønhed, således som den, for fyrretyve år siden, blev gengivet i forskellige skønhedsbøger. Madame de Cintrés ansigt havde, i Newmans øjne, et så rigt, vekslende udtryk, at han altid måtte tænke på de vestlige præriers uendelighed. Men hendes moders ansigt med det stive, traditionelle udtryk, det formelle smil, mindede altid om et undertegnet og forseglet dokument; pergament, blæk og regelrette linjer. "Hun er en tilhænger af det konventionelle og passende," tænkte han ved sig selv, idet han så på hende; "hendes verden er de indskrænkede formers verden. Men hvor

hun er hjemme i den, og hvor hun føler den som et paradis. Hun vandrer om i den som i en blomstrende park, en Edens have; og når hun ser 'dette er passende' eller 'dette er upassende' skrevet på en milepæl, standser hun begejstret, som om hun lyttede til en nattergal eller lugtede til en rose." Madame de Bellegarde bar en lille, sort fløjlskappe, bundet under hagen, og var indsvøbt i et gammelt kashmirssjal.

"De er amerikaner?" sagde hun. "Jeg har allerede set adskillige amerikanere."

"Der er adskillige i Paris," sagde Newman spøgende.

"Virkelig?" sagde madame de Bellegarde, "det var i England, at jeg så dem, eller et andet sted; ikke i Paris. Det må vist have været i Pyrenæerne, for mange år siden. Man har fortalt mig, at deres damer er meget smukke. En af disse damer var meget smuk! En så vidunderlig teint! Hun havde et anbefalingsbrev med til mig fra en eller anden – jeg har glemt fra hvem – og hun sendte mig det med et brev fra sig selv. Jeg gemte længe hendes brev, det var affattet så besynderligt. Nogle af sætningerne kunne jeg udenad. Men nu har jeg glemt dem, det er så mange år siden. Siden den tid har jeg ingen amerikaner truffet. Måske min svigerdatter har; hun er allevegne og træffer alle mulige mennesker."

Ved disse ord kom den unge dame raslende hid; hun var stærkt snøret og så hele tiden ned ad sin kjole, som hun syntes at have taget på til bal. Hun var, på en ejendommelig måde, på en gang styg og smuk; hun havde udstående øjne og hendes læber var mærkeligt røde. Hun mindede Newman om hans veninde, mademoiselle Nioche; marquisen ville sikkert have været denne unge dames ideal. Valentin fulgte med hende i

nogen afstand, han hoppede frem og tilbage for ikke at træde på hendes lange slæb.

"De burde vise mere af Deres skuldre bagtil," sagde han meget alvorligt. "De kunne lige så godt bære en højhalset kjole som denne."

Den unge dame vendte ryggen til spejlet over kaminen, og så sig tilbage for at se, om Valentin havde ret. Spejlet hang meget lavt og afspejlede dog ikke andet end en stor flade blottet kød. Den unge marquise stak hånden om bagtil og trak livet lidt ned. "Mener De sådan?" spurgte hun.

"Det er lidt bedre," sagde Bellegarde i samme tone, "men lader endnu meget tilbage at ønske."

"Å, jeg går aldrig til yderligheder," sagde hans svigerinde. Og derpå henvendt til madame de Bellegarde: "De talte nylig om mig, madame."

"Jeg sagde, at De var allevegne," sagde den gamle dame.

"Hvorfor skulle jeg ikke det?"

"En smuk dame er velset overalt," sagde Newman.

"Det er en smuk kompliment," sagde den unge marquise, og efter at have set et øjeblik på ham, tilføjede hun: "Danser De?"

"Ikke et trin."

"Det er urigtigt af Dem," sagde hun kort. Og efter endnu en gang at have betragtet sin ryg i spejlet, vendte hun sig bort.

"Synes De om Paris?" spurgte den gamle dame, som åbenbart ikke vidste, hvad hun skulle tale om med en amerikaner.

"Å ja," sagde Newman. Og derpå tilføjede han i en venlig tone: "Gør De ikke?"

"Jeg kender ikke Paris. Jeg kender mit hus – jeg kender mine venner – men Paris kender jeg ikke."

"De taber meget derved," sagde Newman deltagende.

Madame de Bellegarde stirrede på ham; det var formodentlig første gang, at nogen havde udtalt en sådan beklagelse.

"Jeg er tilfreds med det, jeg har," sagde hun med værdighed.

I dette øjeblik så Newman sig om i værelset, der forekom ham noget trist og lurvet; hans blik gled fra de høje vinduer med deres små ruder til to-tre afblegede portrætter i pastel, fra forrige århundrede, som hang imellem dem. Han burde selvfølgelig have svaret, at madames tilfredshed var ganske naturlig – hun havde så meget; men det faldt ham slet ikke ind i den pause, som påfulgte.

"Nå, kære moder," sagde Valentin, idet han kom hen og lænede sig op til kaminen, "hvad synes De om min kære ven Newman? Finder De ikke, at han er et prægtigt menneske?"

"Mit bekendtskab med mr. Newman er endnu så nyt," sagde madame de Bellegarde. "Jeg kan endnu kun skatte hans store høflighed."

"Min moder er en autoritet i så henseende," sagde Valentin til Newman. "Det er en stor triumf, at De har vundet hendes anerkendelse."

"Jeg håber, at jeg må vinde Deres anerkendelse," sagde Newman med et blik på den gamle dame. "Jeg har endnu gjort så lidt for det."

"De skal ikke høre på min søn; han vil bringe Dem i forlegenhed. Han er et slemt brushoved."

"Å, jeg holder af ham – jeg holder af ham," sagde Newman livligt.

"Han morer dem, ikke sandt?"

"Ja, overordentligt."

"Hører du det, Valentin?" sagde madame de Bellegarde, "du morer mr. Newman."

"Måske vil det blive tilfældet med os alle," udbrød Valentin.

"De må lære min anden søn at kende," sagde madame de Bellegarde. "Han er langt bedre end Valentin. Men han vil ikke more Dem."

"Jeg ved det ikke – jeg ved det ikke!" mumlede Valentin tankefuld. "Men vi vil meget snart få det at se. Der kommer *monsieur mon frère*."

Døren var lige blevet åbnet for en herre, som trådte nærmere og hvis ansigt Newman genkendte. Det var ophavsmanden til den forvirring, der havde grebet vor helt, første gang han søgte at præsentere sig for madame de Cintré. Valentin de Bellegarde gik sin broder i møde, så et øjeblik på ham og greb derpå hans arm og førte ham hen til Newman.

"Det er min udmærkede ven, mr. Newman," sagde han meget indsmigrende. "Du må gøre hans bekendtskab."

"Jeg er henrykt over at gøre mr. Newmans bekendtskab," sagde marquien med et dybt buk, men uden at række ham hånden.

"Han er anden udgave af den gamle dame," tænkte Newman ved sig selv, idet han besvarede monsieur de Bellegardes hilsen, og så kom han til det resultat, at den afdøde marquis havde været en elskværdig mand, med en tilbøjelighed til at tage sig livet let og en følelse af, at det var en vanskelig sag for den, der var gift med den stive, lille dame henne ved kaminen. Men havde han haft liden glæde af sin hustru, havde han megen af sine to yngste børn, som var efter hans eget hjerte, mens madame de Bellegarde sluttede sig til sin førstefødte.

"Min broder har talt til mig om Dem," sagde monsieur de Bellegarde, "og da De kender min søster, var det på tiden, at vi blev præsenteret for hinanden." Han henvendte sig til moderen, bøjede sig galant over hendes hånd, berørte den med sine læber og indtog derpå en stilling foran kaminen. Med sit lange, smalle ansigt, sin krogede næse og sine små, matte øjne lignede han meget en englænder. Hans whiskers var lyse og bløde, og han havde en stor fordybning, af umiskendelig britisk oprindelse, midt i sin smukke hage. Han var "distingveret" lige til sine soignerede negle, og der var ikke en bevægelse af hans smukke, ranke skikkelse, som ikke var nobel og majestætisk. Newman havde endnu aldrig truffet en sådan inkarnation af den kunst, at gøre det bedste ud af sig selv; han havde næsten en følelse af, at han måtte træde et skridt tilbage, for at få et overblik over en stor facade.

"Urbain," sagde den unge madame de Bellegarde, som åbenbart havde ventet på sin mand, for at han skulle følge hende på bal, "jeg beder Dem lægge mærke til, at jeg er påklædt."

"Det er ikke ilde," mumlede Valentin.

"Jeg er til tjeneste, kære veninde," sagde monsieur de Bellegarde. "De må blot først tillade mig fornøjelsen af en lille samtale med mr. Newman."

"Å, hvis De skal i selskab, så lad Dem endelig ikke holde tilbage af mig," ytrede Newman. "Jeg er sikker på, at vi skal træffes igen. Hvis det måtte behage dem at tale med mig, skal jeg med glæde sige en tid." Han var ivrig efter at tilkendegive, at han var rede til at besvare alle spørgsmål og opfylde alle krav.

Monsieur de Bellegarde stod i en vel valgt stilling foran kaminen, legede med den ene af sine blonde whiskers og så halvt spørgende, halvt iagttagende på Newman, mens et meningsløst smil spillede om hans mund. "Det er yderst venligt af Dem at gøre et sådant tilbud," sagde han. "Hvis jeg ikke tager fejl, er Deres beskæftigelse af den art, at Deres tid er meget kostbar. De er, som vi plejer at sige, *dans les affaires*."

"I forretninger, mener De? Aldeles ikke, jeg har for øjeblikket kastet forretningerne overbord. Jeg er en *loafer*, som vi siger. Jeg er fuldstændig min egen herre."

"Ah, De tager Dem en ferie," svarede monsieur de Bellegarde. "*Loafer*. Jeg har hørt dette udtryk."

"Mr. Newman er amerikaner," sagde madame de Bellegarde.

"Min broder er en stor etnolog," sagde Valentin.

"Etnolog?" sagde Newman. "Ah, De samler på negerhoveder og den slags?"

Marquien så skarpt på broderen og begyndte at lege med sin anden whiskers. Så henvendte han sig atter til Newman og spurgte med lidt tvungen venlighed: "De rejser for Deres fornøjelse?"

"Å, jeg driver omkring for at samle et og andet op. Naturligvis har jeg megen fornøjelse af det. "

"Hvad interesserer Dem særligt?" spurgte marquien.

"Alting interesserer mig," sagde Newman. "Jeg er ikke ensidig. Fabrikker interesserer mig følgelig mest."

"Det har været Deres specialitet?"

"Jeg kan ikke sige, at jeg har haft nogen specialitet. Min specialitet har været at tjene så mange penge som muligt på den korteste tid." Newman gjorde egentlig den sidste

bemærkning for at få lejlighed til at udtale sig om sine formuesomstændigheder.

Monsieur de Bellegarde lo behageligt: "Jeg håber, De har haft held med Dem," sagde han.

"Ja, jeg har tjent en formue på en rimelig tid. De ser, jeg er ikke så gammel."

"Paris er et godt sted til at blive af med sine penge; jeg ønsker Dem al fornøjelse af Deres." Og monsieur de Bellegarde tog sine handsker på.

Newman så på, hvorledes han stak sine hvide hænder i det hvide skind, mens hans følelser tog en ejendommelig retning ved dette. Monsieur de Bellegardes gode ønsker syntes at dale ned over ham som blide sneflokker fra en stor, hvid sky. Men Newman ærgrede sig ikke. Han følte slet ikke, at han blev behandlet nedladende. Han var sig slet ikke bevidst, at nogen med vilje kunne bringe en mislyd i hans ædle harmoni. Han følte kun, at han nu var kommet i personlig berøring med de magter, om hvilke hans ven Valentin havde sagt, at han måtte kæmpe med dem, og han følte deres magt.

"Paris er et rigtig godt sted for folk, der ikke har noget at bestille," sagde han, "eller når ens familie har været bosat længe her, og man har mange bekendtskaber og er omgivet af sin familie; eller når man har et godt, stort hus som dette, og hustru og børn og moder og søster, og alt så komfortabelt. Jeg holder ikke af sådan at bo dør om dør med familien. Men jeg er ingen lediggænger. Jeg prøver på det, men det går ikke for mig. Forretningsmanden stikker for dybt i mig. Jeg har heller ikke mit eget hus og ingen familie. Mine søstre bor femtusind mile herfra, min moder døde, mens jeg var dreng, og jeg har ingen

hustru. Jeg ville ønske, jeg havde en. Som De ser, ved jeg virkelig ikke, hvad jeg skal tage mig for. Jeg holder ikke af bøger, som De, og bliver træt af at spise ude og gå i operaen. Jeg savner mine forretninger. Ser De, jeg begyndte at tjene mit ophold, mens jeg endnu var et barn, og indtil for et par måneder siden har jeg ikke haft min hånd fra ploven. Fornem lediggang falder mig besværlig."

Denne tale blev efterfulgt af nogle minutters dyb tavshed fra tilhørernes side. Valentin så skarpt på ham, med hænderne i lommen, og gik så langsomt ud af værelset. Marquien trak sine handsker på og smilede nådigt.

"Allerede som barn tjente De Deres brød?" spurgte marquisen.

"Jeg var ikke synderligt mere."

"De siger, at De holder ikke af bøger," sagde monsieur de Bellegarde; "men De må huske på, at Deres studier blev afbrudt meget tidligt."

"Det er meget sandt. Da jeg var ti år gammel, ophørte min skolegang. Men jeg har lært en hel del siden," sagde Newman.

"De har søstre?" spurgte madame de Bellegarde.

"Ja, to søstre. Prægtige kvinder."

"Jeg håber, at livets kamp ikke begyndte så tidligt for dem."

"De blev meget tidligt gift; hvis de kalder det for en kamp. I Vesten gifter unge piger sig tidligt. Den ene af dem er gift med ejeren af det største gummihus i Vesten."

"Ah, laver De også huse af gummi?" spurgte marquisen.

"De kan udvide dem, efterhånden som familien forøges," sagde den unge madame de Bellegarde, idet hun indhyllede sig i sit store, hvide sjal.

Newman brast i en munter latter og forklarede, at huset, hvori hans svoger boede, var en stor træbygning, men at han fabrikerede og solgte gummivarer efter en uhyre målestok.

"Mine børn har små gummigalocher, som de tager på, når de i fugtigt vejr går hen i Tuilerihaverne," sagde den unge marquise. "Mon Deres svoger også har lavet dem?"

"Det er højst sandsynligt," sagde Newman, "og i så fald kan De stole på, at de er solide."

"De må ikke tabe modet," sagde monsieur de Bellegarde venligt.

"Det gør jeg slet ikke. Jeg har en plan for, som giver mig nok at tænke på, og det er en sysselsættelse." Så tav Newman en stund og betænkte sig. Han nærede et inderligt ønske om at forebringe sin sag, og dog var det i dette øjeblik ham ikke behageligt at tale. Ikke desto mindre vedblev han, henvendt til den gamle madame de Bellegarde: "Jeg vil fortælle Dem min plan; måske kan De hjælpe mig. Jeg ønsker at gifte mig."

"Det er en god plan, men jeg arrangerer ikke giftermål," sagde den gamle dame.

Newman så et øjeblik på hende og sagde så med fuldkommen oprigtighed: "Det havde jeg ellers troet."

Madame de Bellegarde lod til at finde ham for oprigtig. Hun mumlede noget skarpt på fransk og så hen på sønnen. I dette øjeblik gik døren op og Valentin kom tilbage.

"Claire beder Dem om ikke at tage af sted endnu," sagde han til sin svigerinde. "Hun vil følge med Dem."

"Claire vil følge med os!" udbrød den unge marquise. "*En voila, du nouveau!*"

"Hun har skiftet mening, hun bestemte sig for en halv time siden og er just ved at fæste de sidste diamanter i håret," sagde Valentin.

"Hvad går der af min datter?" spurgte madame de Bellegarde strengt. "Hun har i tre år ikke været til selskab. Gør hun et sådant skridt efter en halv times betænkningstid og uden at spørge mig?"

"Hun spurgte mig til råds, kære moder, for fem minutter siden," sagde Valentin, "og jeg sagde, at en så smuk dame – hun er smuk, vil De se – ikke har ret til at begrave sig levende."

"Du skulle have henvist hende til moder," sagde monsieur de Bellegarde på fransk. "Det er højst besynderligt."

"Jeg henviser hende til hele selskabet!" sagde Valentin. "Her kommer hun!" Og han gik hen til den åbne dør, tog imod madame de Cintré på tærsklen, greb hendes hånd og førte hende ind i værelset. Hun var klædt i hvidt, men derover bar hun en lang, blå kåbe, der nåede hende næsten til fødderne og var holdt sammen med et sølvspænde. Hun havde imidlertid kastet den tilbage og hendes smukke arme var næsten blottede. I hendes kraftige, blonde hår funklede et dusin diamanter. Hun havde et alvorligt udtryk, og Newman syntes, at hun var noget bleg; men hun så sig om, og da hun fik øje på ham, smilede hun og rakte ham hånden. Han fandt hende vidunderlig smuk. Han havde lejlighed til at se hende lige ind i ansigtet, da hun et øjeblik stod midt i værelset, åbenbart rådvild om, hvad hun skulle gøre for at undgå hans blik. Så gik hun hen til moderen, der sad i sin lave lænestol foran kaminen og så næsten rasende på datteren. Med ryggen til de andre slog madame de Cintré kåben til side for at præsentere sin dragt.

"Hvad synes De om mig?"

"Jeg finder dig meget dristig," sagde marquisen. "Da jeg for tre dage siden bad dig om, for min skyld, at gå hen til hertuginden af Lusignan, sagde du, at du ikke gik ud, og at man måtte være konsekvent. Er det din konsekvens? Af hvad grund foretrækker du madame Robineau? Hvem vil du glæde i aften?"

"Jeg vil glæde mig selv, kære moder," sagde madame de Cintré. Og hun bøjede sig over den gamle dame og kyssede hende.

"Jeg ynder ikke overraskelser, søster," sagde Urbain de Bellegarde; "især når man står i begreb med at træde ind i en balsal."

Nu følte Newman sig kaldet til at gøre en bemærkning. "Å, når De træder ind i et værelse sammen med madame de Cintré, behøver De ikke at være bange for, at nogen skal lægge mærke til Dem!"

Monsieur de Bellegarde henvendte sig med et tvungent smil til sin søster: "Jeg håber, at du sætter pris på en kompliment, som bliver gjort dig på din broders bekostning. Kom, madame." Dermed bød han madame de Cintré armen og førte hende hurtigt ud af værelset. Valentin ydede den unge madame de Bellegarde samme tjeneste. Hun havde åbenbart tænkt over, at hendes svigerindes kjole var langt mindre smuk end hendes, og dog havde det ikke tilfredsstillet hende fuldtud. Med et afskedssmil søgte hun i amerikanerens øjne en trøstende anerkendelse, og da hun opdagede en ejendommelig glans i dem, er det ikke usandsynligt, at hun følte sig smigret. Newman, som nu var alene med den gamle madame de

Bellegarde, stod en stund tavs foran hende, så sagde han endelig: "Deres datter er meget smuk."

"Hun er meget besynderlig," sagde madame de Bellegarde.

"Det glæder mig at høre," svarede Newman, "det giver mig håb."

"Håb, om hvad?"

"At hun en dag vil samtykke i at gifte sig med mig."

Den gamle dame rejste sig langsomt. "Er det virkelig Deres hensigt?"

"Ja, vil De begunstige den?"

"Begunstige den?" madame de Bellegarde betragtede ham et øjeblik og rystede så på hovedet. "Nej," sagde hun blidt.

"Vil De da tillade det? Vil De finde Dem i det?"

"De ved ikke, hvad De forlanger. Jeg er meget stolt og intrigant."

"Og jeg er meget rig," sagde Newman. Madame de Bellegarde så ned for sig, og Newman antog det for sandsynligt, at hun overvejede, om hun skulle tage ham hans bemærkning ilde op. Endelig så hun op og sagde kort: "Hvor rig?"

Newman nævnede sine indtægter med et rundt tal, som ganske vist ikke havde nogen ringe klang, da han ansatte det uhyre antal dollars i francs. Han tilføjede endnu nogle bemærkninger af finansiel art, der gav en tilstrækkelig forestilling om hans hjælpekilder.

Madame de Bellegarde hørte tavs på ham. "De er meget oprigtig," sagde hun endelig. "Det vil jeg også være. Jeg ville hellere begunstige Dem end tåle Dem. Det vil være lettere."

"Jeg er meget taknemmelig for ethvert vilkår," sagde Newman. "Men, for øjeblikket har De tålt mig længe nok. God

nat!" Og dermed sagde han farvel og gik.

11

Newman havde, efter sin tilbagekomst til Paris, ikke genoptaget sine franske timer hos monsieur Nioche; han havde alt for megen at bruge sin tid til. Men monsieur Nioche kom snart og besøgte ham, da han altid vidste, hvor Newman var at finde. Hvorledes han kom til denne kundskab, kunne Newman ikke forklare sig. Den lille, vindtørre kapitalist gentog flere gange sine besøg. Det lod åbenbart til at trykke ham, at han var blevet for højt betalt, og han ville erstatte det ved at meddele sine grammatikalske og statistiske kundskaber i små portioner. Han havde det samme melankolske udtryk som før, og hans frakke og hat var ikke blevet bedre ved den flittige børsten. Men den gamle mands ånd lod også til at være falmet noget og havde sagtens fået nogle slemme stød i løbet af sommeren. Newman spurgte med interesse efter mlle. Noémie, og monsieur Nioche så først på ham med grædefærdig tavshed, i stedet for svar.

"Spørg mig ikke, herre," sagde han endelig. "Jeg sidder og passer på hende, men jeg kan ingenting gøre."

"Mener De, at hun opfører sig slet?"

"Jeg ved det ikke. Jeg kan ikke følge med. Jeg forstår hende ikke. Hun har noget i sinde; men jeg ved ikke hvad. Hun er mig for klog."

"Går hun stadig hen i Louvre? Har hun malet nogle kopier til mig?"

"Hun går hen i Louvre, men jeg ser ikke noget til kopierne. Hun har noget på sit staffeli; jeg formoder, at det er et af de

billeder, De har bestilt. En sådan bestilling burde give hende fe-fingre. Men hun har ingen stadighed på sig. Jeg kan ikke sige noget til hende, jeg er bange for hende. En aften, sidste sommer, da jeg gik med hende hen i Champs-Élysées, kom hun med en ytring, som gjorde mig ganske forskrækket."

"Hvad var det?"

"Forskån en ulykkelig fader for at sige det," sagde monsieur Nioche og tog sit bomuldslommetørklæde frem.

Newman foresatte sig at aflægge mlle. Noémie et besøg i Louvre. Han var nysgerrig efter at høre, hvordan det gik med hans kopier, og han var endnu mere nysgerrig efter at se, hvordan det gik selve den unge dame. En eftermiddag gik han hen i det store museum og vandrede gennem flere sale i forgæves søgen efter hende. Han styrede hen imod den store italienske sal, da han pludselig befandt sig ansigt til ansigt med Valentin de Bellegarde. Den unge franskmand hilste ham med varme og forsikrede, at han var sendt af Vorherre. Han var i dårligt humør og trængte til en, han kunne diskutere med.

"I dårligt humør blandt alle disse herlige sager," sagde Newman. "Jeg troede, De holdt meget af malerier, især de gamle, sorte. Her er da i alt fald et par stykker, som kunne sætte Dem i godt humør."

"Å, i dag," svarede Valentin, "er jeg ikke oplagt for malerier, og jo smukkere De er, desto mindre synes jeg om Dem. Deres sløve, stirrende øjne og stive holdning irriterer mig. Det er, som om jeg var i et stort selskab, i et værelse, fuldt af mennesker, jeg ikke gider tale med. Hvad bryder jeg mig om deres skønhed? Det er en plage, ja, endnu mere, en bebrejdelse. Jeg har så mange bekymringer; jeg er ondskabsfuld."

"Når Louvre har så ringe tiltrækning for Dem, hvorfor i alverden kommer De så her?" spurgte Newman.

"Det er en af mine ærgrelser. – Jeg skulle møde min kusine – en gyselig engelsk kusine, af min moders familie – som i otte dage har været her i Paris med sin mand og ønsker, at jeg skal forevise de "fornemste seværdigheder." Forestil Dem en dame, som i december måned går med en grøn crêpehat og har stropperne stikkende ud af sine syvmilestøvler! Moder har bedt mig om at være opmærksom imod dem. Jeg har påtaget mig i eftermiddag at spille *valet de place*. Jeg skulle møde dem her klokken to, og jeg har ventet i tyve minutter. Hvorfor kommer de ikke? Hun har da et par gode ben at gå på. Jeg ved ikke, om jeg skal være rasende over, at de har holdt mig for nar, eller glad over at være sluppet fri for dem."

"Jeg ville i Deres sted være rasende," sagde Newman, "fordi de kan komme endnu, og så vil De have brug for Deres raseri. Hvorimod, hvis De nu er glad, og de så alligevel kommer, ved De jo ikke, hvad De skal stille op med Deres glæde."

"De giver mig et udmærket råd, og jeg føler mig allerede noget bedre. Jeg vil være rasende; jeg vil lade Dem gå pokker i vold og selv gå med Dem – med mindre De da har et rendezvous."

"Ikke ligefrem et rendezvous," sagde Newman. "Men jeg er virkelig kommet her for at træffe nogen, ikke for at se på malerier."

"Forhåbentlig en dame?"

"En ung dame."

"Godt," sagde Valentin. "Jeg håber for Deres skyld af mit ganske hjerte, at hun ikke går klædt i grønt tyll og at hendes

fødder ikke afviger alt for meget fra fokus."

"Jeg har ikke lagt mærke til hendes fødder, men hun har meget smukke hænder."

Valentin sukkede. "Og efter denne oplysning må jeg skilles fra Dem."

"Jeg er ikke sikker på, at jeg træffer min unge dame," sagde Newman, "og jeg vil ikke miste Deres selskab for den blotte mulighed. Det er mig ikke særligt magtpåliggende at forestille Dem for hende, og dog kunne jeg godt lide at høre Deres mening om hende."

"Er hun køn?"

"Det tror jeg nok, De vil synes."

Bellegarde lagde sin arm i sin ledsagers. "Før mig straks hen til hende! Jeg ville skamme mig over at lade en smuk dame vente på min dom."

Newman lod sig tage på slæbetov i den retning, han allerede før var slået ind på, men han skyndte sig ikke. Han tænkte på noget. De to herrer trådte ind i det lange galleri med de italienske mestre, og efter at Newman et øjeblik havde beundret den glimrende udsigt, gik han ind i et af sideværelserne til venstre. Der var kun få mennesker derinde, men henne i den ene ende sad mademoiselle Nioche foran sit staffeli.

Hun arbejdede ikke; hendes palet og pensler lå ved siden af hende, hendes hænder var foldede i skødet, og hun sad tilbagelænet i stolen og så opmærksomt på to damer, som, med ryggen til hende, var standset foran et af malerierne. Disse damer var åbenbart fornemme damer; de var elegant klædte og deres lange slæb udbredte sig over det bonede gulv. Det var deres påklædning, mademoiselle Noémie havde sin

opmærksomhed henvendt på, men hvad hun tænkte, kan jeg ikke sige. Jeg vover den gisning, at hun tænkte ved sig selv: det måtte være en lykke at kunne føre et sådant slæb over et bonet gulv. I alt fald blev hun forstyrret i sine grublerier ved Newmans og hans ledsagers komme. Hun tilkastede dem et hastigt blik, rødmede lidt og rejste sig op foran sit staffeli.

"Jeg kom herhen for at hilse på Dem," sagde Newman på sit dårlige fransk og rakte hende hånden. Og, som en god amerikaner, forestillede han derpå formelt Valentin: "Tillad mig at gøre Dem bekendt med grev Valentin de Bellegarde."

Valentin bukkede på en måde, som måtte forekomme mlle. Noémie at svare fuldstændigt til hans titel, men hendes egen korte hilsen røbede ikke udannet overraskelse. Hun henvendte sig til Newman, strøg sig med hånden over håret og glattede det. Derpå vendte hun hastigt lærredet på staffeliet om. "De har ikke glemt mig?" spurgte hun.

"Jeg vil aldrig glemme Dem," sagde Newman, "det kan De være sikker på."

"Å," sagde den unge pige, "der gives mange forskellige måder at huske et menneske på." Og hun så lige på Valentin, der betragtede hende med en kenders mønstrende blik.

"Har De malet noget til mig?" spurgte Newman. "Har De været flittig?"

"Nej, jeg har ingenting bestilt." Og hun tog sin palet og blandede farver på lykke og fromme.

"Men Deres fader fortalte mig, at De kom her til stadighed."

"Jeg har ikke andre steder at gå hen! Her var det i alt fald køligt hele sommeren igennem."

"Men siden De nu var her, kunne De gerne have bestilt noget," sagde Newman.

"Jeg har jo en gang sagt Dem, at jeg ikke kan male," sagde hun.

"Men nu har De noget smukt på Deres staffeli," sagde Valentin, "tillader De, at jeg ser det."

Hun holdt begge hænder, med udspredte fingre, over det omvendte lærred – disse hænder, som Newman havde kaldt smukke, og som Valentin, trods adskillige farveklatter på dem, kunne beundre. "Mit maleri er ikke smukt," sagde hun.

"Så er det det eneste hos Dem, som ikke er det," sagde Valentin galant.

Hun tog sit lille lærred fra staffeliet og rakte ham det tavs. Han så på det, og i næste øjeblik sagde hun:

"Jeg er sikker på, at De er en kender."

"Ja," svarede han, "det er jeg."

"Så ved De også, at det er meget dårligt."

"*Mon Dieu*," sagde Valentin med et skuldertræk, "man må gøre forskel."

"Så ved De, at jeg ikke burde have givet mig af med at male," vedblev den unge pige.

"Oprigtig talt, mademoiselle, tror jeg, De har ret."

Hun så igen på de to elegante damers toiletter. Men siden jeg har vovet én gisning, vil jeg vove en anden. Mens hun så på damerne, betragtede hun Valentin de Bellegarde. I alt fald betragtede han hende. Han satte det oversmurte lærred fra sig, med et lille smæk med tungen, trak øjenbrynene i vejret og så på Newman.

"Hvor har De været henne i den lange tid?" spurgte mademoiselle Noémie vor helt, "De har været på rejser, De har moret Dem godt?"

"Å ja," sagde Newman, "jeg har moret mig ganske godt."

"Det glæder mig," sagde mlle. Noémie med overordentlig venlighed; og hun begyndte igen at blande farver. Hun var særdeles smuk med det udtryk af virkelig sympati, som hun forstod at give sit ansigt.

Valentin tog anledning af hendes nedslagne øjne til igen at telegrafere til sin ledsager. Han gentog sit hemmelighedsfulde minespil og gjorde en hurtig bevægelse i luften med sin finger. Han fandt åbenbart mlle. Noémie højst interessant; de mørke skyer var forsvundet, himlen var altså klar.

"Fortæl mig lidt om Deres rejser," sagde den unge pige.

"Å, jeg har været i Schweiz – i Geneve, Zermatt og Zürich og alle de steder; og nede i Venedig, og rejst gennem hele Tyskland og sejlet ned ad Rhinen, og været i Holland og Belgien – den sædvanlige rute. Hvad kalder De det på fransk – den sædvanlige rute?" spurgte Newman Valentin.

Mlle. Nioche så et øjeblik hen på Bellegarde og sagde med et lille smil: "Jeg forstår ikke monsieur, når han siger så meget på en gang. Vil De være så god at oversætte det for mig?"

"Jeg ville foretrække at tale med Dem efter mit eget hoved."

"Nej," sagde Newman alvorligt, stadig på sit dårlige fransk, "De må ikke tale med mlle. Nioche, fordi De får hende til at tabe modet. De skulle hellere opfordre hende til arbejde og bestandighed."

"Og man beskylder os, franskmænd, mademoiselle, for at være falske smigrere!" sagde Valentin.

"Jeg trænger ikke til smiger, jeg ønsker kun at høre sandheden, og den kender jeg jo."

"Jeg siger kun, at jeg tror, der er andre ting, De forstår bedre end at male," sagde Valentin.

"Jeg kender sandheden – jeg kender sandheden," gentog mademoiselle Noémie. Og idet hun dyppede en pensel i rød farve, drog hun en bred vandret streg tværs over sit ufuldendte maleri.

"Hvad gør De der?" spurgte Newman.

Uden at svare drog hun en anden streg lodret over billedet, så at der dannedes et rødt kors. "Det er sandhedens tegn," sagde hun.

De to mænd så på hinanden, og Valentin kastede igen et meget sigende blik på Newman. "De har ødelagt Deres billede," sagde Newman.

"Det ved jeg meget godt. Det var det eneste, jeg kunne gøre med det. Jeg har siddet hele dagen og set på det, uden at røre ved det. Jeg var begyndt at hade det. Det forekom mig altid, at der måtte ske noget."

"Sådan holder jeg mere af det end før," sagde Valentin. "Nu er det mere interessant. Det fortæller en hel historie. Er det til salg, mademoiselle?"

"Alt, hvad jeg ejer, er til salg," sagde mlle. Noémie.

"Hvor meget koster det?"

"Ti tusinde francs," sagde den unge pige, uden at smile.

"Alt, hvad mademoiselle for øjeblikket maler, er min ejendom," bemærkede Newman. "Det hører med til en bestilling, jeg gav hende for et par måneder siden. De kan altså ikke få det."

"Monsieur taber intet ved det," sagde den unge pige og så på Valentin. Og hun begyndte at samle sine sager sammen.

"Jeg har i alt fald en behagelig erindring," sagde Valentin. "De vil gå? Deres dagværk er endt?"

"Min fader kommer og henter mig," sagde mlle. Noémie.

Hun havde næppe talt ud, før monsieur Nioche trådte ind ad døren bag ved hende. Han kom på sin sædvanlige sindige, drivende måde og bukkede dybt for de to herrer, som stod foran hans datters staffeli. Newman gav ham et kraftigt håndtryk, og Valentin besvarede hans hilsen med stor ærbødighed. Mens den gamle mand ventede på Noémie, så han nøje på Bellegarde, som betragtede den unge pige, mens hun tog sin hat og sit overstykke på. Endelig tog monsieur Nioche sin datters malerkasse i den ene hånd og det overklattede lærred i den anden, efter at han først havde kastet et meget forbavset blik på det, og gik så hen imod døren. Mlle. Noémie hilste som en hertuginde på de to unge herrer og gik med faderen.

"Nå," sagde Newman, "hvad synes de så om hende?"

"Hun er meget ejendommelig. *Diable, diable, diable*!" gentog monsieur de Bellegarde tankefuld; "hun er meget ejendommelig."

"Jeg er bange for, at hun er en slem, lille eventyrerske," sagde Newman.

"Ikke en lille – men en stor. Hun har stoffet til det." Valentin gik langsomt videre, så flygtigt på malerierne med et tankefuldt udtryk. Intet kunne beskæftige hans fantasi mere end en ung dames mulige eventyr, især når hun havde mlle. Nioches "stof". "Hun er højst interessant," sagde hun. "Hun er en smuk type."

"En smuk type? Hvad pokker mener De med det?" spurgte Newman.

"Jeg mener fra et kunstnerisk standpunkt. Hun er kunstnerinde – udenfor sit maleri, som er ganske afskyeligt."

"Men hun er ikke smuk. Jeg finder hende ikke engang køn."

"Hun er køn nok til sit brug, og hun har et ansigt og en figur, som er meget talende. Hvis hun var kønnere, ville hun være mindre intelligent, og hendes kløgt udgør halvparten af det tiltrækkende ved hende."

"Hvori består hendes mærkelige kløgt?" spurgte Newman, der morede sig meget over sin ledsagers filosofiske betragtninger.

"Hun har studeret livet og besluttet at være noget – at komme frem for enhver pris. Hendes maleri tjener hende naturligvis kun til at vinde tid. Hun venter på lejligheden; hun vil løbe af stablen og gøre det godt. Hun kender sit Paris. Hvad den blotte ærgerrighed angår, er hun en af halvtreds tusind, men hvad evne og energi angår, er hun en sjældenhed. I en henseende er hun i alt fald uovertræffelig – i sin fuldkomne hjerteløshed. Hun har ikke så meget hjerte, som der kan sidde på en nålespids. Det er en umådelig dyd. Ja, hun er en af fremtidens berømtheder."

"Gud hjælpe os!" udbrød Newman. "Hvor vidt et menneske dog kan gå, når han ser en sag fra et kunstnerisk standpunkt! Men i dette tilfælde går De bestemt for vidt. De har dog set en gyselig mængde i mlle. Noémie i løbet af et kvarter. Lad Dem nøje med det; fortsæt ikke Deres undersøgelser."

"Kære ven," udbrød Bellegarde med varme. "Jeg håber at være for vel opdraget til at ville trænge mig på."

"De er ikke påtrængende. Den unge pige er intet for mig. Jeg kan egentlig ikke lide hende. Men jeg kan godt lide hendes stakkels gamle fader, og for hans skyld beder jeg Dem om at afstå fra ethvert forsøg på at overføre Deres teorier i praksis."

"Af hensyn til den lurvede, gamle herre, som kom for at hente hende?" spurgte Valentin og standsede. Og på Newmans bekræftende svar vedblev han med et smil: "Å nej, nej, De er helt galt fat, kære ven, De skal ikke gøre Dem bekymringer for hans skyld."

"Jeg tror virkelig, at De vil beskylde den stakkels mand for at være i stand til at forsone sig med datterens vanære."

"*Voyons*," sagde Valentin; "hvem er han? Hvad er han?"

"Han er, hvad han ser ud til: så fattig som en kirkerotte, men med høje principper."

"Virkelig. Jeg iagttog ham nøje; vær overbevist om, at jeg lader ham vederfares retfærdighed. Han har lidt tab, *des malheurs*, som vi siger. Han er meget modfalden, og hans datter er hans overmand. Han har tresindstyve års hæderlighed på bagen. Alt det indrømmer jeg. Men jeg kender mine landsmænd og mine parisere, og jeg vil indgå et væddemål med Dem."

Newman spidsede øren, og han vedblev: "Han ville hellere have, at hans datter var god end at hun var slet, men hvis det værste skulle hændes, vil den gamle mand ikke handle som Virginius. Held dækker over alt. Hvis mlle. Noémie kommer til at spille en rolle, vil hendes papa føle sig – nå, lad os kalde det lettet. Og hun vil komme til at spille en rolle. Den gamle herres fremtid er sikret."

"Jeg ved ikke, hvad Virginius gjorde, men mr. Nioche vil skyde miss Noémie," sagde Newman. "Så vil hans fremtid naturligvis være sikret i et hyggeligt fængsel."

"Jeg er ingen kyniker; jeg er simpelthen iagttager," svarede Valentin. "Mlle. Noémie interesserer mig; hun er højst ejendommelig. Hvis jeg skal bandlyse hende helt fra mine tanker, gør jeg det gerne. De anslår faderens følelser efter skinnet, men se først, om de ville stå prøve. Jeg lover Dem, at jeg ikke vil se på den unge pige, før De siger mig, at De har fået en anden mening om faderen. Når han har givet et soleklart bevis på at være filosof, så ophæver De Deres interdikt. Er De tilfreds med det?"

"Vil De bestikke ham?"

"De tror altså, at han er bestikkelig? Nej, han ville forlange for meget, og det ville ikke være ganske *fair*. Jeg vil ganske simpelt vente. De vil sagtens stå i stadig forbindelse med det interessante par, og selv give mig underretning om de to."

"Godt," sagde Newman, "hvis det viser sig at være humbug med den gamle mand, kan De gøre, hvad De vil. Jeg vasker mine hænder. Hvad den unge pige angår, kan De være ganske rolig.– jeg ved ikke, hvad skade hun kan gøre mig, men jeg vil ikke gøre hende fortræd. Det forekommer mig, at De passer meget godt til hende. I er begge hårde halse, og mr. Nioche og jeg er bestemt de eneste dydige mennesker i Paris."

Straks efter, velsagtens som straf for hans letfærdighed, fik monsieur de Bellegarde et stød i ryggen med et spidst instrument. Da han hastigt vendte sig om, opdagede han, at våbenet var en parasol, ført af en dame med en grøn gazehat. Valentins engelske slægtninge havde fundet vej uden lods og lod

til at tage ham det meget ilde op. Newman overlod ham til sin skæbne, men med en ubegrænset tillid til hans evne til at klare for sig.

12

Tre dage efter, at han var blevet præsenteret for madame de Cintrés familie, fandt Newman en aften ved sin hjemkomst marquis de Bellegardes kort liggende på sit bord. Dagen efter modtog han en billet, hvori marquise de Bellegarde udbad sig æren af hans selskab til middag.

Naturligvis gik han derhen, skønt han af den grund måtte opgive en anden indbydelse. Han blev ført ind i det samme værelse, hvori madame de Bellegarde havde modtaget ham forrige gang, og fandt her den gamle dame, omgivet af hele sin familie. Værelset var kun oplyst af kaminilden, som lod se et par meget små, røde damesko. Den dame, de tilhørte, var den unge madame de Bellegarde. Madame de Cintré sad i den anden ende af værelset, og foran hende stod en lille pige, sandsynligvis hendes broder Urbains datter, som hun fortalte en prægtig historie. Valentin sad på en puf tæt ved sin svigerinde, og talte hviskende med hende. Marquien stod foran kaminen, med hænderne på ryggen. Den gamle dame rejste sig for at hilse på Newman. Den måde, hun gjorde det på, røbede, hvorledes hun havde afmålt denne nedladenhed. "Vi er ganske alene, som De ser," sagde hun. "Vi har ikke indbudt andre."

"Det glæder mig, at De ikke har gjort det; det er langt mere gemytligt," sagde Newman. "God aften, sir," og han bød marquien hånden.

Monsieur de Bellegarde var meget forekommende, men trods sin værdighed dog urolig. Han gik op og ned ad gulvet, så ud ad

vinduet, tog en bog og lagde den bort igen. Den unge madame de Bellegarde gav Newman hånden, uden at røre sig af pletten og uden at se på ham.

"De tror måske, at det er kulde," sagde Valentin; "nej, det er netop et udtryk for varme. Det beviser, at man behandler Dem som en ven. Nu afskyr hun mig og alligevel har hun ikke øjnene fra mig."

"Det er intet under, at jeg afskyer Dem, selv om jeg også ser på dem!" udbrød damen. "Hvis mr. Newman ikke kan lide min måde at give hånden på, skal jeg gerne gøre det en gang til."

Men dette skønne privilegium var spildt på vor helt, som allerede var på vej hen til madame de Cintré. Hun så ham, da hun gav ham hånden, men fortsatte den historie, hun fortalte sin lille niece. Hun havde kun nogle få sætninger tilbage, men de var åbenbart af stor vigtighed. Hun dæmpede stemmen, smilede ved det, og den lille pige stirrede med store øjne på hende.

"Men til sidst ægtede den unge prins den dejlige Florabella," sagde madame de Cintré, "og han tog hende med til den røde himmels land. Der blev hun så lykkelig, at hun glemte sine sorger og hver dag kørte en tur i en elfenbenskaret, trukket af fem hundrede hvide mus. – Stakkels Florabella havde gennemgået så meget," forklarede hun Newman.

"Hun havde i seks måneder ikke haft noget at spise," sagde lille Blanche.

"Ja, men da de seks måneder var omme, fik hun en rosinkage, så stor som den sofa der," sagde madame de Cintré. "Og det hjalp."

"Hun har rigtignok døjet meget!" sagde Newman. "Holder De meget af børn?" Han var overbevist om, at det var tilfældet, men han ville høre det bekræftet af hende selv.

"Jeg holder meget af at tale med dem," sagde hun; "man kan tale langt mere alvorligt med dem, end med voksne personer. Det er det største nonsens, jeg har fortalt Blanche, men det er dog langt mere alvorligt end det meste af det, man hører i selskaber."

"Så ville jeg ønske, De ville tale med mig, som om jeg var på Blanches alder," sagde Newman og lo. "Morede De Dem godt på ballet i går?"

"Henrivende."

"Nu taler De det samme nonsens, man hører i selskaber," sagde Newman. "Jeg tror det ikke."

"Så var det min egen skyld, hvis jeg ikke morede mig. Ballet var meget smukt, og alle var så elskværdige."

"De vidste," sagde Newman, "at De havde stødt Deres moder og Deres broder."

Madame de Cintré så et øjeblik på ham uden at svare. "Det er sandt," svarede hun endelig, "jeg havde påtaget mig mere, end jeg kunne udføre. Jeg har meget lidt mod; jeg er ingen heltinde." Hun sagde dette med et vist blidt eftertryk; men derpå forandrede hun tone, idet hun tilføjede: "jeg kunne aldrig have udholdt den skønne Florabellas lidelser, ikke en gang med udsigt til den senere belønning."

Det blev meldt, at der var serveret, og Newman tog den gamle madame de Bellegarde til bords. Spisestuen, der lå for enden af en kold korridor, var stor og skummel; middagen var tarvelig, men ganske fortrinlig. Newman tænkte på, om

madame de Cintré havde været med til at arrangere middagen, og han håbede det. Da han sad til bords med de forskellige medlemmer af familien Bellegarde, spurgte han sig selv, hvilken stilling han mon indtog, om den gamle dame ville vise ham en opmærksomhed, om den omstændighed, at han var den eneste gæst, havde en god eller slet betydning for ham. Skammede de sig ved at præsentere ham for andre mennesker, eller ville de vise ham et tegn på deres gunst ved at optage ham i deres snævreste kreds? Newman var på sin post, han var agtpågivende, men tillige en smule ligegyldig. Hvordan det end forholdt sig, så var han der, og madame de Cintré sad lige overfor ham. På hver side af hende stod et højt lys, og det var ham tilstrækkeligt at vide, at hun ville blive siddende der en hel time. Middagen var overordentlig højtidelig og stiv. Han spurgte sig selv, om det altid gik sådan til i "gamle familier". Madame de Bellegarde holdt sig meget rank og havde sine skarpe øjne uafbrudt rettet på servicet. Marquien lod til at tro, at de skønne kunster var det bedste samtaleemne, fordi dette aldrig kunne føre til personlige forviklinger. Da han hørte, at Newman havde besøgt alle Europas museer, kastede han af og til en omhyggeligt afrundet sætning ind i samtalen, en bemærkning om Rubens' kødfarve eller om Sansovinos gode smag. Han lod til at leve i en stadig frygt for, at der kunne dukke en ubehagelig samtale op, når atmosfæren ikke blev renset ved hentydninger til noget højere.

"Hvad i alverden er den mand bange for?" spurgte Newman sig selv. "Tror han måske, at jeg vil opfordre ham til at kaste knive med mig?" Han kunne ikke dølge, at marquien var ham i høj grad ubehagelig. Han havde aldrig været et menneske med

stærke personlige aversioner, men overfor denne mand følte han sig i en fuldstændig opposition; han følte, at denne mand, der holdt så strengt på formen, også kunne være fuld af forræderi og uforskammetheder. Hvad mon madame de Cintré tænkte om, at han var blevet modtaget her! I hendes miner kunne man ikke læse andet end ønsket om at være elskværdig, uden at dette dog var stærkt fremtrædende. Den unge madame de Bellegarde havde altid de samme manerer, hun var altid distræt, hørte på alt og hørte ingenting, så på sin kjole, sine ringe, sine fingre og lod til at kede sig. Alligevel kunne man aldrig blive klog på, hvad der egentlig var hendes ideal af selskabelig underholdning. Senere fik Newman klarhed over dette punkt. Ikke en gang Valentin lod til at være sig selv; hans livlighed var tvungen, og Newman lagde mærke til, at han i samtalens pauser var stærkt bevæget. Virkningen af alt dette var, at Newman for første gang i sit liv ikke ganske var sig selv: han afmålte sine bevægelser, han afvejede sine ord og besluttede, at han, hvis så skulle være, ville optræde, som om han havde slugt en ladestok. Efter middagen foreslog monsieur de Bellegarde sin gæst, at gå med ham ind i rygeværelset; og han førte ham ind i et lille værelse, hvis vægge var beklædt med gamle, pressede lædertapeter og prydet med rustne våben. Newman afslog en cigar, men tog plads på en af divanerne, mens marquien røg sin cigar henne ved kaminen, og Valentin så gennem en cigarets lette røg fra den ene til den anden.

"Jeg kan ikke tie stille længere," sagde Valentin til sidst. "Jeg må fortælle Dem nyheden og gratulere Dem. Min broder lader ikke til at kunne komme til sagen, han kredser omkring den,

som katten om den varme grød. De er antaget som kandidat til vor søsters hånd."

"Valentin, opfør dig dog lidt mere passende!" mumlede marquien med et ærgerligt blik.

"Der har været holdt familieråd," vedblev den unge mand; "moder og Urbain har stukket hovederne sammen, og selv mit vidnesbyrd er ikke blevet helt upåagtet. Moder og marquien har siddet ved et bord, betrukket med grønt klæde; min svigerinde og jeg sad på en bænk henne ved væggen. Det var aldeles som ved et møde i deputeretkammeret. Vi blev råbt op, den ene efter den anden, for at udtale os. Vi talte meget pænt om Dem. Madame de Bellegarde sagde, at hvis hun ikke havde vidst, hvem De var, ville hun have antaget Dem for en hertug – en amerikansk hertug, hertugen af Californien. Jeg sagde, at jeg kunne indestå for, at De var taknemmelig for den mindste gunstbevisning og altid ville være beskeden, ærbødig og fordringsløs. Jeg var sikker på, at De altid ville huske på Deres stilling og aldrig give os lejlighed til at minde Dem om en vis forskel. For resten kunne De jo heller ikke gøre for, at De ikke var hertug. Der findes ingen i Deres land; i modsat fald ville De også have været mand for at skaffe Dem sådan en titel. Så fik jeg ordre til at sætte mig ned, men jeg tror alligevel, at jeg har gjort et indtryk til gunst for Dem."

Monsieur de Bellegarde så med en farlig kulde på sin broder, og med et smil så skarpt som en kniv. Så knipsede han en smule cigaraske af sit frakkeærme, så op i loftet og stak den ene af sine hvide hænder ind på brystet. "Jeg må gøre en undskyldning for min broders beklagelige letfærdighed," sagde han, "og jeg må

advare Dem, da dette næppe vil være sidste gang, at han ved sin mangel på takt bringer Dem i alvorlig forlegenhed."

"Ja, jeg indrømmer, jeg har ikke takt," sagde Valentin. "Er Deres forlegenhed virkelig så ubehagelig, Newman? Marquien vil gøre alt godt igen; han har en overordentlig blød hånd."

"Det gør mig ondt at sige," vedblev marquien, "at Valentin aldrig har besiddet den tone og de manerer, som sømmer sig for en ung mand i hans stilling. Det har været en stor sorg for hans moder, som hænger meget ved de gamle traditioner. Men De må huske på, at han kun taler på sine egne vegne."

"Å, det gør ingenting," sagde Newman. "Jeg kender ham."

"I de gode, gamle dage," sagde Valentin, "plejede marquier og grever at holde narre og spasmagere til deres fornøjelse. Nu til dags kommer sådan en lang demokrat og holder en greve til at spille nar for sig. Det er en god stilling, men det er sandelig gået ned ad bakke med mig."

Monsieur de Bellegarde havde blikket fæstet mod gulvet. "Min moder har meddelt mig den erklæring, De gav hende forleden aften," sagde han.

"At jeg ønskede at gifte mig med Deres søster?" sagde Newman.

"At De ønskede at arrangere et giftermål med min søster, grevinde de Cintré," sagde marquien langsomt. "Forslaget var alvorligt og fordrede modent overlæg fra min moders side. Min moder tog mig med på råd, og jeg helligede sagen min største opmærksomhed. Der var meget at tage i betragtning; mere end jeg kan forestille Dem. Vi har betragtet sagen fra alle sider, nøje overvejet alt. Vort resultat var til gunst for Dem. Min moder har pålagt mig at underrette Dem om vor beslutning. Hun vil have

den ære selv at tale nogle få ord med Dem om sagen. Imidlertid er De antaget af os, familiens chefer."

Newman rejste sig og trådte nærmere hen til marquien. "De vil altså ikke gøre noget for at forhindre mig i det, og alt for at hjælpe mig?"

"Jeg vil anbefale min søster at modtage Deres forslag."

Newman strøg sig med hånden over panden og holdt den et øjeblik for sine øjne. Dette løfte lød godt, men hans glæde over det blev forbitret ved at måtte stå her og modtage sit pas af monsieur de Bellegarde. Den tanke, at have denne herre indblandet i sit frieri og giftermål blev ham mere og mere ubehagelig. Men han var nu en gang besluttet på, at arbejde sig igennem og ville ikke straks opgive ævred ved den første ubehagelighed. Han tav en stund, så sagde han lidt tørt: "Jeg er Dem meget forbunden."

"Jeg er vidne," sagde Valentin, "og fører stemmen til bogs."

Monsieur de Bellegarde så igen op mod loftet; han ville åbenbart sige noget mere. "Jeg må dog sige," vedblev han, "at vor beslutning ikke var let. En sådan forbindelse var ikke det, vi havde ventet. Den tanke, at min søster skulle ægte en herre – en – forretningsmand, var noget nyt."

"Var det ikke det, jeg sagde, Newman?" udbrød Valentin.

"Jeg må tilstå, at tanken endnu er ny for os," vedblev marquien, "måske vi aldrig vil gøre os rigtig fortrolige med den. Men det kan jo være. I mange år er der ikke forekommet noget nyt i vor familie, men man må gøre tiden indrømmelser; jeg gjorde den bemærkning til moder, og hun gjorde mig den ære, at skænke den sin opmærksomhed."

"Kæreste broder," afbrød Valentin ham, "svigter din hukommelse dig ikke i dette tilfælde? Er du sikker på, at hun har besvaret dit overordentlige forslag på en så imødekommende måde? Sagde hun ikke snarere: Jeg giver ikke en døjt for dine talemåder! Der har jeg andre grunde!"

"Vi talte også om andre grunde," sagde marquien, uden at se på Valentin, men med en mærkelig dirren i stemmen; "og enkelte af dem var måske bedre. Vi er konservative, mr. Newman, men vi er ikke bigotte. Vi har drøftet sagen meget liberalt og tvivler ikke om, at alt vil ende på bedste måde."

Newman havde hørt på disse bemærkninger med krydsede arme og blikket fæstet på monsieur de Bellegarde. "På bedste måde?" sagde han, med en noget skarpt betoning. "Hvorfor skulle vi ikke være lykkelige? Hvis De ikke er det, er det Deres egen skyld; *jeg* har alle betingelser for at blive det."

"Min broder mener, at De med tiden vil vænne Dem til forandringen," sagde Valentin og tændte en ny cigar.

"Hvilken forandring?" spurgte Newman i samme tone.

"Urbain," sagde Valentin meget alvorligt, "jeg er bange for, at mr. Newman ikke ganske forstår forandringen; vi burde virkelig gøre ham den indlysende."

"Min broder går for vidt," sagde monsieur de Bellegarde, "det er igen hans overordentlige mangel på takt. Det er både min moders og mit ønske, at der ikke gøres sådanne antydninger. Vi foretrækker at betragte den person, vi anser for min søsters tilkommende ægtefælle, som hørende ganske til os, uden at der behøves forklaringer. Med nogen diskretion på begge sider lader det sig forhåbentlig let ordne. Hvad jeg ønskede at sige er netop, at vi er fuldstændig på det rene med det skridt, vi har

foretaget, og at De kan stole på, at vi vil fastholde vor beslutning."

Valentin løftede hænderne i vejret og slog sig så for panden. "Jeg besidder mindre takt end jeg burde, det er sikkert; men broder, hvis du vidste, hvad du har sagt!" og han lo højt.

Monsieur de Bellegarde rødmede lidt, men han holdt hovedet endnu højere end sædvanligt, som om han ville afvise denne lave hentydning. "Jeg er overbevist om, at De forstår mig," sagde han til Newman.

"Nej, jeg forstår Dem aldeles ikke," sagde Newman. "Men det skal De heller ikke bryde Dem om, det er vist også det heldigste. Alt, hvad jeg ønsker, er, så snart som muligt at ægte Deres søster, og ellers ikke bryde mig om noget. Jeg skal jo ikke gifte mig med Dem. Jeg har nu opnået tilladelsen; det er alt, hvad jeg ønsker."

"Det vil være bedre, at min moder siger Dem det afgørende ord," sagde marquien.

"Godt, så vil jeg opsøge hende," svarede Newman og vendte sig for at gå ind i salonen igen.

Monsieur de Bellegarde og Valentin blev tilbage.

Et øjeblik blev Newman stående i korridoren og ventede at høre et udbrud af monsieur de Bellegardes uvilje, men der herskede fuldstændig stilhed inde i værelset, hvor brødrene befandt sig. Det faldt ham ind, at han ikke havde ret til at stå her på lur, og han gik hastigt hen imod salonen. I hans fraværelse var der kommet flere personer til; de stod spredt i grupper, mens to-tre af dem havde trukket sig tilbage til et lille boudoir, der stødte op til salonen og nu var oplyst.

Den gamle madame de Bellegarde sad på sin plads foran kaminen og talte med en meget gammel herre, med paryk og et uhyre, hvidt halstørklæde efter moden fra 1820. Madame de Cintré hørte på de fortrolige meddelelser af en gammel dame, som formodentlig var gift med den gamle herre. Hun bar en rød atlaskes kjole og et hermelinsstykke, samt et pandebånd med en topas i midten.

Den unge madame de Bellegarde forlod nogle personer, hun sad iblandt, da Newman kom ind, og indtog sin gamle plads fra før, så gav hun et lille skub til en puf, som stod ved siden af hende og opfordrede med et blik Newman til at sætte sig hen til hende. Han gjorde det, for damen morede ham og gav ham noget at gætte på.

"Jeg kender Deres hemmelighed," sagde hun på sit dårlige. men klædelige engelsk, "de vil gifte Dem med min svigerinde, *c'est un beau choix*. Hun passer til Dem. De må vide, at jeg har talt Deres sag."

"De har talt med madame de Cintré?" sagde Newman.

"Nej, det har jeg ikke. Det kan undre Dem, men min svigerinde og jeg er ikke meget intime. Nej, jeg har talt med min mand og min svigermoder, jeg sagde til dem, at jeg var aldeles overbevist om, at vi kunne gøre med Dem, hvad vi ville."

"Jeg er Dem meget forbunden," svarede Newman, "men det kan De ikke."

"Det ved jeg meget godt, jeg mente det heller ikke sådan, men jeg ville gerne have Dem ind i familien, da jeg tror, vi ville blive gode venner."

"Det er sikkert," svarede Newman.

"Vær ikke for sikker i Deres sag, for når De elsker madame de Cintré, vil De ikke synes om mig; vi er lige så forskellige som blåt og rødt. Men De og jeg har noget tilfælles. Jeg er ved giftermål kommet ind i denne familie, og det samme vil blive tilfældet med Dem."

"På ingen måde!" afbrød Newman hende. "Jeg ønsker at tage madame de Cintré ud af den."

"Men, når De kaster Deres garn ud, må De også gå i vandet. Vor stilling er så temmelig ens; vi kan sammenligne vore noter. Hvad synes De om min mand? Det kan synes Dem et sært spørgsmål, men jeg vil komme med dem, der er endnu særere."

"Måske er det lettere at besvare et særere," sagde Newman, "kom med et."

"Å, De klarer Dem godt; gamle grev Rochefidéle kunne ikke gøre det bedre. Jeg sagde til min familie, at hvis vi kun gav Dem lejligheden, ville De blive en fuldkommen *talon rouge*. Jeg kender mændene nøje. For resten hører De og jeg til samme lejr; jeg er en vild demokrat. Fra fødslen tilhører jeg *la vieille roche*, vor families historie er et godt stykke af Frankrigs. Vi er langt mere fornemme end Bellegardes, men jeg bryder mig ikke om mit stamtræ, jeg vil tilhøre min tid. Jeg er revolutionær, radikal, et barn af det nittende århundrede, jeg elsker kloge folk, hvorfra de end stammer, og jeg søger mine fornøjelser, hvor jeg finder dem. Jeg er ikke imod kejserdømmet, således som alverden er det. Naturligvis må jeg tage mig i agt for, hvad jeg siger, men overfor Dem vil jeg holde mig skadesløs."

Madame de Bellegarde fortsatte endnu en tid på samme måde. Hun håbede, at Newman aldrig ville nære frygt overfor hende som måske overfor de andre, *les gens forts* lignede, efter

hendes mening, alle sammen hinanden. Newman kunne ikke blive klog på, hvad hun egentlig mente med denne lighed. Madame de Bellegarde tav pludselig, så skarpt på ham og viftede sig.

"Jeg ser, at De ikke tror mig," sagde hun. "De er for meget på Deres post. De vil ikke slutte en offensiv- og defensiv-alliance, det er meget urigtigt, for jeg kunne hjælpe Dem."

Newman sagde, at han var hende meget taknemmelig, og at han i hvert fald ville benytte sig af hendes hjælp, "men først," sagde han, "må jeg hjælpe mig selv."

Dermed gik han hen til madame de Cintré. "Jeg har fortalt madame de la Rochefidéle," sagde hun, "at De er amerikaner, det interesserer hende overordentligt. Hendes fader var med de franske tropper derovre, for at hjælpe Dem i Deres slag i forrige århundrede, og hun har altid ønsket, en gang at få en amerikaner at se. Men før i aften er det aldrig lykkedes hende."

Madame de la Rochefidéle havde et gammelt, gustent ansigt, og hendes underkæbe var sunket således, at hun ikke mere kunne få læberne sammen og kun talte i uartikulerede strubelyde. Hun tog sin antikke, sølvindfattede lorgnet og betragtede Newman fra top til tå, så sagde hun noget, som han hørte på med største opmærksomhed men ikke forstod et ord af.

"Madame de la Rochefidéle siger, at hun allerede må have set amerikanere, uden at vide af det," oplyste madame de Cintré.

Newman holdt det for meget sandsynligt, at hun havde set meget, uden at vide af det, og den gamle dame erklærede – naturligvis ved madame de Cintré som tolk – "at hun ville ønske, hun havde vidst det."

I dette øjeblik kom den gamle herre, som hidtil havde talt med den gamle marquise, til. Hans kone pegede på Newman og underrettede ham åbenbart om dennes mærkelige herkomst. M. De la Rochefidéle, som trods sin høje alder endnu var rødmosset og trind, føjede sine ord meget sirligt, næsten som monsieur Nioche. Da han havde fået oplysning om Newman, henvendte han sig med største artighed til ham.

"Monsieur er ingenlunde den første amerikaner, jeg har set," sagde han, "næsten den første person, som jeg har set og lagt mærke til, var en amerikaner."

"Så-å," sagde Newman interesseret.

"Den store doktor Franklin," sagde monsieur de la Rochefidéle. "Jeg var den gang meget ung, han blev meget vel optaget i vore kredse."

"Ikke bedre end monsieur Newman," sagde den gamle madame de Bellegarde. "Giv mig Deres arm og før mig ind i det andet værelse. Jeg kunne ikke have indrømmet doktor Franklin et større fortrin."

Newman, som opfyldte madame de Bellegardes forlangende, opdagede, at de to brødre nu var vendt tilbage til salonen. Han så et øjeblik spejdende på dem, om han muligt i deres træk kunne læse, hvad der var foregået efter hans bortgang, men marquien så lige så kold ud som ellers, hverken mere eller mindre, og Valentin kyssede smilende damernes hænder. Madame de Bellegarde tilkastede sin ældste søn et blik, og da hun trådte ind i sit boudoir, var han straks ved hendes side. Værelset var nu tomt, og følgelig var de uforstyrrede. Den gamle dame slap Newmans arm og lagde sin hånd i sønnens arm.

Hun holdt hovedet meget højt og bed sig i den smalle underlæbe, men dette var formodentlig helt spildt på Newman.

"Min søn har efter mit ønske talt med Dem; de ved altså, at vi ikke vil blande os i sagen. Nu vil alt afhænge af Dem selv."

"Monsieur de Bellegarde har sagt mig forskellige ting, som jeg ikke har forstået," sagde Newman, "men jeg har forstået så meget, at De vil give mig frie hænder. Jeg takker Dem for det."

"Jeg ønsker endnu at tilføje noget, som min søn måske ikke har sagt tydeligt, jeg må endnu omtale det, til min egen beroligelse: vi går meget vidt, vi tilstår Dem en stor gunst."

"Å, det har Deres søn sagt mig tydeligt."

"Dog ikke så godt som min moder," erklærede marquien.

"Jeg kan kun gentage, at jeg er dem meget forbunden." –

"Det er unødvendigt, at jeg endnu siger Dem," vedblev madame de Bellegarde, "at jeg er meget stolt. Det er måske urigtigt, men jeg er for gammel til at ændre det; i alt fald ved jeg, at jeg er det, og vil heller ikke prætendere andet. Bild Dem ikke ind, at min datter ikke er stolt; hun er det på sin egen måde. Også Valentin er stolt, når De kun træffer det rette punkt hos ham; at Urbain er det, ser De selv, undertiden finder jeg selv, at han er for stolt, men jeg ønsker ham ikke anderledes. Han er det bedste af mine børn, han er sin gamle moders støtte. Men jeg har sagt tilstrækkeligt for at bevise Dem, at vi alle sammen er stolte. Det er godt, at De får at vide, blandt hvilke mennesker De kommer."

"Nå," sagde Newman, "jeg kan kun dertil svare, at jeg ikke er stolt; det vil altså ikke genere mig. Men De taler jo, som om De havde i sinde at være uvenlig imod mig."

"Jeg kan ikke glæde mig over, at min datter ægter Dem, og jeg vil heller ikke hykle det."

"Hvis De holder overenskomsten, vil vi heller ikke blive uenige; det er alt, hvad jeg ønsker," sagde Newman, "lad mig blot have frie hænder. For mig er det en meget alvorlig sag, og jeg vil ikke tabe modet eller lade mig skræmme. De vil altid have mig for øje, og hvis De ikke synes, om det, så gør det mig ondt. Jeg vil gøre alt for Deres datter, hvad en mand kan gøre for sin hustru, det er et højtideligt løfte fra min side. Jeg håber, at De vil give et lignende løfte, nemlig ikke at lade mig falde."

"Jeg ved ikke, hvad De mener," sagde den gamle marquise, "men en Bellegarde er ikke i stand til nogen uærlig handling."

"Vort ord er vort ord," sagde Urbain, "vi har givet det."

"Godt," sagde Newman, "det glæder mig meget, at De alle er så stolte, derfor tror jeg også, at De vil holde Deres ord."

Marquisen tav et øjeblik, så sagde hun pludselig: "Jeg vil altid være høflig imod Dem, mr. Newman, men jeg vil aldrig komme til at lide Dem."

"Det skal De ikke være alt for sikker på," sagde Newman leende.

"Jeg er så sikker i min sag," sagde hun, "at jeg oven i købet vil bede Dem give mig Deres arm og føre mig tilbage til min stol, uden at behøve at være bange for en forandring af mine følelser ved den tjeneste, De beviser mig." Dermed tog madame de Bellegarde hans arm og vendte tilbage til sin sædvanlige plads i salonen.

Monsieur de la Rochefidéle og hans frue sagde farvel, og madame de Cintrés konversation med den gamle, mumlende

dame havde ende. Hun så sig om og spurgte åbenbart sig selv, hvem hun nu skulle tale med, da Newman trådte hen til hende.

"Deres moder har givet mig tilladelse, højtidelig tilladelse til at komme her ofte," sagde han, "altså vil jeg komme hyppigt."

"Det vil glæde mig at se Dem," svarede hun. "Det forekommer Dem vist besynderligt, at der bliver gjort så mange ophævelser om deres besøg?"

"Ja, bestemt."

"Husker De, hvad min broder Valentin sagde første gang, De besøgte mig – at vi var en meget besynderlig familie?"

"Det var ikke ved mit første, men ved mit andet besøg," sagde Newman.

"Meget rigtigt. Jeg ærgrede mig den gang over Valentin, men nu, da jeg kender Dem bedre, kan jeg sige Dem, at han havde ret. Når De kommer her hyppigt, vil De selv opdage det!" Dermed vendte madame de Cintré sig bort.

Newman iagttog hende, mens hun talte med andre gæster. Så gik han. Han trykkede Valentins hånd, da denne havde fulgt ham ud til trappen.

"Nu har De fået lov," sagde Valentin. "Jeg håber, at De er fornøjet."

"Jeg synes bedre og bedre om Deres søster. Men plag Dem ikke mere med Deres broder for min skyld," tilføjede Newman. "Jeg bryder mig ikke om ham. Jeg er bange for, at han lod Dem føle det inde i rygeværelset, da jeg var gået."

"Når min broder falder over mig, så falder han hårdt. Jeg har en egen måde at modtage ham på. Jeg må sige, at han har givet sig langt hurtigere, end jeg ventede. Jeg forstår det ikke. De må

have øvet et godt pres. Det har velsagtens været Deres millioner."

Newman ville gå, men Valentin holdt ham tilbage og betragtede ham med et noget kynisk blik. "Har De talt med Deres ven, monsieur Nioche, i de sidste dage?"

"Han var hos mig i går."

"Hvad sagde han til Dem?"

"Ikke noget særligt."

"Så De ikke en pistol stikke frem af hans lomme?"

"Hvad sigter De til?" spurgte Newman. "Han lod til at være ganske fornøjet."

Valentin brast i latter. "Det glæder mig umådeligt at høre. Jeg vinder mit væddemål. Madame Noémie har bidt hovedet af al skam, som man siger. Hun har forladt det fædrene hjem. Hun er løbet af stablen. Og monsieur Nioche lod til at være fornøjet, naturligvis for sin egen skyld. Sving ikke Deres tomahawk; – jeg har hverken set eller talt med hende siden den dag i Louvre. Andromeda har fundet en anden Perseus. Mine efterretninger er pålidelige, som altid i sådanne tilfælde. Nu vil De vel nedlægge protest."

"Hvad pokker nytter min protest," sagde Newman oprørt.

Men denne harme fandt intet ekko hos Valentin. Han vendte sig om og udbrød: "Men nu vil jeg opsøge hende! Hun er meget interessant – meget interessant!"

13

Newman holdt sit løfte eller sin trussel og gik meget hyppigt hen i Rue de l'Université, så at han i de følgende seks uger så madame de Cintré oftere, end han kunne tælle. Han tilbragte tit sine aftener, når madame de Cintré bestemte det således, ved madame de Bellegardes isnende kamin og lod sig nøje med, gennem halvt tillukkede øjenlåg at se på den elskede, som i sin families nærværelse som regel talte med andre. Madame de Bellegarde sad foran kaminen og underholdt sig meget køligt og ligegyldigt med enhver, som nærmede sig hende, men så sig på samme tid med sine urolige øjne om i værelset, og når et sådant blik traf ham, var Newman til mode, som om en strøm af fugtig luft pludselig berørte ham. Når han trykkede hendes hånd, spurgte han hende tit leende, om hun igen ville tåle ham næste aften, og hun svarede, uden at le, at hun, gud ske lov, endnu altid havde været i stand til at gøre sin pligt. En gang talte Newman med mrs. Tristam om marquisen og sagde, at det var temmelig let at komme ud af det med hende, men det var egentlig altid let, at komme ud af det med topmålte skurke.

"Betegner De måske marquise de Bellegarde med dette smukke udtryk?" spurgte mrs. Tristam.

"Ja," sagde Newman, "hun er ondskabsfuld, hun er en gammel synderinde."

"Hvilken forbrydelse har hun da begået?" spurgte mrs. Tristam.

"Det skulle slet ikke undre mig, hvis hun havde slået et menneske ihjel; naturligvis ene og alene af pligtfølelse."

"Hvordan kan De dog tale så gyseligt?" sukkede mrs. Tristam.

"Det er jo slet ikke gyseligt, jeg taler helt fordelagtigt om hende."

"Hvad ville De da sige, hvis De bedømte hende strengt?"

"Jeg vil spare min strenghed til en anden, til marquien. Det er en mand, som jeg ikke kan få ned, selv om jeg også kommer nok så meget sukker på."

"Og hvad har han gjort?"

"Det har jeg endnu ikke rede på, men det må være noget ganske overordentlig slet, noget overordentlig gement og lumsk, som ikke engang er udført med den dristighed, som moderens slethed udmærker sig ved. Om han end ikke selv har begået et mord, så kan han alligevel have vendt ryggen til, mens en anden begik forbrydelsen."

Trods denne hypotese, som rigtignok kun må betragtes som et eksempel på hans lunefulde amerikanske humor, gjorde Newman dog sit bedste for at vedligeholde et venskabeligt forhold til monsieur de Bellegarde. Så længe han var i personlig berøring med disse mennesker, fandt han det højst ubehageligt at have noget at tilgive dem, og han var, hvad man måske ikke skulle have forventet, i stand til (for sit eget velbefindendes skyld) at lægge en god del fantasi for dagen for så længe som muligt at indbilde sig, at de var gode mennesker. –

En eftermiddag, da han ville besøge madame de Cintré, bad tjeneren ham om at vente et øjeblik, da hans frue netop var beskæftiget. Han gik op og ned i værelset, lugtede til blomsterne, tog hendes bøger i hånden og så på hendes billeder

og fotografier. Da hørte han endelig en dør blive åbnet bagved sig, han vendte sig om og så en ældre kvinde, som han undertiden havde mødt der i huset. Hun var høj og slank, sort klædt og bar en hue, der røbede, at hun ikke var fransk, men stammede fra England. Hun så meget nedtrykt ud, var bleg, med klare, rolige øjne. Hun så et øjeblik skarpt men forlegent på Newman, så gjorde hun et kort, engelsk kniks:

"Madame de Cintré beder Dem vente lidt, hun er lige kommet hjem og vil straks være her."

"Jeg vil vente så længe, det behøves, sig hende endelig, at hun ikke skal forhaste sig."

"Tak, herre," sagde hun stilfærdigt, men i stedet for at udrette sit ærinde, blev hun, så sig et øjeblik om i værelset og gik så hen til et bord for at ordne bøgerne og nipssagerne. Hun sysselsatte sig en stund med at ordne bordet og rette på gardinerne, mens Newman gik frem og tilbage. Endelig så han i spejlet, at hun stod ubeskæftiget og så meget skarpt på ham, hun ønskede åbenbart at tale med ham, og da Newman bemærkede dette, hjalp han hende på gled.

"De er englænderinde?" spurgte han.

"Ja, herre," svarede hun, "jeg er født i Wiltshire."

"Har De været længe her i Paris?"

"I over fyrretyve år; jeg kom hertil med lady Emmeline."

"De mener den gamle madame de Bellegarde?"

"Ja, herre, jeg kom hertil med hende, da hun blev gift. Jeg var myladys kammerfrue."

"Og siden den tid har De altid været hos hende?"

"Jeg har altid været i huset, mylady har antaget en yngre person. De ser, jeg er meget gammel, jeg kan ikke mere udrette

store ting, men jeg gør, hvad jeg formår."

"De ser sund og kraftig ud," sagde Newman, der bemærkede hendes ranke skikkelse og endnu rødmossede kinder.

"Jeg er gud ske lov ikke syg, herre; jeg kender min pligt alt for godt til, at jeg skulle gå omkring her og puste og hoste. Men jeg er nu en gammel kone, og derfor vover jeg også at tale til Dem."

"Tal kun," sagde Newman nysgerrigt, "De skal ikke være bange for mig."

"Nej, herre, jeg tror, at De er meget venlig. Jeg har set Dem før."

"På trappen, mener De."

"Ja, herre, når De besøgte grevinden. Jeg har taget mig den frihed at lægge mærke til, at De kommer meget hyppigt."

"Å ja," sagde Newman leende, "jeg kommer meget tit, det er nemt at lægge mærke til."

"Det har været mig en glæde, sir," sagde den gamle kone alvorligt, med et ejendommeligt udtryk på Newman.

Det gamle instinkt af agtelse og ydmyghed lå i det, vanen til at træde helt tilbage og aldrig glemme sin stilling; men lejligheden gav hende tillige en vis dristighed, og Newmans ganske enestående tilgængelighed vakte hos hende en vis ligegyldighed for det, hun hidtil havde holdt for passende. Mylady havde jo også antaget en anden kammerfrue, og dette kunne vel have fremkaldt en lille revolution i hende.

"De nærer stor interesse for familien?" spurgte Newman.

"En overordentlig interesse, sir, især for grevinden."

"Det glæder mig," sagde Newman; så tilføjede han smilende: "Også jeg nærer en overordentlig interesse for hende."

"Det har jeg nok tænkt mig, sir. Man lægger mærke til sådanne ting og har sine egne tanker ved det. Må vi ikke det?"

"De mener som tyende."

"Ja, herre, men jeg er bange for, at jeg ikke må tale om det. Men jeg er grevinden så hengiven og holder mere af hende, end om hun var mit eget barn. Derfor er jeg også så dristig. Man siger, at De vil gifte Dem med hende?"

Newman så på den spørgende og mærkede godt, at hun ikke var nogen sladdersøster, men at man kunne stole på hende.

"Ja," sagde han, "jeg ønsker at gifte mig med madame de Cintré." –

"Og så vil De tage hende med til Amerika?"

"Jeg vil føre hende hen, hvor hun ønsker det."

"Så langt bort som muligt, herre!" udbrød den gamle kone med pludselig iver. Men så holdt hun sig tilbage, tog en papirkniv og begyndte at gnide på den. "Dermed vil jeg ikke sige noget imod familien eller imod huset. Men en forandring ville være heldig for grevinden. Her er så trist."

"Ja, meget livligt er her ikke," sagde Newman. "Men madame de Cintré selv er munter."

"Hun er så god. Det vil ikke være Dem ukært at høre, at hun i de sidste måneder har været langt mere munter end før."

Newman var henrykt over at høre dette, men undertrykte enhver ytring af sin glæde.

"Har madame de Cintré før været i dårligt humør?" spurgte han.

"Den stakkels dame, ja, hun havde god grund til det. Det har altid været et trist hus, mr. de Cintré var heller ingen mand for sådan en sød, ung dame. Det ville være heldigt for hende at

komme bort herfra, og i fald jeg må sige det, ville det glæde mig meget, hvis De giftede Dem med hende."

"Jeg håbede, at det vil ske."

"De må blot ikke tabe modet, når hun ikke straks kan beslutte sig. Opgiv det ikke af den grund. Det er jo altid meget voveligt for en dame, især når hun lige er blevet fri for en dårlig mand. Men når hun kan ægte en god, agtværdig mand, så skulle hun beslutte sig. Man taler her i huset meget godt om Dem, og hvis De ikke bliver vred på mig, så tør jeg vel sige, at jeg synes om Deres ansigt. De er meget forskellig fra den afdøde greve; han var ikke fem fod høj. Og man siger, at De er uhyre rig. Det skader ikke. Men, herre, vær nu rigtig tålmodig og afvent tiden. Hvis jeg ikke siger det til Dem, så gør ingen det. Jeg kan naturligvis ikke give noget løfte. Jeg kan ikke indestå for noget. Men jeg tror, at Deres udsigter ikke er dårlige. Jeg er kun en træt gammel kone, men den ene kvinde forstår den anden, og jeg tror, at jeg kender fru grevinden. Jeg var den første, som holdt hende i mine arme, da hun blev født, og hendes første bryllupsdag var den sørgeligste dag i mit liv. De må berede mig en mere glædelig. Når De kun holder fast, herre, og De ser ud til det, så vil vi alle opleve det."

"Jeg er Dem meget taknemmelig for Deres opmuntring," sagde Newman hjerteligt. "Man kan jo ikke få for meget af den slags. Jeg vil holde fast. Og når madame de Cintré gifter sig med mig, så må De komme og bo hos os."

Den gamle kone så ganske forbavset på ham.

"Måske er det hjerteløst at tale således," sagde hun, "når man har været fyrretyve år i et hus, men det ville glæde mig meget, hvis jeg en gang kunne komme herfra."

"Nej, nu er det netop på tiden. Efter fyrretyve års forløb længes man efter forandring."

"De er meget venlig, herre." Dermed gjorde hun igen et kniks og lod til at ville gå. Men hun tøvede endnu og smilede lidt.

Newman følte sig skuffet og han ledte halvt forlegen, halvt ærgerlig i sin vestelomme.

Hun bemærkede det.

"Jeg er gud ske lov ikke fransk," sagde hun. "Hvis jeg var det, ville jeg, så gammel jeg er, sige Dem rent ud, at mine meddelelser er noget værd. Lad mig sige Dem det på mit eget, ærlige engelsk, de *er* noget værd."

"Hvor meget da?" spurgte Newman.

"Kun et løfte om ikke at lade grevinden mærke med, at jeg har sagt Dem dette."

"Er det det hele? – Det giver jeg Dem," sagde Newman.

"Det er det hele, herre. Jeg takker Dem, lev vel." Og med et dybt kniks forsvandt hun nu.

I samme øjeblik trådte madame de Cintré ind ad den anden dør. Hun så, at portieren faldt til, og spurgte Newman, hvem der havde underholdt ham.

"Englænderinden," svarede Newman straks. "En gammel dame i sort kjole og med kappe på, og som gør mange kniks og forstår at belægge sine ord."

"En gammel dame, som gør kniks? Å, De mener mrs. Bread. Jeg ved tilfældigvis, at De har gjort en erobring i hende."

"Det er en prægtig kone."

Madame de Cintré så et øjeblik på ham.

"Hvad kan hun have sagt til Dem? Hun er et prægtigt menneske, men noget tungsindig."

"Måske synes jeg om hende, fordi hun har været så længe hos Dem – siden De blev født, fortalte hun mig."

"Ja," sagde madame de Cintré. "Hun er meget tro. Jeg kan stole på hende."

En aften var konversationen i madame de Bellegardes salon gået i stå. Marquien gik tavs frem og tilbage, ligesom en skildvagt; hans moder stirrede ind i ilden; den unge madame de Bellegarde arbejdede på et vældigt broderi. Ellers var der gerne et par fremmede, men den heftige storm i dag havde vist skræmt endog de mest trofaste. I tavsheden hørte man tydeligt vindens hylen og regnen piske mod ruderne. Newman sad ganske stille, så på uret og havde besluttet at blive til elleve, men ikke et minut længere.

Madame de Cintré vendte ryggen til kredsen og havde stået en stund ved vinduet, presset panden mod ruden og set ud i det dybe mørke. Pludselig vendte hun sig om mod sin svigerinde.

"Gå hen til klaveret og spil noget," sagde hun ivrigt.

Madame de Bellegarde holdt sit arbejde i vejret og pegede på en lille hvid blomst.

"Forlang ikke, at jeg skal høre op her. Jeg er just ved et mesterværk; min blomst skal dufte kosteligt, jeg vil sy vellugten med den guldgule silke. Jeg kan knap trække vejret – jeg kan ikke høre op. Spil De selv noget."

"Det ville være dumt af mig at spille, når De er til stede," sagde madame de Cintré.

Men et øjeblik efter gik hun hen til klaveret og begyndte at spille. Hun spillede nogen tid – hurtigt og brillant. Da hun hørte op, gik Newman hen til hende og bad hende om at spille mere. Hun rystede på hovedet, og da han blev ved, sagde hun:

"Jeg har spillet for mig selv, ikke for Dem." Så gik hun igen hen til vinduet, så ud og forlod kort efter værelset.

Da Newman gik, fulgte Urbain de Bellegarde ham ned ad de tre første trappetrin, som han plejede. Nedenfor stod tjeneren med hans overfrakke; han havde lige fået den på, da madame de Cintré kom hen til ham.

"Er De hjemme på fredag?" spurgte Newman.

Hun så et øjeblik på ham, så sagde hun: "De kan ikke lide min moder og min broder."

Han tøvede et øjeblik, så sagde han mildt: "Nej."

Hun lagde hånden på rækværket, som om hun ville gå op, og slog øjnene ned.

"Ja, jeg er hjemme på fredag," sagde hun og gik op ad den brede, mørke trappe.

Om fredagen, da han kom, bad hun ham om at sige hende, hvorfor hendes familie var ham ubehagelig.

"Ubehagelig," udbrød han, "det lyder jo forfærdeligt, det har jeg ikke sagt og heller ikke ment."

"Jeg ville gerne vide Deres mening om dem," sagde madame de Cintré.

"Af hele familien tænker jeg kun på Dem."

"Fordi de andre er Dem ubehagelige. Vær oprigtig, De fornærmer mig ikke."

"Nå, jeg elsker just ikke Deres broder," sagde Newman, "men hvorfor skal jeg tale om det? Jeg har slet ikke tænkt videre over det."

"De er for godmodig," sagde madame de Cintré alvorligt. Derpå, som om hun ikke ville give ham anledning til at sige

noget ufordelagtigt om hendes broder, opfordrede hun ham til at sætte sig.

Men han blev stående foran hende og sagde: "De kan ikke lide mig, og det er mere korrekt."

"Nej," sagde hun, "de kan ikke lide Dem."

"Og mener De ikke, at det er urigtigt af dem?" spurgte Newman, "jeg er dog ikke en mand, som man må hade."

"Nå, hvis en bliver elsket, kan han også blive hadet. Har min moder og min broder fornærmet Dem?"

"Ja, undertiden."

"De tror dog at have behandlet Dem meget godt."

"Ja, de kunne have behandlet mig værre," sagde Newman. "Jeg er dem meget taknemmelig derfor."

"De er meget ædelmodig," sagde madame de Cintré. "Det er en højst ubehagelig situation."

"For dem, mener De, ikke for mig."

"For mig," sagde madame de Cintré.

"Nej, ikke når deres synder bliver dem forladt," sagde Newman. "De tror, at jeg ikke er så god som dem. Jeg holder mig for lige så god, men det vil vi ikke strides om."

I dette øjeblik gik døren op, og Urbain de Bellegarde trådte ind. Han lod til at blive lidt overrasket over at træffe Newman, men skyggen fortrak sig meget hurtigt. Newman havde aldrig før set marquien så oprømt; hans blege, ligegyldige ansigt var formelig forklaret. Han holdt døren åben, og straks kom madame de Bellegarde med en herre, som Newman aldrig før havde set. Madame de Cintré rejste sig.

Marquien gned sig i hænderne. Hans moder nikkede majestætisk til Newman og slap så den fremmedes arm, for at

han kunne bukke for hendes datter.

"Min datter," sagde hun, "jeg forestiller dig en ubekendt slægtning, lord Deepmere, vor fætter, som først i dag gør, hvad han for længst burde have gjort – kommer, for at gøre vort bekendtskab."

Madame de Cintré gav ham smilende hånden.

"Det er meget overordentligt," sagde den højædle dagdriver, "men det er virkelig første gang, at jeg er mere end tre-fire uger i Paris."

"Hvor længe har De da været her?" spurgte madame de Cintré.

"I to måneder," sagde lord Deepmere. Dette kunne have gjaldt for en uforskammethed, men et blik på lord Deepmeres ansigt tilkendegav, at det kun var en naivitet.

Da alle havde taget plads, betragtede Newman, som ikke deltog i samtalen, den fremmede.

Lord Deepmere var en lille, mager mand på ca. 33 år, skaldet, med en stumpet næse og uden tænder i overmunden. Han havde runde, lyseblå øjne og en kløft i hagen. Han var åbenbart noget forlegen, temmelig enfoldig, lo meget og trak vejret med en underlig skrattende lyd. Han bemærkede, at Paris var meget fornøjelig, men han foretrak dog Dublin. Han tog altid til Irland for at fiske, men tog altid til Paris for at se de nye offenbachske operetter. Dem gav de også i Dublin, men han kunne ikke vente så længe. Han havde allerede set *Den skønne Helene* ni gange.

Madame de Cintré lænede sig tilbage og så meget forbavset på lord Deepmere. Madame de Bellegarde havde et stereotypt smil. Marquien sagde, at blandt de komiske operaer var *Gazza Ladra* hans yndlingsopera.

Så begyndte marquisen at spørge om hertugen og kardinalen og om den gamle grevinde og lady Barbara.

Da Newman i et kvarters tid havde hørt på disse spørgsmål og lord Deepmeres lidet ærbødige svar, rejste han sig for at anbefale sig.

Marquien fulgte ham ud.

"Er han en irlænder?" spurgte Newman.

"Hans moder var datter af lord Tinucane," sagde marquien, "han besidder store godser i Irland, men hans titel er engelsk, og hans engelske godser er ligeledes meget betydelige. Det er en særdeles behagelig ung mand."

Newman svarede intet, men holdt marquien lidt tilbage. "Det er på tide, at jeg takker Dem," sagde han, "fordi De så nøje holder vor overenskomst og så venligt står mig bi over for Deres søster."

Marquien så forundret på ham: "Jeg har virkelig ikke gjort noget, jeg kan rose mig af," sagde han.

"Vær ikke for beskeden," svarede Newman leende. "Jeg kan ikke smigre mig med, at jeg ved min egen fortjeneste skulle være kommet så vidt. Tak også Deres moder fra mig." Han vendte sig bort og gik. Monsieur de Bellegarde stod og så efter ham.

14

Da Newman næste gang gik hen i Rue de l'Université, var han så heldig at træffe madame de Cintré alene. Han var kommet i en bestemt hensigt og spildte ikke tid for at udføre den. For resten lod hun til at vente noget af ham.

"Jeg har nu besøgt Dem i seks måneder," sagde han, "og i den tid ikke talt om giftermålet med Dem. De forlangte det af mig, og jeg har adlydt."

"De har vist megen finfølelse," sagde madame de Cintré.

"Men nu skal det blive anderledes," sagde Newman, "ikke, at jeg vil være udelikat – nej! jeg vil blot komme tilbage til det, jeg begyndte med. Her er jeg igen. Jeg har gennemløbet en hel cirkel, eller rettere: jeg har aldrig fjernet mig fra udgangspunktet. De må have set, at jeg kun ventede, at jeg ikke forandrede mening. Hvad vil De nu sige til mig? Siger De, at alt er klart og fornuftigt, at jeg har været tålmodig og hensynsfuld og fortjener min belønning? Og så giver De mig Deres hånd, madame de Cintré, De gør det, ikke sandt?"

"Jeg vidste, at De kun ventede, og at denne dag ville komme. Jeg har tænkt meget på det. Først var jeg bange, men det er jeg ikke mere." Hun tav. Så sagde hun: "Det er mig en lettelse."

Hun sad i en lav stol, og Newman på en ottoman ved siden af hende. Han bøjede sig lidt forover og tog hendes hånd, som hun et øjeblik lod ham beholde.

"Det vil sige," sagde han, "jeg har ikke ventet forgæves."

Hun så på ham, og hendes øjne fyldtes med tårer.

"Hos mig," vedblev han, "er De sikker – så sikker som –" han søgte i sin iver efter en lignelse – "så sikker som i Deres faders arme," sagde han så med en vis højtidelighed. Hun så på ham. Så skjulte hun pludselig sit ansigt i sofaen ved siden af stolen og brast i en dæmpet gråd.

"Jeg er svag – meget svag," hørte han hende sige.

"Desto større grund har De til at give Dem helt hen til mig," svarede han. "Hvorfor er De urolig? Der er intet, som kunne ængste Dem. Jeg byder Dem kun lykke. Er det så vanskeligt at tro?"

"Dem forekommer alt så simpelt," sagde hun og løftede hovedet. "Men det er ikke altid tilfældet. Jeg holder meget af Dem. Det gjorde jeg allerede for seks måneder siden, og nu er jeg lige så sikker på det, som De er det. Men derfor er det alligevel ikke så let og simpelt at beslutte sig til et giftermål."

"Egentlig burde dog kun en ting komme i betragtning – at vi elsker hinanden," sagde Newman. Og da hun tav, tilføjede han hurtigt: "Hvis De ikke mener det, skal De heller ikke sige det."

Hun tav en stund, så sagde hun: "Hvor vil De bo?"

"Et eller andet sted i den vide verden, hvor De vil. Det kan vi let blive enige om."

"Jeg ved ikke, hvorfor jeg spørger Dem," vedblev hun. "Mig er det temmelig ligegyldigt, for når jeg gifter mig med Dem, kan jeg bo, hvor det skal være. Men De har dannet Dem en fejl forestilling om mig: De tror, at jeg stiller store fordringer, at jeg må leve i pragt og herlighed. Det er en meget fejlagtig mening, og jeg har intet gjort, der kunne fremkalde den." Hun gjorde en pause, som Newman ikke fandt anledning til at afbryde, så fortsatte hun: "At De var så forskellig fra andre, begyndte snart

at tiltale mig i høj grad. Det glædede mig, at De var så anderledes. Men, hvis jeg havde sagt det, ville ingen have forstået mig, jeg mener ingen af min familie."

"De ville måske have anset mig for et slags monstrum."

"Nej, de ville have sagt, at jeg aldrig ville blive lykkelig med Dem, fordi De var så forskellig, og jeg ville have sagt, netop fordi De var så forskellig, kunne jeg blive lykkelig. Men de havde måske også haft andre grunde. – Min eneste grund –"

Hun tav atter. Men nu greb Newman hendes hånd. "Deres eneste grund er, at De elsker mig," udbrød han med en talende bevægelse. Og da hun ikke havde nogen bedre grund, lod hun den gælde.

Newman kom næste dag igen, og i forhallen traf han sin veninde, mrs. Bread. Da hun fik øje på ham, gjorde hun, som altid, et dybt kniks. Så henvendte hun sig til tjeneren, der havde lukket ham ind og sagde: "De kan gå, jeg vil følge herren op."

Det forekom Newman, at hendes stemme dirrede lidt, som om hun ikke var vant til at befale. Manden stirrede lidt impertinent på hende, men gik langsomt bort, og hun fulgte Newman op ad trappen.

På den første afsats standsede hun. "Jeg ved allerede den gode nyhed," sagde hun med et venligt blik.

"De vil ønske mig til lykke," sagde Newman, "og det er jeg Dem meget taknemmelig for. De har nylig gjort mig en stor glæde."

"De tror da ikke, at man har sagt mig noget! Jeg har kun gættet mig til det. Jeg kunne se det på Deres ansigt, da De kom."

"De er meget klog, De ser bestemt alt."

"Jeg er gud ske lov ingen dumrian. Jeg har også gættet noget andet."

"Hvad da?"

"Det kan jeg ikke sige Dem. Men jo hurtigere det sker, desto bedre er det."

"Jo hurtigere vi bliver gift, mener De? Desto bedre for mig, det er sikkert."

"Desto bedre for alle parter."

"Måske også for Dem; De ved da, at De skal bo hos os?"

"Jeg er Dem meget taknemmelig, herre, men jeg tænkte ikke på mig selv. Jeg ville kun bede Dem, om jeg tør tage mig den frihed – ikke at spilde tiden."

"Hvem er De da bange for?"

Mrs. Bread så op og ned ad trappen og dernæst på den støvede nymfe på trappeafsatsen, om den også lurede.

"Jeg er bange for dem allesammen!" sagde hun.

"En meget ubehagelig situation!" udbrød Newman. "Vil de da 'allesammen' forhindre mit giftermål?"

"Jeg er bange for, allerede at have sagt for meget," svarede mrs. Bread. "Jeg tager det ikke i mig igen, men jeg siger heller ikke mere."

Så gik hun op ad trappen og førte Newman ind til madame de Cintré.

Newman var meget ked af ikke at træffe madame de Cintré alene. Hendes moder sad inde hos hende og midt i stuen stod den unge madame de Bellegarde i hat og kåbe. Den gamle marquise, som lænede sig tilbage i stolen, så skarpt på ham, uden at røre sig. Hun lod næppe til at bemærke hans hilsen, så tankefuld sad hun der. Newman troede, at hendes datter havde

meddelt hende sin forlovelse, og at dette æble var hende for surt.

Madame de Cintré gav ham hånden og så betydningsfuldt på ham. Han vidste ikke, om det var en advarsel eller en bøn? Skulle han tale eller tie? Han stod rådvild, da madame de Bellegardes smil heller ikke sagde ham noget.

"Jeg har endnu ikke sagt noget til min moder," sagde madame de Cintré pludselig.

"Hvilket?" spurgte den gamle marquise. "Hun fortæller mig for lidt, hun skulle fortælle mig alt."

"Så lad mig sige det til Deres moder," sagde Newman.

Den gamle dame så forbavset på ham og henvendte sig så til sin datter.

"Du vil gifte dig med ham?" spurgte hun.

"Ja, moder," sagde madame de Cintré.

"Deres datter har til min store glæde givet mig sit ord," sagde Newman.

"Og hvornår er det sket?" spurgte madame de Bellegarde. "Det lader til, at jeg kun tilfældigt får det at vide!"

"Mit ønske blev først opfyldt i går," sagde Newman.

"Og hvor længe skulle jeg vente på meddelelsen?" spurgte marquisen sin datter. Hun talte uden vrede, men med kold, stolt utilfredshed.

Madame de Cintré sad tavs og med nedslagne øjne. "Det er sket," sagde hun.

"Hvor er min søn, hvor er Urbain?" spurgte marquisen. "Send bud efter din broder og sig ham det."

Den unge madame de Bellegarde lagde hånden på klokkestrengen. "Vi skulle aflægge nogle visitter sammen og jeg

skulle banke ganske sagte på hos ham. Men nu kan han komme til mig!" Hun ringede, og lidt efter kom mrs. Bread.

"Send bud efter din broder," gentog den gamle dame.

Newman følte en ubetvingelig lyst til at tage ordet. "Sig til marquien, at vi ønsker hans nærværelse," sagde han til mrs. Bread, som tavs trak sig tilbage.

Den unge madame de Bellegarde gik hen til sin svigerinde og omfavnede hende. Så henvendte hun sig til Newman: "Hun er fortryllende. Jeg ønsker Dem til lykke."

"Jeg ønsker Dem til lykke," sagde den gamle dame. "Min datter er så god. Måske har hun fejl, men jeg kender ingen."

"Min moder spøger kun sjældent," sagde madame de Cintré, "men når hun gør det, er det skrækkeligt."

"Hun er yndig," sagde madame Urbain igen og lagde hovedet på siden. "Ja, jeg gratulerer dem."

Madame de Cintré vendte sig bort og tog sit arbejde i hånden. Alle tav. Så trådte marquien ind. Han havde sin hat i hånden, handsker på, og hans broder Valentin var med ham. Marquien så sig om og hilste på Newman med sin sædvanlige udsøgte høflighed. Valentin hilste på sin moder og sin søster og så spørgende på Newman, da denne trykkede hans hånd.

"*Arrivez donc, messieurs,*" udbrød den unge marquise. "Vi har store nyheder til Dem."

"Tal med din broder, min datter."

Madame de Cintré havde stille set på sit arbejde. Nu løftede hun hovedet, så på sin broder og sagde: "Jeg har givet mr. Newman mit ja."

"Deres søster har givet mig sit ord," sagde Newman. "De ser, at jeg vidste, hvad jeg ville."

"Jeg er henrykt," sagde monsieur de Bellegarde med nedladende venlighed.

"Det er jeg også," sagde Valentin til Newman. "Marquien og jeg er henrykte. Jeg kan ikke selv gifte mig, men jeg kan forstå det. Jeg kan ikke stå på hovedet, men jeg kan alligevel applaudere en dygtig akrobat. Min kære søster, jeg velsigner din forbindelse."

Marquien så tavs ind i sin hat. "Vi har været forberedt på det," sagde han, "men det er uundgåeligt, at man overfor en sådan begivenhed føler en vis bevægelse."

"Jeg har været forberedt på alt," sagde marquisen.

"Det kan jeg ikke sige om mig," sagde Newman med et smil, der var højst forskelligt fra marquiens. "Jeg er lykkeligere, end jeg ventede. Måske er det synet af Deres glæde."

"Overdriv ikke," sagde madame de Bellegarde, idet hun rejste sig og lagde sin hånd på datterens arm. "De kan da ikke vente, at en gammel kvinde oven i købet skal være Dem taknemmelig for, at De tager hendes eneste, smukke datter fra hende."

"Hvornår skal brylluppet være?" spurgte den unge madame de Bellegarde. "Jeg behøver en måned til at tænke over min dragt."

"Det må vi drøfte nærmere," sagde marquisen.

"Ja, det vil vi, og så lade Dem det vide," udbrød Newman.

"Kom, kom, Urbain," udbrød dennes hustru, "jeg må straks hen til skrædderen."

Den gamle dame havde grebet datterens arm og så skarpt på hende. Så sukkede hun dæmpet og mumlede: "Nej, jeg havde ikke ventet det. De er et lykkeligt menneske," sagde hun og nikkede til Newman.

"Ja, det ved jeg," svarede han, "jeg er meget stolt af det. Jeg kunne råbe det ned fra tagene og standse folk på gaden for at fortælle dem det."

Madame de Bellegarde fortrak munden. "Det må De endelig ikke gøre," sagde hun.

"Jo flere, der ved det, desto bedre," erklærede Newman. "Jeg har ikke bekendtgjort det her, men i morges telegraferede jeg det til Amerika."

"Telegraferede det til Amerika," mumlede den gamle dame.

"Ja, til New York, til St. Louis og til San Francisco. I morgen fortæller jeg det til mine venner her."

"Har De mange?" spurgte madame de Bellegarde i en tone, hvis fulde impertinens undgik Newman.

"Nok til at indbringe mig mange gratulationer og mange håndtryk foruden dem, jeg venter af Deres venner."

"De vil ikke behøve nogen telegraf til det," sagde marquisen og anbefalede sig.

Monsieur de Bellegarde, hvis hustru netop havde rystet sine silkevinger, vel for så hurtigt som muligt at flyve hen til skrædderen, trykkede Newmans hånd og sagde med større eftertryk, end denne nogensinde havde hørt af ham: "De kan gøre regning på mig." Så gik han med sin hustru. –

Newmans telegrammer blev besvaret med stor interesse. Han havde sendt tre af sted, men fik otte gratulationer tilbage. Han gemte dem i sin lommebog og næste gang, han traf den gamle madame de Bellegarde, bredte han dem ud for hende. Det var lidt ondskabsfuldt af ham, da han vidste, hvor meget marquisen hadede hans telegrammer. Men nu da Newman havde vundet prisen, følte han også et levende ønske om at

kundgøre sin sejr. Han havde Bellegardes mistænkt for, at de ikke havde meddelt sagen til deres kreds; det ærgrede ham nok lidt, men han trøstede sig med, at han, hvis han ville, kunne udbasunere det for alverden. Han havde altid haft en følelse af, at den gamle dame og marquien satte sig på den høje hest overfor ham, og han følte ønsket om også at vise sig.

"Jeg vil holde en fest," sagde haft til mrs. Tristam, "og invitere hele familien."

"En fest?"

"Ja, De har hele vinteren leet ad mine store forgyldte sale. Nu vil jeg dog vise Dem, hvad de kan bruges til og holde et selskab. Jeg vil engagere alle store sangere fra operaen og de første kræfter ved *Théâtre Français*."

"Og hvem vil De invitere?"

"Først Dem, dernæst den gamle dame og hendes søn og så hver eneste, jeg har truffet der i huset og som har vist mig blot den mindste høflighed. Hver hertug med sin frue, og så alle mine bekendte uden undtagelse; miss Ketty Upjohn, miss Dora Finch, general Packard, C. E. Hatch og hele resten. Og enhver skal vide, at det sker for at fejre min forlovelse med grevinde de Cintré. – Hvad siger De til det?"

"Jeg siger, at det er ganske afskyeligt," sagde mrs. Tristam. Men et øjeblik efter tilføjede hun: "Det er et kosteligt indfald."

Næste aften begav Newman sig hen til madame de Bellegarde. Han fandt hende omgivet af sine børn og bad hende, på en bestemt aften, om fjorten dage, at beære ham med sin nærværelse.

"Min kære herre," afbrød marquisen, "hvad forlanger De egentlig af mig?"

"Jeg ønsker at gøre Dem bekendt med nogle af mine venner. Så skal De sidde i en magelig stol og høre på madame Frezzolinis sang."

"De vil altså give en koncert?"

"Ja, sådan noget."

"Og vil se en mængde mennesker hos Dem?"

"Ja, alle mine venner og forhåbentlig også nogle af Deres venner. Jeg ønsker at fejre min forlovelse."

Det forekom Newman, at madame de Bellegarde blev bleg. Hun åbnede sin vifte, en smuk gammel, malet vifte fra det forrige århundrede.

"Vi går så lidt ud," mumlede marquien, "siden min faders død."

"Men min fader lever endnu," sagde hans hustru, "og jeg venter kun på en invitation for at modtage den. Det bliver dejligt," tilføjede hun med et strålende blik på Newman.

Men denne havde hele sin opmærksomhed henvendt på den gamle marquise og fremkom ikke med den ønskede invitation.

"Jeg kan ikke tillade," sagde den gamle dame, "at De holder selskab for mig, før jeg har holdt et til ære for Dem. Vi ønsker at forestille Dem for alle vore venner og vil invitere dem alle. Det ligger mig meget på hjerte, og vi må indrette sagen fuldkommen passende. Kom den 25. til mig. De vil ganske vist ikke træffe en sangerinde som madame Frezzolini, men her vil komme andre fortræffelige mennesker. Siden kan vi tale om Deres selskab."

Newman anså dette for et ypperligt forslag og var dybt rørt over det.

Sent på aftenen fulgte Valentin de Bellegarde med Newman, og da de var gået et stykke, sagde Valentin tankefuldt: "Moder er meget klog, meget klog! Hun var i klemme, men ingen lagde mærke til det. Hendes selskab den 25. var en opfindelse af øjeblikket. Hun havde slet ikke tænkt på at holde selskab, men da det var den eneste udvej til at undgå Deres forslag, så slugte hun pillen, uden at fortrække en mine."

"Å," sagde Newman, halvt medlidende, halvt fornøjet, "jeg bryder mig ikke om hendes selskab, jeg vil så gerne lade mig nøje med den gode vilje."

"Nej, nej," sagde Valentin med en følelse af familiestolthed, "det vil nu ske, og alt vil løbe ganske ypperligt af stablen."

15

Valentin de Bellegardes meddelelse om, at mlle. Nioche havde forladt sin faders hus og hans uærbødige ytringer om den ængstelige faders holdning ved en sådan katastrofe, gav en praktisk forklaring af den omstændighed, at monsieur Nioche ikke lod sig se hos sin gamle elev. Der gik en måned, uden at monsieur Nioche viste sig, og Newman, som hver morgen læste om to-tre selvmord i *Figaro*, formodede, at han i Seinens vande havde søgt balsam for sin sårede stolthed. Han havde mr. Nioches adresse i sin lommebog, og da han en dag var i nærheden, besluttede han at gøre ende på sin tvivl. Han gik hen til det hus i Rue St. Roc, som bar det opgivne nummer, og spurgte portnerkonen, om monsieur Nioche var hjemme. Konen svarede, som sådanne folk gerne plejer, at hendes lejer var gået ud for ikke tre minutter siden. Men efter at have taget Newman nærmere i øjesyn og bedømt ham efter hans pekuniære forhold, tilføjede hun, at han vist var gået hen i *Café de la Patrie*, andet hjørne til venstre, hvor han altid tilbragte eftermiddagen. Newman takkede for oplysningen og gik hen i *Café de la Patrie*. Da han trådte ind, så han først ikke andet end en tæt sky af tobaksrøg, men opdagede dog henne i en krog monsieur Nioche, der rørte i et glas og sad overfor en dame, som vendte ryggen til Newman. Monsieur Nioche opdagede ham straks. Newman gik hen til ham, den gamle mand rejste sig langsomt og stirrede endnu mere idiotisk end ellers på ham.

"Når De drikker varm punch," sagde Newman, "så ser jeg deraf, at De ikke er død; bliv endelig siddende."

Monsieur Nioche gloede med halvåben mund på Newman og vovede ikke at række ham hånden. Damen vendte sig om og viste hans datters smukke træk. Hun så skarpt på Newman og sagde så venligt: "Hvorledes har De det, monsieur, vil De ikke tage plads hos os?"

"Kommer De for at opsøge mig?" spurgte monsieur Nioche.

"Ja, jeg var henne i Deres bopæl for at se til Dem. Jeg var bange for, at De var blevet syg."

"Det er meget venligt af Dem," sagde den Gamle mand; "jeg er heller ikke vel, det er snavs med mig."

"Bed monsieur om at tage plads," sagde mlle. Nioche, "kelner, en stol."

"Vil De gøre os den ære at tage plads hos os?" sagde monsieur Nioche ængsteligt.

Newman tog en stol og satte sig mellem mlle. Nioche og hendes fader.

"De vil da nyde noget?" spurgte mlle. Noémie, idet hun nippede til et glas madeira.

Newman benægtede det, og hun henvendte sig smilende til sin fader. "Hvilken ære," sagde hun, "han er kun kommet for vor skyld."

Monsieur Nioche tømte sit glas i et drag og så som følge deraf endnu mere grædefærdig ud.

"Men De kom dog ikke for min skyld," vedblev mlle. Noémie. "De ventede ikke at træffe mig her?"

Newman bemærkede forandringen i hendes ydre. Hun var meget elegant og smukkere end før, var klædt i douce farver og

bar sit kostbare men smagfulde toilette med en anstand, som om hun i årevis havde været vænnet til det. Hendes koldblodighed og selvbevidsthed forekom Newman helt dæmonisk, og han forstod nu Valentins bemærkning, at hun var en ganske usædvanlig person.

"Nej," sagde han, "oprigtig talt kom jeg ikke for Deres skyld og ventede heller ikke at træffe Dem her. Man har sagt mig, at De har forladt Deres fader."

"*Quelle horreur!*" udbrød hun smilende. "Forlader man da sin fader? De ser jo beviset på det modsatte."

"Ja, et slående bevis," sagde Newman og så på Nioche.

"Hvem har sagt det?" spurgte Noémie.

"Jeg ved det for resten godt, det var monsieur de Bellegarde. Hvorfor siger De det ikke? De er ikke høflig."

"Jeg er i forlegenhed," sagde Newman.

"Men jeg ved, at monsieur de Bellegarde har sagt det. Han ved meget om mig eller tror at vide meget om mig. Halvparten af det, han har opdaget, er ikke sandt. For det første har jeg slet ikke forladt min fader, dertil holder jeg alt for meget af ham. Ikke sandt, lille fader? Monsieur de Bellegarde er en meget behagelig ung mand og et godt hoved. Jeg ved også en hel del om ham, det kan De fortælle ham, næste gang De ser ham."

"Nej," sagde Newman, "jeg ønsker ikke at gå Deres ærinder."

"Som De behager," sagde mlle. Nioche, "jeg er hverken afhængig af Dem eller af monsieur de Bellegarde. Han interesserer sig for mig, Og De kan overlade ham ganske til sig selv. Han er en fuldstændig modsætning til Dem."

"Ja, det er han, det er der ingen tvivl om," sagde Newman, "men jeg forstår ikke ganske, hvad De mener med det."

"Nå," sagde hun smilende, "han har aldrig tilbudt at hjælpe mig til en medgift og til en mand. Jeg siger det ikke for at rose ham. For resten, hvordan kom De til at stille mig et så mærkeligt forslag? De brød Dem dog ikke om mig."

"Jo, jeg gjorde," sagde Newman.

"Hvorledes det?" spurgte hun.

"Det ville virkelig have glædet mig at se Dem gift med en hæderlig ung mand."

"Med seks tusind francs om året," spottede mlle. Nioche. "Det kalder De at sørge for mig? Det forstår De Dem virkelig ikke på. De har slet ikke været galant."

Newman blev rød og sagde lidt ærgerlig: "Det er et stærkt stykke, jeg ved dog ikke af, at jeg har handlet lurvet."

Mlle. Nioche tog sin muffe, knappede sin pelsjakke, skubbede sin stol tilbage, kastede et blik på sin kostbare dragt og dernæst på Newman.

"De skulle hellere være vedblevet at være en honnet ung pige," sagde denne roligt.

Mr. Nioche hørte ingenting, og hans datter sagde kækt: "De mener, fordi jeg ser sådan ud? Men det er nu til dags tilfældet med de færreste kvinder. Vent med Deres dom over mig; jeg vil komme videre i livet. Jeg forlader Dem nu, da jeg ikke holder af at blive set i caféer. Jeg kan slet ikke forstå, hvad De vil min gamle fader; han har det rigtig godt nu. *Au revoir*, lille fader."

Hun gav ham et lille slag på hovedet med sin muffe, så sagde hun til Newman: "Sig til monsieur de Bellegarde, at når han vil spørge nyt om mig, skal han henvende sig til mig selv."

Dermed vendte hun sig om og gik. Kelneren med det hvide forklæde lukkede med et dybt buk døren op for hende.

Monsieur Nioche sad ganske stille, og Newman vidste knap, hvad han skulle sige til ham. Den gamle mand så yderst enfoldig ud.

"De har altså besluttet, ikke at skyde Deres datter?" sagde Newman.

Mr. Nioche løftede hovedet og betragtede ham på en ganske ejendommelig måde, det var, som om han tilstod alt og dog ikke anråbte om hans medlidenhed. Monsieur Nioches blik var en tilståelse af moralsk ynkelighed.

"De foragter mig," sagde han med ganske svag stemme.

"Å nej," sagde Newman, "det må blive Deres egen sag. Det er meget godt, når man tager sig tingen let."

"Jeg har før sagt for meget," vedblev monsieur Nioche; "men den gang var det virkelig min mening."

"I alt fald glæder det mig, at De ikke har skudt hende," sagde Newman, "og så var jeg også bange for, at De ville skyde Dem selv; derfor har jeg opsøgt Dem." Dermed begyndte Newman at knappe sin frakke.

"Nej," sagde monsieur Nioche, "De foragter mig, og jeg kan ikke give Dem nogen forklaring."

"Men det er virkelig ikke smukt," sagde Newman, "de skulle ikke sådan slå hånden af Deres venner. Sidste gang jeg så Dem, var De jo ganske livlig."

"Ja," sagde monsieur Nioche betænkelig, "jeg havde feber, jeg vidste ikke, hvad jeg sagde, det var en slags delirium."

"Nå, men nu er De mere rolig."

M. Nioche tav et øjeblik. "Så rolig som graven," hviskede han.

"Er De da meget ulykkelig?" spurgte Newman.

Monsieur Nioche gned sig i panden, skød sin paryk lidt tilbage og så sørgmodigt på sit tomme glas.

"Ja, ja, men det er en gammel historie, jeg har altid været meget ulykkelig. Min datter gør med mig, hvad hun vil. Jeg tager, hvad hun giver mig. Jeg har ikke mod, og når man ikke har det, så må man holde sig rolig. Jeg skal ikke falde Dem til besvær mere."

"Godt, det kan De gøre, som de vil," sagde Newman. Den gamle mands filosofi var ham modbydelig.

Monsieur Nioche lod til at være forberedt på at bære Newmans foragt; alligevel gjorde han en svag, afværgende bevægelse.

"Hun er jo dog min datter, og jeg må holde et øje med hende. Når hun gør noget urigtigt, så er det hendes egen vilje. Men der gives forskellige veje og forskellige grader. Jeg kan dog i det mindste være hende til nytte med mine erfaringer i, i – –"

"Deres erfaringer?" spurgte Newman, der begyndte at tro, at den gamle Nioche led af blødhed på hjernen.

"Mine forretningserfaringer," sagde monsieur Nioche alvorlig.

"Å ja," sagde Newman leende, "det vil ganske sikkert være en stor fordel for hende."

Så sagde han farvel og gav den gamle mand hånden. Monsieur Nioche tog den, holdt den et øjeblik i sin og så på ham.

"De tror bestemt, at jeg har taget skade på forstanden," sagde han, "det er nok muligt, for det værker altid i mit hoved. Derfor kan jeg heller ikke forklare det rigtigt, men hun er så stærk, jeg

må gøre, hvad hun vil. Det er dog ikke alt sammen, som det ser ud til, jeg har dog ikke tilgivet hende, ok nej!"

"Det er rigtigt, gør ikke det!" sagde Newman. "Hun er meget slet."

"Det er skrækkeligt, det er skrækkeligt!" udbrød monsieur Nioche. "Men vil De vide sandheden? Jeg hader hende! Jeg tager, hvad hun giver mig, men jeg hader hende desto mere. I dag kom hun med tre hundrede francs; jeg har dem her i min vestelomme; siden hader jeg hende endnu mere, jeg kan ikke tilgive hende!"

"Hvorfor har De da taget mod pengene?" spurgte Newman.

"Hvis hun ikke gjorde det, ville jeg hade hende endnu mere; det er jo netop det gale af det. Nej, jeg kan ikke tilgive hende!"

"Gør hende blot ingen fortræd," sagde Newman leende. Dermed tog han afsked. Da han gik forbi vinduerne i caféen, så han, at den gamle mand lod sig bringe et nyt glas.

En dag, omtrent en uges tid efter hans besøg i *Café de la Patrie*, besøgte han Valentin de Bellegarde og traf ham heldigvis hjemme. Newman fortalte om sit møde med monsieur Nioche og hans datter og sagde, at han troede, Valentin desværre havde bedømt den gamle rigtigt. Han havde fundet det venskabeligste forhold mellem de to, og den gamle mands strenghed var kun teoretisk. Newman tilstod, at han var meget skuffet, da han havde tiltroet monsieur Nioche en højere horisont.

"En højere horisont! Kære ven, den højeste for ham er Montmartre, og det er intet opbyggeligt kvarter. I et fladt land kan man ikke være bjergbestiger."

"Han sagde, at han ikke havde tilgivet hende, men det vil hun ganske vist slet ikke mærke."

"Vi vil i alt fald lade ham vederfares den retfærdighed, at han ikke holder af den historie," vedblev Valentin. "Mlle. Nioche ligner de store kunstnerinder, som i begyndelsen af deres karriere støder på heftig modstand i deres familie og som senere bliver anerkendte af verden. Mlle. Nioche har et kald."

"Å," sagde Newman, "de tager den lille person alt for alvorligt."

"Det ved jeg godt, men når man ikke har noget at bestille, tænker man på sådant pak. Måske er det bedre at tage et eller andet alvorligt end ikke at vise alvor i noget. Denne lille person morer mig."

"Ja, det har hun allerede opdaget. Hun ved, at De har spurgt efter hende og føler sig meget smigret ved det. Det er virkelig ubehageligt."

"Ubehageligt?" lo Bellegarde. "Nej, ikke det mindste."

"Jeg ville hellere lade mig hænge end finde mig i, at sådan en lille eventyrerske skulle vide, at jeg gjorde mig ulejlighed for hendes skyld."

"En smuk ung pige er altid en smule ulejlighed værd," bemærkede Valentin. "Mlle. Noémie må gerne føle sig smigret over min nysgerrighed og vide, at det kildrer min forfængelighed. For resten optager hun det ganske køligt."

"Gå så hen og sig det til hende," svarede Newman. "Hun bad mig hilse Dem."

"Gud velsigne Deres enfold," sagde Valentin. "Jeg har besøgt hende tre gange i løbet af fem dage. Hun er en nydelig værtinde, og vi taler om Shakespeare og om glasharmonikaen. Hun er meget klog og et ganske mærkeligt fruentimmer; slet ikke almindelig og vil heller ikke være det. Hun vil til vejrs og er

så bestemt og klar i alt, hvad hun vil. Jeg må altid tænke på en antik gemme, der forestiller en najade. Hun har ikke mere hjerte og følelse, end om hun var skåret ud af en stor ametyst. Man kan ikke engang ridse hende med en diamant. Hun er meget smuk – ja, når man kender hende nøjere, overordentlig smuk, klog, resolut, ærgerrig, samvittighedsløs, kan se på en hængt uden at skifte farve og er kort sagt meget underholdende."

"En smuk liste over fortrin," sagde Newman; "den kunne tjene som stikbrev. Jeg ville dog, når alt kom til alt, give hende en anden betegnelse end underholdende."

"Nej, det passer netop på hende. Jeg siger jo ikke, at hun er elsk- eller rosværdig. Jeg vil ikke have hende hverken til kone eller søster, men hun er et mærkeligt stykke maskineri, som jeg gerne ser i bevægelse."

"Jeg har også set mærkelige maskiner," sagde Newman, "og jeg så en gang i en synålefabrik, at en herre kom for nær til maskinen, blev slugt og kom til syne igen i ganske små stykker."

Da Newman en aften sent kom hjem, fandt han på sit bord et temmelig stort kort, som meddelte, at madame de Bellegarde ville være hjemme d. 27. i samme måned kl. 10 om aftenen. Han stak kortet i sit spejl og betragtede det som et dokument for sin vundne sejr.

16

Den syvogtyvende om aftenen gik han hen til det gamle hus i Rue de l'Université. Det så vidunderligt strålende ud. I lysskæret, som fra porten faldt ud på gaden, stod mange mennesker og så vognene køre ind.

Gården var oplyst af fakler, og indgangen belagt med røde tæpper. Da Newman kom, var der kun få gæster til stede. Marquisen med sin datter og svigerdatter stod på trappen ved siden af nymfen, som var skjult i grønt. Madame de Bellegarde i purpur og gamle kniplinger lignede et billede af van Dyck. Madame de Cintré var klædt i hvidt. Den gamle dame hilste med majestætisk værdighed på Newman, så vendte hun sig om og hidkaldte flere personer, som stod i hendes nærhed. Det var gamle herrer af de store næsers kategori, som Valentin havde betegnet dem. To-tre af dem bar ordensbånd og stjerner. De nærmede sig med afmålte skridt, og marquisen sagde, at hun ønskede at præsentere mr. Newman, der ville ægte hendes datter. Så præsenterede hun ham for tre hertuger, tre grever og en baron. Disse herrer bukkede og smilede på det elskværdigste, og Newman trykkede hænder og hørte stadigt det samme: "glæder mig at gøre Deres bekendtskab."

Han så hen til madame de Cintré, men hun så ikke på ham. Selv om han også bestandigt rettede sig efter hende, måtte han dog føle det som et smigrende bevis på tillid, at hun aldrig lod sit blik hvile på ham.

Den unge madame de Bellegarde bar et meget dristigt toilette af karmoisinrød crêpe, overstrøet med sølv- halv- og fuldmåner.

"De siger jo ikke et ord om min dragt," sagde hun til Newman.

"Det er, som om jeg så gennem en kikkert," svarede han. "Dragten er meget besynderlig."

"Det er den, men den passer til lejligheden. Ganske vist er jeg intet himmelsk væsen."

"Jeg har aldrig set himlen så rød ved midnatstid."

"Men det er nu min idé; enhver anden ville have valgt blåt. Min svigerinde ganske sikkert meget lyst blåt med ganske små halvmåner."

"Måneskin og blodsudgydelse," sagde Newman.

"Et mord ved måneskin," lo madame de Bellegarde. "En glimrende idé til et toilette. Dertil hører også sølvdolken i mit hår. Men der kommer lord Deepmere, jeg må høre, hvad han siger til det."

Lord Deepmere kom til; han var meget rød i ansigtet og lo.

"Lord Deepmere kan slet ikke blive enig med sig selv om, hvem han foretrækker, mig eller min svigerinde," sagde madame de Bellegarde. "Han elsker Claire, fordi hun er hans kusine, og mig, fordi jeg ikke er det. Men han har ikke ret til at gøre kur til Claire, mens jeg er fuldkommen disponibel. Overfor en dame, som er forlovet, er det meget urigtigt; men overfor en gift kone gør det ingenting."

"Å, det er meget behageligt at gøre kur til gifte damer," sagde lord Deepmere, "for de kan da ikke forlange, at man skal gifte sig med dem."

"Gør de ugifte da det?" spurgte Newman.

"Ja vel," sagde lord Deepmere. "I England frier de unge piger altid til en."

"Og herrerne afviser dem ganske brutalt," sagde madame de Bellegarde.

"Ja, man kan da ikke gifte sig med alle unge piger," svarede mylord.

"Nå, Deres kusine venter det ikke af Dem, da hun skal giftes med monsieur Newman."

"Det er noget ganske andet," sagde lord Deepmere.

"Så ville De måske have taget hende, det lader mig håbe, at De foretrækker mig."

"Når noget er mig behageligt, foretrækker jeg aldrig det ene for det andet," sagde den unge englænder, "så tager jeg det hele."

"*Quelle horreur!* Så vil jeg ikke være med," udbrød madame de Bellegarde. "Monsieur Newman er langt bedre, han forstår at vælge. Han vælger så nøje, som om han skulle træde en synål. Han foretrækker madame de Cintré for alle andre."

"Nå, De kan ikke forhindre, at jeg er hendes fætter," sagde lord Deepmere til Newman.

"Nej," lo Newman, "det kan jeg ikke."

"Og De kan heller ikke forhindre, at jeg danser med hende," sagde lord Deepmere med et dumt smil.

"Ganske vist kun ved, at jeg selv dansede med hende, men det kan jeg uheldigvis ikke."

"Å, man kan danse, selv om man ikke har lært det," sagde madame de Bellegarde, men lord Deepmere svarede, at når man ikke kunne danse, gjorde man sig til nar.

I dette øjeblik trådte Urbain de Bellegarde med langsomme skridt og hænderne på ryggen hen til gruppen.

"Det er en prægtig fest," sagde Newman muntert, "det gamle hus gør sig godt."

"Når det behager Dem, er vi tilfredse," svarede marquien og bukkede.

"Jeg antager, at alle er fornøjede," sagde Newman, "det må de jo også være, når det første, man ser, er Deres søster, der er smuk som en engel."

"Ja, hun er meget smuk," svarede marquien højtidelig. "Ganske vist er ikke alle så opfyldt af det som De."

"Jeg er meget glad, meget glad, marquis," sagde Newman på sin bestemte måde. "Og sig mig nu," tilføjede han, "hvem nogle af Deres venner er."

En strøm af mennesker var trådt ind i den salon, hvor Newman og marquien stod. Værelserne fyldtes, og skuespillet blev mere og mere glimrende, takket være damernes blændende skuldre, juveler og omfangsrige kjoler. Der var ingen uniformer, da madame de Bellegardes dør ubarmhjertigt var stænget for den i Frankrig herskende parvenues myrmidoner. Der sås også kun få virkelige skønheder blandt de passiarende, leende gæster.

Skade, at Newman ikke var fysiognom, da der var mange tiltalende og udtryksfulde ansigter blandt selskabet. For resten var han jo oplagt til at finde alt smukt og tiltrækkende.

"Jeg vil forestille Dem for nogle," sagde monsieur De Bellegarde. "Tillader De det?"

"Ja, jeg vil veksle håndtryk med enhver, som De kommer med," sagde Newman. "Deres moder har allerede præsenteret

mig for en halv snes gamle herrer. Pas på, at vi ikke støder på de samme."

"Hvem er de herrer, min moder har præsenteret Dem for?"

"Jeg ved det virkelig ikke," lo Newman. "De mennesker ligner allesammen hinanden."

"Men de vil ikke glemme Dem."

Så vandrede marquien gennem værelserne, og Newman tog hans arm for ikke at miste ham i trængslen. Han gik hen til en meget korpulent dame, som havde en hel kreds af herrer om sig. Hun rettede sine små, skarpe øjne på Newman og marquien.

Den sidste sagde: "Nådige hertuginde, tillader De, at jeg præsenterer vor ven Newman, som De allerede har hørt tale om. Da jeg ønsker at gøre vore venner bekendt med monsieur Newman, begynder jeg med Dem."

"Henrykt, kære ven, henrykt, monsieur," sagde hertuginden med en stemme, som var lille og skarp, men just ikke ubehagelig, "jeg er jo kommet her for at lære den herre at kende og håber, at han påskønner det." De herrer, som omgav hertuginden, blev nu nævnt for ham. Det var alle gode navne.

"Jeg har meget ønsket at lære dem at kende," vedblev hertuginden. "*C'est positif*. For det første holder jeg så meget af den, De vil ægte – hun er den mest fortryllende person i hele Frankrig. De må være rigtig god imod hende; ellers får De med mig at bestille. Men De ser ud til at være godmodig. Man fortæller, at De er en meget mærkelig mand. *Voyons*, er det sandt?"

"Jeg ved ikke, hvad man har fortalt Dem."

"De har Deres *légende*, Deres højst mærkelige, forunderlige karriere. Har De ikke for ti år siden grundlagt en by langt ude i Vesten, som allerede nu har en halv million indbyggere? Ikke sandt, en halv million, mine herrer? De er udelukkende ejer af denne blomstrende koloni og følgelig fabelagtig rig og ville være endnu rigere, hvis De ikke overlod alle nyamerikanere hus og jord uden afgift, blot mod forpligtelse til ikke at ryge. Hvis det bliver således ved, fortæller man mig, vil De om tre år være præsident i Amerika."

Hertuginden foredrog denne "legende" med stort velbehag, og Newman var til mode, som om han sad i teatret. Inden hun endnu ophørte at tale, brast han i en uimodståelig latter. Marquien mumlede kun: "Kære hertuginde," men forskellige personer kom hen i døren for at se, hvem der lo ad hertuginden.

Hertuginden, der som sådan altid var sikker på sine tilhørere og som hvas tunge ikke frygtede nogen, fortsatte i en blid tone:

"Ja, jeg ved, at De er en meget mærkelig mand, siden De har vundet marquiens og hans moders venskab, og de er meget vanskelige. Bellegarde, for at De skal synes om en, må man altså være amerikansk millionær? Men Deres største triumf, monsieur, er dog, at De har forstået at behage grevinden, for hun er lige så kræsen som en eventyrprinsesse. Deres resultat er et sandt mirakel. Betro mig hemmeligheden! Jeg skal ikke røbe det her for alle herrerne, men De må besøge mig en dag og give mig en prøve på den."

"Hemmeligheden tilhører madame de Cintré," sagde Newman. "De må spørge hende. Den består kun i, at hun har så megen hjertensgodhed."

"Meget godt," sagde hertuginden, "det er en ganske god prøve. – Men Bellegarde, hvorfor vil De allerede bortføre monsieur?"

"Jeg har en pligt at opfylde," sagde marquien og pegede på de øvrige gæster.

"Nå, jeg har da i alt fald set monsieur, og han kan ikke overbevise mig om, at han ikke er meget kløgtig."

Da Newman gik videre med sin vært, spurgte han om, hvem hertuginden var.

"Den største dame i Frankrig," sagde marquien. Derpå forestillede han sin svoger for en snes personer, herrer og damer, som formodentlig alle var blevet indbudt på grund af deres høje rang. De viste allesammen Newman den største opmærksomhed, enhver smilede, enhver var henrykt over at gøre hans bekendtskab, og selv om man også betragtede marquien som en bjørnetrækker, var det almindelige indtryk dog det, at bjørnen var en temmelig vellykket efterligning af et menneske. Newman var højlig tilfreds over denne venlige modtagelse, der både glædede og smigrede ham. Endelig vendte han sig bort fra dette batteri af smil og elskværdighed og opfangede et blik fra marquien, som han ikke syntes om.

"Opfører jeg mig måske som en nar?" tænkte han ved sig selv. "Danser jeg måske på bagbenene?" I dette øjeblik opdagede han mrs. Tristam i den anden ende af værelset, hilste på monsieur de Bellegarde og gik over til hende.

"Knejser jeg for meget?" spurgte han. "Ser jeg ud, som om jeg havde en stiver i nakken?"

"De ser akkurat lige så latterlig ud, som alle lykkelige mænd," sagde mrs. Tristam, "hverken bedre eller værre. Jeg har

iagttaget Dem og mr. de Bellegarde i femten minutter. Han syntes ikke om det."

"Hvorfor gør han det så," svarede Newman. "Men jeg vil være ædelmodig, jeg skal ikke plage ham mere. Må jeg byde Dem min arm, og lad os gå lidt omkring."

Han førte mrs. Tristam gennem alle værelserne, hvoraf der var en hel mængde. De var udsmykkede til denne lejlighed, og glansen af det tilstedeværende selskab dækkede nogenlunde over deres falmede pragt.

"Det er et kønt selskab," sagde mrs. Tristan. "Jeg ser intetsomhelst upassende, kun min mand står derhenne ved væggen og taler med en, som han sagtens holder for en hertug, men som sandsynligvis er lampepudseren. Kan De ikke få de to fra hinanden? Vælt en lampe!"

Jeg tvivler om, at Newman ville have opfyldt denne anmodning, men i dette øjeblik kom Valentin de Bellegarde til. Newman havde for et par uger siden forestillet madame de Cintrés yngste broder for mrs. Tristam, hvis fortjenester Valentin fuldt påskønnede, og han havde besøgt hende flere gange.

"Har De nogensinde læst Keats' *Belle dame sans merci*?" spurgte mrs. Tristam. "De minder mig om helten i balladen: *Hvi sørger du, ridder, så ene og bleg!*"

"Når jeg er alene, så er det, fordi De hidtil har unddraget mig Deres selskab," sagde Valentin, "for resten passer det sig ikke for nogen anden end Newman at se lykkelig ud; det tilkommer udelukkende ham. De og jeg må slet ikke lade os se foran tæppet."

"De spåede mig sidste forår," sagde Newman til mrs. Tristam, "at jeg inden seks måneder var gået ville blive rasende. Nu er tiden udløbet, og dog kan jeg ikke gøre andet end i det højeste at byde Dem en *café glacé*?"

"Jeg sagde Dem jo forleden, at vi ville gøre det ganske storartet," sagde Valentin, "jeg mener ikke med *cafés glacés*, men her er en til stede, og min søster sagde mig lige nu, at Urbain var toppunktet af elskværdighed imod vedkommende."

"Han er et rigtig rart menneske!" udbrød Newman. "Det minder mig om, at jeg må sige Deres moder et par venlige ord."

"Så må det være noget overmåde høfligt," sagde Valentin, "siden det måske er sidste gang, De overhovedet føler lyst til det." Newman gik sin vej og var næsten tilbøjelig til at omfavne hende. Han gik gennem flere værelser og fandt endelig den gamle marquise siddende på en sofa, med sin unge slægtning, lord Deepmere, ved siden af sig. Den unge mand lod til at kede sig, han havde stukket hænderne i lommen og stirrede på sine støvlenæser, da han havde strakt benene langt ud fra sig. Madame de Bellegarde syntes at have talt meget ivrigt med ham og ventede åbenbart på et svar eller et eller andet bekræftende tegn fra hans side. Hun så lord Deepmere ind i hans enfoldige ansigt og lod til kun af høflighed at dølge en vis utilfredshed. Lord Deepmere så op, da Newman nærmede sig, og skiftede farve.

"Jeg er bange for, at jeg afbryder en interessant samtale," sagde Newman.

Madame de Bellegarde stod op, og da lorden ligeledes rejste sig, lagde hun sin hånd på hans arm. Hun sagde intet, men da

han også tav, svarede hun smilende: "Det ville i alt fald være høfligt af lord Deepmere, at tilstå, at samtalen var interessant."

"Men jeg er ikke høflig!" udbrød lorden. "Men den var interessant."

"Madame de Bellegarde gav Dem måske et godt råd?" sagde Newman.

"Jeg gav ham et udmærket råd," svarede marquisen og hæftede sit kolde blik på vor helt. "Det kommer kun an på, om han tager imod det."

"Tag imod det! Tag imod det!" udbrød Newman. "Ethvert råd, som marquisen giver Dem i aften, må være godt, for i aften, marquise, må De da være glad og lykkelig; og så giver man også gode råd. I dag må alt da forekomme Dem smukt og tiltalende. Deres selskab er prægtigt, det var et lykkeligt indfald, og det er langt smukkere end min soiré ville være blevet."

"Når De er fornøjet, er jeg det også," sagde madame de Bellegarde, "mit ønske var, at gøre Dem tilfreds."

"Vil De gøre mig endnu mere lykkelig?" spurgte Newman, "så tillader De lorden at gå og røre sine ben lidt. Tag min arm i stedet for hans og lad os gå lidt igennem værelserne."

"Deres ønske er mit ønske," sagde den gamle dame og slap lord Deepmeres arm.

Newman studsede over hendes føjelighed.

"Hvis denne unge mand er klog," vedblev hun, "så opsøger han min datter og danser med hende."

Lord Deepmere aftørrede sin pande og gik.

"Ja, det er et meget smukt, behageligt selskab," erklærede madame de Bellegarde.

"De lader til alle sammen at kende hinanden og glæde sig over hinanden. Marquien har gjort mig bekendt med mange mennesker, og jeg har allerede en følelse, som om jeg hørte med til familien. Det er en dag, jeg altid vil mindes."

"Ganske sikkert en begivenhed, som ingen af os vil glemme," sagde marquisen med sin rene, klare udtale.

Folk gjorde plads for hende, da hun gik forbi, eller vendte sig om og så på hende, hilste hende, trykkede hendes hånd, og alt. Dette tog hun imod med stor værdighed. Men skønt hun smilede til enhver, sagde hun dog ikke noget, før de kom til det sidste værelse. Der var hendes ældste søn. Hun vendte sig mod ham, mens hun sagde til Newman: "Nu er det nok, min herre."

Marquien tog begge hendes hænder og drog hende med største ærbødighed ned på en stol. Det var en harmonisk familiegruppe, og Newman trak sig beskeden tilbage. Han gik endnu en stund om i værelserne og talte med nogle af dem, marquien havde præsenteret ham for, og var i det mest strålende humør. Men alt får ende, og det gjorde også denne fest. Musikken lod høre sine sidste toner, folk så sig om efter marquisen for at sige farvel. Man lod til ikke at kunne finde hende, og Newman hørte sige, at hun ikke havde følt sig vel og derfor havde trukket sig tilbage.

"Det har været en alt for anstrengende dag for hende," sagde en dame. "Den stakkels marquise, man kan nok tænke sig, hvor svært det har været for hende!" Straks efter hørte han, at hun var vendt tilbage og sad i en lænestol ved siden af døren, hvorfra hun tog afsked med de fornemme damer, som opfordrede hende til at blive siddende. Newman opsøgte madame de Cintré. Han havde ofte set hende danse forbi i

hastig vals, men efter hendes ønske havde han ikke vekslet et ord med hende. Hele huset stod åbent, også alle værelser i stueetagen var tilgængelige, skønt der kun opholdt sig få personer der. Newman vandrede gennem værelserne, traf også enkelte par, som ensomheden lod til at være behagelig, og nåede endelig et lille drivhus, der vendte ud til haven. En uhyre glasrude lukkede for det, og de personer, som stod foran den, syntes at befinde sig ude i det fri, i den stjerneklare nat. To personer stod der, en herre og en dame, og skønt damen vendte ryggen til ham, genkendte han hende dog øjeblikkeligt som madame de Cintré. Han tøvede med at tiltale hende, men hun vendte sig om, fordi hun sagtens mærkede hans nærværelse. Hun lod sit blik et øjeblik hvile på ham, så vendte hun sig atter om imod sin ledsager.

"Det er næsten skade, ikke at sige det til monsieur Newman," sagde hun dæmpet, men således, at Newman kunne høre det.

"Sig det, hvis De vil," svarede herren, som Newman nu genkendte som lord Deepmere.

"Ja, sig mig det endelig," udbrød Newman.

Lord Deepmere var meget rød i ansigtet og havde krøllet sine handsker sammen. Alt dette var tegn på stor sindsbevægelse, og madame de Cintrés træk bar spor af bevægelse. De havde begge talt med stor livlighed.

"Hvad jeg kunne sige Dem, ville kun være til mylords ros," sagde madame de Cintré åbent.

"Derfor vil han ikke synes bedre om det," lo Deepmere lidt tvungent.

"Hvad er det da for en hemmelighed?" spurgte Newman. "Lad mig høre, jeg kan ikke lide hemmeligheder."

"Vi må altid finde os i noget, vi ikke kan lide, og altid undvære noget, som vi gerne ville," sagde den unge adelsmand.

"Det geråder lord Deepmere kun til ære, men andre ikke," sagde madame de Cintré, "derfor vil jeg heller ikke sige noget." Hun gav englænderen sin hånd, som han greb halvt forlegent, halvt ivrigt. "Gå nu hen og dans," sagde hun.

"Jeg har også stor lyst til at danse," svarede han, "jeg vil hellere drikke mig fuld," og han gik bort med mørke blikke.

"Hvad er der foregået imellem Dem?" spurgte Newman.

"Jeg kan ikke sige Dem det nu," svarede madame de Cintré. "Men det er ikke noget, som kunne gøre Dem ulykkelig."

"Har den lille englænder prøvet på at gøre Dem en kærlighedserklæring?"

Hun tøvede, så sagde hun alvorligt: "Nej, han er et meget retskaffent lille menneske."

"Men De er bevæget, der er foregået noget."

"Intet, jeg gentager det, som kunne gøre Dem urolig. Min bevægelse er forbi. Siden skal jeg en gang fortælle Dem det, nu kan jeg det ikke."

"Nå, jeg tilstår," svarede Newman, "at jeg heller ikke gerne vil høre noget ubehageligt. Jeg er tilfreds med det hele, mest med Dem. Jeg har set alle damer og talt med næsten dem alle, men med Dem er jeg tilfreds."

Hun lod sit blik hvile længe på ham, så så hun igen ud i natten. Således stod de en stund tavse hos hinanden, så sagde Newman: "Sig, at De også er tilfreds med mig." Han måtte vente et øjeblik på svaret, endelig hørte han hende sige dæmpet men tydeligt: "Jeg er meget lykkelig."

Der fulgte nogle ord fra en anden mund, så at begge vendte sig hurtigt om.

"Jeg var bange for, at madame de Cintré skulle forkøle sig, jeg har tilladt mig at tage et sjal med." Mrs. Bread stod der bønfaldende og holdt et hvidt sjal i hånden.

"Tak," sagde madame de Cintré, "jeg fryser virkelig ved synet af de kolde stjerner udenfor. Jeg vil ikke tage sjalet på, men vi vil gå ind i huset igen."

Hun gik derind, Newman fulgte med, men standsede et øjeblik foran den gamle kone, som hilste ham ærbødigt, og sagde: "Ja, ja, De må komme og bo hos os."

"Ja, herre, når De ønsker det," svarede hun. "De skal høre mere fra mig."

17

Newman holdt af musik og gik ofte i operaen. Nogle dage efter selskabet hos madame de Bellegarde sad han allerede før tæppet gik op på sin plads i parkettet, som han i dag havde indtaget til ære for opførelsen af Don Juan. Han havde ikke hørt den før.

Da tæppet var faldet for første akt, vendte han sig om og betragtede huset. I en af logerne opdagede han marquis de Bellegarde med frue. Den lille dame mønstrede publikum skarpt gennem sin kikkert, og da Newman troede at være set af hende, besluttede han at hilse på hende.

Monsieur de Bellegarde stod lænet op til en af pillerne, så lige ud for sig, havde stukket den ene hånd ind under sin hvide vest og med den anden holdt han sin hat ved hoften.

Newman ville just forlade sin plads, da han i en af de små nederste loger, som man i Frankrig ganske træffende kalder "*baignoires*" – badekar –, opdagede et ansigt, som han genkendte trods afstanden og halvmørket. Den pågældende så sig meget omkring og brugte flittigt viften. Da hun lod denne falde, bemærkede Newman hvide skuldre, en blegrød kjole og mange blomster og diamanter. Ved siden af hende sad en ung mand med et meget rødt ansigt og en meget lav flip. Han talte meget ivrigt med hende. Den smukke unge dame var Noémie Nioche. Han så skarpt ind i logen for at se, om hendes fader ikke var med, men efter hvad han kunne se, var hun alene med den unge mand. Newman gik endelig ud, og da han kom forbi

hendes loge, hilste hun meget venligt på ham. Newman trådte ind i foyeren. Pludselig standsede han foran en herre, der sad på en af divanerne.

Han sad foroverbøjet og så ned mod gulvet, åbenbart hensunken i mørke tanker. Trods hans nedbøjede hoved kendte Newman ham dog og satte sig straks hos ham. Herren så op. Det var Valentin de Bellegarde.

"Hvad tænker De så dybt på?" spurgte Newman.

"På noget, der fordrer megen eftertanke for at bedømme det retfærdigt," sagde Valentin, "på min uhørte dumhed."

"Hvad er det da?"

"Nu er jeg igen en mand og ingen nar længere. Men jeg var lige ved at tage hende *au sérieux*."

"De mener damen i den blegrøde kjole dernede i logen?" spurgte Newman.

"Har De lagt mærke til, hvilket strålende blegrødt det er?" sagde Valentin. "Hun ser så hvid som mælk ud i det."

"Hvid eller sort, ganske som De vil. Men De kommer ikke mere til hende?"

"Nej. Hun er en slet skabning, det ved jeg nu."

"Nå, det glæder mig, at De ikke mere synes om hende," sagde Newman. "Forhåbentlig har De glemt alt det smukke, De nylig sagde om hende, da De sammenlignede hende med en safir eller topas eller en anden ædelsten?"

"Jeg har glemt det, måske var det en karfunkel. Men nu vil jeg ikke være hendes nar længere. Det er dog for galt."

"Jeg gratulerer Dem," sagde Newman, "med, at skællene er faldet fra Deres øjne. Det er en stor sejr, og De må føle Dem helt lykkelig."

"Ja, nu er jeg bedre til mode," sagde Valentin muntert.

Lidt efter sagde Newman: "Jeg ville ønske, at De ville tænke på, hvad jeg nylig sagde til Dem. Tag med over til Amerika, og jeg skal give Dem noget at bestille der. De har et godt hoved, når De blot ville bruge det."

Valentin gjorde en grimasse. "Mit hoved takker for komplimenten," sagde han. "Mener De en ansættelse i en bank?"

"Der gives mange ansættelser; – men De holder sagtens en plads i en bank for mest aristokratisk."

Valentin lo højt. "Kære ven," svarede han, "om natten er alle katte grå. Når man stiger ned, kommer det ikke an på trinnene."

Newman svarede ikke straks. "Men så gives der mange trin opefter," sagde han temmelig tørt.

Valentin bøjede sig atter forover og tegnede med sin stok på gulvet. Endelig sagde han: "Mener De virkelig, at jeg burde gøre noget?"

Newman lagde sin hånd på vennens arm og så med sammenknebne øjne på ham. "Forsøg det!"

"Tror De virkelig, at jeg kunne tjene penge? Jeg gad nok vide, hvordan det er, når man har noget."

"Gør, hvad jeg siger, og De skal blive rig," sagde Newman. "Tænk på det." Så så han på uret og ville gå op i madame de Bellegardes loge.

"Jeg skal virkelig tænke på det," sagde Valentin. "Jeg vil høre en halv time på musikken – så tænker jeg bedre."

Marquien sad ved siden af sin hustru, da Newman trådte ind. Han var kølig, høflig og uden lyde som altid, eller måske i højere grad end ellers.

"Hvad siger De til operaen?" spurgte vor helt. "Hvad synes De om Don Juan?"

"Vi kender jo alle sammen Mozart, og det er intet nyt for os. Mozart er ungdom, friskhed, glans og munterhed – lidt for let, måske. – Men udførelsen er hist og her beklagelig slet!"

"Jeg er meget nysgerrig efter, hvordan det vil ende," sagde Newman.

"De taler, som om det var en føljeton i *Figaro*," bemærkede marquien. "De har dog sikkert set operaen før."

"Aldrig," sagde Newman, "ellers ville jeg mindes den. Donna Elvira ligner madame de Cintré – jeg mener ikke i hendes forhold men i musikken."

"Det er meget fint bemærket," lo marquien.

"Jeg antager ikke, at madame de Cintré er i fare for at blive forladt."

"Nej, sikkert ikke. Men hvad bliver der af Don'en?"

"Fanden kommer og tager ham," sagde madame de Bellegarde. "Så minder Zerlina Dem vel om mig?"

"Jeg vil gå ind i foyeren," sagde marquien, "og så give Dem lejlighed til at sammenligne mig med kommandanten – stengæsten."

Dermed gik han.

Den lille marquise stirrede et øjeblik på den fløjlsbetrukne logerand og mumlede så: "Ikke af sten, men af træ."

Newman havde taget plads på hendes mands ledige stol. Hun havde intet imod det, vendte sig om imod ham og berørte hans arm med sin vifte.

"Jeg vil bede Dem om en gunst. Jeg ville allerede have gjort det i torsdags, men fandt ikke lejlighed til det. De var i så godt

humør, at jeg håbede, De ville opfylde min bøn; heller ikke nu ser De særlig mismodig ud. De må give mig et løfte, for senere efter Deres giftermål vil man ikke have nogen nytte af Dem. – Lov mig –"

"Jeg underskriver aldrig et papir, før jeg har læst det. Vis mig først Deres dokument."

"Nej, De må underskrive med lukkede øjne. De burde sige mig tak til, at jeg tiltænker Dem en fornøjelse."

"Hvis det er tilfældet, vil jeg hellere opsætte det til jeg er blevet gift."

"Nå, så lov mig da, at De vil gøre det efter Deres bryllup. Det vil more mig, at minde Dem om Deres løfte."

"Godt, altså, når jeg er blevet gift."

Den lille marquise tøvede lidt, så på ham, og han var nysgerrig efter, hvad der nu ville komme. "Jeg forudsætter, at De ved, hvilket liv jeg fører," sagde hun. "Jeg har ingen fornøjelser, ser intet, foretager mig intet. Jeg lever i Paris, som jeg kunne leve i Poitiers. Min svigermoder siger, at jeg farter om alle vegne og kommer til umulige mennesker i stedet for at sidde hjemme hos hende og tælle mine aner på fingrene. Hvad kommer mine aner mig ved? De har ikke gjort noget for mig. Jeg har ikke lyst til at leve med en grøn skærm for øjnene. Verden er dog til, for at man skal betragte den. Min mand har sine principper, og hans første er, at Tuilerierne er et højst simpelt sted. Men hans principper er meget kedelige. Hvis jeg ville, kunne jeg jo også have principper. Voksede de på træerne, behøvede jeg blot at ryste mit stamtræ. I alt fald foretrækker jeg en klog Bonaparte for en dum Bourbon."

"Å, De vil altså til hoffet?" spurgte Newman i den tro, at hun ved hans og det amerikanske gesandtskabs hjælp ville på de kongelige baller.

Marquisen lo kort. "Skudt forbi. Tuilerierne kan jeg skaffe mig selv; så snart jeg vil, vil de der glæde sig over at modtage mig. Før eller senere vil jeg danse i en kejserlig kvadrille. De vil sige: "Hvor tør De vove?" Ja, jeg vil vove det. Jeg er bange for min mand; han er blid, fuldkommen – alt – men jeg er bange for ham. Og dog vil jeg komme i Tuilerierne. Måske ikke i denne vinter, men til næste, og i mellemtiden må jeg også leve. Jeg ville gerne se noget, til eksempel *Bal Bullier*."

"*Bal Bullier?*" gentog Newman, som dette sted var aldeles ubekendt.

"Danselokalet i Quartier Latin, hvor studenterne danse med deres piger. Fortæl mig ikke, at De ikke kender det."

"Jo vel," sagde Newman, "nu husker jeg det. Jeg har oven i købet været der. Og der vil De hen?"

"Det er meget tåbeligt, meget latterligt, men jeg ville gerne derhen. Nogle af mine veninder har været der og siger, at det er så komisk. Mine veninder kan gå, hvorhen de vil, kun jeg er altid lænket til hjemmet."

"Men nu er De da ikke hjemme?"

"Men jeg keder mig ihjel. I de sidste otte år har jeg været to gange om ugen i operaen. Når jeg ønsker noget, lukker man altid munden på mig med: Madame, De har jo en loge i operaen! Kan en dame med smag forlange mere? Og logen stod i ægteskabskontrakten, den måtte de give mig. Til eksempel, i aften ville jeg langt hellere være gået i Palais Royal. Men min mand vil ikke derhen, fordi damerne fra hoffet kommer så

meget der. De kan tænke Dem, at han heller ikke vil gå med mig på *Bal Bullier*; han siger, at det kun er en efterligning – og tilmed en dårlig – af det, de foretager sig hos prinsesse Kleinfuss. Men når jeg ikke kommer hos prinsesse Kleinfuss, vil jeg i alt fald hen i *Bullier*. Det er min drøm, min sidste idé. Alt, hvad jeg ønsker, er, at De låner mig Deres arm til det; De ville da ikke kompromittere mig. Jeg vover naturligvis noget, men ikke meget, og det bliver jo også min sag. Forresten er lykken den dristige huld. Afslå mig det ikke, det er min drøm."

Newman lo højt. Det forekom ham ikke umagen værd at være gift med en marquis, ætling af korsfarere, arving til seks århundreders hæder, for at have det eneste ønske at overvære et bal, hvor hundreder af unge fruentimmer sparker hatten af hovedet på unge mænd. Det var et emne for en moralist.

Tæppet gik atter op. Monsieur de Bellegarde kom tilbage, og Newman gik hen på sin plads.

Han lagde mærke ti, at Valentin de Bellegarde nu havde indtaget sin plads bagved mlle. Nioche og hendes ledsager. I den næste mellemakt traf han ham igen og spurgte, om han havde tænkt over sin udvandring. "Hvis De virkelig ville komme til et resultat desangående, burde De have valgt en anden plads."

"Pladsen er ikke dårlig," sagde Valentin. "Jeg har ikke tænkt på pigebarnet, har hørt på musikken, uden at tænke på stykket eller se på det, og har nøje overvejet Deres forslag. Først forekom det mig meget fantastisk, men så begyndte en violin i orkestret at kvinkelere og den gentog: "Hvorfor ikke – hvorfor ikke?" Så tog alle violinerne temaet op og råbte det uophørligt til mig, og nu finder jeg, at det virkelig er en herlig tanke. Her er

alt så gyseligt forslidt. Og hvis jeg nu kommer tilbage med en kuffert fuld af dollars? Det kan jo også være ganske morsomt og romantisk og ikke tage sig så ilde ud i min biografi. Det ville se ud som om jeg var et pokkers dygtigt menneske, der beherskede forholdene."

Newman lagde sin arm i vennens, og de gik langsomt op og ned i korridoren.

"Jeg skal skaffe Dem noget at bestille," sagde han til Valentin, "jeg skal nok skubbe Dem frem. Det vil vare en lille tid, inden De vænner Dem til alt, men på seks måneder vil De have vænnet Dem til det. Og så vil det dog være Dem meget behageligt at have Deres søster derovre, og for hende vil det også være rigtig rart. Ja, Valentin, jeg ved, hvordan man skal bære sig ad. Forhold De Dem blot ganske rolig, så skal jeg nok klare det."

Således vedblev Newman at tale. Valentin hørte efter og spurgte, og Newman lo tit over hans naivitet i pengesager. Men Valentin var dog meget optaget af Newmans skildring af det amerikanske eldorado. Da der blev ringet, sagde han med sit strålende smil: "Før mig så derind; jeg overgiver mig til Dem, dyp mig i potten og tag mig forgyldt op igen."

De gik gennem korridoren, hvortil de nederste loger førte ud, og Valentin lagde hånden på dørknappen til den, hvori mlle. Nioche befandt sig.

"De vil da ikke gå derind igen?" spurgte Newman.

"*Mon Dieu, oui!*"

"Har De ingen anden plads?"

"Jo, nede."

"Gå så ned."

"Jeg kan også se meget godt fra den. Men jeg har mine særlige grunde til igen at gå ind til hende."

"Å, lad dem fare. De er virkelig meget forfængelig."

"Aldeles ikke. Men der er en ung mand derinde, som ærgrer sig over mig, og det morer mig."

"Det gør mig ondt. Lad ham i fred."

"Nej, han har givet mig anledning til det. Det er ikke hans loge. Mlle. Noémie kom derind og gjorde sig det mageligt, og jeg gik ind og talte med hende. Så bad hun mig om at hente hendes vifte, som hun havde glemt i sin kåbelomme, og mens jeg var borte, kom dette menneske og satte sig på min plads. Det ærgrede ham, at jeg kom tilbage, og han viste det. Han var næsten impertinent. Det er en ganske ordinær fyr, han har også drukket, men han ved, hvad han vil. Lige nu var han igen uforskammet. Jeg vil kun gå derind i ti minutter for at give ham lejlighed til at blotte sig, hvis han har lyst. Jeg kan virkelig ikke tillade, at han bilder sig ind at have fortrængt mig fra logen."

"Kære ven, det er jo barnagtigt. De vil da ikke indlade Dem i klammeri for det pigebarns skyld."

"Hun har ikke noget at gøre med det, og jeg indlader mig ikke i klammeri. Jeg vil blot værne om min ære, som det er min pligt."

"De med Deres ære!" udbrød Newman. "Således er I franskmænd altid. – Men hvis De laver en historie her, må De straks til Amerika."

"Godt, som De vil. Men når jeg tager til Amerika, må det menneske ikke bilde sig ind, at jeg løber min vej for ham."

De skiltes. Ved slutningen af akten bemærkede Newman, at han endnu var i logen. Han gik ud i korridoren for om muligt at

træffe ham og så ham i samme øjeblik komme ud med den unge mand, som havde siddet hos mlle. Nioche. Begge gik temmelig hastigt hen til enden af gangen og talte der sammen. De var rolige, men den unge mand aftørrede gentagne gange ansigtet med sit lommetørklæde. Døren til logen stod åben, og da Newman så en blegrød kjole, gik han derind.

Mlle. Nioche hilste ham med et strålende smil.

"Så har De endelig besluttet at komme til mig," udbrød hun. "De redder alligevel Deres høflighed i det sidste øjeblik. Sæt Dem ned!" Hendes kinder blussede lidt og hendes øjne funklede, som om der var tilstødt hende noget meget behageligt.

"Er der sket noget her?" spurgte Newman.

"De træffer mig her i et heldigt øjeblik. To herrer, af hvilke den ene er monsieur de Bellegarde, hvis bekendtskab jeg skylder Dem, har for min skyld haft en rencontre. De vil sikkert duellere. En duel! Det vil bringe mig i vejret. *C'est ça qui pose une femme*,"udbrød hun og klappede i hænderne.

"De mener da ikke, at herrerne vil duellere for *Deres* skyld!" udbrød Newman oprørt.

"Naturligvis," sagde hun smilende. "Nej, De er slet ikke galant, for hvis De forhindrer det, bliver jeg meget vred på Dem."

Newmans svar på denne tale er det bedst ikke at gentage. Han vendte uden videre den unge pige ryggen og forlod logen. I korridoren mødte han straks Valentin og hans ledsager, som netop stak et kort i vestelommen. Mademoiselle Noémies tilbeder var en høj, kraftig ung mand med en tyk næse, fremstående blå øjne og et tysk fysiognomi. Han havde en

meget svær urkæde. Da de nåede logedøren, lod Valentin ham med et dybt buk gå i forvejen.

Newman berørte Valentins arm, som tegn på, at han ønskede at tale med ham. Bellegarde svarede, at han straks stod til tjeneste. Valentin gik med ind i logen, men kom straks leende ud igen.

"Hun er aldeles henrykt og siger, at jeg nu vil gøre hendes lykke. Det tror jeg også."

"De vil duellere?"

"Kære ven, De skal ikke se så oprørt ud. Sagen er i orden."

"Mens jeg må vide alt. Som Deres ven kan jeg ikke roligt se på, at De styrter Dem således i ulykke."

"Meget venligt af Dem," sagde Valentin. "Jeg har intet at dølge, men kan ikke meddele Dem enkelthederne."

"Lad os så gå. Fortæl mig det på vejen."

"Nej, nu kan jeg ikke gå herfra. Hvorfor skulle jeg også det? Jeg vil gå ned på min plads og blive der, til det er forbi."

"De kan da ikke more Dem, når De har sligt at tænke på."

Valentin så et øjeblik på ham, rødmede lidt, slog ham på armen og sagde: "Hvor De er naiv! Før en duel er man altid ganske rolig. Det bedste, jeg kan gøre, er at gå hen på min plads."

"Aha, De ønsker, at hun skal se Dem der med Deres ro! Å, jeg er ikke så dum, som De tror."

Valentin gik tilbage, og de to blev og hørte operaen til ende. Newman gik ud med Valentin, og Valentin rystede på hovedet ad vennens forslag om at stige ind i hans vogn.

"Jeg må af sted alene. Jeg må opsøge nogle venner, der vil tage sig af sagen."

"Det skal jeg, gøre," erklærede Newman, "læg det i mine hænder."

"Meget venligt, men det er umuligt, for da De står i begreb med at gifte Dem med min søster, er det tilstrækkeligt til at tvivle om Deres upartiskhed; og selv om så ikke var, formoder jeg dog, at De misbilliger hele sagen, De ville søge at forhindre et møde."

"Det er så naturligt," sagde Newman. "Det vil Deres venner forhåbentlig også gøre."

"I alt fald vil de prøve på det. Men De ville være for godmodig til det, det passer ikke."

Newman tav et øjeblik. Sagen var ham højst ubehagelig, men han indså, at han ikke kunne blande sig mere i den.

"Hvornår skal det da gå for sig?" spurgte han.

"Jo før, jo bedre," svarede Valentin. "Jeg håber i overmorgen."

"Godt," sagde Newman, "i alt fald har jeg ret til at få noget at vide om det. Jeg kan ikke gå i blinde."

"Jeg skal med fornøjelse fortælle Dem det hele, det er meget simpelt og kan ske i en fart. Men nu afhænger alt af, at jeg uden tøven opsøger mine venner. Kør hen til min bopæl og vent på mig. Om en time skal jeg være der."

Newman måtte slå sig til tåls, lod sin ven gå og begav sig hen til det maleriske lille værelse i Rue d'Anjou. Der gik over en time, før Valentin kom. Han havde fundet en ven, som påtog sig at skaffe en anden. Newman sad uden lys foran kaminilden. Han havde lagt et stykke brænde på, og flammen spillede vidunderligt i det overfyldte værelse, med fantastisk lys og skygge. Han hørte tavs på Valentins beretning om sin konflikt med den herre, hvis kort han viste ham – Stanislaus Kapp fra

Strassburg. – Mlle. Nioche havde opdaget en bekendt i den modsatte logerække og udtalte sig om dennes uhøflighed: ikke at gøre hende sin opvartning. – "Lad ham blot være," havde hr. Kapp udbrudt, "her er allerede for mange personer." Derved havde han set så udfordrende på Valentin, hvorpå Valentin øjeblikkeligt svarede, at der var meget let for hr. Kapp at formindske antallet.

"Det vil være mig en stor fornøjelse at lukke døren op for Dem," svarede Kapp.

"Og jeg ville med glæde kaste Dem ned i orkestret," sagde Valentin.

"Å, gør rigtig meget spektakel, så kommer det i avisen!" udbrød mlle. Noémie lyksalig. "Å, jeg beder Dem, mr. Kapp, sæt ham ud, eller monsieur de Bellegarde, smid ham ned i orkestret. Det er mig aldeles ligegyldigt, hvem der gør det, blot De laver en rigtig scene."

Monsieur de Bellegarde svarede, at han ikke ville lave en scene, men at herren skulle gå med udenfor. Efter nogle ord havde de udenfor udvekslet deres kort. Hr. Kapp var meget stiv. Han ville åbenbart forstærke sin fornærmelse.

"Mennesket var uden tvivl uforskammet," sagde Newman, "men De skulle ikke være gået ind i logen igen, så var det ikke sket."

"Men hændelsen beviser jo, at det var rigtigt af mig at gå derind igen. Hr. Kapp ville udfordre mig og ventede kun på en lejlighed. I et sådant tilfælde, når man opdager det, må man være ved hånden for at kunne modtage udfordringen. Hvis jeg ikke var kommet tilbage, havde det været det samme som at sige til denne Kapp: 'Nå, hvis De vil være ubehagelig, så –'"

"'Så vær så god, jeg vil ikke hjælpe Dem.' Det havde været det fornuftigste. Men det lader til at have været Dem magtpåliggende at blive genstand for hr. Kapps uforskammethed. De sagde jo dog, at De ikke mere ville gå hen til det pigebarn."

"Å, tal ikke mere om hende, det keder mig," sagde Valentin.

"Med fornøjelse! Men når De tænker således, hvorfor har De så overhovedet brudt Dem om hende?"

Valentin rystede på hovedet, med et fint smil. "De forstår mig ikke ganske," sagde han, "og vil heller ikke forstå mig. Hun forstod det hele på en prik, hun vidste, at der lå noget i luften og tog tilfældet i agt."

Newman vendte sig om og tog sin hat. "Hvilke våben?" spurgte han.

"Det må hr. Kapp som den udfordrede bestemme. Jeg havde valgt sabler, det forstår jeg mig på, men jeg er ingen god skytte."

Newman skød hatten tilbage i nakken og kløede sig i panden:

"Jeg ville ønske, at det blev pistoler," sagde han, "så skulle jeg vise Dem, hvordan man rammer."

Valentin lo: "Hvad siger en engelsk digter om standhaftighed? 'Den er som en blomst, som en stjerne, som en juvel! Deres indbefatter skønheden af dem alle tre.'"

Han aftalte med Newman, at han ville komme hen til ham næste dag, når alt var aftalt med Kapp.

I dagens løb modtog Newman en billet fra ham, hvori han meddelte, at de ville tage over grænsen, og rejste med nat-iltoget til Geneve. Han havde dog tid til at spise sammen med Newman. Om eftermiddagen besøgte Newman madame de Cintré, men det var kun en kort visit. Hun var lige så vindende

som ellers, men bedrøvet. Da Newman spurgte hende om årsagen, tilstod hun, at hun havde grædt. Valentin havde været hos hende, og hans besøg havde efterladt et meget smerteligt indtryk hos hende. Han havde passiaret og leet, havde ikke bragt hende dårlige efterretninger, oven i købet været mere kærlig end han plejede. Hans broderlige ømhed havde rørt hende, og da han sagde farvel til hende, var hun bristet i gråd. Hun havde en anelse om noget sørgeligt og tungt, havde forsøgt at bandlyse denne tanke. Men denne bestræbelse havde kun forårsaget hende hovedpine. Newman måtte naturligvis ikke tale om Valentins forestående duel, og han var heller ikke skuespiller nok til at ironisere over madame de Cintrés anelser. Inden han gik, spurgte han, om Valentin havde været hos sin moder.

"Ja," sagde madame de Cintré, "men hun græd ikke."

Valentin spiste sammen med Newman hjemme hos denne, han havde sin rejsetaske med og ville tage bort derfra. Hr. Stanislaus Kapp havde vægret sig ved at give nogen som helst undskyldning: han var eneste søn af en rig brygger i Strassburg, en ung mand af et sangvinsk og blodtørstigt temperatur, og var på gode veje til at forøde sin faders formue. Han gik ellers for at være en skikkelig fyr, men efter middagen var han altid noget stridbar.

"*Que voulez vous!*", sagde Valentin, "da han er opdraget med øl, kan han ikke tåle champagne."

Han havde valgt pistoler. Valentin havde ypperlig appetit til middagen og spiste mere end ellers, for at styrke sig til den lange rejse. Han tog sig den frihed at foreslå en lille forandring i fiskesaucen, som Newman skulle anbefale sin kok. Men

Newman havde ikke tanke for fiskesauce, han var i dårligt humør. Da han så sin elskværdige, elegante ven med ægte epikuræisme nyde de gode retter, blev han grebet af den tanke, hvilken tåbelighed det var, at Valentin satte sit liv på spil for en Noémies skyld. Han havde fået Valentin kær, i hvor høj grad, følte han nu.

"Det kan være meget godt alt sammen," udbrød han, "men jeg forstår det ikke. Jeg kan ikke forhindre Dem, men jeg kan dog udtrykke min ærgrelse over det."

"Lav nu ingen scene, kære ven," sagde Valentin, "scener er altid smagløse."

"Men selve Deres duel er jo en scene," sagde Newman, "det er en afskyelig teatralsk historie. Hvorfor tager De ikke et orkester med? Det er rent barbarisk, gyseligt."

"Jeg kan da ikke nu begynde at forsvare duel-teorien. Det er skik hos os og efter min mening en god skik. Helt bortset fra årsagen til en duel, har det sin tiltrækning i denne elendige, prosaiske tidsalder. Det er en levning fra en højere anlagt fortid, og man bør holde fast ved den. Tro De mig, en duel er altid på sin plads."

"Jeg ved ikke, hvad De mener med den højere anlagte fortid. Fordi Deres oldefader var et æsel, behøver De da ikke at være det. Jeg mener, at vi kun skal rette os efter vort eget temperament, jeg er ikke bange for at være for sagtmodig. Hvis Deres oldefader var ubehagelig overfor mig, skulle jeg nok klare det ganske alene."

"Kære ven," sagde Valentin smilende, "de kan ikke finde noget, som på en passende måde kunne erstatte en duel. At fordre og give oprejsning er noget ganske udmærket."

"Kalder De det oprejsning?" spurgte Newman. "Giver Det dem oprejsning at gøre denne rå karl kold eller overlevere Deres liv til ham? Når en mand slår Dem, slår De igen, og når nogen fornærmer Dem, stævner De ham."

"Stævne ham?" udbrød Valentin. "Det ville jo være afskyeligt."

"Det afskyelige er på hans side, ikke på Deres. Og det, De gør, anser jeg heller ikke for ganske rigtigt. De er alt for god til det. Jeg vil ikke sige, at De er det mest nyttige, eller kløgtige eller elskværdige menneske, men De er alt for god til at lade Dem skære halsen over på for en tøjtes skyld."

Valentin blev vred, men så lo han. "Jeg vil ikke lade halsen skære over på mig, hvis jeg kan undgå det. For øvrigt måler man ikke æren med forskellige mål; er den krænket, spørger man ikke hvornår og hvordan."

"Så meget desto tåbeligere," sagde Newman.

Valentin holdt op med at le og så alvorlig ud. "Jeg beder Dem om, ikke at sige mere," sagde han. "Hvis De gør det, kunne jeg tro –"

"Hvilket?"

"At æren ikke har nogen værdi for Dem."

"Tro De, hvad De vil," sagde Newman, "men tro altid, at jeg holder af Dem, selv om De ikke er det værd. – Kom bare helskindet tilbage," tilføjede han, "og jeg vil tilgive Dem. Så indskiber jeg Dem straks til Amerika."

"Godt," sagde Valentin, "når jeg skal begynde på en ny side af livet, så lad dette være slutningen på det gamle liv."

Dermed tændte han en cigar og gik.

"Fordømte fruentimmer!" sagde Newman, da døren lukkede sig efter Valentin.

18

Næste formiddag gik Newman hen til madame de Cintré. I gården holdt madame de Bellegardes gamle karet. Tjeneren, som lukkede døren op for Newman, svarede tøvende og ubestemt på dennes spørgsmål. I samme øjeblik viste mrs. Bread sig i baggrunden, i hat og sjal.

"Hvad er der sket?" spurgte Newman, "er fru grevinden hjemme eller ikke?"

Mrs. Bread gik hen til ham, og han opdagede, at hun havde et forseglet brev i hånden.

"Grevinden har efterladt et brev til Dem," sagde mrs. Bread og gav ham brevet.

"Efterladt? Er hun da ikke hjemme, er hun taget bort?"

"Hun rejser, hun forlader byen."

"Hun forlader byen?" udbrød Newman, "hvad er der da sket?"

"Det kan jeg ikke sige Dem noget om," svarede mrs. Bread med nedslagne øjne, "men jeg tænkte nok, at det ville gå således."

"Hvilket?" spurgte Newman. Han havde åbnet brevet, men blev ved at spørge. "Er hun hjemme? Kan jeg få hende i tale?"

"Jeg tror ikke, at hun har ventet Dem i formiddag," sagde den gamle kone, "hun ville rejse i dette øjeblik."

"Hvorhen?"

"Til Fleuriéres."

"Til Fleuriéres? Men jeg kan vel få hende i tale?"

Mrs. Bread tøvede et øjeblik, så sagde hun: "Jeg skal gå med Dem op til hende." Hun førte ham op ad trappen, ovenfor blev hun stående og fæstede sine sørgmodige øjne på Newman. "Vær rigtig venlig imod hende," sagde hun, "hun er så ulykkelig."

Så fulgte hun ham hen til madame de Cintrés værelse, lukkede døren, og Newman drog hastigt portieren til side. Midt i værelset stod madame de Cintré; hun var bleg og i rejsedragt. Bag ved hende, ved kaminen, stod Urbain de Bellegarde og betragtede sine fingre. Ved siden af marquien sad i lænestolen den gamle moder. Hun rettede straks sit blik fast på Newman. Så snart han trådte ind, følte han, at der var noget slemt i gære. Han var meget bestyrtet og ophidset, som havde han hørt et advarende skrig i natten. Han trådte straks hen til madame de Cintré og greb hendes hånd.

"Hvad foregår der her?" spurgte han, "hvad er der sket?"

Urbain stirrede på ham, forlod sin plads og stillede sig bag ved moderen. Newmans pludselige indtræden havde øjensynligt bragt moder og søn noget ud af fatningen. Madame de Cintré tav og så på Newman. Hun havde tit set på ham af sin hele sjæl, men i dette øjeblik syntes der at ligge en uudgrundelig dybde i hendes blik. Hun var dybt bedrøvet, det mest gribende syn for ham. Hans hjerte bankede voldsomt, og han ville netop henvende harmfulde ord til de andre, da hun holdt ham tilbage og trykkede hans hånd.

"Der er sket noget meget alvorligt," sagde hun, "jeg kan ikke gifte mig med Dem."

Newman slap hendes hånd, så først på hende og dernæst på de andre. "Hvorfor ikke?" spurgte han, så roligt som muligt.

Madame de Cintré forsøgte at smile, men forgæves.

"De må spørge min moder og min broder."

"Hvorfor kan hun ikke gifte sig med mig?" spurgte Newman.

Madame de Bellegarde rørte sig ikke, men hun var lige så bleg som sin datter. Hun sagde ikke noget, men holdt sine skarpe øjne fast rettede på Newman.

Marquien rettede sig i vejret, så mod loftet og sagde: "Det er umuligt."

"Det er upassende," sagde madame de Bellegarde.

Newman lo. "De holder mig for nar!" udbrød han.

"Du kan ikke opholde dig længere, søster," sagde marquien, "du kommer for sent til toget."

"Er han gal?" spurgte Newman.

"Nej, tro ikke det," sagde madame de Cintré, "men jeg må af sted."

"Hvor vil De hen?"

"Ud på landet, til Fleuriéres, for at være alene."

"De vil forlade mig?" spurgte Newman langsomt.

"Jeg kan ikke se Dem nu," sagde madame de Cintré.

"Ikke nu? – hvorfor?"

"Jeg skammer mig," sagde madame de Cintré ligefremt.

Newman henvendte sig til marquien: "Hvad har De gjort? Hvad betyder det?" spurgte han med en anstrengelse for at holde sig rolig, som var frugten af en stadig øvelse i at tage sig tingene let. Han var ophidset, men i ophidselsen var hans blik endnu strengere end ellers.

"Det betyder, at jeg har givet afkald på Dem," sagde madame de Cintré. Hendes ansigt havde et dybt bedrøvet udtryk, som bekræftede hendes ord.

Newman var oprørt, men han følte ingen harme mod hende. Den gamle marquises og hendes søns nærværelse lod til at blænde hans øjne.

"Kan jeg tale alene med Dem?" spurgte han.

"Det ville kun volde mig endnu mere smerte. Jeg håbede ikke at se Dem oftere, jeg ville flygte. Derfor skrev jeg til Dem. Lev vel."

Hun rakte ham hånden, han tog den ikke, men sagde: "Jeg vil følge med Dem."

Så lagde hun begge sine hænder på hans arm.

"Vil De opfylde min sidste bøn," sagde hun, og hendes øjne fyldtes med tårer. "Lad mig gå alene, lad mig drage bort i fred. Jeg kan rigtignok ikke kalde det fred, det er døden. Jeg vil begrave mig, lev vel!"

Newman strøg sig med hånden over panden og så skarpt fra den ene til den anden.

"Det forekommer mig næsten, som om De, marquis, har blandet Dem i sagen," sagde han langsomt. "De sagde dog, at De ikke ville gøre det. Jeg ved, at De ikke kan lide mig, men det gør ingen forskel. De lovede dog, at De ikke ville blande Dem i det, De svor det ved Deres ære, husker De det, marquis?"

Marquien trak øjenbrynene i vejret, han havde åbenbart besluttet at være mere venlig end sædvanlig. Han bøjede sig over sin moders stoleryg og sagde meget blidt:

"Undskyld, monsieur. Jeg lovede, at jeg ikke ville udøve nogen indflydelse på min søsters beslutning, og jeg har holdt dette løfte bogstaveligt. Ikke sandt, søster?"

"Der behøves ingen vidner, min søn, dit ord er tilstrækkeligt," sagde marquisen.

"Ja, hun tog mig," sagde Newman, "det er ganske vist, det kan jeg ikke nægte. Ikke sandt, De gav mig Deres ord?" sagde han, henvendt til madame de Cintré.

Noget i hans tone syntes at røre hende, hun skjulte ansigtet i sine hænder.

"De har altså dog blandet Dem i det?" spurgte Newman på ny.

"Nej, jeg har aldrig søgt at påvirke min søster. Jeg har ikke overtalt hende, hverken dengang eller nu."

"Hvilke midler har De anvendt?"

"Vi har gjort brug af vor autoritet," sagde madame de Bellegarde højt.

"Ja så, de har gjort brug af deres autoritet?" sagde Newman, idet han henvendte sig til madame de Cintré. "Hvordan har de båret sig ad med det?"

"Min moder har befalet," sagde madame de Cintré.

"Befalet at opgive mig? Og De adlyder?"

Madame de Cintré så over til den gamle marquise. "Jeg er bange for moder!" fortsatte hun.

Madame de Bellegarde rejste sig temmelig hurtigt og udbrød: "Det er en meget upassende scene!"

"Jeg ønsker ikke at forlænge den," sagde madame de Cintré og vendte sig mod døren. "Hvis De har nogen medlidenhed med mig, så lader De mig gå."

Newman trykkede hendes hånd. "Jeg følger efter Dem," sagde han. Døren faldt i efter hende, og Newman sank med et dybt suk ned på den nærmeste stol. Der opstod en lang pause. Madame de Bellegarde og Urbain stod ved siden af hinanden med løftet hoved.

"De gør altså forskel mellem overtalelse og befaling? Det er jo meget passende. Men forskellen bliver gjort til gunst for befalingen, det tager sig mindre heldigt ud."

"Vi har ikke det mindste imod at forklare vor stilling nærmere. Vi ventede også, at sagen lige straks ikke ville være Dem ganske klar og at De ikke ville være retfærdig imod os."

"Jo, det vil jeg, bliv De kun ved."

Marquisen lagde hånden på sønnens arm, som om hun ville forhindre ham i at give yderligere forklaringer. "Det er ganske overflødigt," sagde hun, "at forsøge på at afslutte sagen på en måde, der tilfredsstiller Dem. Det kan aldrig være behageligt for Dem, da en skuffelse altid er pinlig. Jeg har overvejet sagen på mange måder, men kun fået hovedpine af det. Hvordan vi end bærer os ad, vil De altid mene, at man har behandlet Dem slet, og De vil meddele det til Deres venner. Det er vi nu ikke bange for, da Deres venner ikke er vore venner, og det kommer ikke os ved. Der er kun en ting, jeg beder Dem om: bliv ikke heftig, jeg har aldrig i mit liv overværet en heftig scene, og nu er jeg da for gammel til det."

"Er det alt, hvad De har at sige?" spurgte Newman og rejste sig langsomt. "Det er meget lidt for en så klog dame som Dem, marquise."

"Min moder går med sin sædvanlige retskaffenhed og uforfærdethed lige til sagens kerne," sagde marquien og legede med sin urkæde, "men det er måske heldigt at sige noget mere om det. Vi tilbageviser naturligvis beskyldningen for at have brudt vort ord. Vi har givet Dem fuldstændig frihed til at gøre Dem behagelig for min søster. Da hun modtog Deres frieri, sagde vi intet og har altså holdt vort løfte. Først på et ganske

andet stadium af sagen og på et helt andet grundlag har vi besluttet os til at tale. Det havde måske været bedre, om vi havde gjort det tidligere. Men der er jo ikke sket noget endnu."

"Ikke sket noget endnu!" gentog Newman. Han forstod slet ikke, hvad marquien sagde, kun lyden af hans stemme nåede hans øre. Det eneste, han forstod, var, at disse mennesker ikke talte i spøg, men i ramme alvor. "Mener De da," sagde han, "at jeg skal tage det hele så roligt? Mener De da, at jeg skal stå alvorligt og høre på Dem? De er simpelthen vanvittig."

Madame de Bellegarde slog sig med viften på hånden. "Hvis De ikke vil høre på os, så lad være, det er os temmelig ligegyldigt, hvad De gør. Min datter har givet afkald på Dem."

"Men ikke for alvor," sagde Newman.

"Jeg kan forsikre Dem, at det er hendes mening," sagde marquien.

"Stakkels væsen!" udbrød Newman. "Hvilken skændighed har man begået imod dig!"

"Så sagte, sagte," mumlede madame de Bellegarde. "Hun sagde Dem jo," sagde den gamle dame, "at jeg havde befalet det."

Newman rystede på hovedet. "Det er umuligt!" sagde han. "Man kan ikke behandle en mand på den måde. De har hverken magt eller ret til det."

"Min magt," sagde madame de Bellegarde, "ligger i mine børns lydighed."

"I deres frygt, sagde deres datter. Det er højst mærkeligt; hvorfor er Deres datter bange for Dem? Der stikker noget bagved."

Marquisen udholdt hans blik uden at fortrække en mine og lod, som om hun hverken hørte eller ænsede ham.

"Jeg gjorde mit bedste," sagde hun meget roligt, "men jeg kunne ikke udholde det længere."

"Det var et dristigt eksperiment," sagde marquien.

Newman havde lyst til at kvæle ham. "Jeg behøver ikke at forklare Dem," sagde han, "hvor tungt sagen rammer mig, men jeg skulle mene, at De må føle Dem ilde berørt overfor Deres venner, overfor alle de mennesker, De for ganske nylig præsenterede mig for. Der var flere rigtig nette folk iblandt dem, retskafne mænd og kvinder."

"Vore venner er alle enige med os," sagde madame de Bellegarde. "Der er ikke en familie iblandt dem, som ville have handlet anderledes. Og selv om så var, vi retter os ikke efter nogen. Familien Bellegarde har at give eksemplet, men ikke at følge andres."

"De havde også kunnet vente længe, før andre gav Dem et sådant eksempel," udbrød Newman. "Har jeg begået noget som helst urigtigt? Har jeg givet Dem grund til at forandre Deres mening? Har De hørt noget som helst ufordelagtigt om mig? Jeg kan ikke tro det."

"Vor mening om Dem," sagde madame de Bellegarde, "er ganske som i begyndelsen. Vi har intet at klage over Dem, jeg må endog tilstå, at De, siden Deres forhold til os begyndte, har været mindre besynderlig, end jeg ventede. Vi har heller intet imod Deres person, kun imod Deres fortid, vi kan ikke forsone os med en forretningsmand. I en uheldig stund troede vi det muligt, men det var en stor fejltagelse. Vi besluttede at holde ud til det sidste. Jeg ville ikke have, at man skulle beskylde os for

troløshed. Vi lod ganske vist sagen gå meget vidt, da vi præsenterede Dem for vore venner. For at sige Dem hele sandheden, så er det det sidste, der fuldstændigt berøvede mig modet; jeg bukkede under for den scene, som foregik her i torsdags aftes. De må undskylde, hvis det, jeg siger, berører Dem ubehageligt, men vi må dog give Dem en fuldstændig forklaring."

"Vi kan ikke give noget bedre bevis på vor ærlighed, end at vi har blottet os i verdens øjne. Vi søgte at binde os."

"Men det var netop det," sagde moderen, "som åbnede øjnene på os. Vi ville være blevet alt for ulykkelige. De ved, at vi tidligere har advaret Dem, at vi sagde Dem, hvor stolte vi var."

Newman tog sin hat og glattede den mekanisk; hans overvættes harme gjorde ham først tavs. "De er ikke stolte nok," bemærkede han endelig.

"I alt dette," sagde marquien smilende, "ser jeg virkelig intet andet end ydmygelse for os."

"Så vil vi ikke tale mere om det," sagde madame de Bellegarde. "Min datter har sagt Dem alt, da hun meddelte Dem, at hun måtte give afkald på Dem."

"Det kan jeg ikke lade mig nøje med," sagde Newman, "jeg må vide, hvorledes De har båret Dem ad overfor hende. Hun har ikke blindthen forlovet sig med mig, og hun kan heller ikke blindthen give afkald på mig. Jeg tror heller ikke endnu, at hun virkelig giver afkald på mig, jeg vil tale med hende om det. Men De har forskrækket hende, tvunget hende, såret hende. Hvad har De gjort ved hende?"

"Jeg gjorde meget lidt," sagde madame de Bellegarde i en tone, som fik Newman til at gyse, endog når han senere tænkte

på det. "Lad mig minde Dem om, at vi giver Dem denne forklaring på den betingelse, at De afholdt Dem fra ethvert udbrud af heftighed."

"Jeg er ikke heftig," svarede Newman. "Jeg ved ikke, hvad jeg endnu skulle have at tale med Dem om. De venter åbenbart af mig, at jeg skal gå min vej, takke Dem for Deres venlighed og love, at jeg aldrig mere skal ulejlige Dem."

"Vi venter af Dem, at De handler som en forstandig mand. De har vist Dem som en sådan og ved, at man må bøje sig for forholdene. Da min datter afgjort trækker sig tilbage, ved jeg ikke, hvad De vil mere."

"Lad os først se, om Deres datter virkelig trækker sig tilbage. Deres datter og jeg er rigtig gode venner endnu, deri er der ikke sket nogen forandring. Jeg vil drøfte det med hende."

"Det vil ikke nytte noget," sagde den gamle dame. "Jeg kender min datter alt for godt til ikke at vide, at de ord, hun har sagt her, udtalte hendes sidste beslutning. For øvrigt har hun givet mig sit løfte."

"Jeg tvivler ikke om, at hendes løfte er mere værd end mit," sagde Newman, "men alligevel giver jeg ikke afkald på hende."

"Men når hun nu ikke vil modtage Dem, og det vil hun ikke, må Deres standhaftighed jo blive ganske platonisk."

Stakkels Newman viste mere tillid, end han følte. Madame de Cintrés store alvor havde ramt ham på det dybeste. Hendes ansigt havde båret et udtryk af fuldstændig forsagelse. Han følte en svaghed komme over sig, der gjorde ham ganske hjælpeløs. Han standsede et øjeblik ved døren, så vendte han sig om og sagde i en helt forandret tone: "Å, det kan ikke være muligt! Hvad har De imod mig? Jeg kan og vil aldrig fornærme

Dem, jeg er det godmodigste menneske af verden. En forretningsmand? Hvad mener De med det? Jeg vil være alt, hvad De vil. Jeg har aldrig talt til Dem om forretninger. Lad hende tage med mig, og jeg skal ikke stille flere spørgsmål. De skal så aldrig mere høre eller se noget til mig. Jeg skal blive i Amerika, hvis De ønsker det, jeg vil underskrive et dokument, at jeg aldrig mere vil komme tilbage til Europa. Alt, hvad jeg ønsker, er, ikke at miste hende."

Marquisen og hendes søn vekslede ironiske blikke.

"Min kære herre," sagde Urbain, "det, som De foreslår, nytter os slet ikke. Vi har aldeles intet imod at se Dem en gang imellem, som en elskværdig fremmed, og ønsker på ingen måde at skilles for bestandigt fra min søster. Vi er kun imod giftermålet, og på den måde ville De jo helt berøve os hende."

"Godt," sagde Newman, "hvor er dette Fleuriéres, jeg ved, at det er i nærheden af en by, som ligger på et bjerg."

"Ja, Poitiers ligger på et bjerg," sagde madame de Bellegarde. "Vi er ikke bange for at sige Dem det."

"Det er altså Poitiers? Godt!" sagde Newman. "Jeg skal straks følge efter madame de Cintré."

"Der går ikke flere tog i dag," sagde Urbain.

"Så tager jeg et ekstratog."

"Det ville være en tåbelig ødselhed," sagde madame de Bellegarde.

"Det kan vi tale om senere," svarede Newman, tog sin hat og gik.

Han rejste ikke straks til Fleuriéres, dertil var han for bestyrtet, for dybt krænket. Han gik langs med floden, længere og længere bort, indtil han kom udenfor byen. Han havde en

sviende følelse af den fornærmelse, man havde tilføjet ham. Denne følelse var ikke til at holde ud; han gik videre og for at give sit raseri en smule luft, slog han med sin stok mod træer og lygtepæle. At miste madame de Cintré, efter at han så sejrrigt havde erobret hende, ikke alene krænkede hans stolthed, men kuldkastede tillige hans lykke, og at miste hende ved andres indblanding og vilje, det var alt for hårdt, det var ikke til at holde ud. Hvordan var det dog gået til? Endnu for tre dage siden havde hun stået ved hans side og sagt, at hun følte sig lykkelig ved tanken om deres forestående giftermål. Og nu? – Stakkels Newman nærede en nagende frygt for, at hun kunne være kommet på andre tanker, men han anklagede hende ikke for falskhed, da han var overbevist om, at hun var ulykkelig. Han var gået over en af Seine-broerne og befandt sig næsten ude på landet, i den venlige forstad Auteuil. Endelig standsede han, så sig om, uden at glæde sig over noget, og gik atter tilbage. Da han stod lige overfor Trocadero, faldt det ham ind, at Tristams boede lige i nærheden. Han følte, at han måtte udtale sig. Han gik derop og traf mrs. Tristam hjemme. Så snart han trådte ind så hun på ham og sagde, at hun allerede vidste, hvorfor han kom. Newman satte sig tavs.

"De er afvist," sagde hun. "Det kan synes Dem underligt, men jeg har mærket, at der lå noget sådant i luften." så fortalte hun ham flere ting, og han hørte efter. Til sidst sagde hun: "De vil have hende gift med lord Deepmere."

Det gav et sæt i Newman. Han anede ikke, at hun vidste noget om lord Deepmere.

"Men jeg tror ikke, hun gør det," tilføjede mrs. Tristam.

"Hun skulle gifte sig med den lille fyr?" udbrød Newman. "Men hvorfor i alverden ville de da ikke have mig?"

"De kunne ikke længere holde Dem ud," sagde mrs. Tristam. "For også at lade Fanden vederfares ret, må jeg sige, at der ligger noget stort i det. De kunne ikke overvinde Deres egenskab som forretningsmand, og det er virkelig aristokratisk. De ville have Deres penge, men opgav det igen for en idé."

Newman rynkede panden og tog sin hat. "Jeg troede, at De ville have sat mod i mig," sagde han med næsten barnlig sorg.

"Undskyld mig," sagde hun blidt, "jeg er ikke af den grund mindre bedrøvet på Deres vegne; især, da det dog er min skyld det hele. Jeg tror ikke, at madame de Cintré har i sinde at gifte sig med lord Deepmere. Nej, nej, jeg kan ikke tro, at hun er så grusomt falsk."

"Jeg beder Dem, sig ikke noget imod hende!" afbrød Newman hende.

"Den stakkel! Men gå i alt fald til hende og sig, at hun er mig en gåde. Jeg er meget nysgerrig efter at høre, hvor vidt familiedisciplinen går."

Newman hørte på mrs. Tristam, som holdt et foredrag over kærlighed til næsten, filosofi, medlidenhed og kritik. Endelig spurgte hun: "Og hvad siger grev Valentin til det?"

Newman fo'r sammen. Siden om morgenen havde han hverken tænkt på Valentin eller dennes forehavende. Han blev urolig og gik. På bordet i forværelset fandt han et telegram; det lød: "Jeg er meget syg; kom til mig så snart som muligt. V. B." – Newman blev dybt grebet af denne trøstesløse efterretning. Han var nu nødsaget til at opgive sin rejse til Château de

Fleuriéres, men skrev dog følgende linjer til madame de Cintré: "Jeg giver ikke afkald på Dem og tror heller ikke, at De giver afkald på mig. Jeg forstår ikke alt, men vi vil opklare det i forening. Jeg kan ikke følge efter Dem i dag, da jeg må skynde mig hen til en ven, som er syg, ja måske ligger for døden. Men jeg kommer til Dem, så snart jeg kan forlade ham. Hvorfor skal jeg dølge, at det er Deres broder. C. N."

Han havde lige tid til at nå nattoget til Geneve.

19

Newman havde et beundringsværdigt talent til at sidde stille, når det var nødvendigt, og han havde lejlighed til at benytte det på sin rejse til Schweiz. Nattens timer bragte ham ingen søvn. Han sad ubevægelig i kupé-hjørnet, med lukkede øjne, og enhver ville have misundt ham hans tilsyneladende søvn. Hen ad morgenstunden faldt han virkelig i søvn, som en virkning mere af sjælelig end legemlig træthed. Han sov et par timer og da han vågnede, fandt han sit blik hvilende på et af Jura-bjergenes snedækkede tinder, bag hvilke himlen rødmede. Men han så hverken det kolde bjerg eller den varme himmel; så snart han kom til bevidsthed, stod den tunge skæbne, han havde fristet, atter for ham. Han stod af en hel time før toget nåede Geneve, på den station, der stod nævnt i Valentins telegram. En søvnig stationsforvalter stod på perronen, med en lygte i hånden og kraven slået op over ørene, og ved siden af ham stod en herre, som nærmede sig Newman.

Det var en mand i fyrrerne, høj og mager, bleg, med mørke øjne, et kønt overskæg og med nye handsker. Han tog hatten af, med et meget alvorligt udtryk, og nævnede Newmans navn. Vor helt nikkede og sagde: "De er monsieur de Bellegardes ven?"

"Jeg deler denne sørgelige ære med Dem," sagde herren. "Jeg havde stillet mig til monsieur de Bellegardes disposition i denne beklagelige affære, tilligemed monsieur de Grosjoyaux, som nu sidder ved hans seng. Monsieur de Grosjoyaux har, så vidt jeg ved, haft den ære at træffe Dem i Paris, men eftersom

han er en bedre sygeplejer end jeg, blev han hos vor stakkels ven. Bellegarde har ventet Dem med længsel."

"Hvordan står det til med Bellegarde?" spurgte Newman. "Er han hårdt såret?"

"Doktoren har opgivet ham; vi havde en læge med os. Men han vil dø roligt. I går aftes sendte jeg bud efter præsten i den nærmeste franske landsby; han tilbragte en time hos ham. Præsten var særdeles tilfreds."

"Gud hjælpe os!" sukkede Newman. "Jeg ville foretrække, at doktoren var tilfreds! Og kan han modtage mig – vil han kende mig?"

"Da jeg forlod ham, for en halv time siden, var han faldet i søvn, efter en søvnløs nat i feber. Vi får at se." Og Newmans ledsager førte ham fra stationen ud på vejen til landsbyen, idet han oplyste, at de var indlogeret i en fortrinlig kro, hvor det var lykkedes dem at gøre det mere behageligt for monsieur de Bellegarde end man straks kunne vente. "Vi er gamle våbenfæller," sagde Valentins sekundant; "det er ikke første gang at en af os har hjulpet den anden til at ligge stille. Det er et meget slemt sår, og det værste af det er, at Bellegardes modstander ikke var nogen skytte. Han lod sin kugle gå, hvorhen den ville. Den fik det indfald at gå lige ind i Bellegardes venstre side, lige under hjertet."

Mens de fortsatte deres vej i den grå, usikre morgendæmring, mellem landsbygadens møddinger, fortalte Newmans ny bekendt de nærmere omstændigheder ved duellen. Newman spurgte, om der var telegraferet til familien, og hørte, at Valentin lige til sent i går aftes havde sat sig imod det. Han ville ikke tro, at hans sår var farligt. Men efter

samtalen med præsten havde han givet sit samtykke, og der var afsendt et telegram til hans moder. "Men marquisen må skynde sig," tilføjede Newmans ledsager.

"Det er en nederdrægtig historie!" sagde Newman. "Det er alt, hvad jeg kan sige!"

"Ah, De billiger det ikke?" spurgte Newmans ledsager.

"Om jeg billiger det?" udbrød Newman. "Jeg ville ønske, at jeg, da han var hos mig i går aftes, havde lukket ham inde!"

Valentins sekundant spilede øjnene op, rystede på hovedet og fløjtede ganske sagte. Nu havde de nået kroen, og en kraftig tjenestepige i nattrøje stod med en lygte i døren for at tage imod Newmans håndkuffert, som en drager bar. Valentin lå i et værelse i stuetagen, ud til den modsatte side, og Newmans ledsager gik ind ad en brolagt gang og åbnede sagte en dør. Så vinkede han ad Newman, som trådte nærmere og så ind i værelset, der var oplyst af et eneste lys med skærm for. Ved kaminen sad monsieur de Grosjoyaux i slåbrok og sov, en lille, tyk, blond mand, som Newman havde set adskillige gange i Valentins selskab. På sengen lå Valentin, bleg og stille, med lukkede øjne – et gribende syn for Newman, der hidtil havde set ham vågen lige ud til fingerspidserne. Monsieur de Grosjoyaux' kammerat pegede på en dør lige overfor og hviskede, at derinde sad doktoren. Så længe Valentin sov eller lod til at sove, kunne Newman naturligvis ikke gå hen til ham; han trak sig derfor foreløbigt tilbage og betroede sig til den halvvågne piges ledelse. Hun anviste ham et hyggeligt værelse ovenpå, og Newman gik i seng og sov tre, fire timer. Da han vågnede, var det lys morgen, solen skinnede ind i hans værelse og han hørte hønsene kagle under sit vindue. Mens han klædte sig på, kom

der bud fra monsieur de Grosjoyaux og hans kammerat, om Newman ville spise morgenmad med dem. Han gik straks ned i den lille spisestue, hvor pigen, denne gang uden nattrøje, vartede op. Monsieur de Grosjoyaux var allerede til stede, og så forbavsende frisk ud for en herre, der havde været sygepasser den halve nat. Han gned sine hænder og mønstrede frokostbordet med stor interesse. Newman fornyede bekendtskabet med ham, og hørte, at Valentin sov endnu; nu sad lægen, som havde haft en rigtig rolig nat, hos ham. Inden den anden sekundant kom, fik Newman at vide, at han hed monsieur Ledoux, og at Bellegardes bekendtskab til ham skrev sig fra den gang, de tjente sammen i den pavelige garde. Monsieur Ledoux var nevø af en bekendt ultramontan biskop. Endelig kom biskoppens nevø i et toilette, som på en yderst opfindsom måde var bragt i harmoni med den sørgelige anledning til hans nærværelse. Hans alvor blev dog mildnet ved den passende opmærksomhed han viste den bedste morgenmad, der nogensinde var blevet serveret i *La Croix Helvétique*.

Valentins tjener, som meget sparsomt fik lov til at pleje sin herre, havde gjort sine parisererfaringer frugtbringende ude i køkkenet. De to franskmænd gjorde deres bedste for at bevise, at omstændighederne nok kunne kaste en skygge over deres nationale konversationstalent, men ikke helt ophæve det, og monsieur Ledoux holdt en net lille lovtale over stakkels Bellegarde, som han erklærede for den elskværdigste englænder, han nogensinde havde kendt.

"Kalder De ham en englænder?" spurgte Newman.

Monsieur Ledoux smilede et øjeblik, så lavede han et epigram: "Han er mere end englænder – han er angloman."

Newman ytrede, at det havde han aldrig bemærket, og monsieur de Grosjoyaux sagde, at det virkelig var for tidligt at holde ligtale over stakkels Bellegarde.

"Ganske vist," sagde monsieur Ledoux, "men jeg kunne i morges ikke andet end gøre den bemærkning til mr. Newman, at når en mand har gjort så overordentlig meget for sin sjæls frelse, som vor kære ven i går aftes, ville det næsten være skade at se ham vende tilbage til denne verdens farer."

Monsieur Ledoux var en streng katolik; Newman fandt, at han var en løjerlig fætter, men var i det hele taget ikke oplagt til selskab; han kunne hverken spise eller tale. Byrden af hans dobbelte bekymring var næsten uudholdelig. Han holdt øjnene fæstet på sin tallerken og talte minutterne til han kunne få Valentin at se og så være fri og kunne opsøge madame de Cintré og sin tabte lykke. Efter frokosten gik han alene ud i landsbyen. Det var en prægtig dag, der var forår i luften og solskinnet, og vinterens væde dryppede ned fra hytternes tage. Hele naturen blev nyfødt, men på den stakkels tåbelige, elskværdige Bellegarde ventede døden og graven. Newman gik hen på den lille kirkegård, satte sig ned der og så på de mærkelige gravskrifter. Alt her var nøgent og smagløst, Newman følte ikke andet end dødens barskhed og kulde. Han forlod kirkegården og gik tilbage til kroen, hvor han traf monsieur Ledoux siddende ved et lille bord i haven, hvor han drak kaffe og røg en cigaret. Newman hørte, at doktoren endnu var hos Valentin og spurgte, om han ikke måtte afløse ham, da han så gerne ville være sin stakkels ven til nytte.

Doktoren var meget glad over at kunne gå i seng og overlade ham sin plads. Han var ganske ung, men havde et kløgtigt ansigt og Æreslegionens bånd i knaphullet. Newman hørte opmærksomt på den undervisning lægen gav ham, og tog så til sidst, næsten mekanisk, en lille bog, som doktoren havde læst i for at holde sig vågen. Det var et gammelt eksemplar af "Faublas". Valentin lå stadig med lukkede øjne, og der syntes ikke at være indtrådt nogen forandring i hans tilstand. Newman satte sig hos ham og iagttog ham meget nøje, så vendte hans tanker sig til hans egne forhold, og hans øjne rettede sig mod alpekæden, som han kunne se gennem en åbning i gardinet. Han søgte at fatte lidt håb, men det lykkedes ham ikke. Alt syntes at ville antage skikkelse af en virkelig ulykke for ham; det var naturligt og forfærdeligt, men han havde intet våben imod det. Endelig hørte han nogen tale, det var Valentins stemme.

"De sætter da ikke sådant et langt ansigt op for *min* skyld!"

Da Newman vendte sig om, så han Valentin ligge i samme stilling, men hans øjne var åbne, og han prøvede oven i købet at smile. Han besvarede kun meget svagt Newmans håndtryk.

"Jeg har betragtet Dem i et helt kvarter," vedblev Valentin. "De var lige så sort som en tordensky og er naturligvis meget ærgerlig på mig."

"Jeg skal ikke skænde på Dem," sagde Newman. "Det er jeg for bedrøvet til. Hvordan har det nu?"

"Det går ned ad bakke, det er afgjort, ikke sandt?"

"Det kommer an på Dem selv, De kan blive rask igen, når De vil," sagde Newman med en noget tvungen munterhed.

"Kære ven, hvordan kan jeg det? Det er en alt for stor anstrengelse for en, der har et hul i siden så stort som Deres hat, og ved den allermindste bevægelse igen begynder at bløde. Jeg vidste, at De ville komme," vedblev han, "jeg vidste, at, når jeg vågnede, ville De sidde ved min seng, og jeg er slet ikke overrasket. Men forrige nat var jeg meget utålmodig, da jeg ikke vidste, om jeg ville holde ud, til De kom. Jeg måtte ligge så stille som en mumie i sin kiste, og De taler om at ville. Ja, nu har jeg ligget her i tyve timer, de forekommer mig som tyve dage."

Han talte meget dæmpet og med besvær, men endnu ganske tydeligt, men man mærkede at han havde heftige smerter. Til sidst lukkede han øjnene. Newman bad ham om at holde sig rolig og tage sig i agt. Doktoren havde givet de strengeste befalinger.

"Å," sagde Valentin, "lad os spise og drikke, for i morgen – i morgen – –" han holdt inde, "nej, måske ikke i morgen, men i dag. Jeg kan hverken spise eller drikke, men jeg kan tale. Jeg ville se Dem, fordi De har set min søster. Ved hun det, kommer hun?"

Newman var i forlegenhed. "Ja, nu må hun vide det."

"Har De ikke sagt hende det?" spurgte Valentin. "Har De ingen hilsen fra hende?" Hans øjne hvilede forskende på Newman.

"Jeg har ikke set hende, siden jeg fik Deres telegram. Jeg har skrevet til hende."

"Og hun har ikke svaret?"

Newman måtte nu sige, at madame de Cintré havde forladt Paris. "Hun rejste i går til Fleuriéres."

"Til Fleuriéres, i går? Hvorfor til Fleuriéres? Hvad skriver vi i dag? Å, så får jeg hende ikke at se mere, Fleuriéres er så langt borte."

Han lukkede øjnene igen. Så spurgte han: "Men min moder og min broder, kommer de? Er de også i Fleuriéres?"

"De var i Paris, men jeg har heller ikke talt med Dem," svarede Newman. "Hvis de har fået telegrammet i rette tid, er de rejst i morges; ellers må de vente til nattoget, og kan så først være her på samme tid som jeg kom i dag."

"Det vil de ikke være glade ved," mumlede Valentin. "De vil tilbringe en afskyelig nat, og Urbain kan ikke tåle morgenluften. Jeg har aldrig set ham før klokken tolv om middagen. Vi ved slet ikke, hvordan han er før den tid, måske er han meget forskellig, hvem kan vide det. Det er den tid, da han inde i sit kabinet arbejder på prinsessernes historie. Men jeg var jo nødt til at telegrafere, ikke sandt? Jeg vil gerne se min moder sidde der, hvor De sidder, og sige farvel til hende. Men når jeg ikke får Claire at se mere, er alt mig ligegyldigt. Jeg har altid tænkt på hende, i alle mine drømme. Men hvorfor er hun rejst til Fleuriéres? Det har hun ikke talt noget om til mig. Hun burde have anet, at jeg er her. Det er første gang i mit liv, at hun svigter mig. Stakkels Claire."

"De ved, at vi ikke er gifte," sagde Newman, "derfor gør hun mig endnu ikke regnskab for sine handlinger."

Valentin så et øjeblik på ham. "Er De blevet uenig med hende?"

"Aldrig, aldrig!" udbrød Newman.

"Hvor lykkeligt De siger det! De vil blive lykkelig."

Til denne for ham så frygtelige, skønt ubevidste ironi kunne Newman ikke andet end smile tvungent. Valentin så uafbrudt på ham, med sit unaturligt lysende blik. "Der er sket noget, jeg har iagttaget Dem nøje, De ser ikke ud som en brudgom."

"Kære ven," sagde Newman, "hvordan kan jeg vise Dem et muntert ansigt? Tror De da, at det morer mig, at se Dem ligge her, uden at kunne hjælpe Dem!"

"Har en mand nogen sinde været misfornøjet med sig selv, hvis han kunne sige: 'Det sagde jeg Dem i forvejen!' Og De sagde mig det i forvejen, De gjorde for mig, hvad De kunne. Men, kære ven, jeg havde alligevel ret. Det kunne ikke være anderledes."

"Jeg har ikke gjort, hvad jeg skulle," sagde Newman. "Jeg burde have behandlet Dem som en lille dreng."

"Jeg er nu et ganske lille barn," sagde Valentin, "ja knap det. Et barn er hjælpeløst, men det lover dog noget. For mig er der intet håb mere. Samfundet kan ikke miste et mindre værdifuldt medlem."

Newman var dybt bevæget. Han rejste sig og vendte ryggen til sin ven, mens han så ud ad vinduet. "Jeg holder ikke af at se Deres ryg." Newman vendte tilbage til sengen og bad ham om at være rolig. "Det er det eneste, De må gøre. Bliv rask og hjælp mig!"

"Jeg vidste, at der var noget i vejen med Dem. Hvad kan jeg hjælpe med?" spurgte Valentin.

"Det skal jeg sige Dem, når De er blevet bedre. De har altid været meget nysgerrig, altså må De skynde Dem," svarede Newman.

Doktoren stak hovedet ind ad døren, og da han så, at Valentin lå vågen, kom han ind, følte hans puls, rystede på hovedet og sagde, at han havde talt for meget.

"Snak," sagde Valentin, "et menneske, der ligger for døden, kan slet ikke tale for meget. Har De aldrig læst et referat af en henrettelse i bladene? Sender man ikke fangen en mængde mennesker på halsen, advokater, referenter, præster, alle, for at få ham til at tale."

Lægen sagde, at det var på tide at forbinde patientens sår. De herrer Grosjoyaux og Ledoux, som allerede en gang havde overværet denne operation, indtog Newmans plads for at yde den fornødne assistance. Newman trak sig tilbage og hørte af dem, at der var kommet et telegram fra Urbain de Bellegarde for at melde, at han havde modtaget efterretningen for sent til at komme med morgentoget, men at han og hans moder ville tage af sted om aftenen.

Newman gik ud i landsbyen og drev om i to-tre timer. Dagen forekom ham forfærdelig lang. Efter bordet gik han op på sit værelse, hvor han sad ganske stille og stirrede ind i lyset og tænkte på den syge nedenunder. Da lyset var brændt ned, bankede det på døren. Doktoren stod udenfor, med et lys i hånden. "Han må adspredes," sagde han, "han vil se Dem, og jeg er bange for, at De må komme til ham. Jeg tror ikke, at han lever natten over."

Newman gik ned i Valentins værelse, hvor der kun brændte et eneste lys. Valentin bad ham om at tænde et til. "Jeg vil se Deres ansigt," sagde han. "Jeg tænker og tænker – sæt Dem ned, og jeg vil se på Dem." Newman satte sig, slog armene over kors og så

alvorligt på sin ven. Han var til mode, som om han spillede en rolle i en tragedie. Valentin så længe på ham.

"Ja, ja, jeg har ret, De har noget på hjerte, som er tungere end alt, hvad der angår mig. Jeg er en døende, og De må ikke skuffe mig. Der er foregået noget i Paris, mens jeg var borte. Min søster er ikke for intet taget til Fleuriéres på denne årstid. Hvad var grunden? Det lader mig ikke have fred. Jeg tænker på det, og når De ikke vil sige mig det, må jeg gætte det."

"Jeg kan ikke sige Dem det; det vil ikke være heldigt for Dem."

"Hvis De tror det, tager De fejl. Det angår Deres giftermål."

"Ja," sagde Newman, "det angår mit giftermål."

"Godt. Man har gjort det forbi."

"Ja," sagde Newman. Nu da det var udtalt, gik han også videre. "Deres moder og deres broder har brudt Deres løfte. De har bestemt, at giftermålet ikke skulle finde sted. Således forholder det sig, når De endelig vil vide det."

Valentin stønnede, løftede hænderne i vejret og lod dem atter falde.

"Det gør mig meget ondt, at jeg ikke kan fortælle Dem noget bedre, men det er ikke min skyld. Jeg blev meget ulykkelig, da jeg fik Deres telegram; jeg var helt sønderknust. Og hvad føler jeg nu!"

Valentin våndede sig, som om hans sår smertede. "Et brudt løfte. Og min søster?"

"Deres søster er meget ulykkelig; hun har samtykket i at give afkald på mig. Jeg ved ikke hvorfor. Jeg ved ikke, hvordan de har båret sig ad overfor hende; men man har plaget hende. Jeg fik ikke lov til at tale i enrum med hende, men kun i andres nærværelse. Vi havde en samtale i går, så rykkede de ud med

det. De sagde, at jeg kunne gå min vej. Det er forfærdeligt. Jeg er rasende, dybt såret, syg."

Valentin lå der med skinnende øjne, halvåben mund og lidt farve på kinderne. Newman havde aldrig før talt i en klagende tone, og nu, da han betroede alt dette til dén døende Valentin, var det, som om den højeste magt formede hans sorg til en bøn. Det lettede ham at udtale sig.

"Og Claire?" spurgte Bellegarde. "Har Claire givet afkald på Dem?"

"Det ved jeg virkelig ikke," sagde Newman.

"Nej, tro det ikke, tro det ikke. Hun vil betænke sig, De må undskylde hende."

"Det gør mig meget ondt for hende."

"Stakkels Claire," mumlede Valentin. "Men De talte dog med hende. – De afviste Dem?"

"Ja, med rene ord."

"Hvad sagde de?"

"De kunne ikke finde dem i en forretningsmand."

Valentin strakte hånden ud og berørte Newmans arm. "Og Deres løfte, Deres forpligtelse?"

"De gjorde en vis forskel. De sagde, at de kun havde forpligtet sig til at modtage mig, så længe madame de Cintré ville gifte sig med mig."

Valentin lå der, rødmede og sagde: "Sig ikke mere – jeg skammer mig."

"De – De, en hædersmand fra top til tå!"

Valentin våndede sig atter og vendte hovedet til siden. Så blev der en stund ikke talt mere. Men Valentin vendte sig igen om til Newman og trykkede svagt hans hånd. "Det er meget slemt,

meget slemt. Når min familie, min slægt synker så dybt, er det på tide for mig at gå bort. Jeg tror min søster – hun vil forklare det hele. Undskyld hende. Når hun ikke kan, så kan hun ikke. Tilgiv hende! Hun har lidt. Men det er meget lumpent af de andre. De tager det meget tungt? Nej, det er en skam, at De skal tale således." Han lukkede igen øjnene, og de tav. Newman var meget grebet; noget så højtideligt havde han ikke ventet. Så så Valentin på ham og tog hånden tilbage fra hans arm. "Jeg beder om tilgivelse – forstår De mig. Her på mit dødsleje. Jeg beder om tilgivelse for min familie. For min moder. For min broder. For den gamle familie Bellegarde. – *Voila*?" tilføjede han ganske sagte.

I stedet for svar tog Newman hans hænder og trykkede dem med uendelig ømhed. Valentin lå rolig, og en halv time efter kom lægen ind. Bagved ham så Newman i døren Grosjoyaux' og Ledoux' spørgende ansigter.

Lægen følte Valentins puls og så nøje på ham. Han gav intet tegn, og de to herrer trådte ind, efter at Ledoux først havde vinket ad nogen, der stod udenfor. Det var præsten, som i hånden holdt en genstand, dækket med et hvidt klæde. Præsten var lille, rund og rød. Han trådte nærmere, tog sin lille kalot af for Newman og satte sin byrde på bordet; så tog han plads i den mageligste lænestol og foldede sine hænder over maven. Valentin lå stille hen.

Newman troede, at præsten var faldet i søvn. Endelig udtalte Valentin Newmans navn. Hans ven gik hen til ham, og han sagde på fransk: "De er ikke alene. Jeg vil være alene med Dem."

Newman så på lægen, lægen så på præsten, og begge trak på skulderen.

"Alene – i fem minutter," gentog Valentin. "Jeg beder Dem, forlad os!"

Præsten tog atter den tildækkede genstand og gik ud af stuen, fulgt af de andre. Newman lukkede døren efter dem og gik igen hen til Valentins seng. Bellegarde havde hele tiden holdt øje med ham.

"Det er meget slemt, meget slemt," sagde han, efter at Newman havde taget plads hos ham. "Jo mere jeg tænker på det, desto værre er det."

"Tænk ikke på det," sagde Newman.

Men Valentin vedblev: "Selv om De også skulle komme på andre tanker, så er skammen – lavheden – der alligevel."

"De kommer ikke på andre tanker!" sagde Newman.

"Men De kan tvinge dem til det."

"Tvinge dem?"

"Jeg kan fortælle Dem noget – en stor hemmelighed – en meget stor hemmelighed. De kan bruge den imod dem – skræmme dem, tvinge dem."

"En hemmelighed!" gentog Newman. Den tanke, at Valentin på sit dødsleje kunne betro ham en stor hemmelighed, forfærdede ham i det første øjeblik. Det forekom ham ulovligt at erfare noget på denne måde; det forekom ham næsten, som om han lyttede ved et nøglehul. Så fik den tanke, at tvinge madame de Bellegarde og hendes søn, en vis tiltrækningskraft, og Newman holdt sit øre nærmere hen til Valentins læber. En stund sagde den døende intet mere. Han lå blot og så med sine glinsende, urolige øjne på vennen. Newman begyndte at tro, at han havde fantaseret. Endelig sagde han: "Der er begået noget – der er begået noget i Fleuriéres. En brøde. Der er sket noget

med min fader. Hvad det er, ved jeg ikke. Jeg har undset mig ved – været bange for at få det at vide. Men jeg ved, at der er foregået noget. Min moder ved det – Urbain ved det."

"Er der sket noget med Deres fader?" spurgte Newman ivrigt.

Valentin så på ham, med øjne, der blev uhyggeligt store. "Han kom sig ikke?"

"Kom sig ikke?"

Men den frygtelige anstrengelse, som Valentin havde gjort for at frembringe disse ord, lod til at have udtømt hans sidste kræfter. Han lå stille hen, og Newman iagttog ham.

"Forstår De?" begyndte han igen, pludselig. "I Fleuriéres. De kan få rede på det. Mrs. Bread ved det. Sig, at jeg har bedt Dem om at spørge hende. Fortæl så dem det. Måske hjælper det. Hvis ikke, så fortæl det til hele verden. Det vil – det vil –" her sank Valentins stemme til den svageste mumlen – "det vil hævne Dem." Ordene døde hen i en lang og svag stønnen. Newman rejste sig, dybt grebet, uden at vide, hvad han skulle sige. "Tak," sagde han til sidst, "jeg er Dem meget forbunden." Men Valentin lod ikke til at høre ham; han forblev tavs, og denne tavshed vedvarede. Endelig gik Newman hen og åbnede døren. Præsten trådte atter ind med det hellige kar, fulgt af de tre herrer og Valentins tjener. Det var næsten som en procession.

20

Valentin de Bellegarde døde roligt, just som den kolde martsmorgen begyndte at gry og belyste de få venner, som stod ved hans leje. En time efter forlod Newman kroen og tog til Geneve. Han ville naturligvis ikke være til stede, når madame de Bellegarde og Urbain kom. Han blev foreløbig i Geneve. Herfra skrev han straks til madame de Cintré, fortalte hende om hendes broders død og spurgte, når han turde håbe, at hun ville modtage ham. Monsieur Ledoux havde sagt ham, at Valentin i sit testamente havde udtalt ønsket om at blive begravet ved siden af sin fader på kirkegården i Fleuriéres, og Newman besluttede, at hans forhold til familien ikke skulle afholde ham fra at vise sin ven den sidste ære. Valentins venskab var ældre end Urbains fjendskab, og ved en begravelse kunne man jo holde sig tilbage. Madame de Cintrés svar på hans brev satte ham i stand til passende at indrette sin ankomst til Fleuriéres. Svaret var meget kort, det lød således:

> Jeg takker Dem for Deres brev og for, at De var hos Valentin. Det smerter mig ubeskriveligt, at jeg ikke kunne være hos ham. Et gensyn med Dem vil kun bedrøve mig; det er derfor unødvendigt at vente på, hvad De kalder lysere dage. For mig kommer der ingen lysere dage. Kom når De vil; men underret mig først. Min broder skal begraves her på fredag, og så bliver min familie her.

C. de C.

Da han modtog dette brev, rejste Newman straks til Paris og derfra til Poitiers, hvor han tog ind i en gæstgivergård. Næste morgen kørte han ud til landsbyen Fleuriéres. Denne lå ved foden af en høj bakke, på hvis top stod ruinerne af en gammel ridderborg, af hvis materiale mange af husene i landsbyen var opført. Kirken var ganske simpelt det tidligere slotskapel, der lå ved en græsbevokset gårdsplads, hvoraf en del var udlagt til kirkegård. Vejen op ad bakken til kirken var kun for fodgængere. Bønderne havde stillet sig op i to-tre rækker og så på den gamle madame de Bellegarde, der ved sin ældste søns arm gik bag efter ligbærerne med den yngstes kiste. Newman stod bag ved folkene, da en høj skikkelse i sort slør gik forbi ham, og rundt om hviskede den ene til den anden: "Madame de la Comtesse". Under sørgehøjtiden stod han i den mørke, lille kirke, men fra den åbne grav vendte han sig bort og gik ned ad bakken. Så kørte han tilbage til Poitiers og tilbragte to dage i tålmodighed og utålmodighed. Tredjedagen sendte han et brev til madame de Cintré, hvori han skrev, at han ville besøge hende om eftermiddagen. Derefter begav han sig på vej til Fleuriéres. Han lod sin vogn blive tilbage i landsbykroen og slog ind på vejen til slottet, som man beskrev for ham. "Det er der bagved," sagde værten og pegede på trætoppene bag ved de nærmeste huse. Newman gik forbi nogle temmelig forfaldne hytter, og lidt efter så han slottets spidse tage og tårne foran sig og stod snart ved et stort, rustent jerngitter. Han så gennem stængerne, slottet lå lige ved vejen, et fortrin og tillige en fejl. Synet var overordentlig virkningsfuldt. Newman læste siden i en

rejsebog, at det stammede fra Henrik den Fjerdes tid. En uhyre, mørk facade af mursten stod i baggrunden af en brolagt gård. På hver side var tilbygget to fløje, som hver endte i en pavillon med fantastisk tag. Bagved dem hævede sig to tårne og bag disse igen voksede tætte grupper af elme- og birketræer, som allerede var temmelig grønne. Men hovedsagen var en bred grøn flod, som i to arme omgav slottet. En hvælvet bro førte over den. De skumle, gamle mure, de hæslige små kupler på fløjbygningerne, de dybe vinduesåbninger, de stive, skifertækkede småtårne, alt spejlede sig i den rolige flod. Newman ringede på og for sammen, da klokken over ham lød så skingrende. En gammel kone kom ud og åbnede den pibende port for ham, netop så meget, at han kunne slippe igennem. Ved indgangsdøren stod han et øjeblik stille og gjorde den bemærkning, at Fleuriéres så ubeboet ud og måtte være et meget trist opholdssted. "Det ser næsten ud som et kinesisk statsfængsel," tænkte han ved sig selv. Endelig blev døren åbnet af en tjener, som han mindedes at have set i Rue de l'Université. Menneskets ansigt blev næsten forklaret ved synet af vor helt, da livré-tjenernes folkefærd satte megen pris på Newman.

Tjeneren førte ham gennem en stor, rund hal med mange grønne planter i midten og glasdøre rundt om, ind i slottets modtagelsesværelse. Det var et værelse af overordentlig store dimensioner. Han følte sig til mode omtrent som en turist med rejsebog og fører. Da tjeneren var gået for at melde ham hos madame de Cintré, bemærkede Newman, at salen ikke indeholdt andet af videre interesse end loftet med rigt udskårne bjælker, nogle gamle gobelinsportierer og et mørkt egetræs gulv, der var blankt som et spejl. Han gik i nogle

minutter op og ned ad gulvet, indtil han så madame de Cintré træde ind ad døren længst borte. Da værelsets hele længde lå mellem dem, havde han tid til at betragte hende, inden de mødtes midt i værelset.

Synet af hende var gribende for ham. Bleg, med mørk pande, indfaldne kinder, i nonneagtig streng klædedragt, havde hun nu kun sine rene træk fælles med den kvinde, hvis fortryllende ynde han hidtil havde beundret. Hun lod sine øjne hvile på ham og overlod ham sin hånd, men disse øjne havde et så bedrøvet udtryk, og hendes hånd var som livløs.

"Jeg var til stede ved Deres broders begravelse," sagde Newman. "Så ventede jeg i tre dage, men længere kunne jeg ikke vente."

"Der er intet at vinde eller tabe ved det," sagde madame de Cintré, "men det var meget hensynsfuldt af Dem, uagtet De har lidt så stor uret."

"Det er mig meget kært, at De mener, jeg har lidt uret," sagde Newman med et lille humoristisk anstrøg, som han ofte havde, når han sagde de mest alvorlige ting.

"Behøver jeg at sige Dem det? Jeg har endnu aldrig med vilje gjort nogen fortræd. Men til Dem, som jeg har handlet så grusomt imod, kan jeg ikke sige andet, end: jeg ved det, jeg føler det dybt. – Det er meget lidt!"

"Å, det er et stort skridt fremad," sagde Newman med et opmuntrende blik på hende.

"At vi ses igen, det forandrer intet," vedblev hun, "men jeg er alligevel glad over, at De er kommet. Så kan jeg dog sige Dem, hvad jeg føler. Det er ganske vist meget egenkærligt, men det er alligevel det sidste, jeg kan gøre."

Hun tav og fæstede sine sørgmodige øjne på ham. "Jeg ved, at jeg har bedraget og fornærmet Dem – jeg ved, hvor grusom og fej jeg har været. Jeg indser det, jeg ved det, jeg føler det lige ud til mine fingerspidser." Hun løftede hænderne i vejret og lod dem igen falde. "Alt, hvad De kunne sige i Deres højeste lidenskab, har jeg allerede sagt til mig selv."

"I min højeste lidenskab har jeg aldrig sagt et hårdt ord imod Dem. Jeg har aldrig sagt noget værre om Dem, end at De er det yndigste væsen i verden."

Hun rødmede svagt.

"Fordi De tror, at jeg vil forandre min beslutning. Men jeg kan ikke. De er kommet i dette håb, og det gør mig meget ondt. Jeg kunne gøre alt for Dem. Det vil forekomme Dem latterligt, efter alt, hvad der er sket; men hvad skal jeg sige? – Jeg burde ikke have tilføjet Dem uret!"

Hun tav et øjeblik, så på ham og gjorde et tegn, at hun ville fortsætte.

"Jeg burde fra begyndelsen af slet ikke have lyttet til Dem – det var min største uret. Der kunne ikke komme noget godt ud af det. Men uagtet jeg vidste det, hørte jeg alligevel på Dem, og det var min fejl. Jeg kunne så godt lide Dem, jeg troede på Dem!"

"Og tror De ikke mere på mig?"

"Mere end nogensinde. Men nu har det intet at sige. Jeg har givet afkald på Dem."

"Hvorfor, hvorfor, hvorfor?" udbrød Newman heftigt. "Angiv mig en grund, en gyldig grund. De er ikke noget barn, ikke umyndig, ikke åndssvag. De behøver ikke at give afkald på mig, fordi Deres moder vil det. En sådan grund er Dem ikke værdig."

"Det ved jeg; den er mig ikke værdig. Men det er den eneste grund, jeg har. Anse De mig kun for åndssvag, det er det bedste, og glem mig."

Newman følte, at han havde mistet hende, og dog kunne han ikke opgive at kæmpe for hende. Han gik hen til et af de store vinduer, så på flodens stejle bredder og ned i den stive have. Da han vendte sig om, havde madame de Cintré rejst sig fra sin plads og stod stille og tankefuld.

"De er ikke oprigtig, ikke ærlig," sagde Newman. "I stedet for at sige, at De er åndssvag, skulle De sige, at de andre er onde. Deres moder og Deres broder har været falske og grusomme; det har De været imod mig og sandsynligvis også imod Dem. Hvorfor vil De forsvare dem? Hvorfor ofrer De mig for dem? Jeg er ikke falsk; jeg er ikke grusom. De ved ikke, hvad De giver afkald på. Deres moder og Deres broder skræmmer Dem og piner dem, og jeg – jeg." Han strakte hænderne ud imod hende. Hun trådte nogle skridt tilbage. "De sagde forleden dag, at De var bange for Deres moder. Hvad mente De med det?"

Madame de Cintré rystede på hovedet. "Jeg husker det. Det gjorde mig ondt bagefter."

"Det gjorde Dem ondt, da hun kom ned, og lagde tommeskruerne på dem. I Guds navn, hvad er det dog, de gør ved Dem?"

"Intet. Intet, som de kan forstå. Og nu, jeg har givet afkald på Dem, må jeg ikke mere beklage mig over hende til Dem."

"Det er ingen grund. Tværtimod, beklag Dem over hende. Fortæl mig alt, åbent og ærligt, som De bør, og vi vil drøfte det sammen, og De behøver ikke at give afkald på mig."

Madame de Cintré slog øjnene ned, så sagde hun: "Der er et gode ved det: De vil nu bedømme mig rigtigere. De har næret store tanker om mig, jeg ved ikke hvorfor. Men jeg havde intet smuthul længere – kunne slet ikke mere være det almindelige, svage væsen, som jeg er. Det var ikke min skyld – jeg sagde Dem forud, at De ville blive skuffet. Men jeg var måske for stolt. Der ser De, hvad min overlegenhed har at betyde." Hendes stemme havde ved disse ord en klang, som Newman aldrig glemte. "Jeg er for stolt til at være ærlig, men jeg er ikke for stolt til at være troløs. Jeg er forlegen, kold og egenkærlig. Jeg er bange for ubehageligheder."

"Kalder De det en ubehagelighed, at gifte Dem med mig?"

Madame de Cintré rødmede. "Nej, ikke at gifte mig med Dem, men hvad der ville følge af det. Jeg er bange for bruddet, for selv at skabe min lykke. Hvilken ret har jeg til at være lykkelig, når – når –"

"Når hvilket?"

"Når andre har været så ulykkelige!"

"Hvilke andre?" spurgte Newman. "Hvad kommer andre Dem ved? Forresten sagde De jo, at De ville være lykkelig, og at De ville finde lykken i at adlyde Deres moder. De modsiger Dem selv!"

"Ja, jeg modsiger mig selv; det viser, at jeg kun besidder ringe kløgt."

"De ler ad mig!" udbrød Newman. "De spotter mig!"

Hun så fast på ham. "Nej, jeg gør ikke," sagde hun hastigt.

"Hvis jeg nu ville indrømme, at De ikke er klog, men svag og almindelig, så er jo det, jeg forlanger, heller ingen heltegerning,

men noget ganske almindeligt. Jeg kan gøre det let for Dem. Men De elsker mig ikke nok!"

"Jeg er kold," sagde madame Cintré, "kold som floden dernede."

Newman stødte uvilkårligt med sin stok i gulvet. "De går for vidt," udbrød han. "Der gives ikke en kvinde i verden, der er så slet, som De vil gøre Dem selv. Jeg forstår Deres spil, De vil sværte Dem selv for at vaske andre hvide. De vil egentlig slet ikke give afkald på mig, dertil holder De for meget af mig. Jeg ved det, De har vist det, og jeg har følt det. Man har pint og plaget Dem, og jeg vil gøre mit yderste for at frelse Dem for Deres egen ædelmodighed. Ville De da lade Deres hånd hugge af for at glæde Deres moder?"

Madame de Cintré fik et lidt forskrækket udtryk. "Jeg har nylig talt så bekymret om min moder. Jeg er min egen herre, ifølge loven og med hendes samtykke. Hun kan ikke gøre mig noget, hun har ikke gjort mig noget. Hun har aldrig dadlet de hårde ord, jeg udtalte i hendes nærværelse."

"Men så har hun ladet Dem føle det! Det er jeg sikker på!"

"Min samvittighed gør mig bebrejdelser."

"Deres samvittighed lader til at tilstede meget blandede følelser," udbrød Newman lidenskabeligt.

"Den har været meget urolig, men nu er den igen rolig," sagde madame de Cintré. "Jeg giver ikke afkald på Dem af hensyn til nogen som helst timelig fordel eller timelig lykke."

"Nej, jeg ved, at De ikke gør det for lord Deepmeres skyld. Men det ville Deres moder og Deres broder, og på hint afskyelige bal, som jeg den gang var så glad over, ville Deres moder bevæge lorden til det."

"Hvem har sagt Dem det?"

"Ikke Valentin. Jeg har opdaget det. Jeg gættede det. Den gang var det mig ikke ganske klart, men jeg bevarede alt i min hukommelse. Bagefter så jeg Dem i drivhuset sammen med lorden. Den gang sagde De, at De en anden gang ville meddele mig, hvad han havde sagt til Dem."

"Det var før dette," mumlede madame de Cintré.

"Det er lige meget," sagde Newman, "og forresten ved jeg det selv. Han er et ærligt lille menneske. Han har fortalt Dem, hvad Deres moder forlangte af Dem; at han skulle stikke mig ud, og at, hvis han ville fri til dem, skulle hun nok påtage sig at skaffe mig af vejen og få Dem til at give Deres samtykke. Han sagde, at han nærede stor beundring for Dem, og at De måtte vide det. Han holdt dog ikke af at befatte sig med slige sager bag andres ryg. Det var det hele. Og forhen sagde De til mig, at De var fuldkommen lykkelig."

"Jeg ved ikke, hvorfor vi taler om lord Deepmere, det er dog ikke derfor, De er kommet. Hvad De ved om min moder og hvad De beskylder hende for, kommer det slet ikke an på her. Nu da jeg engang har taget min beslutning, må vi ikke drøfte sagen videre. Vi må forsøge at fortsætte livet, så godt vi kan. Jeg tror, at De en gang vil blive lykkelig igen, måske endog, når De tænker på mig. Og når De gør det, så tænk altid, at det ikke er let for mig, og at jeg har gjort det bedste, jeg kunne gøre. Men jeg må tage ting i betragtning, som De ikke kender til, jeg må gøre, hvad de tvinger mig til, jeg må det, jeg må det! De ville ellers forfølge mig, de ville dræbe mig!" udbrød hun heftigt.

"Jeg kender Deres følelser tilstrækkeligt, men De har fordomme. Selv om jeg også er et godt menneske, så er jeg

alligevel forretningsmand, og Deres moders blik var en lov for Dem og Deres broders ord et evangelium. De hænger alle sammen, og de må have deres besyv med i alt, hvad De foretager dem. Mit blod koger, og hvad jeg føler her, er som en brændende ild," sagde Newman og pressede hånden mod hjertet.

En mere uhildet tilhører end madame de Cintrés' fortvivlede tilbeder ville fra det første øjeblik af have opdaget, at hendes tilsyneladende ro kun var resultatet af den største selvbeherskelse, og at hendes ophidselse tiltog mere og mere. Ved Newmans sidste ord tabte hun fatningen, skønt hun først talte ganske sagte.

"Nej, jeg havde ikke ret, jeg er ikke kold, jeg tror, når jeg gør noget, der synes så slet, så er det ikke blot svaghed og falskhed; nej, det er næsten en religiøs pligt, jeg kan ikke betro Dem det, jeg kan ikke, det er alt for grusomt at forlange det! Herfor beder jeg Dem om at tro mig og have medlidenhed med mig? Der hviler en forbandelse over vor familie! Jeg ved ikke hvad, jeg ved ikke hvorfor! De må ikke spørge mig. Vi må alle finde os i det. Jeg har været for egenkærlig, jeg ville undfly det, De bød mig en lejlighed dertil, og desuden holdt jeg af Dem. Det forekom mig så herligt, at bryde fuldstændigt af og gå min vej; og jeg beundrede Dem. Men jeg kan ikke, det har fået magt over mig og atter lænkebundet mig."

Hendes selvbeherskelse havde forladt hende, og tunge suk og hulken afbrød hendes ord. "Hvorfor skulle der ske så skrækkelige ting! Hvorfor er min broder Valentin blevet skudt som et dyr, midt i sin ungdom og munterhed, som jeg holdt så meget af hos ham! Hvorfor gives der hemmeligheder, som jeg

er bange for at spørge om, og steder, som jeg ikke vil se, og lyde, som jeg ikke vil høre. Hvorfor må jeg træffe en afgørelse i en så frygtelig sag? Det er jeg ikke skabt til. Jeg ejer hverken mod eller dristighed, jeg ville kun ganske simpelt være lykkelig."

Newman led sjælekvaler, og madame de Cintré vedblev:

"Jeg ville taknemmelig og tilfreds gøre alt, hvad man ventede af mig. Min moder har altid været god imod mig, det er alt, hvad jeg kan sige. Jeg tør ikke dømme hende, jeg tør ikke fordømme hende, ellers falder det tilbage på mig selv. Jeg kan ikke ændre det."

"Nej," sagde Newman bittert, "men jeg må tro på det, selv om jeg også går til grunde ved det."

"Med Dem er det en anden sag, De er en mand, De vil komme ud over det. De kan skaffe Dem trøst af enhver art. De er født og opdraget til omskiftelser, og desuden vil jeg altid tænke på Dem."

"Det bryder jeg mig ikke om!" udbrød Newman. "De er grusom, De er forfærdelig grusom! De kan have de bedste grunde og de skønneste følelser af verden, det gør aldeles ingen forskel; men De er en hemmelighed for mig, jeg forstår ikke, hvordan så megen hårdhed kan være forenet med så megen elskværdighed."

Madame de Cintré så et øjeblik med fugtige øjne på ham.

"Anser De mig for hård?"

Newman så på hende; så udbrød han lidenskabeligt: "De er et fuldkommen fejlfrit væsen! Skil Dem ikke fra mig!"

"Naturligvis er jeg hård. Når man forårsager smerter, er man altid hård. Å, det er denne usle, skrækkelige verden! – Jeg kan ikke engang sige, at jeg er lykkelig ved at have lært Dem at

kende, uagtet jeg er det. Det gør Dem også ondt; ak, jeg kan ikke sige noget, som ikke ville være grusomt. Lad os derfor sige farvel til hinanden. Lev vel!" – Hun rakte ham hånden.

Newman tog den ikke. Det var, som om han udgød tårer af raseri.

"Hvad vil De gøre?" spurgte han. "Hvor vil De tage hen?"

"Hvor jeg ikke mere forårsager smerter og ikke ser noget ondt. Jeg forlader verden."

"Verden?"

"Jeg går i kloster."

"I kloster!" Newman gentog disse ord med den dybeste skuffelse. "De, i kloster!"

"Jeg sagde, at jeg ikke gav afkald på Dem af hensyn til timelig fordel!"

Newman lod ikke til at forstå hende.

"De vil være nonne? Krybe ind i en celle – hele Deres liv være skjult bag et slør?"

"Ja, karmeliternonne," sagde madame de Cintré. "For hele livet, om Gud vil."

Tanken var Newman så forfærdelig, at det var ham lige så umuligt at fatte den, som hvis hun havde sagt til ham, at hun ville vansire sit smukke ansigt eller drikke en trylledrik. Han slog hænderne sammen og skælvede synligt.

"Gør det ikke! Gør det ikke!" udbrød han. "Jeg beder Dem, jeg bønfalder Dem på mine knæ, gør det ikke."

Hun lagde sin hånd med en kærlig, sørgmodig bevægelse på hans arm og sagde: "De forstår mig ikke, De har et helt fejlt begreb om det. Det er intet skrækkeligt, det er kun fred og ro. Bort fra verden, hvor der beredes sådanne kvaler for de

uskyldige, ja for de bedste. Og for hele livet, det er den største velsignelse. Det kan ikke begynde forfra."

Newman sank ned på en stol og så længe på hende. At denne udmærkede kvinde, i hvem han så et indbegreb af al menneskelig ynde og huslige dyder, skulle vende sig bort fra ham og al den herlighed, han i fremtiden kunne byde hende ved sin formue og sin trofaste kærlighed, for at begrave sig i en celle, det var aldeles uhørt og oprørende. Jo mere han tænkte på det, desto mere vanvittig forekom hendes hensigt ham. "De med Deres skønhed vansiret, under lås og slå, aldrig, aldrig, når jeg kan forhindre det!"

"De kan ikke forhindre det," sagde madame de Cintré, "og det burde trøste Dem en smule. Tror De da, at jeg kunne leve i verden ved siden af Dem, og dog ikke med Dem? Nej, nej, lev vel!"

Han tog hendes hånd i begge sine.

"For bestandigt?" spurgte han.

Hendes læber mumlede noget uforståeligt, og selv udstødte han et fortvivlet suk. Hun lukkede øjnene som i den heftigste smerte. Han drog hende ind til sig og kyssede hendes blege ansigt. Et øjeblik modstod hun, så overlod hun sig til ham; men hurtigt, med ny styrke rev hun sig løs fra ham og ilede bort. I det næste øjeblik lukkede døren sig efter hende. Newman vidste knap, hvordan han kom ud af huset.

21

Ved Poitiers er der en smuk offentlig promenade, der fører op over kammen af den høje bakke, som den lille by er bygget op til. I de følgende dage vandrede Newman frem og tilbage her; det ville dog have faldet ham vanskeligt siden at sige, om omgivelsen havde bestået af kulgruber eller vinhaver. Han gav sig fuldstændigt hen i sin sorg. Han frygtede for, at madame de Cintré var uigenkaldeligt tabt for ham, og kunne alligevel ikke gøre sig fortrolig med den tanke, at han måtte give afkald på hende. Det var ham umuligt, at forlade Fleuriéres og dens beboere. Han så sig bestandigt om efter en stråle af håb og tænkte, at når han blot kunne strække armen langt nok ud, så ville han gribe den. Den lidenskab, han havde omfavnet madame de Cintré med, følte han endnu skælve i sig. Han tænkte på hendes ord, hendes blik, han vendte og drejede ordene, for at få en klar mening ud af dem. Hvad havde hun ment med, at hun havde en religiøs pligt at opfylde? I alt fald var det en kendsgerning, at man havde tvunget hende. Hendes ædelmodighed havde søgt at skjule det, men hjertet sad Newman oppe i halsen, når han tænkte på, at disse mennesker skulle undgå straf.

Fireogtyve timer forløb således, da tog Newman den beslutning at vende tilbage til Fleuriéres og fordre en samtale med madame de Bellegarde og hendes søn. Han iværksatte den uden at tøve et øjeblik. På vejen derhen opfriskede han i hukommelsen de meddelelser, Valentin havde givet ham.

Valentin havde sagt, at han kunne gøre noget med dem, og det var ikke første gang, at Newmans opmærksomhed var rettet mod dem. Valentins meddelelser havde været mørke og ufuldstændige, men Newman var ikke hjælpeløs i slige sager. Selve hemmeligheden havde han ikke meddelt ham, men givet ham nøglen til den, hvis ene ende mrs. Bread holdt i hånden. Mrs. Bread havde altid set ud, som om hun bar på hemmeligheder, og da han åbenbart besad hendes tillid, ville hun give ham meddelelser. Han kom til Fleuriéres i en temmelig løftet stemning, da han mente, at marquisen og hendes søn ville lade sig skræmme af hans trussel. Og hvorfor skulle hans lykke så ikke blomstre på ny? Han håbede, at moder og søn ville slippe deres yndlingsoffer og tage flugten. Og madame de Cintré ville – overladt til sig selv – sikkert vende tilbage til ham. Hun måtte dog indse, at hans hus ville byde hende mere hygge end et kloster.

Newman lod sin vogn blive tilbage i kroen og begav sig til fods hen til slottet. Da han nåede gitteret, påkom der ham en sælsom følelse, der havde sit udspring fra hans store godmodighed. Han stod en stund foran gitteret, så på de skumle mure og tænkte ved sig selv, hvilken forbrydelse der vel kunne være begået i det uædle, gamle hus med det blomstrende navn? Så så han pludselig en inkvisitors mørke ansigt for sig og besluttede endnu at give Bellegardes en frist. Han ville henvende sig til deres retskaffenhed og ikke til deres ondskab. Hvis de var tilgængelige for fornuft, ville han ikke erfare noget mere om dem end det, han allerede vidste.

Man indlod ham gennem gitteret, og han gik over gården. Inden han endnu havde nået døren, blev denne åbnet, og mrs.

Bread stod for ham. Hendes ansigt havde det sædvanlige ligegyldige udtryk, og hendes sorte dragt syntes i dag at være endnu sortere.

"Jeg tænkte nok, at De ville forsøge det endnu engang," hviskede hun, "og derfor har jeg holdt udkig efter Dem."

"Det glæder mig at se Dem," sagde Newman, "jeg håber, at De er mig venligt sindet."

"Jeg ønsker Dem kun godt, men nu er jo alt forgæves."

"De ved altså, hvorledes man har behandlet mig?"

"Ja, jeg ved alt. Jeg ved kun alt for meget."

"Man kan aldrig vide for meget. Jeg er kommet for at tale med madame de Bellegarde og hendes søn. Er de hjemme?"

"Mylady er altid hjemme, og marquien er for det meste hos hende."

"Sig til dem begge eller til en af dem, at jeg er her og ønsker at tale med dem."

Mrs. Bread tøvede.

"Tør jeg tage mig en stor frihed?"

"Alt, hvad De hidtil har gjort, var berettiget," sagde Newman med diplomatisk venlighed.

Mrs. Bread sænkede sine rynkede øjenlåg, ganske som om hun stod i begreb med at gøre et kniks, men situationen var for alvorlig.

"De vil tale med dem endnu engang? De ved måske ikke, at madame de Cintré i morges tidlig er taget tilbage til Paris?"

"Er hun borte?" udbrød Newman og slog med sin stok i gulvet.

"Hun er taget lige hen i karmeliterindernes kloster; De ved det måske allerede? Mylady og marquien tager hende det meget

ilde op, hun fortalte dem det først i går aftes!"

"Hun har altså ikke før sagt det til dem?" udbrød Newman. "Godt, godt! Er de meget vrede?"

"De er ikke glade," svarede mrs. Bread, "naturligvis synes de ikke om det. Man siger, at karmeliterinderne er de strengeste nonner i hele kristenheden; de er virkelig ikke længere mennesker, de giver afkald på alt for bestandigt. Og hun vil leve der! Hvis jeg kunne græde, ville jeg gøre det."

Newman så et øjeblik på hende. "Vi må ikke græde, mrs. Bread, vi må handle; gå nu og meld mig." Dermed gjorde han en bevægelse som for at skynde på hende. Mrs. Bread holdt ham blidt tilbage.

"Tør jeg tillade mig endnu en anden frihed? Det er blevet mig sagt, at De var hos min kære monsieur Valentin i hans sidste timer; blot De ville fortælle mig lidt om ham! Den stakkels greve var som mit eget barn, i de første år af hans liv var jeg stadig om ham. Jeg lærte ham at tale, og han talte godt. Han havde altid et venligt ord for sin stakkels, gamle Bread, og nu måtte han ende således! – Det siges, at han har duelleret med en vinhandler, det kan jeg dog næppe tro. Led han meget?"

"De er en forstandig og god gammel kone, mrs. Bread," sagde Newman, "det er mit stadige håb, at De også ville bære mine egne børn på Deres arme. Nå, det er da ikke umuligt endnu." Han rakte hende hånden, og mrs. Bread lagde sine fine, smalle fingre i den. Newman holdt hendes hånd fast og sagde: "De ønsker at vide alt angående Valentin?"

"Det vil være en sørgelig glæde."

"Jeg kan fortælle Dem alt. Forlader De undertiden dette sted?"

"Slottet? Det ved jeg virkelig ikke, jeg har endnu aldrig prøvet på det."

"Så prøv det i aften i skumringen; kom hen i den gamle ruin. De vil træffe mig der i gården foran kirken. Jeg har noget meget vigtigt at meddele Dem. En gammel kone, som De, kan da gøre, hvad hun vil."

Mrs. Bread så forbavset på ham. "Er det fra greven?" spurgte hun.

"Fra greven, fra hans dødsleje," svarede Newman.

"Så vil jeg komme, jeg vil en gang i mit liv tage mod til mig, for hans skyld."

Hun førte Newman ind i det store modtagelsesværelse, som han allerede havde lært at kende, og trak sig tilbage for at udføre hans befalinger. Newman ventede meget længe, han stod allerede i begreb med at ringe og gentage sit ønske, da han så marquisen træde ind ved sin søns arm. Efter Valentins dunkle hentydninger var han mere og mere kommet til den anskuelse, at hans modstandere virkelig havde et ondt udseende.

"Det er intet bedrag," tænkte han, "de er virkelig slette mennesker og har nu kastet masken."

Madame Bellegarde og hendes søn så virkelig helt forstyrrede ud, som folk, der har tilbragt en søvnløs nat. Det var også naturligt, at de efter denne udfordring fra Newmans side, ikke så mildt til ham. Som han stod der foran dem, og de fæstede deres kolde blik på ham, havde han en følelse, som om en gravhvælving pludseligt åbnede sig for ham og han indåndede den fugtige, mugne luft.

"De ser, jeg er kommet igen," sagde han. "Jeg vil forsøge min lykke endnu en gang."

"Det ville være latterligt," sagde madame de Bellegarde, "at påstå, at vi glæder os over at se Dem eller, at vi ikke var forbavsede over Deres besøg."

"Lad os ikke tale om det, for hvis jeg blot handlede efter mine følelser, ville jeg visselig ikke have opsøgt Dem. Jeg skal overhovedet fatte mig i al korthed. Lover De mig at ophæve blokaden og sætte madame de Cintré i frihed, skal jeg straks trække mig tilbage."

"Vi tøvede, om vi skulle modtage Dem, eller ikke," sagde madame de Bellegarde. "Vi ville allerede takke for æren, men det forekom mig, at vi måtte behandle Dem med den høflighed, vi hidtil har vist Dem. Jeg ville også lade Dem forstå, at folk af vor art har visse svagheder, men som de kun en gang i deres liv gør sig skyldige i."

"De har måske nok en enkelt gang røbet svaghed, men dristig er De dog altid, madame. For øvrigt er jeg ikke kommet for at aflægge en visit, men for blot at sige Dem dette, at hvis De straks skriver til Deres datter, at De opgiver Deres modstand mod hendes giftermål, skal jeg nok sørge for resten. De ønsker dog vel ikke, at hun skal blive nonne, eftersom De kender et klosters rædsler bedre end jeg. Det er dog bedre at gifte sig med en forretningsmand end at gøre dét. Giv mig et brev, med underskrift og segl, hvori De siger, at De tilbagekalder alt, og at hun kan ægte mig med Deres samtykke, så skal jeg besørge brevet til klosteret og hente hende ud fra det. Nå, afgør nu sagen, det er da lette betingelser."

"Vi ser anderledes på sagen, vi kalder det meget hårde betingelser." Under denne samtale stod alle stift midt i værelset.

"Min moder vil sige Dem, at hun hellere ser sin datter som søster Katharina end som mrs. Newman."

"Kan noget som helst bevæge Dem, kan noget som helst tvinge Dem?" spurgte Newman.

"Det sprog, hvori De taler til os i vor sorg, er højst upassende."

"I ethvert andet tilfælde," sagde Newman, "ville Deres anmodning være af vægt for mig, men jeg er i dag kommet, ganske simpelt fordi jeg anser Deres broder og Dem for to modparter. Jeg anerkender aldeles ingen forbindelse imellem Dem. Deres broder skammede sig over dem. Da det stakkels menneske lå såret og døende, bad han mig om forladelse for Deres adfærd, og tillige for Deres moders opførsel."

Et øjeblik var virkningen af disse ord så stærk, som om Newman havde tilføjet dem et fysisk slag. En heftig rødme fo'r over begges ansigter og de vekslede et frygteligt blik med hinanden. Urbain mumlede to ord, som Newman kun hørte halvt, men som for ham omtrent lød som: "*le miserable.*"

"De har ringe agtelse for de levende," sagde madame de Bellegarde, "tag i alt fald hensyn til de døde. Krænk ikke min ulykkelige søns minde."

"Jeg siger den simple sandhed," erklærede Newman, "og jeg siger den med vilje. Jeg gentager det tydeligt, Deres søn var dybt oprørt, Deres søn bad om forladelse."

Urbain de Bellegarde rynkede harmfuldt panden, og Newman troede, at det gjaldt Valentin. Hans ringe kærlighed til sin broder havde røbet sig et øjeblik, men hans moder strøg

ikke flaget. "De tager i høj grad fejl," sagde hun, "min søn var nok letsindig, men han var aldrig taktløs. Han døde sit navn tro."

"De har sandsynligvis misforstået ham," sagde marquien, "siden De påstår det umulige."

"Å, jeg lægger aldeles ingen vægt på stakkels Valentins undskyldninger," sagde Newman, "de var for mig mere smertelige end glædelige. Han er ikke skyld i denne skrækkelige sag, han har ikke fornærmet hverken mig eller nogen anden. Han var hæderligheden selv, men hans undskyldning er mig et bevis på, hvordan han optog det."

"Hvis De ønsker at bevise, at min stakkels broder i sine sidste øjeblikke ikke var ved sin fulde bevidsthed, så er det ved de sørgelige omstændigheder meget muligt, men det må De indskrænke Dem til."

"Han var ved fuld bevidsthed," sagde Newman med rolig, men truende hårdnakkethed. "Jeg har aldrig hørt ham tale så klart og fornuftigt; det var en ynk, at se dette åndrige, vittige menneske få et sådant endeligt. De ved, at jeg holdt meget af Deres broder. Jeg har endnu et yderligere bevis på hans fuldstændige åndsklarhed."

Marquisen rettede sig majestætisk i vejret. "Det går for vidt," udbrød hun, "vi nægter at høre længere på Deres fortælling; Urbain, luk døren op for mig." Hun vendte sig med en befalende gestus til sin søn og gik hurtigt gennem værelset. Marquien fulgte med hende og lukkede døren op; de lod Newman stå. Han gjorde et tegn til Bellegarde, denne lukkede døren efter sin moder og stod afventende. Newman gik tavs hen imod ham, og de to mænd stod overfor hinanden. Da

påkom der Newman en besynderlig følelse; han var så dybt krænket, at det strejfede til det latterlige. "De behandler mig ikke pænt, det må De i alt fald indrømme," sagde han.

Monsieur De Bellegarde betragtede ham fra top til tå og sagde så yderst høfligt: "Jeg afskyer Dem."

"Den samme følelse nærer jeg for Dem, men af høflighed ville jeg ikke sige det. Det er mærkeligt, at jeg så gerne vil være Deres svoger, men jeg kan ikke opgive det." Han tøvede et øjeblik, så sagde han: "De har en hemmelighed, der findes et skelet i dette hus." Monsieur De Bellegarde så stadig stift på ham; Newman kunne ikke afgøre, om hans øjne røbede noget. "De og Deres moder har begået en forbrydelse." Nu foregik der en forandring med monsieur de Bellegardes blik, det blev uroligt, og Newman så, at han virkelig var grebet, men der lå noget beundringsværdigt i hans selvbeherskelse.

"Bliv ved," sagde monsieur de Bellegarde.

Newman løftede hånden advarende. "Skal jeg blive ved? De skælver allerede."

"Hvorfra har De fået denne værdifulde underretning?" spurgte marquien.

"Jeg vil sige Dem det ganske som det er, jeg vil ikke foregive at vide mere, end jeg ved. De har gjort noget, som De må skjule, noget, som ville brændemærke det navn, De er så stolt af. Jeg ved ikke, hvad det er, men jeg skal nok få rede på det. Lader De Deres søster drage bort i fred, skal jeg også lade Dem i fred. Slår De til?"

Marquien var endnu ubevæget, isen på hans ansigt tøede kun efterhånden, men Newmans ord lod dog til at gøre indtryk på ham.

"Har min broder sagt det til Dem," sagde han og så op.

Newman tøvede et øjeblik. "Ja, jeg har det fra Deres broder."

Marquien smilede. "Jeg sagde Dem jo, at han ikke var ved sin bevidsthed."

"Han var det ikke, hvis jeg ikke får rede på det, men han var det fuldkomment, hvis jeg opdager det."

Monsieur de Bellegarde trak på skulderen. "Opdag eller opdag det ikke, ganske som De vil."

"De er altså ikke bange?" spurgte Newman.

"Det kan De selv dømme om."

"Nej, det kan ingen anden end De selv. Tænk over sagen. Jeg vil give Dem en eller to timers betænkningstid, mere kan jeg ikke give Dem, for hvem ved, hvor hurtigt man kan gøre madame de Cintré til nonne! Tal med Deres moder og se, hvad indtryk det gør på hende. Forresten tror jeg ikke, at hun så let lader sig forskrække. Jeg opholder mig imens nede i landsbykroen og beder Dem så hurtigt som muligt at lade mig vide Deres beslutning, kun venter jeg i tilfælde af et ja, at De denne gang holder ord."

Dermed åbnede Newman døren. Marquien rørte sig ikke, Newman så endnu engang på ham: "I landsbyen," gentog han, så lukkede han døren og forlod huset. Han var i en stærk bevægelse over det, han havde gjort; det var ingen bagatel at fremmane vanærens spøgelse for en tusind år gammel familie. Han ventede tålmodigt i kroen i de følgende to timer, skønt han anså det for mere end sandsynligt, at Urbain de Bellegarde ikke ville give noget livstegn fra sig, da et svar på hans udfordring altid ville være en tilståelse. Hvad der forekom ham sandsynligt var tavshed og trods fra hans fjenders side, men han håbede, at

hans skud måtte have ramt. Klokken tre bragte en tjener ham et brev, skrevet med Urbains smukke engelske håndskrift. Det var sålydende:

> Jeg vil ikke undlade at meddele Dem, at jeg og min moder i morgen tager tilbage til Paris for at besøge min søster og bestyrke hende i den beslutning, som er det bedste svar på Deres dristige uforskammethed.
>
> *Henri Urbain de Bellegarde.*

Newman stak brevet i lommen og gik op og ned i værelset. Han havde i den sidste tid gået meget op og ned og gjorde det samme nu, indtil dagen begyndte at hælde. Så gik han ud, til sit stævnemøde med mrs. Bread. Newman fandt meget let vejen op til ruinen, gik gennem portbuen i muren og så sig om efter den gamle kone. Slotsgården var tom, men døren ind til kirken stod åben. Naturligvis var det der inde endnu mørkere end udenfor, dog skinnede et par lys på alteret, og ved skæret fra dem opdagede han en skikkelse, som sad ved en af pillerne. Det var mrs. Bread, som i dag var usædvanlig pynteligt klædt. Hun havde slået øjnene ned og så først op, da Newman stod lige foran hende. "Er De katolik, mrs. Bread?" spurgte han.

"Nej, jeg hører til den engelske kirke, men jeg mente, jeg var mere sikker her end udenfor. Jeg har aldrig før været alene ude om aftenen."

"Men vi ville være sikrere der, hvor ingen kan høre os," sagde Newman.

Han førte hende over slotsgården hen til en anden del af ruinen. Idet han fulgte en lille sti, gik han gennem en åbning i

muren, som tidligere havde været en dør, og fandt her en lille indsnævret plads, som var særdeles gunstig for fortrolig samtale og måske tidligere havde været benyttet på samme måde. Bakken skrånede her meget stejlt af, og store stenblokke lå spredt rundt omkring. Sletten udenfor lå i tusmørke, dog skinnede allerede enkelte lys op fra slottet. Mrs. Bread fulgte sin fører, og efter at Newman havde overbevist sig om, at en af stenene lå fast, foreslog han hende at sætte sig. Hun gjorde det forsigtigt, og han satte sig ved siden af hende på en anden sten.

22

"Jeg er Dem meget taknemmelig, fordi De er kommet," sagde Newman. "Jeg håber ikke, at De vil få ubehageligheder."

"Jeg tror ikke, at man vil savne mig. Mylady holder i disse dage ikke af at have mig om sig." Dette blev sagt med temmelig stor iver, og Newman havde følelsen af at have indgydt den gamle kone tillid.

"Fra begyndelsen af," sagde han, "har De taget del i min skæbne og var på min side. Det har glædet mig meget. Og nu, da De ved, hvordan man har behandlet mig, venter jeg, at De med endnu større iver vil tage mit parti."

"Man har ikke handlet smukt imod Dem, det må jeg sige," svarede mrs. Bread; "men De må ikke være vred på den stakkels grevinde, hun har været under tvang."

"Jeg ville give en million, hvis jeg vidste, hvordan de har båret sig ad."

Mrs. Bread sad stille og ubevægelig; hun fæstede blikket på lysene nede i slottet og sagde: "Hun er meget fintfølende, og De har talt så længe for hende, indtil hun hverken vidste ud eller ind. Å, hun er så god. Kun derfor har hun givet afkald på Dem, den stakkels, kære dame."

"Men hun var bedre imod de andre end imod mig."

"Hun var bange," sagde mrs. Bread fortroligt, "hun har altid været bange, eller i alt fald i lang tid. Det var hendes sorg. Hun var som en fin fersken med en lille plet. De gav hende solen, og pletten forsvandt næsten ganske. Nu er hun igen i skyggen og

straks breder pletten sig. Inden vi vidste et ord af det, var hun borte. Hun har altid været så fintfølende."

Newmans sår smertede ved disse forsikringer på ny.

"Jeg forstår det," sagde han, "hun vidste noget slet om sin moder."

"Nej, sir, hun vidste ikke noget," sagde mrs. Bread.

"Så anede eller formodede hun noget?"

"Hun var bange for at få det at vide."

"Men De ved det?"

Hun vendte langsomt blikket mod Newman og pressede hænderne sammen.

"De holder ikke Deres løfte, mr. Newman, De ville fortælle mig om monsieur Valentin."

"Ja, jo mere vi taler om monsieur Valentin, desto bedre. Det ønsker jeg endog. Jeg var hos ham lige til det sidste. Han led meget, men var ganske som ellers. De ved, hvad det vil sige: han var munter, livlig og klog."

"Ja, det har han altid været. Og kendte han Deres sorg?"

"Ja, han gættede den."

"Hvad sagde han til det?"

"Han sagde, at det var en skam for hans navn, men ikke den første."

"Å Gud, å Gud," mumlede mrs. Bread.

"Han sagde, at hans moder og hans broder en gang havde begået noget meget slet."

"Det skulle De ikke have hørt efter."

"Måske ikke. Men jeg gjorde det og glemmer det ikke igen. Nu må jeg vide, hvad det er, de har gjort."

"Og De har fået mig herhen for at sige mig det," udbrød mrs. Bread.

"Vær ikke bange. Jeg skal ikke sige noget, som kunne være Dem ubehageligt. Men husk på, at det var monsieur Valentins sidste ønske, at De ville meddele mig det."

"Sagde han det?"

"Han sagde det med sit sidste åndedrag: Sig til mrs. Bread, at det er mit ønske, at De spørger hende om det."

"Hvorfor har han ikke selv sagt Dem det?"

"Det var for meget for en døende; han havde ikke mere kræfter til det. Han sagde blot, at han ønskede, jeg skulle få alt at vide, for, da de havde tilføjet mig en så stor fornærmelse, havde jeg ret til det."

"Men hvad kan det gavne Dem?"

"Det vil vise sig senere. Monsieur Valentin troede, at det kunne gavne mig, og derfor sagde han det. Deres navn var næsten det sidste ord, han udtalte."

Mrs. Bread var åbenbart meget grebet af denne meddelelse. Hun slog hænderne flere gange sammen. "Undskyld, herre," sagde hun, "at jeg tillader mig den store frihed. Er det den rene, skære sandhed, De siger? Jeg må stille Dem dette spørgsmål – jeg må?"

"Der ligger intet stødende i det. Det er den rene sandhed, det sværger jeg Dem. Monsieur Valentin havde uden tvivl sagt mig mere, hvis han havde haft kræfter til det."

"Eller hvis han havde vidst mere."

"Tror De, at han ikke vidste mere?"

"Det kan jeg ikke sige," svarede mrs. Bread og rystede lidt på hovedet. "Han var så klog. Han kunne få en til at tro, at han

vidste ting, som han ikke vidste, og at der var andet, han ikke vidste, som også bedst var forblevet skjult for ham."

"Jeg formoder, at han vidste noget om sin broder, der gjorde denne så høflig imod ham. Han lod marquien føle sin magt. Nu ville han overdrage denne magt til mig: han ville, at jeg skulle have marquien i min magt."

"Gud være os nådig. Hvor alle mennesker dog er onde!"

"Det ved jeg dog ikke. Nogle iblandt os er virkelig meget slette. Jeg er ærgerlig, bedrøvet og bitter, men ond er jeg ikke. Man har krænket mig dybt. De har gjort mig fortræd, og jeg vil gøre gengæld. Det nægter jeg ikke, tværtimod, jeg siger Dem ganske oprigtigt, at jeg vil benytte Deres hemmelighed til det."

Mrs. Bread vovede næppe at trække vejret. "De vil gøre alt offentligt, De vil sætte dem i gabestokken?"

"Jeg vil kun ydmyge dem; jeg vil sætte min fod på deres nakke – jeg vil krænke dem, som de har krænket mig. De har præsenteret mig for alverden, og så har de givet mig et skub bagfra, og nu ligger jeg her og skærer tænder. Jeg er blevet gjort til nar for alle mennesker, men jeg må betale dem det."

Dette lidenskabelige udbrud, der var desto heftigere, som det var det første, tændte også en vis ild i mrs. Breads øjne. "De har ret til at være vred, men tænker De også på den skam, De derved tilføjer madame de Cintré?"

"Madame de Cintré er levende begravet," udbrød Newman. "Hvad betyder ære eller skam for hende? Gravens dør lukker sig måske allerede i dette øjeblik efter hende."

"Ja, det er forfærdeligt," stønnede mrs. Bread.

"Hun har taget rejsepas, ligesom sin broder Valentin, for at jeg kan handle. Det lader til at være sket med vilje."

"Ja vel så! – Ville De anklage mylady for retten?"

"Retten bryder sig ikke om en mylady. Har hun begået en forbrydelse, så er hun overfor retten ikke andet end et gammelt, slet fruentimmer."

"Vil hun blive hængt?"

"Det kommer an på, hvad hun har gjort." Newman så skarpt på mrs. Bread.

"Det ville være frygteligt for familien."

"Det er heldigt, når det tager den ende med sådan en familie," sagde Newman og lo.

"Men så har jeg, i min alder, ingen plads."

"Jeg skal nok sørge for Dem. De skal bo hos mig. De skal være min husholderske eller hvad De vil. Jeg giver Dem en livsvarig pension."

"De tænker dog på alt, herre." Så faldt den gamle hen i dybe tanker.

Newman betragtede hende en stund, så sagde han: "De holder for meget af mylady!"

Hun så hurtigt op til ham. "Det må De ikke sige. Jeg anser det for min pligt, at nære hengivenhed for mylady. Jeg har tjent hende tro i så mange år, men hvis hun døde i morgen, tror jeg ikke, jeg ville fælde en tåre. Jeg har ingen grund til at elske hende. Det højeste, hun har gjort for mig, var, ikke at kaste mig på døren." Hun støttede sig på sine albuer: "Mylady har en gang gjort mig stor uret," sagde hun. "Hun har en skrækkelig tunge, når hun er vred. Det er nu mange år siden, men jeg har ikke glemt det. Jeg har ikke sagt det til noget menneske, men jeg har ikke tilgivet hende, så gammel jeg end er."

"Hvad har hun imod Dem?"

Mrs. Bread slog øjnene ned og tøvede. "Hvis jeg ikke var englænderinde, ville det falde mig lettere at forklare Dem det; men for et anstændigt engelsk fruentimmer, er det vanskeligt, og det forekommer mig ofte, at jeg allerede har antaget for meget af det fremmede. Hvad jeg nu fortæller Dem, tilhører en længst forsvunden tid, og jeg så dengang anderledes ud end nu. Jeg var hvid og rød og ikke ilde. Mylady var yngre end jeg, og den afdøde marquis var den yngste af alle, det vil sige i sit væsen. Han var en livlig, prægtig mand og holdt af et lystigt liv, således som alle disse fremmede. Men undertiden søgte han det også i kredse under sin stand. Mylady var ofte skinsyg og gjorde mig oven i købet den ære at være skinsyg på mig. En dag havde jeg en rød sløjfe på min kappe, og mylady blev vred og befalede, at jeg straks skulle tage den af. Hun sagde, at jeg kun havde taget den på, for at marquisen skulle se på mig. Jeg var ikke impertinent, men jeg svarede, som en ordentlig pige må svare. Som om marquien ville se efter mit røde bånd! Mylady indså nok siden, at jeg var en anstændig pige, men hun gjorde det aldrig godt igen, talte aldrig et ord om det. Men marquien lod mig vederfares retfærdighed. Jeg tog mit røde bånd og lagde det bort, og jeg har det endnu stadig." Dermed slog mrs. Bread sig for brystet.

Newman hørte med interesse på hende. Gamle erindringer syntes at vågne hos hende, men da hun igen faldt i tanker, søgte han at bringe hende nærmere til hans mål.

"Madame de Bellegarde var altså skinsyg, og marquien beundrede smukke kvinder uden hensyn til deres rang? Det må man ikke dømme ham så strengt for, da alle kvinder ikke vil have opført sig så godt, som Dem. Men i de senere år kan

skinsyge da ikke have gjort madame de Bellegarde til forbryderske?"

Mrs. Bread sukkede: "Det er hårde ord, men nu er alt mig ligegyldigt. De har Deres tanker ved det, og jeg har ingen egen vilje mere. Min vilje var mine børns vilje, som jeg altid kaldte dem, men nu er de begge døde og borte. Hvad kommer de levende mig ved, og hvad er jeg for dem! Mylady elsker mig ikke, hun har i tredive år set skævt til mig. Jeg havde gerne gjort noget for den unge madame de Bellegarde, men det kunne jeg ikke ved den mening, hun har om mig. Hun har sagt til mlle. Clarisse, hendes pige, at hvis jeg ville sidde i skolestuen, kunne børnene bruge mig som pennevisker. Når sagerne står således, har man ikke nødigt at tage hensyn."

"Det er sikkert," sagde Newman.

Mrs. Bread faldt igen i dybe tanker, og Newman kunne ikke gøre andet, end slå armene over kors og vente, indtil hun atter havde fået orden på sine tanker.

"Da marquien allerede var en gammel mand, og hans ældste søn havde været gift i to år, kom den tid, da mlle. Claire også skulle giftes. Således taler man her om den sag. Marquiens helbred var meget dårligt, og han var faldet svært af. Mylady havde udkåret monsieur de Cintré; hvorfor kunne jeg ikke forstå. Det måtte vel have haft en grund, men for at forstå den, må man være meget højt på strå. Gamle monsieur de Cintré var meget fornem, og mylady satte ham omtrent lige så højt, som hun satte sig selv, og det vil sige meget. Monsieur Urbain tog, som altid, sin moders parti. Hele sagen var, at mylady kun ville give en meget lille medgift, og at ingen anden end monsieur de Cintré var fornøjet med så lidt. Han har vel nok været meget

fornem af fødsel og var det i alt fald i sin tale og sine buk, men det var også det hele. Ellers var han som en komediant, i alt fald forestiller jeg mig det, for jeg har aldrig været på komedie. Men han malede sit ansigt. Han kunne nu male sig så meget han ville, så syntes jeg alligevel ikke om hans ansigt. Marquien kunne ikke udstå ham og erklærede, at mlle. Claire hellere måtte forblive ugift end gifte sig med det menneske. Han og mylady havde en stor scene sammen, så at det endog kom tjenerskabet for øre. Det var ikke deres første uenighed, når jeg skal sige sandheden. De var intet elskende par, men skændtes dog sjældent, fordi ingen af dem fandt det umagen værd at bryde sig om den anden. Mylady havde for længst overvundet sin skinsyge og var blevet ligegyldig, i den henseende passede de godt sammen. Marquien havde et let sind og var god og venlig; han blev kun vred en gang om året, men så til gavns. Hver gang lagde han sig bag efter til sengs. Denne ene gang, som jeg vil fortælle om, lagde han sig også til sengs, men stod ikke op mere. Den stakkels mand måtte nu bøde for sit uordentlige liv; sådan går det altid, når mændene bliver gamle. Mylady og monsieur Urbain forholdt sig ganske rolige, men jeg ved, at mylady skrev breve til monsieur de Cintré. Marquien blev dårligere og dårligere, og lægerne opgav ham. Mylady opgav ham også, og det sørgede hun, efter hvad jeg tror, ikke over; for når han først var skaffet af vejen, kunne hun gøre med sin datter, hvad hun ville. Og det var afgjort, at mit stakkels uskyldige barn skulle overleveres til den gamle monsieur de Cintré. De kan slet ikke gøre Dem noget begreb om, hvad mademoiselle var den gang. Hun var det yndigste unge væsen, man kunne se for sine øjne, og lige så uvidende om alt det, der

foregik omkring hende, som et lam, der føres til slagterbænken. Jeg passede marquien og var altid hos ham. Det var her i Fleuriéres, ved efterårstid; vi havde en læge fra Paris, som blev to, tre uger her. Så kom der to andre foruden den første og konsultation, og de to sagde, at marquien ikke kunne komme sig. Så tog de deres honorar og rejste. Men den første blev her og gjorde, hvad han kunne. Marquien råbte bestandigt på, at han ikke ville dø, men leve en stund endnu og sørge for sin datter. Mlle. Claire og grev Valentin var begge i huset. Lægen var en dygtig mand, – det kunne jeg selv bedømme, og han var af den overbevisning, at marquien kunne komme sig. Han og jeg passede ham omhyggeligt, og en dag, som mylady var lige ved at bestille sørgeklæder, blev min patient pludselig bedre. Bedringen vedvarede, og lægen erklærede ham uden for fare. Hvad der næsten havde gjort det af med ham, var de forfærdelige mavesmerter, men de var blevet svagere og svagere, da lægen havde fundet på et middel, som skaffede ham lindring. Det var en hvid medicin, som vi havde stående på kamingesimsen. Jeg gav marquien den ind gennem et glasrør. Lægen rejste og sagde, at jeg skulle give ham den, hver gang han havde smerter. Så kom der hver dag en lille doktor fra Poitiers. Nu var vi alene i huset, mylady, hendes stakkels mand og hendes tre børn. Den unge, madame de Bellegarde og hendes lille datter var rejst hen til hendes moder. Hendes pige fortalte mig, at hun ikke ville være i hus sammen med en døende. De har vel allerede gættet, at mylady ikke var tilfreds med marquiens bedring?"

Atter tav hun lidt, og det forekom Newman, at hendes ansigt blev blegere og blegere i det tiltagende mørke.

"En nat," vedblev hun, "sad jeg hos marquien, i det store, røde værelse i det vestlige tårn. Han havde klaget sig lidt, og jeg gav ham medicin. Mylady havde været hos ham tidligt på aftenen og siddet i over en time ved hans seng; så gik hun og lod mig være alene hos ham. Efter midnat kom hun igen med sin ældste søn; de gik hen til sengen, så på marquien, og mylady tog hans hånd. Så vendte hun sig om imod mig og sagde, at han havde det ikke godt. Jeg mindes, hvordan marquien stirrede på hende uden at sige et ord. Jeg kan endnu se hans blege ansigt mellem de mørke sengeomhæng. Jeg sagde, jeg syntes ikke, at han var dårligere, og hun befalede mig at gå i seng, hun ville blive siddende hos ham. Da marquien så mig gå, sukkede han og råbte efter mig, at jeg skulle blive, men monsieur Urbain lukkede døren op og vinkede, at jeg skulle gå. Måske har De også lagt mærke til, at den nuværende marquis har en egen stolt måde at give sine befalinger på, jeg måtte således adlyde. Men jeg klædte mig ikke af, men sad der og ventede og lyttede. Hvorfor jeg gjorde det, kunne jeg ikke forklare; da den stakkels herre jo måtte være godt forsørget med sin hustru og sin søn. Alligevel ventede jeg bestandigt på at høre hans suk i og hans kalden. Jeg lyttede men hørte intet, det var en meget stille nat; jeg har aldrig siden oplevet en sådan stilhed. Jeg begyndte at blive ængstelig og gik sagte ned ad trappen. I forværelset traf jeg monsieur Urbain, som gik op og ned. Han spurgte, hvad jeg, ønskede, og jeg sagde, jeg var kommet for at afløse mylady. Han svarede, det ville han gøre, og jeg skulle gå i seng. Da jeg endnu tøvede ved døren, trådte mylady ud ad den anden dør, hun var meget bleg og havde et ejendommeligt udtryk. Et øjeblik så hun på mig og greven, og så strakte hun armene ud imod sønnen.

Han tog hendes hænder, hun lænede sig til ham og skjulte sit ansigt. Hurtigt gik jeg ind i marquiens værelse, der lå han ganske stille og med lukkede øjne, som et lig. Jeg tog hans hånd og talte til ham, men han var som en død. Da jeg vendte mig om, stod mylady og monsieur Urbain bag ved mig: 'Stakkels Bread,' sagde mylady, 'marquien er død.'

Urbain knælede ved sengen og udbrød:

'*Mon père! mon père!*'

Det var meget forunderligt, og jeg spurgte mylady om, hvad der var foregået og hvorfor hun ikke havde kaldt på mig. Hun sagde, der var slet ikke foregået noget, hun havde lukket øjnene og var vist faldet i søvn. Da hun vågnede var han død.

'Det er døden, det er døden, min søn!' sagde hun til greven.

Monsieur Urbain sagde, at han straks ville ride til Poitiers og hente lægen. Han kyssede sin fader og derefter sin moder og gik.

Mylady og jeg stod ved sengen. Mens jeg stod og så på den stakkels marquis, faldt det mig ind, at han ikke var død, men kun besvimet. Mylady gentog: 'Han er død, kære Bread, han er død!' og jeg sagde: 'Ja, han er død, mylady.' Jeg sagde det modsatte af det, jeg troede. Så mente mylady, at vi måtte vente på doktoren, og vi satte os ned. Der gik lang tid, den stakkels marquis rørte sig ikke. 'Jeg har en gang før stået ved et dødsleje,' sagde mylady, 'og det var ganske som her.' – 'Ja,' sagde jeg og tænkte mit ved det. Natten svandt, og greven kom ikke tilbage. Mylady begyndte at blive ængstelig og var bange for, at der kunne være tilstødt ham et uheld i mørket. Endelig blev hun så utålmodig, at hun løb ned i gården for at afvente hans tilbagekomst. Således sad jeg da alene hos marquien."

Mrs. Bread gjorde en pause, og den dygtigste romanforfatter havde ikke kunnet skrive med større virkning.

Newman gjorde en bevægelse som om han vendte et blad i en roman.

"Han var altså død?" udbrød han.

"Tre dage efter lå han i sin grav," sagde mrs. Bread højtideligt. "Jeg gik ud i forværelset og så ned i gården, der kom monsieur Urbain ridende alene. Jeg ventede lidt, om han ville komme op med sin moder, men de blev nede. Så gik jeg igen ind til marquien. Jeg trådte med lyset hen til hans seng, og det undrer mig, at jeg ikke tabte lysestagen, for hans øjne stod vidt åbne og stirrede på mig. Jeg lagde mig på knæ ved sengen, tog hans hænder i mine og bad ham sige, om han levede. Han så længe på mig, så gav han mig et tegn til, at jeg skulle lægge mit øre til hans mund. 'Jeg dør, jeg dør,' sagde han. 'Marquisen har dræbt mig!' Jeg rystede over hele kroppen og forstod ham ikke. Han syntes at leve og dog at være død. Så hviskede han igen: 'Jeg vil ikke for nogen pris være rask igen, jeg vil ikke igen være denne kvindes mand!' Så sagde han endnu mere; han sagde, at hun havde myrdet ham, og jeg spurgte, hvad hun da havde gjort; men han svarede kun: 'Mord, mord! Hun vil også myrde min stakkels datter, mit ulykkelige barn!' Han bad mig om at forhindre det og sagde, at han nu måtte dø. Jeg turde ikke forlade ham og var selv halvt død af skræk. Pludselig forlangte han en blyant og sagde, at jeg skulle skrive noget for ham, men jeg svarede, jeg kunne ikke skrive med blyant. Så sagde han, jeg skulle rejse ham op i sengen, han ville selv skrive. Jeg mente, det var umuligt, men en indre rædsel gav ham styrke til det. Jeg ledte efter en blyant og gav ham et stykke papir og lagde det

sidste på en bog. Det var alt sammen meget besynderligt, og han var virkelig døende, og jeg hjalp ham med at skrive. Jeg sad på sengekanten og holdt ham oprejst i mine arme, jeg var så stærk, jeg tror, at jeg godt kunne have båret ham. Han skrev med store, rystende bogstaver næsten hele den ene side af papiret fuld. Han stønnede og gav sig hele tiden, så sagde han, han var færdig, og jeg lod ham atter synke ned på puden. Han gav mig papiret og sagde, jeg skulle blot give det til dem, der ville handle derefter. 'Hvem mener De?' spurgte jeg. Han gav intet svar, men våndede sig kun i svære smerter. Lidt efter sagde han, at jeg skulle tage flasken henne på kaminen; det var flasken med den hvide mikstur, der gjorde ham så godt; men flasken var tom. Han lukkede øjnene og sagde ikke mere. Jeg stak papiret i min kjolelomme og så ikke på det skrevne. Ellers kan jeg meget godt læse, kun ikke håndskrift. Jeg satte mig hen til sengen, og der gik vel en halv time, inden mylady og monsieur Urbain kom ind. Marquien så ud som før, og jeg talte ikke om, at han var levet op. Monsieur Urbain sagde, at lægen var hos en barselpatient, men ville snart komme. En halv time efter kom han, og efter at have undersøgt marquien, sagde han, at vi havde taget fejl, den stakkels herre levede endnu. Jeg iagttog mylady og hendes søn, mens han sagde dette, for at se, om de så til hinanden. Men det gjorde de ikke. Doktoren sagde, der havde slet ingen grund været til, at marquien skulle dø, han havde haft det meget godt. Så ville han vide, hvorledes det var sket så pludseligt, da marquien befandt sig så vel, den gang han forlod ham. Mylady fortalte igen den lille historie, hun allerede havde fortalt mig og Urbain, og doktoren så på hende og sagde ingenting. Han blev hele den næste dag på slottet og forlod ikke

marquien. Jeg var hele tiden til stede. Mademoiselle og monsieur Valentin kom også ind, men marquien rørte sig ikke, det var som en slags stivkrampe. Mylady gik fra og til. Hendes ansigt var lige så blegt som hendes mands. Hun så lige så stolt ud som hun plejede, når det ikke gik efter hendes hoved. Det var, som om marquien trodsede hende. Doktoren fra Poitiers blev hele dagen hos marquien, og vi ventede desuden den anden læge fra Paris, han som tidligere havde været i Fleuriéres.

Allerede om morgenen havde de telegraferet efter ham, men han kom først om aftenen. Han talte udenfor med doktoren fra Poitiers og så kom de begge ind sammen. Jeg var hos ham og monsieur Urbain ligeledes. Mylady havde taget mod doktoren fra Paris og fulgte ikke ind med ham. Jeg ser ham endnu sidde ved sengen og holde marquiens hånd i sin.

'Det er bedre,' sagde han, 'han vil komme sig.' Kort efter åbnede marquien øjnene, som om han vågnede og så på os, den ene efter den anden. Han så meget venligt på mig. I samme øjeblik kom mylady ind på tåspidserne og stak hovedet frem forbi greven. Marquien så hende og våndede sig højt og smerteligt. Han skælvede heftigt, lukkede øjnene. Doktoren sprang op og greb marquisen heftigt i armen.

Marquien var død! Denne gang var de til stede, som forstod at bedømme det!"

Newman var til mode, som om han ved stjerneskæret læste beretningen om et skrækkeligt mord.

"Og papiret – papiret!" udbrød han heftigt. "Hvad stod der i det?"

"Det kan jeg ikke sige Dem, herre. Jeg kunne ikke læse det. Det var skrevet på fransk."

"Men var der da ingen, der kunne læse det?"
"Jeg har aldrig vist det til nogen."
"Har ingen set det?"
"De vil være den første!"
Newman trykkede hendes hænder. "Jeg takker Dem for det," udbrød han. "Jeg må være den første. Det må blive min ejendom. De er en klog kone! Hvor har De papiret? Giv mig det i en fart."
Mrs. Bread rejste sig. "Det er ikke så let. Hvis De vil have det, må De vente."
"Men det er forfærdeligt at vente. Jeg kan ikke vente."
"Jeg har ventet. Jeg har ventet i så mange år."
"Det er sandt. De har ventet på mig. Det skal jeg aldrig glemme. Og dog, hvoraf kommer det, at De, trods marquiens ønske, aldrig har vist papiret til nogen?"
"Hvem skulle jeg vise det til?" svarede mrs. Bread sørgmodig. "Mangen en nat har jeg ligget vågen og tænkt på det. Seks måneder efter, at de havde fået mademoiselle gift med det slette, gamle menneske, var jeg lige ved at komme frem med det, men jeg var for ængstelig. Jeg vidste ikke, hvad der stod på papiret, og jeg kendte ingen, jeg kunne stole på. Det forekom mig også, at jeg ikke gjorde det stakkels unge væsen nogen tjeneste med at lade hende vide, hvad hendes fader beskyldte hendes moder for. Det var måske bedre, at hun var ulykkelig med sin mand. For hendes og for min kære monsieur Valentins skyld forholdt jeg mig ganske rolig; det vil sige, for mig var det en ro, der oprev mig. Aldrig har nogen af mig erfaret noget om, hvad der foregik mellem mig og marquien."

"Men de havde mistanke?" spurgte Newman. "Hvordan kunne monsieur Valentin komme på det indfald?"

"Det stammer fra den lille doktor fra Poitiers. Han var meget misfornøjet og talte om det. Det var en meget klog franskmand, og han kom hver dag der i huset, her har han set mere, end man troede. Og den måde, hvorpå den stakkels marquis døde, i samme øjeblik han så sin kone, havde noget gyseligt ved sig. Lægen fra Paris var mere magelig og lod sig ikke forstå med noget. Men monsieur Valentin og mademoiselle Claire hørte sagtens noget om, at deres faders død ikke var så ganske naturlig. Selvfølgelig kunne de ikke anklage deres moder, og jeg var tavs som graven. Undertiden så monsieur Valentin på mig, som om han ville spørge mig om noget, og jeg var meget bange for det og så altid til en anden side. Hvis jeg havde sagt det til ham, ville han sikkert have hadet mig og det havde jeg ikke kunnet udholde. En gang gik jeg hen til ham og kyssede ham, som jeg havde kysset ham, dengang han var barn, og sagde: De må ikke se så bedrøvet ud, tro De deres gamle Bread. En sådan galant ung mand må ikke være bedrøvet. Han forstod, at han ikke måtte spørge mig og gjorde det heller ikke. Vi var begge bange for at bringe skam over det store hus. Det var også tilfældet med mademoiselle. Hun vidste ikke noget af, hvad der var sket og ville ikke vide noget. Mylady og monsieur Urbain spurgte ikke, da de ikke nærede mistanke. Jeg var stille som en mus. Da jeg var yngre, holdt mylady mig for et dårligt pigebarn, og nu holder hun mig for en tosse. Hvilke tanker kunne jeg også have?"

"Men De sagde jo, at den lille doktor fra Poitiers havde sladret af skole? Bed ingen mærke i det?"

"Det har jeg ikke hørt noget om. Man snakker så meget i disse fremmede lande, og måske rystede de også på hovedet over madame de Bellegarde. Men hvad havde de også kunnet sige? Marquien var syg og døde, og det var jo ganske i sin orden. Året efter rejste doktoren til Bordeaux, og således døde rygtet ganske hen. Man har vel heller ikke sagt meget om mylady, da hun forekom alle så højst agtværdig."

Newman brast i latter.

Mrs. Bread havde rejst sig, og han fulgte hende nu ud gennem åbningen i muren.

"Ja," sagde han, "myladys agtværdighed vil få et stort knæk."

De var kommet hen til pladsen foran kirken og standsede og så på hinanden, som to gode kammerater, der har fået tillid til hinanden.

"Men hvad har hun da egentlig gjort ved sin mand? Hun har da ikke dræbt ham med en dolk eller givet ham gift?"

"Det ved jeg ikke, herre, – ingen har set det."

"Måske monsieur Urbain. Han er jo gået op og ned i værelset udenfor. Måske har han kigget gennem nøglehullet. Nej, han kunne jo stole på sin moder."

"Jeg har tit tænkt på det. Hun har ikke berørt ham med sine hænder. Men jeg tror, det er gået således til. Han havde et af sine anfald og bad om sin mikstur. I stedet for at give ham den, hældte hun den bort for hans øjne. Da han mærkede, hvad hun havde i sinde, blev han bange og forfærdet, svag og hjælpeløs som han var. 'Du vil dræbe mig,' siger han. 'Ja, det vil jeg,' siger mylady og sætter sig hen og ser på ham. De kender myladys øjne, og med dem har hun dræbt ham. Hun har gjort det med

sin stærke forfærdelige vilje. Det var frosten, som strøg hen over blomsterne."

"De er en klog kone, De har megen forstand og takt. De vil blive en god husholderske for mig."

Imidlertid gik de ned ad bakken, og mrs. Bread sagde intet, før de stod ved foden af den. Newman gik ved siden af hende; han så op mod stjernerne.

"Det er altså Deres alvor, herre?"

"At De skal blive hos mig? Ja, jeg skal sørge for Dem til Deres død. De kan ikke blive længere hos de folk og må heller ikke efter alt dette. De giver mig papiret, og så rejser De."

"Det synes meget letsindigt handlet af mig at tage en ny plads i min alder. Men når De vil vende op og ned på hele huset her, så vil jeg hellere tage bort."

"Å," sagde Newman, "jeg sender ikke bud efter politiet. Jeg tror næppe, at loven kan gøre madame de Bellegarde noget, men det bryder jeg mig heller ikke om, for så er hun fuldstændig i min magt."

"De er meget modig," mumlede mrs. Bread og betragtede ham fra siden.

Han gik med hende tilbage til slottet. Arbejderne holdt allerede fyraften, og vejen til Fleuriéres var ganske tom. Hun lovede ham marquiens seddel i løbet af en halv time. Mrs. Bread ville ikke gå ind ad den store port, og de gik langs parkmuren hen til en lille låge i muren, som mrs. Bread havde nøglen til.

Newman ville vente udenfor, indtil hun kom med papiret. Hun gik ind, den halve time forekom ham meget lang. Men han havde meget at tænke på. Endelig blev lågen åbnet, og mrs.

Bread stod for ham, med den ene hånd på låsen og et papir i den anden. Han tog det straks og stak det i vestelommen.

"Kom til mig i Paris, for at vi kan arrangere alt angående Deres fremtid, og så skal jeg oversætte sedlen for Dem."

Han havde aldrig været monsieur Nioche mere taknemmelig for hans undervisning end nu.

Mrs. Bread sukkede dybt, da hun så papiret forsvinde.

"Nu har De fået Deres vilje, herre, og vil altid få den overfor mig. Nu må De også sørge for mig. De er meget energisk."

"Ja, ja, jeg besidder ikke megen tålmodighed."

Så sagde han godnat til hende og gik hurtigt tilbage til kroen. Han gav ordre til at spænde for, for at køre tilbage til Poitiers. Så lukkede han døren til sit værelse og gik hen til kaminen, på hvilken der brændte en enlig lampe.

Han tog papiret frem og foldede det ud. Det var skrevet med blyant og syntes først ulæseligt. Men Newmans udholdenhed tydede til sidst det hele. Det indeholdt følgende:

> Min hustru har forsøgt at dræbe mig, og det er lykkedes hende. Jeg dør en forfærdelig død. Hun vil bortgifte min kære datter til monsieur de Cintré. Jeg forbyder det. Jeg er ikke vanvittig – man kan blot spørge lægerne og mrs. B. I nat, da hun var alene med mig, har hun angrebet mig og givet mig døden. Det er mord – mord. Men spørg lægerne.
>
> *Henri Urbain de Bellegarde.*

23

Anden dagen efter hans samtale med mrs. Bread vendte Newman tilbage til Paris. Morgenen havde han tilbragt i Poitiers, efter at han atter og atter havde gennemlæst det lille dokument og tænkt over, hvad han nu ville gøre.

Straks efter sin hjemkomst gik han over i Rue de l'Université og spurgte portnerkonen, om marquisen og hendes søn var kommet tilbage. Han fik at vide, at de var kommet den foregående dag og nu var hjemme.

Ved disse ord smilede det lille, blege ansigt, der så ud ad vinduet, ganske ondskabsfuldt, som om hun ville sige: "Gå blot ind, om De tør." Øjeblikkelig var hun indviet i husets familiehistorie og følte husets puls. Newman stod og snoede sit overskæg, så vendte han sig pludselig bort. Ikke, fordi han var bange; nej, selvtillid, fuld selvtillid lod ham tiltræde tilbagevejen. Han var sikker på –det slag, han agtede at føre, men vidste endnu ikke rigtigt, hvordan han skulle bære sig ad for personligt at kunne iagttage virkningen. Han gik hjem, smed sig i en lænestol og begyndte i tanken at skrive en epistel til madame de Bellegarde. Mens han var sysselsat på denne måde, åbnede hans tjener døren og meldte: "Mrs. Bread".

Newman rejste sig. Mrs. Bread havde også til dette besøg, ligesom dengang, gjort stort toilette. Newman var forbavset over hendes værdige ydre. Hans lampe var endnu ikke tændt, og da hun således stod i halvmørket foran ham, følte han, at det ikke var passende at behandle hende som et tyende. Han hilste

hende næsten ærbødigt, bad hende om at tage plads og gøre sig det mageligt.

"Jeg håber, at jeg ikke synes ubeskeden," mumlede hun.

"Ubeskeden," udbrød Newman. "På ingen måde. Deres plads er jo her. Jeg kan fortælle Dem, at mit hus længes efter Dem. Hvorfor tager De ikke Deres hat af og bliver her med det samme?"

"Tage min hat af?" sagde mrs. Bread. "Jeg har ingen kappe på, herre, og kan heller ikke blive her i min bedste kjole."

"Jeg håber, at De nu har forladt disse slette mennesker for bestandigt?"

"Ja, herre, her sidder jeg, det er alt, hvad jeg kan sige. Her er jeg, Catherine Bread, og det er en mærkelig plads for mig, og jeg troede, at jeg aldrig ville have haft mod til det. Men det er også forbi med mine kræfter."

"Tænk nu ikke på det, kære mrs. Bread," sagde Newman næsten kærligt. "Nu skal De være munter og glad."

Hun begyndte igen at tale med rystende stemme. "Jeg tror, det ville være mere passende, hvis, hvis –"

"Hvis De opgav alt der?" spurgte Newman, som forgæves bestræbte sig for at gætte hendes mening.

"Alt, hvad jeg ønsker, er en anstændig, protestantisk begravelse."

"Begravelse!" lo Newman. "Det ville da være en luksus at lade sig begrave nu. Kun skurke lader sig begrave før tiden. Retskafne folk, som De og jeg, lever deres tid til ende. – Har De taget Deres sager med?"

"Min kiste er aflåset, men jeg har endnu ikke talt med mylady."

"Så tal med hende og gør en ende på sagen. Og kom så til mig, og jeg er Deres herre, og det er langt bedre."

Mrs. Bread rejste sig, slog øjnene ned og tøvede. Så så hun op og så trods alle betænkeligheder Newman lige ind i øjnene. Endelig sagde hun: "De ser ikke godt ud."

"Det er så naturligt," sagde Newman. "Jeg kan ikke føle mig vel tilpas. Jeg er ligegyldig og rasende, keder mig og morer mig, er syg af sorg og igen oplivet – alt imellem hinanden."

Mrs. Bread sukkede.

"Jeg kan fortælle Dem noget, der vil gøre Dem endnu mere bedrøvet – om madame de Cintré."

"Hvad kan De fortælle mig om hende? De har da ikke set hende?"

Hun rystede på hovedet.

"Nej, herre, jeg får hende nok aldrig at se. Mylady og marquien gør det heller ikke."

"De mener, hun bliver holdt så strengt indespærret?"

"Ja, meget strengt."

Disse ord syntes et øjeblik at berolige Newmans hjertebanken. Han lænede sig tilbage.

"De har søgt at få hende i tale, og hun ville eller kunne ikke tage imod Dem?"

"Hun afviste alle. Jeg har det fra myladys kammerjomfru, til hvem mylady selv har fortalt det. Når mylady gør det, må det virkelig have gjort indtryk på hende, madame de Cintré vil ikke se hende, og nu var der dog en mulighed for det. Senere lader det sig slet ikke gøre."

"Det vil sige, de andre, søstrene, tillader det ikke?"

"Nej, det er klosterreglerne. Der gives ingen strengere end hos karmeliterinderne. De slette kvinder i forbedringshusene har det jo langt bedre. De går i gamle, brune kjoler, der er værre end hestedækkener! Og den stakkels grevinde holdt så meget af bløde stoffer, hun kunne ikke lide noget stift. De sover på det bare gulv. De giver afkald på alt, selv på deres navn, på fader og moder og brødre og søstre og alle andre! De bærer en kjortel af kamelhår på det blotte legeme og en strikke og står op om natten midt om vinteren for i den kolde kirke at bede til jomfru Maria. Jomfru Maria er streng!"

Mrs. Bread sad der bleg og med tørre øjne, mens hun fortalte om disse forfærdelige ting, og Newman klagede højt og skjulte hovedet i sine hænder. Der opstod en lang pause, som kun blev afbrudt af urets tiktak på kaminen.

"Hvor er klosteret?" spurgte Newman til sidst.

"Der er to bygninger. Jeg har forhørt mig om det, da jeg tænkte, at De måske ønskede at vide det. Den ene ligger i Avenue de Messine, og der er madame de Cintré. Den anden ligger i Rue d'Enfer. Et skrækkeligt navn. De ved jo, hvad det betyder."

Newman stod op og gik hen til enden af det lange værelse. Da han kom tilbage, stod mrs. Bread med foldede hænder foran kaminen.

"Sig mig, kan jeg komme i nærheden af hende? Selv om jeg ikke får hende at se, kan jeg gennem et gitter se det sted, hvor hun opholder sig."

Mrs. Bread så så kærligt på Newman, som om hun også for fyrretyve år siden havde båret ham på sine arme. "Det kan ikke

nytte Dem noget, det ville kun gøre Dem endnu mere ulykkelig, og De ville synes, at hun var endnu længere borte."

"Men jeg vil i alt fald gå derhen," sagde Newman. "Avenue de Messine? Og hvad hedder de?"

"Karmeliterinder."

"Jeg skal huske det."

Mrs. Bread tøvede lidt. Så sagde hun: "Det er min pligt at sige Dem, at klosteret har et kapel, og om søndagen har også andre folk adgang til messen. Man kan ikke se de stakkels væsener, som er der, men man hører dem synge. – Det er forunderligt, at de kan synge! Jeg vil også gå derhen en søndag. Jeg skal kende hendes stemme blandt halvtredsindstyve."

Newman så meget venligt på hende og gav hende hånden. –

"Tak – hvis nogen kan komme derind, så vil jeg gøre det."

Mrs. Bread ville gå, men Newman gav hende et lys i hånden og sagde: "Der er nok en halv snes værelser her, som jeg aldrig bruger. Se på dem og vælg et af dem."

Mrs. Bread ville først ikke, men så gav hun efter for Newmans venlige opfordringer og gik gennem værelserne. Hun blev borte i et kvarters tid, og imidlertid så Newman ud på gaden. Endelig kom mrs. Bread tilbage og satte sit lys hen på kaminen. "Nå, har De så fundet et værelse?"

"Et værelse til mig? Nej, de er alt for smukke for et gammelt menneske som jeg. Der er jo guld allevegne!"

"Det er ikke ægte, mrs. Bread. Når De først har været her en tid, vil De se, at det falder af alt sammen."

"Ja, ja, alt falder af med tiden," svarede mrs. Bread og rystede på hovedet. "Siden jeg nu er her, har jeg også set mig om. Men i krogene ser det gyseligt ud. De trænger virkelig til en

husholderske, men en ordentlig, en energisk, som ikke er bange for at røre ved en kost."

Newman forsikrede, at han godt vidste, hvordan alt var i uorden, og mente, at hun ville få nok at bestille. Så holdt hun lyset i vejret, efterså alt og sagde, at hun ville påtage sig det.

Så gik hun.

Næste dag kom hun igen med alt sit tøj og Newman fandt hende i sit værelse liggende på knæ foran divanen for at sy noget fast. Han spurgte hende om hendes afsked fra mylady, og hun sagde, at det var gået bedre, end hun havde ventet.

"Jeg var meget høflig, og Vorherre stod mig bi, da et godt menneske ikke behøver at skælve for et slet."

"Det er sandt! Og ved hun, at De er taget hen til mig?"

"Hun spurgte, hvor jeg tog hen, og jeg nævnte Deres navn."

"Hvad sagde hun til det?"

"Hun så meget skarpt på mig og blev helt rød. Så befalede hun mig at gå. Jeg var meget villig og lod den kusk, jeg havde ladet hente, bære min kuffert ned. Men da jeg kom ned, fandt jeg porten lukket. Mylady havde givet portneren ordre til ikke at lade mig komme ud, og hans kone, en snu, slet person, var sendt hen i klubben for at hente marquien."

Newman slog sig på knæet. "Hun er bange, hun er bange!" udbrød han.

"Jeg var også bange, men jeg var også meget vred og spurgte portneren, hvordan han kunne understå sig i, at holde en ærlig, engelsk kvinde tilbage med magt. Å, jeg var meget bestemt, og han måtte skyde slåen fra, og jeg lovede kusken gode drikkepenge, hvis han ville køre rigtig hurtigt. Men han kørte meget langsomt, og det forekom mig, at jeg ikke kom nogen

vegne. Jeg ryster endnu og har brugt fem minutter til at træde synålen."

Newman lo og sagde, at hvis hun ønskede det, kunne hun holde en lille pige til at træde sine synåle, og derpå gik han og blev ved at mumle ved sig selv: Den gamle er bange.

Han havde ikke vist mrs. Tristam det lille stykke papir, han bar hos sig i sin tegnebog, men efter sin hjemkomst til Paris havde han besøgt hende flere gange, og hun havde sagt, at han forekom hende højst besynderlig, langt mere besynderlig, end hans sørgelige stilling berettigede til. Var hans ulykke gået ham til hovedet? Han så ud som en, der kunne blive syg, og hun havde aldrig set ham så urolig. Den ene dag kunne han sidde og se ud, som om han aldrig mere ville smile, den næste lo han sådan, at det næsten var upassende og kom med dårlige vittigheder. Han ville overvinde sin sorg, men han drev det for vidt. Hun bad ham fremfor alt om, ikke at være besynderlig; hun følte sig til en vis grad ansvarlig for, at sagen havde haft et så dårligt udfald og havde derfor ondt ved at finde sig i hans besynderlighed. Selv om han var melankolsk eller rask, eller ærgerlig, selv om han ville spørge hende om, hvorfor hun havde blandet sig i hans skæbne, alt ville hun finde sig i, men blot for Himlens skyld ingen besynderlighed. Hun ville blive bange for ham, hvis han begyndte at tale usammenhængende. Mrs. Tristam antydede også, at hun følte sig moralsk forpligtet til, om muligt, at bringe ham sammen med en erstatning for madame de Cintré.

"Å," sagde Newman, "vi er kvit og det er ikke værd at anlægge en ny konto. De kan en skønne dag begrave mig, men gift får De mig ikke. – For resten," tilføjede han, "ligger der forhåbentlig

ikke noget uforståeligt i, at jeg næste søndag ønsker at gå i karmeliterkapellet i Rue de Messine. De kender en af de katolske abbeder, ikke sandt? Jeg har truffet ham her, den gamle mand med det moderlige ansigt. Spørg ham, om jeg behøver en særlig tilladelse til at gå derhen, og i så fald, om han vil skaffe mig den."

Mrs. Tristam udtalte sin store glæde over at kunne gøre noget for ham.

"Det glæder mig, at De beder mig om noget, De skal komme i kapellet, selv om også abbeden skulle blive afsat for det."

To dage efter meddelte hun ham, at alt var i orden, abbeden var henrykt over, at kunne være ham til tjeneste, og når han meldte sig ved klostergitteret, ville man uden vanskeligheder lade ham komme ind.

24

Der var endnu to dage til søndag. For at betvinge sin utålmodighed, gik Newman hen til Avenue de Messine og betragtede madame de Cintrés nuværende opholdssted udvendig fra. Den pågældende gade begrænser Parc Monceau, et af de nydeligste partier i Paris. Dette kvarter har et præg af moderne rigdom og hygge, som danner en skærende modsætning til klosterets asketiske karakter. Newmans mørke blik hvilede på de vinduesløse mure, bag hvilke den kvinde han elskede, måske i dette øjeblik forpligtede sig til at tilbringe resten af sit liv.

Søndag morgen til den tid, mrs. Tristam havde opgivet, ringede han på porten i den nøgne mur. Den blev straks åbnet, og han trådte ind på en tom gårdsplads, bag hvilken der hævede sig en kedelig, ensformig bygning. En kraftig lægsøster med røde kinder modtog ham og viste ham på hans spørgsmål hen til den åbne kapeldør til højre i gården. Newman trådte straks ind. Gudstjenesten var endnu ikke begyndt. Kapellet var sparsomt oplyst, og det varede lidt, inden han kunne orientere sig. Kapellet var ved et tæt jerngitter delt i to ulige store dele. Alteret stod på denne side af gitteret og flere stole og borde foran det. Nogle ubevægelige skikkelser, kvinder, dybt hensunkne i bøn, sad på dem. Alt var koldt, selv lugten af røgelsen. Hist og her brændte et par lys, og et vindue med kulørte ruder glødede. Newman satte sig. De bedende rørte sig ikke, de var vel besøgende ligesom han, og han havde gerne set

deres ansigter, da han antog dem for sørgende mødre og søstre til nogle, der havde haft samme grusomme mod som madame de Cintré; de var dog bedre stillede end han, eftersom de delte trosbekendelse med ofrene. Tre-fire personer kom ind, to af dem var ældre herrer, de var meget stilfærdige. Newman rettede blikket på væggen bag alteret. Det var altså klosteret, det virkelige kloster, hvor hun boede. Men han kunne ikke se noget, der trængte intet lys gennem åbningen. Han gik tæt hen til gitteret og prøvede på at se igennem det, men forgæves. Han satte sig igen, lidt efter kom præsten og to kordrenge og begyndte messen. Newman iagttog deres knæfald med barsk fjendtlighed. Præstens monotone tale og sang rystede hans nerver. Pludselig hørtes bag gitteret en vidunderlig sørgmodig sang af kvindestemmer; den begyndte ganske dæmpet, blev så højere og fortsattes som et klageråb. Det var karmeliternonnernes sang. Det var deres veklage over alle deres jordede forhåbninger, over forfængeligheden af deres jordiske ønsker. Først var Newman dybt grebet, så fattede han sig og lyttede anstrengt efter sangen, og hans hjerte begyndte at banke. Han lyttede efter madame de Cintrés stemme og troede at kunne genkende den, men tog sikkert fejl, da hun vel næppe havde haft tid til at blive medlem af de usynlige sangersker. Sangen blev fortsat, og Newman havde hele sin selvbeherskelse nødig for at holde sig opret. Han blev mere og mere bevæget, hans øjne fyldtes med tårer, og den tanke, at denne ubestemte klage fra nu af ville være alt, hvad verden og han nogen sinde ville høre af denne elskede stemme, blev ham ulidelig. Han rejste sig pludselig og gik ud. I døren vendte han sig endnu engang om, lyttede efter de sørgmodige toner og trådte så ud i

gården. Der så han, at den søster, som havde lukket ham ind, i porten talte med to personer, som han genkendte som madame de Bellegarde og hendes søn, der åbenbart ville nærme sig madame de Cintré på samme måde, som Newman havde gjort det, men rigtignok ikke havde fundet trøst i det. Da han gik over gården, genkendte monsieur de Bellegarde ham, og den gamle dame så på ham; begges ansigter bar et udtryk af uro og skuffelse, som Newman aldrig før havde bemærket hos dem. Åbenbart satte han dem begge i stor forlegenhed, og de havde ikke straks deres hovmodige væsen ved hånden. Newman skyndte sig forbi dem, da det kun var ham om at gøre at komme udenfor klosterets mure. Porten åbnede sig for ham og lukkede sig også straks igen efter ham. På gaden vendte just en vogn. Newman så et øjeblik derhen, og gennem den tåge, der bølgede foran hans øjne, opdagede han en dame, som vinkede ad ham. En lille pige sad ved siden af hende. Han løftede hatten, og damen lod kusken holde. Det var madame Urbain de Bellegarde. Newman tøvede et øjeblik med at følge hendes opfordring og skændte på sig selv, fordi han havde ladet de andre slippe fra sig. Han havde spekuleret så meget over, hvordan han skulle komme i nærheden af dem, og nu havde han ikke standset dem her, indenfor fængslets mure. Han ville nu vente på dem her udenfor. Madame Urbain vinkede ad ham, og denne gang gik han hen til vognen. Hun rakte ham hånden og smilede venligt til ham. "Ah, monsieur," sagde hun, "De indbefatter da ikke mig i Deres vrede? Jeg står udenfor det hele."

"Jeg har heller ikke troet, at De havde kunnet forhindre det," sagde Newman.

"Hvad De siger, er kun alt for sandt, og jeg kan ikke blive vred på Dem, fordi De tiltror mig så ringe indflydelse. Det må jeg tilgive Dem, især da De ser ud, som De havde set et spøgelse."

"Det har jeg også," sagde Newman.

"Nå, så er jeg glad over, at jeg ikke gik der ind med madame de Bellegarde og min mand. De traf hende vel? Var mødet behageligt? Hørte De sangen? Man siger, at den lyder som de fordømtes klager. Jeg går ikke derhen, for det hører man tidsnok. Stakkels Claire i sin tykke, brune kjortel, denne hæslige nonnedragt! Men hun holdt altid af sådanne løst hængende kjoler. Men jeg må vel ikke tale om hende; jeg vil blot sige, at det gør mig meget ondt for Dem, og at jeg gerne havde hjulpet Dem. De andre har opført sig meget sjofelt. Jeg har hele tiden været bange for det. Da jeg så Dem så livlig på min svigermoders bal, forekom det mig som de dansede på Deres grav. Jeg ønsker Dem virkelig alt godt. Det synes Dem måske ikke at være så meget; men jeg forsikrer Dem, jeg er ikke som de andre. Jeg ville gerne se Dem igen og sætter megen pris på Deres selskab. Jeg ville bede Dem om at sætte Dem hos mig og køre lidt omkring med mig, men hvis man så os, ville man dog tænke, at jeg gik for vidt, efter hvad der er foregået. Men jeg får Dem dog at se engang imellem? Vi vil more os sammen."

Newman stod der med hånden på vognslaget og hørte efter, uden at vide, hvad madame de Bellegarde egentlig sagde. Men pludselig faldt det ham ind, at hun måske kunne hjælpe ham til at komme sammen med den gamle marquise og hendes søn.

"Kommer Deres familie snart tilbage?" spurgte han. "Venter De på dem her?"

"De vil høre på messen, ellers kan intet holde dem tilbage, da Claire har vægret sig ved at se dem."

"Jeg ville gerne tale med dem," sagde Newman, "og De kan hjælpe mig dertil. Jeg vil vente på dem her, vil De komme lidt for sent tilbage med vognen?"

Madame de Bellegarde slog hænderne sammen. "Kære ven, hvad vil De gøre? Tror De, at De giver efter? Aldrig!"

"Jeg vil blot tale med dem, jeg beder Dem, giv mig blot fem minutter. De skal ikke være bange, jeg bliver ikke heftig, jeg er ganske rolig."

"Ja, De ser meget rolig ud; hvis de mennesker havde følelse i livet, måtte de blive rørte ved synet af Dem. Men de har ingen følelse. Men jeg vil gøre mere for Dem, end De ønsker. Jeg går med min lille pige hen i Parc Monceau, og min svigermoder, som så sjældent kommer ad denne kant, ønsker at benytte lejligheden til også at spadsere der. Min mand vil ledsage hende derhen. Følg bagefter mig, jeg stiger ud ved porten, så sætter De Dem roligt på en stol, og jeg skal føre dem hen i Deres nærhed. Ser De, det er opofrelse. *Le reste vous regarde.*"

Dette forslag forekom Newman at være særdeles gunstigt. Han følte sig oplivet og tænkte ved sig selv, at madame Urbain alligevel ikke var sådan en gås, som hun lod til. Han lovede at komme bagefter, og vognen kørte bort.

I parken traf han madame de Bellegarde på en stille plet og satte sig hos hende. Hendes lille pige gik op og ned i alleen, fulgt af tjeneren og skødehunden. Madame Urbain var meget veltalende og søgte at få Newman fra den tanke, at Claire hørte til de mest fortryllende væsener af sit køn. Hun var for mager, for stiv, for kold, hendes mund var for stor, hendes næse for

smal, og så var hun alt for excentrisk, kort sagt en englænderinde. Newman var meget utålmodig.

Han talte minutterne til hans ofre ville komme. Han sad tavs, støttede sig tit sin stok og så ligesom åndsfraværende på den lille marquise. Endelig sagde madame de Bellegarde, at hun ville gå hen til indgangen for at vente på sin familie. Inden hun gik, slog hun øjnene ned, legede et øjeblik med sløjferne på sit ærme. "Husker De det løfte, De gav mig for en tre uger siden?" sagde hun.

Da Newman slet ikke kunne komme på det, sagde hun: "De lovede mig, efter Deres bryllup at tage mig med på *Bal Bullier*. Tre dage efter var det forbi med giftermålet. Da jeg fik det at høre, sagde jeg: Gud, nu kan han ikke gå med mig til *Bullier*! Var De forberedt på dette brud?"

Newman mumlede noget uforståeligt og så ned ad vejen, om de andre ikke kom.

"Jeg skal være meget skikkelig," sagde madame de Bellegarde, "man må ikke forlange for meget af en herre, der er forelsket i en nonne. For resten kunne jeg jo heller ikke gå til *Bullier*, så længe jeg bærer sorg, men derfor har jeg alligevel ikke opgivet det. Jeg har aftalt alt med en anden herre, med lord Deepmere. Han er taget tilbage til sit kære Dublin. Om et par måneder behøver jeg kun at bestemme en dag, så vil han komme her over fra Irland. Det kalder jeg galanteri."

Straks efter gik madame de Bellegarde videre med sin lille pige. Newman tog en stol og tiden faldt ham forfærdelig lang. Han følte, hvordan dette kvarter i klosterkapellet havde pustet til hans vrede. Madame de Bellegarde lod ham vente, men holdt alligevel ord. Han så hende endelig komme med sit barn og

tjeneren, hendes mand gik med sin moder ved siden af hende. De gik meget langsomt, og Newman rørte sig ikke. Skønt den højeste lidenskab dirrede i ham, var han dog i stand til at beherske sig. Da den gamle madame de Bellegarde nærmede sig og han rejste sig, følte han sig kun stor og i sin ret. Han havde siddet ved siden af en busk, så at man i nogen afstand ikke kunne se ham, men monsieur De Bellegarde opdagede ham øjeblikkelig. Hans moder og han sagtnede lidt deres gang, Newman trådte hurtigt hen foran dem, og således kunne de ikke undgå ham. Han lettede lidt på hatten og så på dem, de var blege af forbavselse og uvilje.

"Undskyld at jeg opholder Dem," sagde han med dæmpet stemme, "men jeg må benytte lejligheden. Jeg har nogle ord at sige Dem, vil De høre på mig?"

Marquien henvendte sig til sin moder. "Kan monsieur Newman sige os noget, som er værd at høre på?"

"Jeg forsikrer, at jeg har noget vigtigt at sige Dem, en underretning, en advarsel. Jeg er forpligtet til det."

"Forpligtet?" sagde den gamle madame de Bellegarde, "det er Deres sag, ikke vor."

Madame Urbain tog sin lille pige ved hånden med en bevægelse af overraskelse og utålmodighed, hvis dramatiske virkning Newman måtte beundre trods sin egen sindsbevægelse.

"Hvis monsieur Newman vil gøre en scene her," udbrød hun, "foretrækker jeg at gå med mit stakkels barn." Dermed bortfjernede hun sig.

"Hør hellere på mig," sagde Newman, "for hvis De ikke gør det, ville sagen alligevel blive højst ubehagelig for Dem, og så er

De i alt fald forberedt."

"Vi har allerede hørt om Deres trusler," sagde marquien, "og De ved, hvilken vægt vi lægger på dem."

"Absolut mere end De indrømmer. Jeg ved meget godt, at vi befinder os på et offentligt sted; jeg vil ikke råbe Deres hemmelighed ud til de forbigående, jeg vil forbeholde den for nogle udvalgte. Enhver, som ser os her, vil tro, at vi fører en samtale i al venskabelighed, og at jeg siger Dem noget meget smigrende om Deres dyder, madame."

Marquien stødte med sin stok i jorden. "Jeg forlanger, at De går af vejen for os!" udbrød han.

Newman trådte straks til side, og monsieur de Bellegarde gik med sin moder. Da sagde Newman: "Om en halv time vil madame de Bellegarde fortryde, at hun ikke har hørt på mig."

Ved disse ord standsede marquisen og så på Newman med funklende og dog iskolde øjne.

"De er som en bissekræmmer, der har noget at sælge," sagde hun med et koldt smil, som dårligt skjulte en let dirren af hendes stemme.

"Å, nej, ikke noget at sælge," svarede Newman, "jeg giver alt uden vederlag."

Han nærmede sig hende og så hende lige ind i øjnene. "De dræbte deres mand," sagde han hviskende, "det vil sige, De prøvede på det, og det mislykkedes; og så lykkedes det alligevel."

Madame de Bellegarde lukkede øjnene og hostede lidt. Newman fandt hendes forstillelse virkelig heroisk.

"Kære moder," sagde marquien, "kan dette nonsens interessere dig?"

"Resten er det mest interessante," sagde Newman, "de burde De ikke lade Dem gå glip af."

Den gamle marquise åbnede igen øjnene, men det funklende var helt forsvundet, de havde et stirrende og dødt udtryk. Hendes smalle læber fortrak sig, og de gentog Newmans ord: "Interessant? Er der ellers andre, jeg har dræbt?"

"Jeg regner ikke Deres datter med," sagde Newman, "skønt jeg godt kunne det. Deres mand vidste, hvad De gjorde. Jeg har et bevis, om hvis eksistens De hidtil ikke har haft nogen anelse." Med disse ord henvendte Newman sig til marquien. Denne var hvid som et lagen, så hvid, som Newman aldrig før havde set et menneske. "Et papir, beskrevet med hans hånd og undertegnet med hans navn: Henri Urbain de Bellegarde, skrevet, efter at De havde antaget ham for død, og efter at De, hr. marquis, uden at forhaste Dem var redet efter lægen."

Marquien så på sin moder, hun vendte sig bort og så sig om ligesom åndsfraværende.

"Jeg må sætte mig," sagde hun dæmpet og gik hen til den bænk, hvor Newman havde siddet.

"Kunne De ikke have talt alene med mig?" sagde marquien med et besynderligt blik.

"Jo, hvis jeg også kunne have talt alene med Deres moder," sagde Newman. "Men jeg benyttede lejligheden, som jeg fandt den."

Madame de Bellegarde drog med isnende ro sin hånd ud af sønnens arm og satte sig på bænken. Hun foldede hænderne og så på Newman. Denne troede først, at hun smilede, men da han stod foran hende, så han, at hendes træk var helt fortrukne af sindsbevægelse, men opdagede også, at hun med sin ubøjelige

viljes hele styrke modstod denne bevægelse, og i hendes stirrende blik mærkedes hverken frygt eller underkastelse. Hun var nok urolig, men ikke forskrækket. Newman havde en næsten ængstelig følelse af, at hun alligevel ville sejre over ham. Madame Bellegarde så på sin søn med et blik, der syntes at påbyde ham tavshed.

"Hvilket papir taler De om?" spurgte den gamle dame med en hyklerisk ro, der ville have gjort den dygtigste skuespillerinde ære.

"Det er ganske, som jeg sagde Dem," svarede Newman "et papir, skrevet af Deres mand, efter at De havde antaget ham for død, og tilmed i tiden indtil De kom tilbage. De ved, han havde tid til det, De skulle ikke være blevet så længe borte. Det forklarer ganske tydeligt hans hustrus morderiske hensigt."

"Det gad jeg se," sagde madame de Bellegarde.

"Det tænkte jeg nok," svarede Newman, "og har derfor taget en afskrift af det."

Ved disse ord tog han et lille sammenfoldet papir op af vestelommen.

"Giv min søn det," sagde madame de Bellegarde.

Newman gav det til marquien, og moderen sagde: "Læs!"

Marquiens øjne næsten slugte papiret, da han tog det i hånden og åbnede det; han gjorde heller intet forsøg på at skjule sin ivrighed. Han behøvede lang tid for at læse det.

"Hvor er originalen?" spurgte madame de Bellegarde med en stemme, som ikke røbede spor af utålmodighed.

"På et meget sikkert sted," sagde Newman, "da De måske kunne nære ønsket om at bemægtige Dem det. Men dette er en meget nøjagtig kopi. Originalen har jeg i sinde at vise andre."

Her så monsieur de Bellegarde op. "Hvem vil De vise den til?"

"Nå," sagde Newman, "måske begynder jeg med hertuginden, den korpulente dame, jeg traf på ballet hos Dem. Hun inviterede mig til at besøge sig, og jeg tøvede med at gå derhen, da jeg ikke troede, jeg havde noget at tale med hende om, men dette lille dokument vil nu give mig tilstrækkeligt stof."

"Behold det, min søn."

"Det forstår sig. Behold det, og vis det til Deres moder, når De kommer hjem."

"Og efter at De har vist det til hertuginden?" spurgte marquien, idet han stak papiret til sig.

"Nå, så kommer turen til hertugerne og greverne og baronerne, alle de mennesker, De havde den grusomhed at præsentere mig for, og tilmed i en egenskab, som De straks efter igen berøvede mig. Jeg har lavet en liste over dem."

Et øjeblik sagde hverken madame de Bellegarde eller hendes søn et ord. Madame de Bellegarde havde slået øjnene ned, og marquien tilkastede hende forvirrede blikke. Så så hun igen op på Newman og spurgte:

"Er det alt, hvad De har at sige?"

"Nej, jeg ønsker endnu at tilføje nogle ord. Jeg ønsker, at De ganske nøje forstår, hvad jeg vil. Det er min hævn. De har overfor verden behandlet mig, som om jeg ikke var god nok til Dem. Jeg vil vise verden, at De ikke har ret til at dømme om dette."

Madame de Bellegarde tav først, men så sagde hun med stor selvbeherskelse: "Jeg behøver ikke at spørge om, hvem der har været Deres hjælperske. Mrs. Bread har sagt mig, at De har købt hendes tjeneste."

"De har intet at bebrejde mrs. Bread," sagde Newman. "Hun har båret Deres hemmelighed i mange år og har givet Dem tid nok. For hendes øjne har Deres mand skrevet hint papir og givet hende det med den højtidelige opfordring til at bekendtgøre sagen. Men hun var for godmodig til at gøre det."

"Hun var min mands maitresse," sagde den gamle dame endelig efter nogen tøven, og det var det eneste spor af forsvar, hun nedlod sig til.

"Det betvivler jeg," sagde Newman.

Madam de Bellegarde rejste sig.

"Det var ikke min hensigt at høre på Deres meningsytringer, og hvis De ikke har andet at sige mig, kan denne samtale vel ende."

Dermed henvendte hun sig til marquien, tog hans arm og sagde:

"Min søn, tal du."

Monsieur de Bellegarde så på sin moder, strøg sig over panden og sagde næsten blidt:

"Hvad skal jeg sige?"

"Der gives kun et svar: at det ikke var umagen værd at afbryde vor spadseretur for dette."

Marquien ville dog forstærke sin moders udtalelse og sagde:

"Deres papir er et falsum."

Newman rystede lidt på hovedet og sagde:

"Monsieur de Bellegarde, Deres moder opfatter det anderledes, hun er meget modig og dristig, og det er skade, at hun har gjort mig til sin fjende, da jeg ellers ville have været hendes største beundrer."

"*Mon pauvre ami*," sagde marquisen og ænsede slet ikke Newmans ord. "Du må følge mig hen til min vogn."

Newman trådte til side og lod dem gå forbi. Så så han efter dem og bemærkede, at marquisen, da madame Urbain med sin lille pige fra en sidevej kom hen til dem, bøjede sig ned over barnet og kyssede det.

"Hun har mod," tænkte Newman med den lette følelse af et lidt nederlag. Hun var så uforskammet, men han følte dog, at dette fremgik hverken af fuldkommen sikkerhed eller fuldkommen ro. Det var kun en stor dristighed. "Man må vente, til hun har læst papiret," sagde han til sig selv og håbede, snart at høre fra hende.

Dette skete dog længe før han havde tænkt det. Næste morgen, just som han ville sende bud efter sin morgenmad, bragte man ham monsieur de Bellegardes kort.

"Hun har læst papiret og har haft en dårlig nat," tænkte Newman.

Han modtog straks den besøgende, og denne trådte ind med en mine som en stormagts gesandt, der er nødsaget til at modtage repræsentanten for en barbarisk stamme.

Denne gesandt havde også haft en dårlig nat, det så man trods det omhyggelige toilette, på hans stive blik og plettede teint.

Han stod et øjeblik foran Newman, trak vejret hurtigt og gjorde en afslående håndbevægelse, da hans vært bød ham en stol.

"Hvad jeg vil sige, er meget hurtigt sagt, og uden omsvøb."

"Jeg er rede til at høre så meget eller så lidt, som De vil."

Marquien så sig om i værelset og sagde så: "På hvilke betingelser vil De udlevere det papir, De har i Deres eje?"

"På ingen."

Monsieur de Bellegarde betænkte sig et øjeblik, som om han slet ikke havde hørt Newmans afslående svar.

"Min moder og jeg har i går aftes talt om sagen, og det vil overraske Dem at høre, at jeg anser papiret for ægte."

"De glemmer, at jeg er forberedt på enhver overraskelse fra Deres side."

"Den agtelse, vi skylder min faders minde, lader os ønske, at verden ikke lærer ham at kende som ophavsmand til et så djævelsk angreb på min moder. Min moders eneste fejl var, at hun tålmodigt fandt sig i alle fornærmelser."

"Å, De gør det altså for Deres faders skyld?"

Monsieur de Bellegarde bevarede sin fatning.

"For nogle af min faders venner ville efterretningen om en sådan brøde fra hans side være en virkelig sorg. Selv om vi beråbte os på lægerne og konstaterede en forstyrrelse af hans åndsevner, *il en resterait quelque chose*. I alt fald vil det tage sig meget ilde ud."

"Forsøg det ikke med lægerne. Lad De dem i fred, og de vil ikke gøre Dem noget. De vil også få at vide, at jeg ikke har henvendt mig til dem."

Newman bemærkede en lille forandring i marquiens blege ansigt, men måske var det kun en indbildning.

"Til eksempel ville madame d'Outreville være meget oprørt over det, ligesom mange andre."

"Ja, det tror jeg nok og ønsker det også."

Monsieur de Bellegarde så længe på sine fingerspidser. Så sagde han, uden at se op:

"Vi tilbyder Dem ikke penge, da dette vel ville være uden nytte."

Newman vendte sig bort, gik op ad gulvet og kom så igen tilbage:

"Hvad tilbyder De mig? Efter hvad jeg forstår, skal højmodigheden være ganske på min side."

Marquien lod sine arme hænge ned, men holdt hovedet lidt højere.

"Hvad vi tilbyder Dem, er lejligheden til at afstå fra at sætte en sådan plet på en mand, som aldrig har gjort Dem noget,"

"Det kan der være delte meninger om. For det første anser de mig ikke for en "gentleman" og for det andet – nå – er det noget nonsens, De siger."

Newman havde hidtil trods al sin bitterhed altid afholdt sig fra at sige noget krænkende, og han fortrød også straks at have sagt disse krænkende ord. Men marquien tog det ganske roligt; han forstod den diplomatiske kunst heller ikke at høre, hvad der ikke behagede ham.

"Hvad De agter at gøre, kan ikke nytte Dem noget," sagde marquien.

"Hvorledes det?"

"Fordi De derved skader Dem selv. De vil kaste smuds på os og håber, at det vil hænge ved os. Ganske vist er vi overbeviste om, at det ikke vil være muligt; men De vil det og vil derved kun vise, at De selv har smudsige hænder."

"Det er en ganske god sammenligning, i alt fald til dels. Mine hænder er ganske rene, da jeg kun rører med fingerspidserne

ved sagen."

"Vore venner er alle på vor side. De ville have handlet ganske som vi."

"Det kan jeg først tro, når jeg hører det af dem selv. Indtil da vil jeg nære bedre tanker om den menneskelige natur."

"Madame de Cintré holdt overmåde meget af sin fader. Hvis hun vidste noget om dette papir og den brug, De vil gøre af det, ville hun bede Dem om at give hende det og så tilintetgøre det."

"Det er muligt;" svarede Newman. "Men hun får intet at vide om det. Jeg var i går i klosteret og ved, hvad de foretager sig der. Himlen bønhøre os. De kan forestille Dem, hvad jeg følte ved det."

Monsieur de Bellegarde syntes ikke at have mere at tilføje, men blev stående lige så stiv og stram som før, som en, der tror, at alene hans blotte nærværelse er af overbevisende virkning. Newman iagttog ham og uden at give en fingerbred efter, følte han dog en menneskelig tilbøjelighed til at give ham et anstændigt tilbagetog.

"Deres besøg er uden resultat," sagde han. "De byder for lidt."

"Foreslå noget andet."

"Giv mig madame de Cintré igen, ganske som De tog hende fra mig."

Monsieur de Bellegarde kastede hovedet tilbage og rødmede stærkt.

"Aldrig!" udbrød han.

"De kan ikke?"

"Selv om vi også kunne, gjorde vi det ikke. Hvad vore følelser med hensyn til dette giftermål angår, så er de uforandrede."

"Det havde De ikke behøvet at komme her for at sige mig. Jeg kunne have gættet, at De ikke skammer Dem!"

Marquien gik langsomt henimod døren, og Newman fulgte med for at lukke den op.

"Hvad De vil gøre, vil ganske vist være os meget ubehageligt, men andet ikke."

"Det er mig tilstrækkeligt."

Monsieur de Bellegarde stod et øjeblik og så ned for sig, som om han brød sin hjerne med, hvorledes han skulle frelse sin faders rygte. Derpå, med et let suk, syntes han at betegne, at han overlod den afdøde marquis til sin skæbne. Han trak let på skulderen, modtog i vestibulen sin elegante paraply af tjeneren og gik. Newman blev stående, indtil han hørte døren blive lukket; så udbrød han langsomt: "Nu burde jeg føle mig tilfreds!"

25

Newman aflagde et visit hos den komiske hertuginde og traf hende hjemme. En gammel herre med kroget næse og guldknappet stok forlod hende just. Han bukkede stift for Newman, og denne troede i ham at genkende en af de fornemme herrer, han havde gjort bekendtskab med på madame de Bellegardes bal. Hertuginden sad i sin lænestol og rejste sig ikke op. På hver side havde hun en stor blomsterpotte, en bunke i rødt indbundne romaner, og på sit skød et stort broderiarbejde. Hun frembød en bred imponerende flade, og synet af hende var overmåde behageligt og sympatetisk, så at intet forstyrrede Newman i hans tillid. Hun talte med ham om bøger og blomster, gik over til teatret, til hans hjemstavns ejendommelige institutioner, fugtigheden i Paris, amerikanerindernes smukke teint, hans indtryk af Frankrig og hans mening om de franske damer.

Alt dette var egentlig kun en monolog fra hertugindens side. Han var kommet for at foredrage sine klager for hende, men i denne atmosfære var klager ikke på deres plads. Han tænkte på, hvorledes han havde iagttaget og bedømt hertuginden på ballet hos den gamle marquise, hvordan hun var forekommet ham ganske som en gammel skuespillerinde, der spiller sin rolle særdeles godt. Hun kom slet ikke med nogen spørgsmål om deres fælles venner, gjorde hverken hentydninger til de forandrede forhold eller søgte at trøste ham, men snakkede og smilede, som om Bellegardes slet ikke eksisterede. Han var

nysgerrig efter, hvor vidt hertuginden ville drive sin ligegyldighed.

"De hænger alle sammen som ærtehalm," tænkte han ved sig selv, da han hos hende ikke kunne opdage spor af frygt for, at han skulle betræde forbudne veje.

Det gik så vidt, at han beundrede hertuginden i hendes manerer og væsen. Hun ville bedåre ham, af hvilken grund han så, end var kommet. Da Newman ikke fandt lejlighed til at anbringe sin historie, forholdt han sig blot iagttagende. Da hun fortalte ham et *bon mot* af hendes moder, som denne havde benyttet overfor Napoleon, troede han, at hun handlede således for at skåne hans følelser og ikke af politik. I samme øjeblik, han ville tage mod til sig og begynde, blev et nyt besøg meldt, navnet på en italiensk prins blev nævnt.

Hertuginden sagde hurtigt til Newman: "Bliv, jeg ønsker at af korte dette besøg."

Hun ville altså alligevel tale med ham om Bellegardes!

Prinsen var en lille firskåren herre med et meget stort hoved. Han kom hertuginden meget ubelejligt, men man mærkede det ikke på hende, så flydende, så uafbrudt var hendes tales strøm.

Hun kom frem med nye *bon mots*, karakteriserede med stor lethed den italienske nation og Sorrentos figner og forudsagde det italienske kongedømmes fald. For hun afskyede det sardinske scepter, og alt måtte efter hendes mening atter bøje sig under den hellige faders indviede svøbe. Så fortalte hun prinsesse X's kærlighedshistorie, som dog modtog nogle rettelser fra prinsens side. Denne foregav at vide nærmere besked om dette emne, og da han mærkede, at Newman hverken lo ad hans store hoved eller noget som helst andet,

indlod han sig i en livlig disput med hertuginden, og lod sit skyts spille med en ivrighed, som den gamle dame ikke havde ventet. Prinsesse X's vildfarelser på hjertets område førte til en omtale af Firenze-adelens kærlighedshistorier. Hertuginden havde tilbragt fem uger i Firenze og hørt en del om det.

Dette førte til en almindelig analyse af det menneskelige hjerte, og hertuginden fremkom med ganske heterodokse anskuelser, anførte eksempler og påstod, at italienerne havde hjerter af is. Prinsen flammede op for at modbevise det, og således blev besøget ganske interessant.

Newman talte ikke med men hørte efter, og holdt hovedet lidt på skrå. Hertuginden så ofte på ham og smilede, som om hun på sin nations tiltalende måde ville sige, at det stod til ham, hvert øjeblik at sige noget passende. Men han sagde ingenting, og hans tanker var til sidst andet steds henne.

Der påkom ham en besynderlig følelse, han indså pludselig det tåbelige i sin adfærd. Hvad i alverden havde han at fortælle hertuginden? Hvad kunne det nytte ham at fortælle, hende, at Bellegardes var forrædere og at den gamle dame desuden var en morderske? Der var foregået en fuldstændig forandring med ham og han så nu ganske anderledes på tingene. Hvordan kunne det falde ham ind, at hertuginden ville hjælpe ham og at det ville nytte ham noget, at hun fik slette tanker om Bellegardes. Denne kolde, stolte, kunstlede person skulle være ham til nogen nytte!

Han skulle udbede sig en gunst af sådanne indbildske mennesker! – Han lagde armene på sine knæ og stirrede længe frem for sig. Det susede ham for ørene og han skældte sig selv ud for et æsel. Enten hertuginden ville høre på ham eller ikke,

nu fortalte han ikke sin historie. Skulle han blive siddende længere her, blot for at afsløre Bellegardes? Han ville se dem hængt. Pludselig rejste han sig og trådte hen til damen for at anbefale sig.

"De kan ikke blive længere?" spurgte hun venligt.

"Jeg tror det ikke."

Hun tøvede et øjeblik, så sagde hun: "Jeg havde den idé, at De havde noget ganske særligt at fortælle mig."

Newman så på hende, det svimlede for ham, det var, som der igen skete en forvandling med ham, så kom den lille italienske prins ham til hjælp.

"Å, madame, hvem har ikke det?" sukkede han. "Lær ikke mr. Newman at sige fraser; det er hans fortjeneste, at han ikke kan det."

"Jeg forstår det aldeles ikke," sagde Newman, "men jeg vil heller ikke sige noget uvenligt."

"Det er meget elskværdigt af Dem," svarede hertuginden, nikkede til ham, og han gik.

På gaden standsede han et øjeblik og mente, at han alligevel havde været et æsel, fordi han ikke havde skudt sin pistol af. Så indså han, at det alligevel ville være yderst ubehageligt for ham at tale med nogen om Bellegardes. Det mindst ubehagelige, tænkte han, ville være, fuldstændigt at bandlyse dem af sine tanker og aldrig tænke på dem.

Rådvildhed havde hidtil ikke været hans svage side, og i dette tilfælde var den heller ikke af lang varighed. I hele tre dage søgte han slet ikke at tænke på Bellegardes. Han var til middag hos mrs. Tristam, og da hun nævnte deres navn, bad han hende

ikke at tale om dem. Dette gav mr. Tristam den længe ønskede lejlighed til at tolke sin deltagelse.

Han lagde sin hånd på Newmans arm, pressede læberne sammen og rystede på hovedet.

"Sagen er den, kære ven, at De aldrig skulle have indladt Dem med Bellegardes. Men det var ikke Deres fejl – min kone var ene og alene skyld i det. Hvis De vil straffe hende for det, så har jeg intet imod det. Af mig hører hun aldrig et hårdt ord, og egentlig havde hun godt af at høre et engang imellem. Hvorfor hørte De ikke på mig? Jeg har aldrig troet på det, har kun holdt det hele for en behagelig illusion. Jeg kender fruentimmerne, skønt jeg hverken er nogen Don Juan eller Lothario. Tro mig, De var aldrig blevet lykkelig med madame de Cintré, og hvem skulle have trøstet Dem – marquien? Har han nogen sinde siddet hyggeligt og røget en cigar med Dem, – har han nogen sinde slået en gemytlig passiar af med Dem? Og denne gamle dame? Hun var nu en hård nød! Her taler man så meget om sympati. Jeg tror ikke, den gamle havde så meget sympatisk ved sig som en sennepskrukke! Det er folk med fiskeblod – så meget så jeg på ballet. Jeg var til mode, som om jeg gik rundt i en gammel våbensal, i Tower i London! Kære ven, anse mig ikke for rå, når jeg siger det, men de ville kun have Deres penge. Det har jeg mærket, det ved jeg; men hvorfor de opgav det, ved jeg ikke – sikkert, fordi de lettere kunne få en andens penge. Madame de Cintré er blevet overtalt til det af sin moder, det tror jeg nok; men at de begge to hænger sammen, det er sikkert. De er nu kommet ud af det, og det kan De takke Deres gode skæbne for. – Når jeg udtrykker mig noget stærkt, så gør jeg det kun, fordi jeg holder af Dem. Og set fra dette standpunkt kan jeg kun sige:

jeg kunne lige så godt have giftet mig med obelisken på Concorde-pladsen som givet mig i kast med denne højfornemme person."

Newman så under denne tale med glansløse øjne på Tristam og det var, som om han endnu aldrig havde følt skranken mellem sig og Tristam således som nu.

Nu henvendte mrs. Tristam sig til Newman.

"De må i alt fald lade Tristam vederfares den retfærdighed, at han med stort held råder bod på sin kones indiskretioner."

Men også uden Tristams ville Newman alligevel have tænkt på Bellegardes. Han kunne ikke ophøre med at tænke på sit tab og sin sorg.

Forgæves bad mrs. Tristam ham om at fatte mod; hun sagde, at synet af ham gjorde hende helt elendig.

"Hvad skal jeg gøre?" spurgte han med skælvende stemme. "Jeg forekommer mig selv som en enkemand, men som ikke engang har ret til at stå ved sin hustrus grav eller bære flor om hatten. Jeg er til mode, som om min hustru var myrdet og morderen endnu gik frit omkring."

Mrs. Tristam smilede noget tvungent, da hun sagde: "Tror De, at De var blevet lykkelig?"

Newman rystede på hovedet. "Det hjælper mig ikke."

"Nå, jeg tror det ikke."

Newman lo lidt. "Lad os så antage, at jeg var blevet ulykkelig. En sådan ulykke ville jeg have foretrukket for enhver lykke."

Mrs. Tristam tænkte sig om. "Det gad jeg have set, det havde været meget mærkeligt."

"Var det derfor, De ønskede, at jeg skulle gifte mig?"

"Ja, til dels."

Newman så ærgerlig på hende, vendte sig bort og tog sin hat.

Hun sagde: "Det lyder grusomt, men er ikke så slemt. Der er nysgerrighed ved alt, hvad jeg gør. Først var jeg nysgerrig efter, om De virkelig ville gifte Dem, og dernæst efter, hvordan det ville falde ud."

"De troede altså ikke på det," sagde Newman ærgerlig.

"Jo, jeg troede på det; jeg troede, at De ville gifte Dem og blive lykkelig, ellers havde jeg jo været en meget hjerteløs skabning. Men det var en høj flugt, min fantasi tog."

Så anbefalede hun ham at rejse udenlands i tre måneder. En forandring ville være gavnlig for ham, og på andre steder ville han lettere glemme sin ulykke.

"Det forekommer mig virkelig," sagde Newman, "at det ville være heldigt for mig at forlade Dem, for De ærgrer mig og volder mig sorg."

"Godt, men jeg ser Dem da i alt fald igen."

Newman ville meget gerne forlade Frankrig, da alle syntes at kende hans hemmelighed og se spottende ned på ham. Han ville rejse et andet sted hen – hvorhen, var ham fuldstændig ligegyldigt. Og derefter traf han sine forberedelser. En morgen steg han ind i toget til Boulogne, og derfra tog han over til England. Undervejs spurgte han sig selv, hvad der var blevet af hans hævn og fandt, at den foreløbig var vel forvaret. Han kom midt i "sæsonen" til London, og det forekom ham næsten, at han i denne bevægede tid kunne glemme sin sorg. Han kendte ingen i London, men den vældige hovedstad tog ham ud af hans apati. Alt storartet glædede ham, og den engelske industris uhyre virksomhed afnødte ham beundring. Vejret var udmærket, og han gennemstrejfede London og omegnen på

kryds og tværs. Han sad i hele timer i Kensington Garden og beundrede de friske skønheder, de elegante dandies og de prægtige livré-tjenere. Han gik i operaen og fandt den bedre end i Paris; han gik i teatret og fandt det storartet, at han her også forstod de fineste allusioner og vittigheder. Han gjorde flere udflugter på landet, som kelneren i hans hotel anbefalede ham. En eftermiddag vandrede han gennem Hyde Park og bugtede sig langsomt gennem den store menneskemasse. Han så mange smukke ansigter under de befjedrede hatte; han så de blomstrende unge piger sidde på små stole under træerne og følte intet andet ved det, end at for ham var med madame de Cintré al skønhed forsvundet fra Jorden.

Således vandrede han videre, da vinden pludselig tilførte ham nogle ord på det reneste pariser-fransk, som hans øre allerede var blevet noget afvant med. Stemmen forekom ham også bekendt, og hans øjne genkendte den foran ham gående elegante, unge dames hår og ryg. Mlle. Nioche havde åbenbart søgt et hurtigere avancement i London og tillige fundet det, som et blik på hendes ledsager belærte ham om. En herre gik ved siden af hende og hørte med den mest spændte opmærksomhed på hende. Newman hørte ikke hans stemme, men genkendte bagfra en velklædt englænder i ham. Mlle. Nioche tiltrak sig megen opmærksomhed. Alle damer, som gik forbi hende, lagde mærke til hendes pariser-toilette. En mængde falbelader fejede helt hen for Newmans fødder, og han måtte gå til side, hvad han gjorde med en vis harme, da selv dette flygtige blik på mlle. Noémie vakte næsten væmmelse hos ham. Han tænkte på – Valentin de Bellegarde, hvis grav næppe var blevet grøn og hvis unge liv var blevet knækket i sin

skønneste blomst af denne uforskammede. Den parfume, der hang ved hendes klæder, var ham modbydelig, og han vendte sig til siden for at komme bort fra hende, men trængslen holdt ham tilbage, og han hørte, hvad hun sagde.

"Å, han savner mig ikke," mumlede hun. "Det var meget grusomt af mig at forlade ham, og jeg er bange for, at han vil anse mig for en hjerteløs skabning. Han kunne godt være gået med os, men det forekom mig, at han ikke var i godt humør."

Newman vidste ikke, hvem hun talte om; sandsynligvis betalte hun den engelske sømmelighedsfølelse en lille tribut og hyklede lidt bekymring for sin fader.

Fulgte denne usle, gamle mand hende endnu stadig på hendes lastefulde veje? Var han endnu hendes forretningsfører, eller tjente han hende som tolk? Newman gik videre, vendte så om igen og vogtede sig for at komme indenfor mlle. Noémies synskreds.

Han så sig om efter en bænk under træerne og fandt ingen tom. Han var i begreb med at opgive sin søgen, da han så en herre rejse sig og gå.

Newman satte sig uden at se på sin nabo, og blev siddende således et kvarters tid, hensunket i ærgerlige tanker over mlle. Nioche. Da opdagede han ved sine fødder en ganske lille skødehund, som med sin lille, sorte snude meget fornemt snusede til hele verden, havde en stor, blå rosette ved halsen og blev holdt i et blåt bånd.

Newman så op og opdagede, at den person, som holdt i båndet, stirrede meget stift på ham. Newman genkendte øjeblikkelig disse øjne.

Han havde siddet et helt kvarter ved siden af monsieur Nioche, som dog ikke rørte sig af pletten og ikke vovede at unddrage sig Newmans blik.

"De her!" udbrød Newman og så barsk på den hjælpeløse gamle.

Monsieur Nioche, havde en ny hat på og nye glacéhandsker. Hans klæder lod heller ikke til at være slet så lurvede som tidligere. Over hans arm hang en damemantille, et lyst, glinsende stof, besat med hvide kniplinger. Hundens blå bånd var viklet om hans hånd. I hans ansigt sås intet tegn til genkendelse, kun frygt og tøven.

"De kender mig," sagde Newman. "Hvorfor har De ikke tiltalt mig før?"

Monsieur Nioche sagde ingenting, men hans øjne blev fugtige. "Jeg har ikke ventet at træffe Dem så langt fra *Café de la Patrie*."

Så tav han og Newman sagde:

"Hvad er der i vejen? Før plejede De at konversere så livligt! Har De glemt, at De gav undervisning i det?"

Monsieur Nioche skiftede nu stilling. Han bukkede sig ned og tog den lille hund op, trykkede den ind til sig og tørrede sine øjne af i dens bløde skind.

"Jeg er bange for Dem," sagde han. "Jeg håbede, at De ikke ville lægge mærke til mig. Jeg ville have gået min vej, men jeg tænkte, at De så ville se det, og derfor sad jeg ganske stille."

"De har vel en dårlig samvittighed, monsieur?" spurgte Newman.

Den gamle mand satte den lille hund omhyggeligt på sit skød og rystede på hovedet.

"Nej, mr. Newman, jeg har en god samvittighed."

"Hvorfor ville De så skjule Dem for mig?"

"Fordi De ikke forstår min stilling."

"Den har De allerede én gang forklaret mig," sagde Newman, "men Deres forhold lader til at have forbedret sig."

"Forbedret?" udbrød monsieur Nioche halvhøjt, "kalder De det forbedring," og han pegede på skattene i sine arme.

"Men De er jo på rejse," udbrød Newman, "et besøg i London på denne årstid er dog sikkert et tegn på velstand.".

Monsieur Nioche så med sine små, skinnende øjne næsten idiotisk på Newman, men denne følte alligevel ikke længere medlidenhed med denne, hans afskyelige datters medskyldige.

Han ville forlade ham uden videre, da han opfangede et bønfaldende blik fra den gamle mand.

"Går De?" spurgte han.

"Ønsker De, at jeg skal blive?" spurgte Newman.

"Jeg ville have forladt Dem af hensyn, men min værdighed lider under, at De går fra mig på denne måde."

"Har De noget særligt at sige mig?"

Nioche så sig om, som var han bange for, at nogen kunne høre ham, derpå sagde han dæmpet, men ganske tydeligt: "Jeg har ikke tilgivet hende."

Newman lo, men den gamle mand lod ikke til at bemærke det.

"Det er ligegyldigt, enten De tilgiver hende eller ikke, andre vil ikke gøre det, det kan jeg forsikre Dem."

"Hvad har hun gjort?" spurgte monsieur Nioche, "jeg ved ikke, hvad hun gør."

"Hun har anrettet en djævelsk ulykke," sagde Newman. "Hun er farlig, man skulle sætte en stopper for hendes virksomhed."

Monsieur Nioche lagde sagte hånden på Newmans arm.

"Ja, sætte en stopper for hende, det er sandt. Hun løber væk, man må holde hende fast; jeg venter bare på en god lejlighed."

"Ja," sagde Newman leende, "hun løber væk, og De løber bag efter hende; De har allerede fulgt hende et godt stykke."

Monsieur Nioche gentog dæmpet: "Jeg vil sætte en stopper for hende."

I dette øjeblik delte mængden sig lidt, som om den ville give plads for en eller anden vigtig personlighed, men der viste sig ikke andre end mlle. Nioche med den herre, som Newman allerede havde set. Hans ansigt var nu vendt imod vor helt, og han genkendte i ham lord Deepmeres uregelmæssige træk og elskværdige udtryk. Da Noémie så pludseligt befandt sig overfor Newman, gav det et lille sæt i hende, men så nikkede hun til ham, som om hun havde set ham dagen før og sagde: "*Tien*! Hvilket sammentræf!"

Hun så overmåde godt ud, og hendes dragt var et sandt vidunder af kunst. Hun strakte hænderne ud efter den lille hund, som hendes fader rakte hende, så kyssede hun dyret ømt og mumlede:

"At jeg kunne forlade ham! Hvad må han ikke tænke om mig, at jeg behandler ham så afskyeligt! Han har været meget dårlig," sagde hun, og hendes øjne funklede med djævelsk uforskammethed, "jeg tror ikke, han kan tåle det engelske klima."

"Det modsatte lader til at være tilfældet med hans ejerinde," sagde Newman.

"Mener De? Ja, jeg har aldrig følt mig mere vel til pas. Men i mylords selskab er det jo umuligt andet."

Dermed kastede hun et strålende blik på sin ledsager, satte sig og rettede på hundens sløjfe. Lord Deepmere røbede mere forlegenhed ved dette tilfældige sammentræf; han rødmede temmelig stærkt og hilste sin tidligere rival i en andens gunst end mlle. Noémies, med et udråb, som Newman ikke forstod. Den unge mand stod, med hånden på hoften, og så spørgende på miss Noémie. Pludselig lod han til at få en idé, og han sagde, henvendt til Newman: "De kender hende?"

"Ja," sagde Newman, "jeg kender hende, men jeg tror ikke, at De gør det."

"Å jo," sagde lord Deepmere og smilede. "Allerede i Paris gjorde jeg hendes bekendtskab gennem min stakkels fætter Bellegarde. Stakkels fyr! Jeg tror, hun spillede en rolle i den affære. Meget sørgeligt, ikke sandt? Man sagde, at det var for pavens skyld, som den anden havde sagt noget fornærmende om. Men det var kun et påskud, fordi Bellegarde havde stået ved den pavelige garde. Nej, nej, det var for hendes skyld! Hun var paven!"

Lord Deepmere morede sig over denne vittighed og så smilende på mlle. Nioche.

"De finder det måske besynderligt, at jeg fortsætter dette bekendtskab; men hun kunne jo ikke gøre for det, og Bellegarde er kun min fætter i tyvende led. Måske er det meget dristigt af mig, at vise mig med hende i Hyde Park, men hun er ikke kendt her og ser godt ud."

Newman vendte sig bort, han havde fået nok af hende. Monsieur Nioche var gået til side, da hans datter nærmede sig,

og stod ganske stille med nedslagne øjne. Det skulle måske antyde, at han ikke havde tilgivet sin datter. Da han så Newman i begreb med at gå, nærmede han sig ham, og Newman, som godt så, at den gamle ville sige noget, bøjede sig ned til ham.

"De vil en skønne dag læse det i bladene," mumlede han.

Vor helt vendte sig bort for at dølge sit smil, og skønt han er en flittig avislæser, har han den dag i dag ikke læst den mindste notits om monsieur Nioche.

26

Man skulle tro, at Newman tilbragte ret kedsommelige dage i den uindviede iagttagelse af det store skuespil, som det engelske liv frembød. Men dette tiltalte ham netop. Hans melankoli gik over i et nyt stadium, og ligesom ved et sår, der er ved at læges, følte han et vist smerteligt velbehag. Hans tanker erstattede ham ethvert selskab. Han trængte ikke til andet. Han nærede intet ønske om at gøre bekendtskaber og lod alle anbefalingsbreve, man havde givet ham, ligge.

Han tænkte bestandigt på madame de Cintré, undertiden med en ro, der syntes ham at være forløberen for glemsel. Han gennemlevede i tankerne atter og atter de lykkelige timer, han havde tilbragt, sine eftermiddagstimer, der forhøjede hans gode humør til en slags åndelig rus. Men så førtes han med et slag tilbage til virkeligheden, og han så, at han måtte tage sin skæbne som noget, der ikke lod sig ændre. Men ville han ikke alligevel finde sig i det, og han blev grebet af en uro, som næsten oprev ham. Uden hensigt eller klar bevidsthed gjorde han sig sin stillings logik klarere og klarere. Han spurgte sig selv, om han virkelig i den grad var blevet forretningsmand. Netop fordi han ikke ville være det, var han jo kommet til Europa, for at gøre en æstetisk rundrejse. I alt fald havde han som forretningsmand ikke gjort et menneske i verden uret, og der kunne ikke anføres noget bevis på lav tænkemåde imod ham. Han var villig til at gøre alt, bringe ethvert offer for at svare til de højeste ideer, men hvorledes offeret skulle være

beskaffent, var ham ikke klart. Han stod foran en uoverstigelig mur! Således som han ville have ført det med madame de Cintré, ville han også nu forme sit liv; han ville gøre sig det til en hellig pligt, ikke at foretage noget, som kunne have mishaget hende.

Deri lå rigtignok intet offer, men tanken begejstrede ham. Hvor ensom måtte han ikke fra nu af være!

Selv om også hans interesse for forretningssager var stærkt aftaget, så glædede han sig dog over at have været en god og ingen dårlig forretningsmand, og han var tilfreds med sin rigdom. Han nærede aldeles intet ønske om at sælge alt og give det til de fattige eller trække sig tilbage i indskrænkede forhold; men hvad skulle han nu foretage sig? Hans tanker vendte bestandigt tilbage til det ene. En følelse, som om han skulle kvæles, greb ham, og han skjulte hovedet i sine hænder.

Til begyndelsen af sommeren blev han i England. En måned tilbragte han på landet og besøgte kirker, slotte og ruiner. Ofte, når han gik gennem marker og parker, standsede han foran et gitter og så på et gråt kirketårn, som lå skjult i det grønne, og tænkte på, at her ville han måske også have spadseret i sine hvedebrødsdage. Aldrig i sit liv havde han været så meget alene eller haft så liden tilbøjelighed til at more sig. Mrs. Tristam havde skrevet til ham og opfordret ham til at træffe sammen med hende i Pyrenæerne, men han ville ikke vende tilbage til Frankrig.

Det simpleste var at gå om bord på den første damper i Liverpool og tage til Amerika. Det gjorde han, rejste til den store havn og tog en kahyt. Aftenen før afrejsen sad han længe foran sin åbne kuffert i hotellet. Han havde kastet en mængde

papirer ned i den. Mange af dem kunne brændes, men han var ikke oplagt til at gå dem igennem. Men et lille papir tog han ud af sin dagbog og så længe på det. Når han et øjeblik havde haft i sinde at tilintetgøre det, så var han nu kommet på andre tanker. Idet han så på det, tænkte han ved sig selv, at han dog var en skikkelig fyr, der havde lidt stor uret. Han håbede, at Bellegardes ret til gavns ville føle den uvished, han lod dem svæve i. Han havde en gang truet dem, og måske gjorde han det en gang til. Imidlertid gemte han omhyggeligt papiret igen og følte sig formelig løftet ved tanken på sine fjenders uro. Så sejlede han af sted. Han landede i New York, tog derfra til San Francisco, og intet forstyrrede ham i følelsen af at have lidt højlig uret.

Han traf gamle bekendte, sine gamle venner, – men han fortalte ingen, hvilket puds man havde spillet ham. Han sagde kun, at den dame, han skulle have været gift med, var kommet på andre tanker, og når man spurgte ham, om han også havde betænkt sig, sagde han:

"Det taler vi ikke om."

Han sagde til sine venner, at han ikke havde bragt nye ideer med fra Europa, og de rystede på hovedet ad ham. Han holdt ikke af at tale om forretninger og havde ikke lyst til at se regnskaberne igennem. Han kom dog med spørgsmål, som viste dem, at han godt vidste, hvad han ville. Trods al ligegyldighed gjorde han sig dog umage for at genoptage sine gamle sysler. Men alt forekom ham så lidet virkeligt, og han havde møje med at tro på det, han foretog sig. Han tænkte ofte, at han ikke var rigtig i hovedet, at hans hjerne var angrebet og det var slut med hans kræfter. Det var Bellegardes forræderi

skyld i. Så rejste han igen til New York og så i hele tre dage gennem hotellets store glasruder på de forbigående smukke piger. Derpå tog han igen tilbage til San Francisco, og da han var der, ønskede han, at han var blevet derfra. Han havde intet at udrette der, men det havde han på den anden side Atlanterhavet, og det lod ham ikke have ro. Det borede i hans hjerte, det hviskede i hans øren, det stod altid for hans blik, det stillede sig imellem alle hans beslutninger som et spøgelse, der måtte manes ned. Før det var sket, kunne han intet foretage sig.

En dag, i slutningen af vinteren, efter en lang pause, modtog han et brev fra mrs. Tristam, som åbenbart havde den menneskekærlige hensigt at adsprede og underholde sin ven. Hun fortalte nyheder fra Paris, og brevet endte med et par linjer fra hendes mand, der var taget til Nice. Men så fulgte en efterskrift:

> For tre dage siden hørte jeg af min ven, abbé Aubert, at madame de Cintré forrige uge har taget sløret hos karmeliterinderne. Det var på hendes syvogtyvende fødselsdag, og hun antog sin skytshelgenindes, den hellige Veronicas navn. Søster Veronica har et helt liv for sig.

Newman modtog dette brev om morgenen, om aftenen var han på vejen til Paris. Hans sår begyndte at smerte heftigt, og på hele rejsen forlod den tanke ham ikke, at madame de Cintré nu skulle tilbringe hele sit liv bag fængselsmure, hvor han aldrig kunne trænge ind.

Han ville nu bosætte sig for bestandig i Paris og finde sin lykke i den tanke, at han i alt fald kunne se hendes stengrav.

Han trådte uanmeldt ind til mrs. Bread, som han fandt i de ensomme pragtgemakker på Boulevard Haussmann. Alt var yderst propert, da hele hendes beskæftigelse bestod i at fjerne ethvert støvgran. Hun beklagede sig ikke over sin ensomhed, men udtalte det beskedne håb, at han nu ville blive i Paris. Newman trykkede hendes hånd og sagde:

"Ja, nu bliver jeg her for bestandig."

Så gik han hen til mrs. Tristam, som han havde telegraferet til, og som ventede ham.

Hun så på ham og rystede på hovedet.

"Det duer ikke," sagde hun, "De er kommet for hurtigt tilbage."

Han satte sig, spurgte til hendes mand og hendes børn og oven i købet til miss Dora Finch. Så pludselig:

"Ved De, hvor hun er?"

Mrs. Tristam tøvede med svaret. Han kunne da ikke mene miss Dora Finch. Så sagde hun:

"Hun er gået i klosteret i Rue d'Enfer."

Efter at Newman havde siddet en stund i mørk tavshed, sagde hun:

"De er alligevel ikke så god, som jeg troede, De er."

"Hvilket?"

"Uforsonlig."

"Gode Gud, venter De måske, at jeg skal tilgive?"

"Nej, det gør jeg ikke. Jeg har ikke tilgivet, altså kan De heller ikke tilgive. Men De kan glemme. Men De har en slettere karakter, end jeg antog, De ser ondskabsfuld ud, og farlig!"

"Måske er jeg farlig," sagde han, "men ondskabsfuld er jeg ikke."

Han rejste sig for at gå. Mrs. Tristam bad ham om at komme igen til middag, men han sagde, at han ikke var i stemning til det. Måske ville han komme igen om aftenen.

Han gik gennem byen, over Seinen, ind i Rue d'Enfer. Det var en grå forårsdag, og Newman så sig i et kvarter af Paris, som han kun kendte lidt til, en samling af klostre og fængsler. Der lå karmeliterindernes hus, en skummel, tarvelig bygning, omgivet af en høj, hvid mur. Udenfor kunne Newman se de øverste vinduer, det stejle tag og skorstenene. Men intet spor af menneskeligt liv var at se – alt var stumt og stille. Den døde, farveløse mur udstrakte sig til alle sider, og på gaden var intet menneskeligt væsen at se. Newman stod længe der og havde tid til at betragte det hele, da ingen gik forbi. Dette var målet for hans rejse. Derfor var han kommet hertil! Han følte en ejendommelig tilfredsstillelse. Stedets golde, døde ro syntes at helbrede ham for hans ufrugtbare længsel; han følte, at kvinden bag disse mure for bestandig var tabt for ham, og at dagene og årene ville lægge sig som en urokkelig gravsten mellem hende og ham, og alle disse dage og år ville nu være lige så grå og stille og døde. Pludselig svandt trolddommen. Han ville aldrig mere stå her, for det var alt sammen frugtesløst. Alt var forbi, og han ville finde ro. Han gik ad den snævre, bugtede gade ned til Seinen og så derfra Notre Dame-kirkens smukke tårne hæve sig mod himlen. Han gik over broen og stod snart på den øde plads foran domkirken. Så trådte han hen under den rigt smykkede portal og gik ind i kirkens skib, vandrede frem og tilbage og satte sig i det højtidelige halvmørke. Længe sad han således og hørte de dybe klokkerøster tone ud i verden. Han var meget træt, og her var den bedste plads for ham. Han bad ikke. Han

havde intet at takke for og intet at bede om. Det mest ubehagelige, han nogen sinde havde oplevet, var nu nået til afslutning, han kunne lukke sin bog i og gå. Han støttede længe sit hoved til stoleryggen foran sig, og da han rettede sig i vejret, var han atter sig selv. Han tænkte på Bellegardes, som han nær havde glemt. Han havde villet gøre dem fortræd, og stønnede ved tanken. Brodden var taget af hans hævn.

Var det kristenkærlighed, var det godmodighed – hvem ved det? Men hans sidste tanke var, at han ville lade Bellegardes med fred. Han ville ikke gøre dem noget. De havde såret ham dybt; men han ville ikke gengælde det.

Endelig rejste han sig og gik ud, ikke med de elastiske skridt hos en mand, der har vundet en sejr over sig selv, men langsomt og stille som en, der skammer sig over noget.

Da han kom hjem, sagde han til mrs. Bread, at hun skulle pakke hans tøj. Hun så bedrøvet på ham. "Men, herre, De sagde jo, at De nu ville blive her for bestandig."

"Nej, jeg mente, at jeg ville tage bort for bestandig," sagde Newman venligt.

Og han kom ikke igen, efter at han næste dag var rejst.

Pragtgemakkerne stod parate til hvert øjeblik at modtage ham, men de benyttes egentlig kun af mrs. Bread, som vandrer fra det ene værelse til det andet, holder alt i orden og lægger sin løn, som en bankier regelmæssigt udbetaler hende, i en rød Sèvres-vase, der står på kaminen.

Inden Newman rejste, gik han om aftenen hen til Tristams. Han traf også Tom hjemme.

"Det glæder mig at se Dem igen i Paris," sagde denne herre, "det er virkelig det eneste sted, hvor en klog mand kan leve." Så

meddelte han ham det sidste års fransk-amerikanske nyheder. Endelig rejste han sig og sagde, at han måtte gå en halv time hen i klubben. "En mand, som har tilbragt et halvt år i Californien, trænger til åndelig føde og underholdning. Jeg overlader Dem til min hustru!"

Newman trykkede hjerteligt hans hånd, men bad ham ikke om at blive. Så satte han sig lige over for mrs. Tristam, som straks spurgte, hvad han havde taget sig for i den tid, hun ikke havde set ham.

"Ikke noget særligt," svarede Newman.

"De så ud som en mand, der vil udføre en plan, der har noget uheldsvangert i sinde; og da De var gået, tænkte jeg ved mig selv, at jeg burde ikke have ladet Dem gå."

"Å, jeg gik blot hen på den venstre Seinebred, til karmeliterinderne."

"Hvad bestilte De der? Ville De klatre over muren?"

"Jeg bestilte ingenting. Jeg så et øjeblik på stedet, og så gik jeg min vej."

Mrs. Tristam betragtede ham fuld af medfølelse.

"De traf da ikke monsieur De Bellegarde," sagde hun, "som også stirrede på muren? Man siger, at hans søsters skridt er gået ham nær til hjertet."

"Nej, jeg traf ham ikke, hvad der er mig meget kært," svarede Newman.

"De er på landet," fortsatte mrs. Tristam, "i Fleuriéres. De tog derhen, straks efter at De var rejst, og har tilbragt hele tiden der i den største afsondring. Det vil den lille marquise nok synes om. Jeg venter bestandigt at høre, at hun er løbet bort med sin datters musiklærer."

Newman så ind i ilden, men hørte med største interesse på hvert ord. Endelig sagde han: "Jeg vil aldrig mere høre eller nævne disse menneskers navne."

Så tog han et lille papir ud af sin lommebog, så et øjeblik på det og trådte hen til ilden.

"Jeg vil brænde dette og glæder mig over, at De er vidne til det. Der!" – han kastede papiret ind i flammerne.

Mrs. Tristam afbrød sit arbejde.

"Hvad er det for et papir?" spurgte hun.

Newman rettede sig lidt og trak vejret dybt.

"Det kan jeg sige Dem nu. Papiret indeholdt en hemmelighed vedrørende Bellegardes, noget som ville dømme dem, hvis det blev bekendt."

Mrs. Tristam lod sit broderi falde ned i skødet.

"Hvorfor har De ikke vist mig det?"

"Jeg ville vise Dem det; jeg ville vise det til alle og enhver og således betale min gæld til Bellegardes. Jeg sagde det til dem og har derved indjaget dem stor angst. De er blevet ude på landet for at undgå følgerne. Men nu har jeg opgivet det."

Mrs. Tristam begyndte igen at sy.

"Har De helt opgivet det?"

"Å ja."

"Er det en meget slem hemmelighed?"

"Ja, meget slem."

"Det gør mig ondt, at De har opgivet det. Jeg ville grumme gerne have set det papir; de har også fornærmet mig, disse Bellegardes, og jeg ville gerne have været vidne til Deres hævn. Hvordan kom De til det papir?"

"Det er en lang historie. – Men på ærlig måde."

"Og Bellegardes vidste, at De var i besiddelse af denne hemmelighed?"

"Jeg sagde det til dem."

"Hvor interessant," udbrød mrs. Tristam. "Og De ydmygede dem dermed?"

Newman tav et øjeblik. Så sagde han: "Nej, aldeles ikke. De lod, som tog de sig ikke om noget – men de var bange."

"Ved De det bestemt?"

"Ja, ganske bestemt."

"De trodsede Dem?"

"Ja, sådan omtrent."

"De truede med at blotte dem, fordi de ikke gjorde, som De ville?"

"Ja, men de ville ikke. Jeg gav dem frit valg, men de lod, som om jeg havde begået et falskneri. Men de var i stor angst, og jeg har fået min hævn over dem."

"Det er meget ærgerligt, at De har brændt papiret. Er det helt fortæret?" spurgte hun og så ind i ilden.

Newman forsikrede, at der var intet tilbage.

"Jeg tror ikke, at de har været så forskrækkelig bange. De trodsede Dem, fordi de alligevel troede, at De ikke ville iværksætte Deres trussel. De satte deres lid, ikke til deres uskyldighed, heller ikke til deres egen dristighed til at nægte sagen, men blot til Deres godmodighed. Og de har haft ret!"

Newman vendte sig om imod kaminen for at se, om papiret var helt opbrændt.

Der var ikke spor tilbage af det.

Om "Amerikaneren"

Forfatter: Henry James (1843-1916).
Org.udgave: *The American*. Føljeton i *The Atlantic Monthly* juni 1876 – maj 1877, bogudgave James R. Osgood and Company, Boston 1877.
Denne udgave baseret på: Henry James: *Amerikaneren*. Føljeton i *Hver 14. Dag, Illustreret Tidsskrift for Hjemmet*, udg. af Sophus Bauditz, nr. 1/1894 – 22/1895. ***Oversætteren*** er ikke oplyst i forlæg; oversættelsen synes at være en smule forkortet.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter gammelt fransk postkort af Eiffeltårnet, ca. 1890. *Image Courtesy of "The Graphics Fairy"*.

ISBN 978-87-7628-022-2
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-233-3 (Ølstykke 2012).

www.ebib1800.dk

